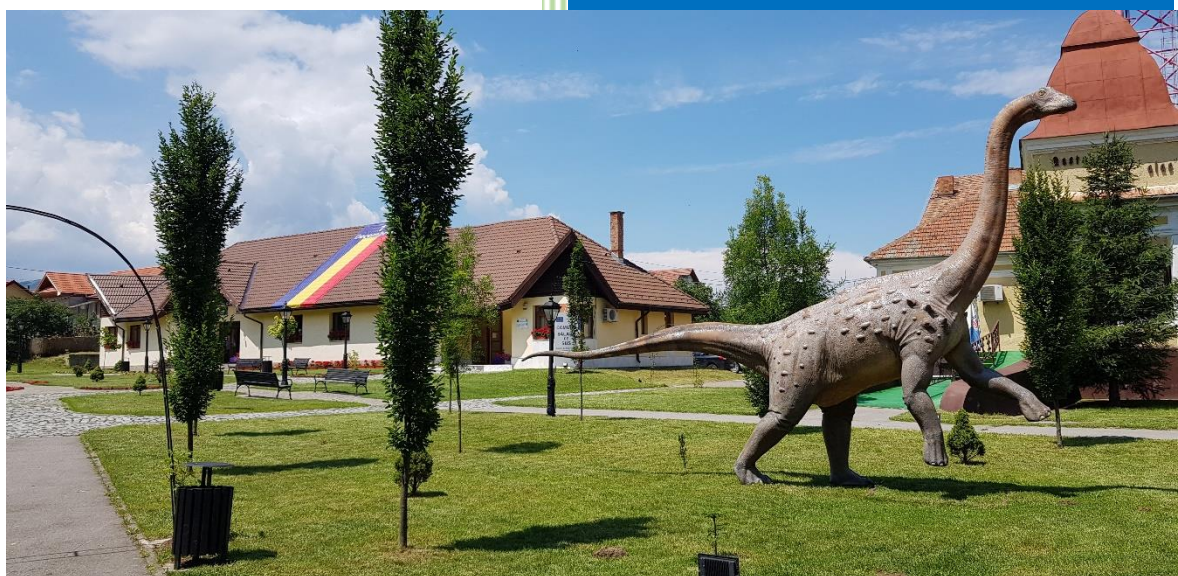

Strategia de Dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus 2021 - 2027

” Comunitatea este definită a fi o entitate social – umană, ai cărei membri sunt legați împreună prin locuirea aceluiași teritoriu și prin relații sociale constante.

Dezvoltarea durabilă este un proces al schimbării, în care se exploatează resursele, se alege direcția de investiție, se orientează tehnologiile de dezvoltare și în care instituțiile au acțiuni convergente, sporind un viitor potențial pentru nevoile și aspirațiile umane.

Mulțumim tuturor pentru implicare!”

**Asociația pentru Integrarea
Dezvoltării Durabile**

Consultant:

Asociația pentru Integrarea Dezvoltării Durabile

**Monitorul Fondurilor - Serviciul de Informare și Comunicare pentru Autoritățile
Publice Locale**

str. Traian, nr. 80, Simeria, jud. Hunedoara, cod poștal 335900, Tel: 0371.780.573, 0254.260519, mobil: 0722.324.349,
Fax: 0371.780.064/0372.998.866

CUVÂNT ÎNAINTE

Ioan VLAD
Primarul Comunei
Sălașu de Sus

Stimați cetățeni,

Am fost conștient încă de la început că administrația locală are obligația să propună comunității proiecte de dezvoltare și să folosească resursele comunității respectând principiile dezvoltării durabile.

Proiectele pe care le-am realizat până în prezent, precum și cele viitoare au menirea de a îmbunătăți viața locuitorilor comunei Sălașu de Sus.

Dorim ca împreună să ne bucurăm de o infrastructură bine dezvoltată și echilibrată, de un mediu de afaceri prosper care să ne permită o dezvoltare durabilă din punct de vedere economic și social, de tehnologie avansată în mediul economic și de o utilizare eficientă și rațională a tuturor resurselor locale.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Sălașu de Sus pentru perioada 2021 – 2027 prezintă viziunea și aspirațiile de dezvoltare ale comunității. Orice

comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare.

Pe lângă proiectele prioritare pentru perioada 2021 – 2027, administrația locală conștientizează importanța dezvoltării economice și sociale a comunei Sălașu de Sus, sprijinind în acest sens inițiativele economice. Atragerea investitorilor, care prin capital financiar investit creează noi locuri de muncă, devine una dintre prioritățile agendei de lucru a administrației locale.

Strategia este un document care structurează liniile directoare ale dezvoltării comunei Sălașu de Sus pe o perioadă de 7 ani, potrivit problemelor identificate, a potențialului și oportunităților de dezvoltare, fiind totodată rezultatul colaborării cu actorii locali și instituțiile relevante din județul Hunedoara.

Strategia de dezvoltare locală va constitui fundamentul elaborării și justificării cererilor de finanțare ce vor fi depuse pentru absorbția de resurse financiare nerambursabile din fonduri Europene și Guvernamentale, cu scopul dezvoltării durabile a comunei Sălașu de Sus.

Îmi doresc ca locuitorii comunei Sălașu de Sus să contribuie constant la procesul de dezvoltare, astfel încât aici, în comuna noastră să ne îndeplinim gândurile și aspirațiile.

Vă mulțumesc pentru tot sprijinul acordat și îmi doresc să ne bucurăm în continuare de fiecare proiect realizat.

Cu respect,
Primarul Comunei Sălașu de Sus
Ioan Vlad

CUPRINS

INTRODUCERE

Componența Comitetului de Dezvoltare Strategică	4
Contextul <i>Strategiei de Dezvoltare a comunei Sălașu de Sus</i>	5

I. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE 12

Așezare geografică și scurt istoric	12
Suprafața și caracteristicile administrativ teritoriale	17
Situația socio-economică	28
<i>Dinamica economiei comunei Sălașu de Sus</i>	30
<i>Industria</i>	32
<i>Agricultura</i>	32
<i>Sivicultura</i>	36
<i>Serviciile și comerțul</i>	36
<i>Transporturile și rețeaua de acces</i>	38
<i>Turismul</i>	40
<i>Servicii publice</i>	63
<i>Învățământ și educație</i>	68
<i>Sănătate</i>	69
<i>Mediul înconjurător</i>	69
<i>Situația Socială</i>	73

II. ANALIZA SWOT 81

III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ 101

III.1 Parteneriatul	101
III.1.1 Primăria Comunei Sălașu de Sus	101
III.1.2 Asocieri cu alte organisme/entități.	105
Înfrățiri cu Unități Administrativ Teritoriale	105
III.1.3 Analiza bugetului local pentru perioada 2014 - 2020	111
III.2 Viziunea și obiectivele strategiei 2021 - 2027	112
III.2.1 Operațiuni/acțiuni propuse	113
III.2.2 Indicatori de rezultat	117
III.3 Domenii majore de intervenție	119
3.1 Infrastructură și mediul înconjurător	120
3.2 Dezvoltare rurală durabilă, agricultură, turism și agroturism	153
3.3 Economie, industrie, servicii, mediul de afaceri și competitivitate	175
3.4 Capacitate administrativă, creștere inteligentă și digitalizare	184
3.5 Capital uman, sănătate, cultură și sport	217

V. BUGETUL STRATEGIEI 245

VI. MONITORIZARE ȘI EVALUARE 245

ANEXĂ - PROIECTE ȘI INVESTIȚII DERULATE ÎN PERIOADA 2014-2020 246

COMPONENȚA COMITETULUI DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ

1. VLAD Ioan – Primar
2. POPESC Petrișor Alin – Viceprimar
3. MEDREA Liliana Anisoara – Secretar general
4. ARMIE Cristian Viorel – Inspector
5. MOS Paul Mircea – Consilier achizitii publice
6. HAMZ Gelu Daniel – Inspector
7. MELITA Simona Delia – Director Scoala Gimnaziala Salasu de Sus
8. ONEASA Liviu Daniel – Consilier
9. BOCAN Gheorghe – Consilier

CONTEXTUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI SĂLAȘU DE SUS

Această strategie de dezvoltare se dorește a fi un instrument care pune la dispoziția tuturor celor interesați de progresul economico-social al comunei o gândire unitară cu privire la căile de urmat, benefică pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase și durabile. Astfel, Strategia de dezvoltare a comunei Sălașu de Sus este concepută a fi documentul fundamental al planului de dezvoltare al comunei, cu rol în orientarea dezvoltării economico-sociale și în accesarea fondurilor structurale și de coeziune ale Uniunii Europene.

Strategia de dezvoltare locală conturează principalele demersuri ce trebuie întreprinse pentru identificarea celor mai propice direcții de dezvoltare, a căror implementare va contribui la schimbarea în mai bine a vieții locuitorilor comunei Sălașu de Sus. Factorii implicați în îndeplinirea strategiei vor fi antrenați la o stare de colaborare sub o viziune comună, cu un scop comun, în vederea utilizării optime și în direcțiile necesare, nu doar a resurselor proprii, ci și a celor ce pot proveni din exteriorul comunei.

Planificarea strategică este un proces în mai multe etape, prin care comunitățile pot să își creeze imaginea viitorului pornind de la condițiile prezente de potențial și resurse și să își traseze căi de realizare a aceluia viitor.

Pe baza profilului economico-social al zonei, Comitetul Strategic de Dezvoltare a sintetizat obiectivele strategiei de dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus și a identificat direcțiile strategice și domeniile prioritare de acțiune pentru următorii 7 ani. Strategia de dezvoltare urmărește „Creșterea bunăstării comunității locale în ansamblul ei”.

Pentru aceasta este nevoie de:

- o economie locală diversificată, dinamică și eficientă;
- locuri de muncă și câștiguri decente pentru toată populația activă;
- stabilitate politică și deschidere din partea autorității locale și centrale;
- încurajarea inițiativei și creșterea libertății de opțiune în toate domeniile;
- condiții favorabile existenței umane și servicii de bună calitate: locuințe, asistență socială și medicală, climat social echilibrat, posibilități pentru activități educaționale, culturale, sportive, recreative, religioase și o calitate bună a mediului înconjurător.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în programul național și regional de dezvoltare, Primăria comunei Sălașu de Sus își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- 1. Identificarea programelor naționale și externe de finanțare** și depunerea de proiecte în vederea atragerii de resurse financiare în zonă.
- 2. Înființarea unor zone economice pentru crearea unor întreprinderi** care să absoarbă forța de muncă existentă pe piață.
- 3. Atragerea altor localități în programe de dezvoltare zonale** cu beneficii pentru toți partenerii implicați.
- 4. Investiții în infrastructură** care să permită deschiderea zonei.

5. Valorificarea resurselor naturale, a potențialului turistic cultural-istoric, a celui de agrement și utilizarea forței de muncă disponibile.

Condiții de implementare a strategiei:

- determinarea profilului socio-economic și de mediu al Comunei Sălașu de Sus, inclusiv identificarea problemelor cu care se confruntă comunitatea;
- propunerea mai multor scenarii de dezvoltare;
- stabilirea viziunii de dezvoltare, a direcțiilor strategice și a obiectivelor;
- acordul și susținerea strategiei de către cetățeni și politicieni;
- susținerea din partea sectorului privat a strategiei;
- informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării strategiei;
- implicarea mass-media și a O.N.G. - urilor în diseminarea informațiilor și monitorizarea Strategiei.

CONTEXTUL EUROPEAN

În 2016, Comisia Europeană și-a prezentat abordarea strategică față de punerea în aplicare a Agendei 2030 și îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Principalele măsuri pentru implementarea Agendei 2030:

- integrarea ODD în absolut toate politicile și inițiativele UE – dezvoltarea durabilă este principiul călăuzitor esențial pentru toate politicile Comisiei Europene
- raportări periodice, referitoare la progresul UE
- promovarea Agendei 2030, astfel încât aplicarea acesteia să devină o prioritate și pentru guvernele statelor membre, Parlamentul European, celelalte instituții europene, diverse organizații internaționale și organizații ale societății civile și alte părți interesate
- înființarea unei platforme multipartite la nivel înalt care să sprijine schimbul de bune practici în vederea îndeplinirii obiectivelor în toate sectoarele și la toate nivelurile (național și european)
- lansarea unei viziuni pe termen mai lung, pentru perioada de după 2020.

Pentru a promova o dezvoltare durabilă în întreaga lume, UE va continua cooperarea cu partenerii externi, utilizând toate instrumentele disponibile în cadrul politicilor sale externe și sprijinind, în special, eforturile țărilor în curs de dezvoltare.

Obiectivele Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene

În vederea implementării conceptului de “dezvoltare durabilă”, Uniunea Europeană a elaborat Strategia pentru Dezvoltarea Durabilă a Uniunii Europene în cadrul careia a stabilit 7 obiective:

- 1) Limitarea schimbărilor climatice și a costurilor și a efectelor sale negative pentru societate și mediu;
- 2) Să ne asigurăm că sistemul nostru de transport satisface nevoile economice, sociale și de mediu ale societății noastre, minimizând impacturile sale nedorite asupra economiei, societății și a mediului;
- 3) Promovarea modelelor de producție și de consum durabile;
- 4) Îmbunătățirea managementului și evitarea supraexploatării resurselor naturale, recunoscând valoarea serviciilor ecosistemelor;
- 5) Promovarea unei bune sănătăți publice în mod echitabil și îmbunătățirea protecției împotriva amenințărilor asupra sănătății;
- 6) Crearea unei societăți a incluziunii sociale prin luarea în considerare a solidarității între și în cadrul generațiilor, asigurarea securității și creșterea calității vieții cetățenilor ca o condiție pentru păstrarea bunăstării individuale;
- 7) Promovarea dezvoltării durabile pe scară largă; asigurarea ca politicile interne și externe ale UE sunt în acord cu dezvoltarea durabilă și angajamentele internaționale ale acesteia

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE. Cinci priorități investiționale:

1.	O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
2.	O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
3.	O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale
4.	O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
5.	O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE.

Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Principalele caracteristici ale viitorului buget al UE

SIMPLIFICARE: REGULI MAI SCURTE, MAI PUȚINE ȘI MAI CLARE

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

UN CADRU MAI FLEXIBIL

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

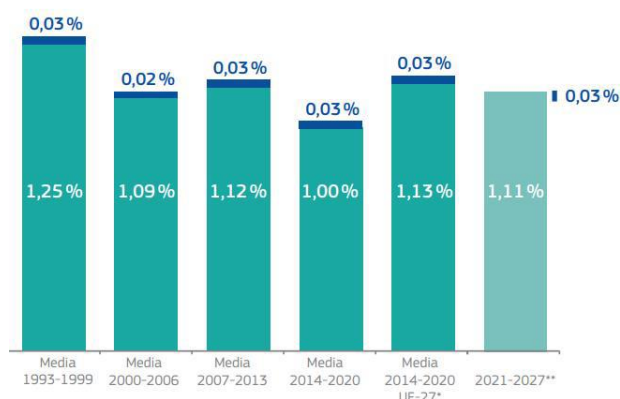
În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O LEGĂTURĂ MAI STRÂNSĂ CU SEMESTRU EUROPEAN ȘI CU GUVERNANȚA ECONOMICĂ A UNIUNII

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

Dimensiunea bugetului UE ca procent din venitul național brut (VNB)

Plafonul angajamentelor în % din VNB-ul UE

■ Plafonul angajamentelor în % din VNB-ul UE

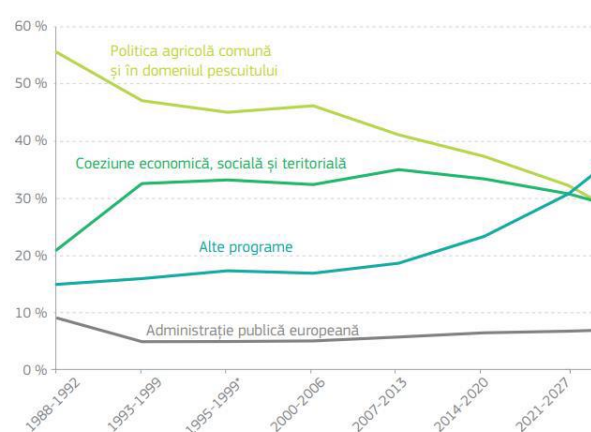
■ Fondul european de dezvoltare

(*) Angajamente estimate pentru perioada 2014-2020, excluzând cheltuielile aferente Regatului Unit, în % din VNB-ul UE-27

(**) Fondul european de dezvoltare integrat („bugetat“)

Sursă: Comisia Europeană

Evoluția principalelor domenii de politică din bugetul UE

Sursă: Comisia Europeană

*Ajustat cu ocazia extinderii din 1995

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

MAI MULTE OPORTUNITĂȚI PENTRU SINERGII ÎN SETUL UE DE INSTRUMENTE BUGETARE

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

ELIMINAREA OBSTACOLELOR TRANSFRONTALIERE ȘI SPRIJINIREA PROIECTELOR INTERREGIONAL PENTRU INOVARE

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de

frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

NORME CONSOLIDATE PENTRU INVESTIȚIILE UE CELE MAI PERFORMANTE

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

UTILIZAREA MAI INTENSĂ A INSTRUMENTELOR FINANCIARE

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat. În propunerea Comisiei Europene pentru bugetul 2021-2027, România are alocate 27 miliarde de

euro prin politica de coeziune, ceea ce înseamnă cu 8% în plus față de actuala perioadă.

NOUL CADRU FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027 UN BUGET PENTRU O UNIUNE CARE PROTEJEAZĂ, CAPACITEAZĂ ȘI APĂRĂ

În miliarde EUR – prețuri curente

I. PIAȚA UNICĂ, INOVARE ȘI SECTORUL DIGITAL 187,4 EUR

- 1 Cercetare și inovare
- 2 Investiții strategice europene
- 3 Piața unică
- 4 Spațiu

COEZIUNE ȘI VALORI 442,4 EUR

- 5 Dezvoltare regională și coeziune
- 6 Uniunea economică și monetară
- 7 Investiții în capitalul uman, coeziunea socială și valori

RESURSELE NATURALE ȘI MEDIUL 378,9 EUR

- 8 Agricultură și politica maritimă
- 9 Mediu și politici climatice

MIGRAȚIE ȘI GESTIONAREA FRONTIERELOR 34,9 EUR

- 10 Migrație
- 11 Gestionarea frontierelor

SECURITATE ȘI APĂRARE 27,5 EUR

- 12 Securitate
- 13 Apărare
- 14 Reacția la situații de criză

VECINĂTATE ȘI RESTUL LUMII 123 EUR

- 15 Acțiuni externe
- 16 Asistență pentru preaderare

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ EUROPEANĂ 85,3 EUR

- 17 Administrație publică europeană

I. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE

1.1 AȘEZARE GEOGRAFICĂ ȘI SCURT ISTORIC

Comuna Sălașu de Sus este situată în partea de sud-vest a județului Hunedoara (Transilvania, România) la 54 km de municipiul Deva și la 14 km de orașul Hațeg.

Poziția geografică a comunei Sălașu de Sus, este limitată de valorile 45°31' latitudine nordică și 22°57' longitudine estică.

Comuna Sălașu de Sus are în componență 11 sate: Sălașu de Sus (reședința comunei), Coroiștei, Mălăiești, Nucșoara, Ohaba de Sub Piatră, Paroș, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Sălașu de Jos, Zăvoi.

Comuna Sălașu de Sus este așezată la limita nordică a Parcului Național Retezat, într-o zonă peisagistică extraordinară, plină de tradiții, marcând drumul de acces către una dintre cele patru porți care fac deschiderea către masivul Retezat. Zona face parte din Ținutul Hațegului, un ținut bogat în vestigii istorice și în rămășițe fosilifere cuprinse în recentul perimetru al Parcului Dinozaurilor.

Comuna Sălașu de Sus se învecinează în partea de nord și nord-vest cu comuna Sântămăria-Orlea, la sud și sud-vest cu comuna Râu de Mori, la sud cu orașul Uricani și la est cu comuna Pui și Baru Mare.

Teritoriul comunei ocupă o suprafață de 223 kmp.

Comuna Sălașu de Sus este străbătută de DN 66 care trece prin partea nordică a teritoriului străbătând satul Ohaba de Sub Piatră. Calea ferată dublă, electrificată, Deva – Petroșani trece tot prin localitatea Ohaba de Sub Piatră.

CADRU ISTORIC:

1. Sălașu de Sus - Profil agricol: agro-zootehnic

Istoria comunității din Sălașu de Sus se integrează în cea a Țării Hațegului, a cărei parte integrantă este și se pierde în negura timpului. Descoperirile arheologice demonstrează că zona a fost populată încă din perioada neolitică. Zona a cunoscut prosperitatea Daciei lui Burebista și a dominației romane din primele secole ale erei creștine, fiind în imediata apropiere a capitalei Daciei Romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

Prima atestare documentară a zonei datează din anul 1360. De-a lungul anilor s-au făcut numeroase descoperiri arheologice care prezintă o istorie a Sălașului de Sus întinsă pe mai multe milenii: piatră cioplită, sculptată, două comori conținând sute de monede din cupru și două ulcele de lut datate în perioada macedoniană (mai precis din perioada regelui Filip al II-lea), precum și sute de dinari romani din argint.

De asemenea, s-au păstrat vestigii din perioada dominației romane, când Legiunea a XIII-a „Gemina” era cantonată în zonă: s-au păstrat monumente funerare reprezentându-l pe Hercule, oale, resturi de cărămizi etc.

Sălașu de Sus reședință de comună care beneficiind de o poziție geografică de relativă convergență, polarizează unele activități social-economice și de servicii de importanță locală, care acoperind o parte din cerințele populației proprii și a unor sate aflate într-o arie proprie, minoră, de influență; nod rutier de importanță locală, cu *potențial de polarizare*; corespunde unui centru care, prin funcțiile sale economice, determină o interacțiune intensificată cu așezările din jur, între care deține un loc central impunând astfel ameliorarea infrastructurilor.

Prima atestare documentară a localității Sălașu de Sus datează din 1360.

Potrivit numeroaselor descoperiri arheologice făcute în această zonă, Sălașu de Sus prezintă o istorie multimilenară. Există dovezi importante în special din epoca neoliticului a comunei primitive, precum piatră cioplită, sculptată, două comori conținând sute de monede din cupru și două ulcele de lut datate în vremea macedoneană, mai precis în perioada regelui Filip al II-lea, precum și sute de dinari romani din argint.

Prima comoară a fost descoperită în 1935, iar cea de-a doua în 1956. Din perioada dominației romane există vestigii precum cărămida, monumente funerare (reprezentându-l pe Hercule), etc.

2. Satul Coroiești - Profil agricol: agro-pastoral

Satul Coroiești probabil mult mai vechi, este menționat documentar la 1447.

3. Satul Mălăiești - sat destinație pentru turismul cultural Profil agricol: agro-pastoral

Prima mențiune documentară a satului Mălăiești datează din anul 1444, dar cele mai vechi urme materiale descoperite pe Dealul Cetății provin, se pare, din epoca romană.

4. Satul Nucșoara - sat turistic-bază de plecare pentru ascensiuni montane Profil agricol: pastoral - agricol

Așezarea satului Nucșoara este menționată documentar foarte timpuriu în raport cu alte sate hațegane. Confiscat și alipit domeniului Cetății Hațegului, odată cu executarea lui Mihail zis Cîndea, la 1359 satul Nucșoara era restituit văduvei acestuia.

5. Satul Ohaba de Sub Piatră - Profil agricol: agro-zootehnic

Ohaba de Sub Piatră sat care, beneficiind de o poziție geografică de relativă convergență,

polarizează unele activități social-economice de importanță locală, acoperind o parte din cerințele populației proprii și a unor sate aflate într-o arie proprie, minoră, de

influență;. centru de tranzit intermodal fără vocație polarizatoare; situat la calea ferată, asigură transferul călătorilor deserviți rutier, din satele înșirate pe văi, către sistemul feroviar de transport; generator de trafic; *sat-sprijin pentru un areal de dispersie a caselor de vacanță*

Prima atestare documentară sigură a satului Ohaba de Sub Piatră poate fi considerată în 1457.

6. Satul Paroș - Profil agricol: agro-pastoral

Paroș este sat agro-turistic cu profil mixt, în care se împletesc cultura câmpului cu creșterea animalelor în gospodărie, cu îngrijirea micilor livezi din vatra satului, dar și cu activități din sfera creației artistice și artizanale

Satul Paroș prezintă urme de locuire în vatra satului din neolitic, fiind descoperit un topor din gresie perforat și lustruit. Prima atestare documentară datează din anul 1453.

7. Satul Peștera - Profil agricol: pastoral-agricol

Satul Peștera are un caracter tipic pastoral; *sat turistic peisager; sat turistic-bază de plecare pentru ascensiuni montane*

În acte satul Peștera, o așezare mică, izolată la poalele masivului Retezat, apare în 1464.

8. Satul Râu Alb – Profil agricol: agro-zootehnic

Râu Alb este un sat agricol având o pondere semnificativă a populației active în sectorul secundar, valorificată în alte localități; nod rutier de importanță locală, fără potențial de polarizare.

Primul document în care este menționat satul Râu Alb datează din 1398.

9. Satul Râu Mic - Profil agricol: agro-pastoral

Satul Râu Mic până în 1964 se chema Văideii de Munte și este menționat la 1445.

10. Satul Sălașu de Jos - Profil agricol: agro-zootehnic

Sălașu de Jos este un sat agro-turistic cu profil mixt, în care se asociază cultura câmpului cu creșterea animalelor în gospodărie, cu îngrijirea micilor livezi din vatra satului și cu activități din sfera creației artistice și artizanale; renumit pentru preparatele tradiționale din carne. Sălașu de Jos este atestat pentru prima oară în documente în anul 1360.

Sălașu de Jos este renumit pentru preparatele tradiționale din carne etc.;

11. Satul Zăvoi (132 locuitori) - Profil agricol: agro-zootehnic

Satul Zăvoi se chema odinioară Mățești și este atestat documentar la 1547.

Caracterizare geografică, geologică și hidrogeologică.

Relieful

Relieful comunei Sălașu de Sus este preponderent deluros depășind cu puțin altitudinea de 500 m.

Aspectul general este dat de caracterul de promontoriu a zonei, care se prezintă asemenea unui piemont, în poalele laturii nordice a masivului Retezat.

Practic, comuna se desfășoară pe rama montană sudică a marii depresiuni a Hațegului. La sud de munții și dealurile piemontane de eroziune care alcătuiesc relieful propriu-zis al comunei, se desfășoară Munții Retezat (latura lor nordică) delimitați prin denivelări de câteva sute de metri față de compartimentul sudic al depresiunii Hațegului în care se află și comuna Sălașu de Sus.

De aici rezultă un aspect peisagistic deosebit, care sporește caracterul de masivitate a zonei. Formele și eroziunile sunt predominante cu depozitii de sedimente variate (calcare, gresie, argile, marne).

Sub aspect morfologic, Sălașu de Sus aparține etajului superior (cuprins între 500-800 m altitudine) al laturii sudice a depresiunii Hațeg, acest etaj făcând trecerea între zona inferioară netedă a depresiunii și zona montană propriu-zisă.

Comuna Sălașu de Sus se află într-o zonă cu grad de seismicitate : F

Clima și precipitațiile

Înscriindu-se în aspectul climatic general al județului Hunedoara, zona comunei Sălașu de Sus prezintă un microclimat specific, cauzat de poziția geografică a acesteia la poalele masivului retezat.

Temperatura medie anuală se încadrează în zona izotermei de 8⁰ C, media lunii ianuarie fiind de -4⁰ C, iar cea a lunii iulie de +18⁰ C.

Precipitațiile medii anuale de pe raza comunei se ridică la 700 mm; luna cea mai secetoasă fiind februarie (cca. 30 mm), iar luna cea mai ploioasă este iulie (cca. 100-120 mm). Iarna, zona beneficiază de precipitații sub formă de zăpadă, media anuală a zilelor cu strat de zăpadă oscilând între 90-120 zile. Climatul continental moderat de deal caracteristic pentru zona comunei Sălașu de Sus prezintă și caracteristici de relativ adăpost în privința direcției vânturilor, adăpost conferit de expoziția ramei montane dinspre vest și sud-vest.

Solurile

Potențialul bio și pedo-geografic în zona comunei Sălașu de Sus se află în concordanță cu etajul altitudinal și climatic al zonei.

Constituiția și structura geologică, solurile, ce compun munții, dealurile și depresiunile comunei sunt foarte variate. Caracteristice sunt rocile cuarțo-feldspatice, șisturile cuarțice, magmetitele superioare (microgranite, granodiorite, dacite și andezite), calcare, formațiuni sedimentare, conglomerate, gresii, șisturi argiloase sau silicoase.

Existența în comună a unor roci cu calități deosebite a făcut posibilă dezvoltarea unor cariere de piatră în satul Mălăiești, care au schimbat aspectul pitoresc al locului dar au contribuit substanțial la ridicarea nivelului economic al comunei

Astfel, pe fondul unor soluri silvestre, brune-gălbui și brune-solide s-au dezvoltat asociații specifice zonei de deal și de contact cu muntele cum sunt: pădurile de fag de dealuri, uneori în alternanță cu gorunul, pajiști secundare, în parte terenuri agricole și pajiști stepinare secundare.

Utilizarea terenului

Comuna Sălașu de Sus se întinde pe o suprafață de 22303 ha, reprezentând peste 3% din suprafața județului Hunedoara. În aceasta suprafață sunt incluse:

a). 10565 ha - terenuri agricole reprezentând 47,37% din suprafața comunei, din care:

- 1980 ha teren arabil
- 5911 ha pășuni
- 2674 ha fânețe
- 10 ha vii

b). 7000 ha - fond forestier, respectiv 31,38% din suprafața comunei

c). 4738 ha - terenuri neagricole, ocupate de curți, clădiri, drumuri, terenuri neproductive, ape și stufăriș

* Suprafața locuibilă: 47148 mp

Vegetația și fauna

În împrejurimile comunei și a celor 11 sate, se află munți și dealuri acoperite cu stejari, fagi și păduri de brad, specii de fag verde, ulmi, frasini, mesteceni și pășuni alpine.

În regiune se află și monumente ale naturii protejate cum ar fi la Vârful Poienii (Ohaba de sub Piatră) precum și poiana de narcise lângă Sălașu de Sus, zone care sunt bogate în faună și floră. Narcisele înfloresc în luna Mai și la începutul lui Iunie, creând astfel un peisaj feeric.

Își găsesc aici locul animale precum cerbul carpatic, capra neagră, căpriorul, porc mistreț, vulpe, lupul, linx, veverița, ariciul, jderul, bursucul și iepurele de câmp, iar păsări ca cintezoii, gaiță, cocoș de munte, ciocănitoarea pestriță, pițigoiul, scorțarul

etc. În pădurile de fag din împrejurimile comunei apar, pentru iernat, stoluri de cinteze de iarnă, mătășari și scatii.

Însumând toate acestea, zona dispune de o bogată faună și floră, precum și bogăția rețelei de ape bogate în pește. Toate acestea trezesc interesul vânătorilor și a pescarilor sportivi.

Hidrologie

Situată în bazinul superior al râului Strei, comuna Salasu de Sus este străbătută de 4 ape curgătoare de la S spre N cu confluența în râul Strei, purtând fiecare denumirea unora din satele pe care le străbat astfel: Râul Alb, Paroșului, Sălașului, Nucșoarei. Regimul hidrologic al acestor pâraie este determinat de etajarea tuturor elementelor cadrului natural (climă, vegetație, soluri) ca și înclinarea și expunerea munților și dealurilor de pe raza comunei.

Valoarea scurgerii medii multianuale este de cca. 600 mm, aceasta prezentând variații în funcție de anotimp, cele mai mari valori fiind atinse primăvara datorită alimentării pârâurilor și a râului Strei cu ape provenite din topirea zăpezilor și din precipitațiile bogate de primăvară.

Astfel, nivelele cele mai ridicate și volumul de apă cel mai mare se înregistrează începând de la jumătatea lunii aprilie, ele continuând până în luna iulie, după care nivelul apelor începe să scadă, atingând cele mai mici valori iarna, când scurgerea de suprafață este foarte redusă .

1.2 SUPRAFAȚA ȘI CARACTERISTICILE ADMINISTRATIVE TERITORIALE

Comuna Sălașu de Sus este așezată în partea de Sud-Vest a județului Hunedoara, în depresiunea Hațegului, la 54 de km distanță de capitala județului – Deva și la 14 km de orașul Hațeg, fiind învecinat cu acesta, la poalele Munților Retezat.

Aria de întindere a comunei este de 22303 ha, incluzând zece sate, alături de satul Sălașu de Sus - reședința de comună (Coroiești, Mălăiești, Nucșoara, Ohaba de Sub Piatră, Paroș, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Sălașu de Jos, Zăvoi).

POPULAȚIA

Față de recensământul din 1992 se constată o scădere a populației stabile, explicată prin reducerea sporului natural și a depopulării localităților comunei :

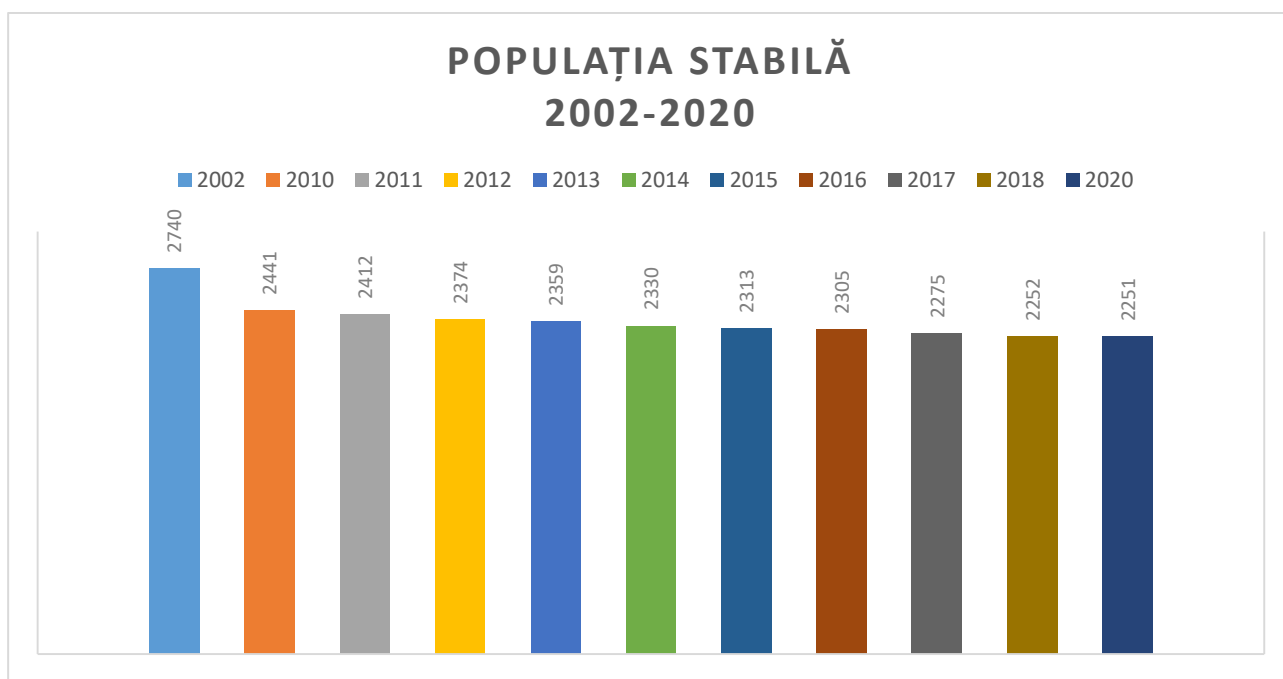
- **3180 locuitori** în anul 1992
- **2881 locuitori** în anul 1998
- **2740 locuitori** în anul 2002

- **2412 locuitori** în anul 2011
- **2251 locuitori** în anul 2020

Naționalitatea predominantă pentru toate localitățile comunei este cea română, semnalându-se un număr foarte mic de naționalități conlocuitoare.

La recensământul din 2002, comuna avea un număr de 2782 locuitori, în 2011 exista un număr de 2298 locuitori, iar conform ultimelor date statistice, **în 2020 comuna Sălașu de Sus avea 2251 locuitori.**

Populația stabilă - un grafic comparativ pentru fiecare an 2002 – 2020

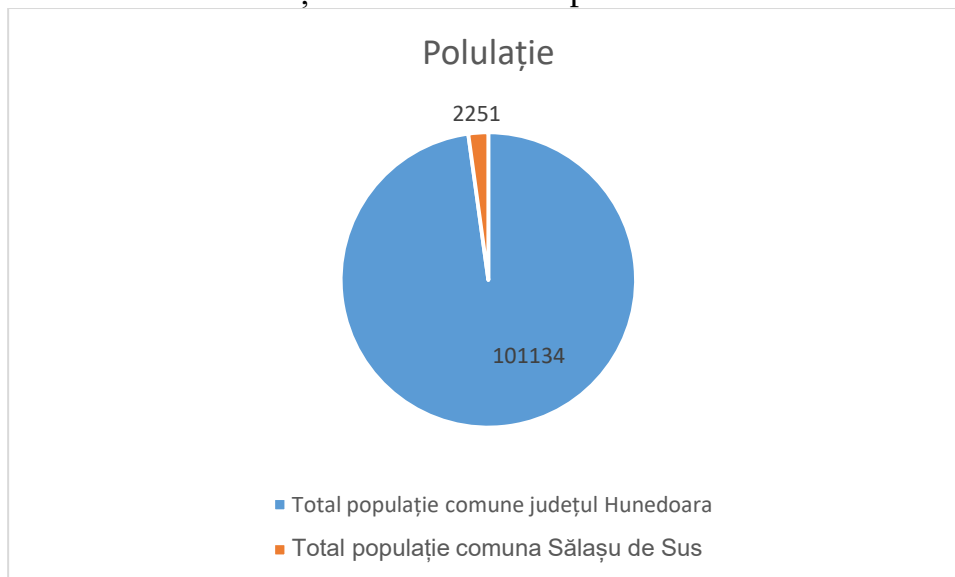

Observatie:

Din graficul de mai sus se poate remarca o reducere a populației stabile în Comuna Salasu de Sus, cu un grad de 17,84 %, de la un număr de 2740 în anul 2002 la 2251 în anul 2019.

Populația stabilă un grafic comparativ 2020 comparativ cu:

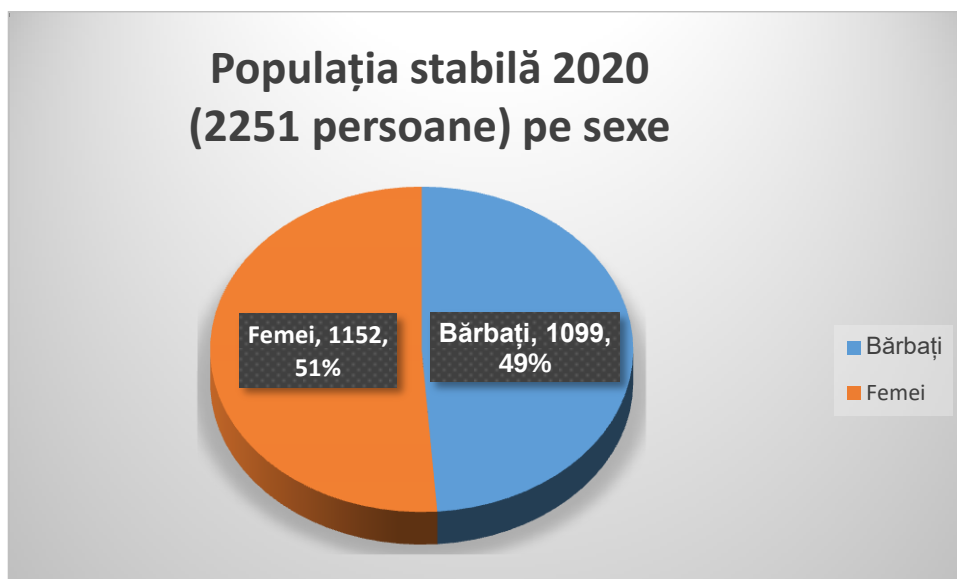
- total 55 comune județ Hunedoara – 10.1134 persoane
- total comuna Sălașu de Sus – 2.251 persoane

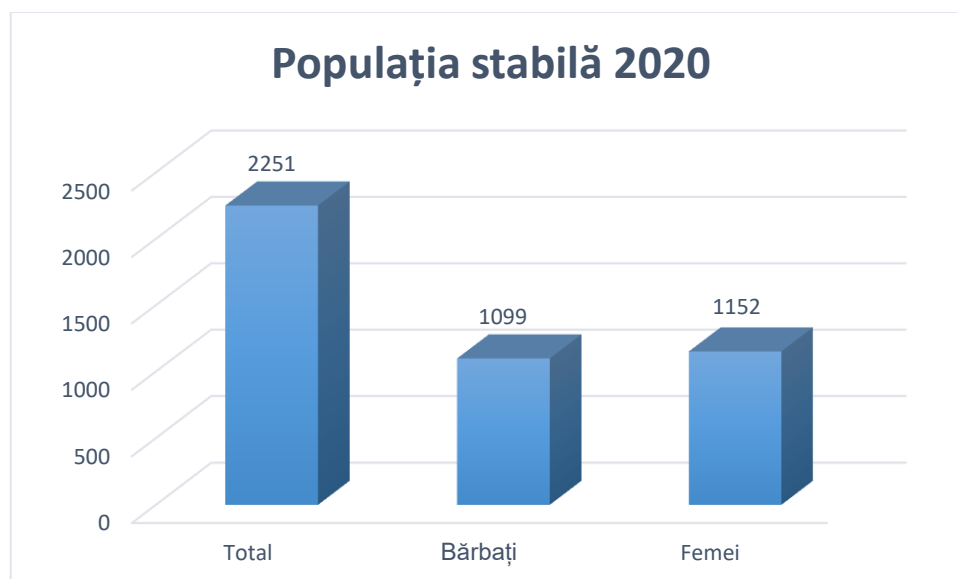

Observatie:

Populația stabilă a Comunei Salasu de Sus reprezintă un procent de 2,23% din populația stabilă a comunelor din județul Hunedoara.

Populația stabilă pe sexe 2020

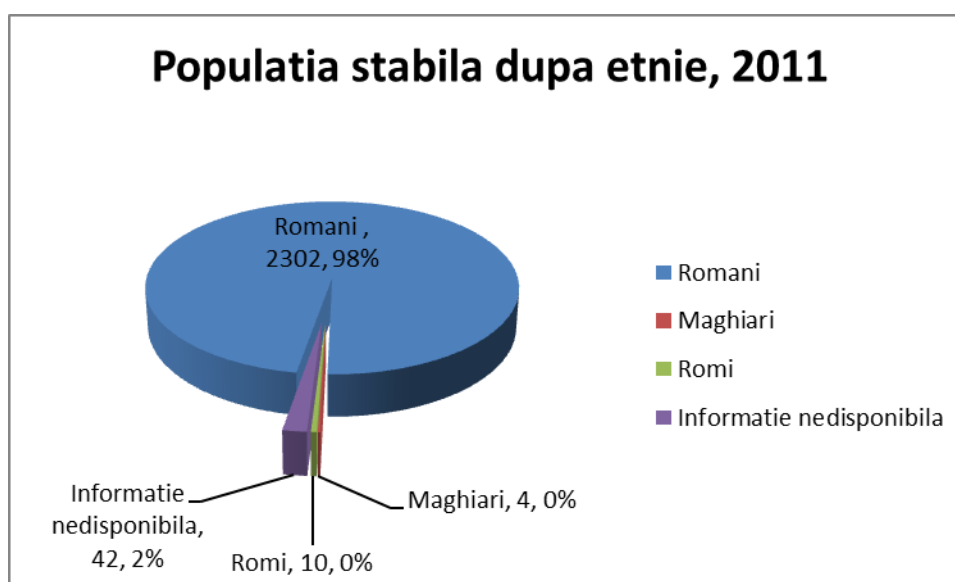

Observatie:

Se remarca o fluctuatie a ponderii populatiei stabile din comuna Salasu de Sus, persoanele de sex feminin reprezentând ponderea majoritara in totalul populatiei stabile.

Populatia stabila dupa etnie (2011)

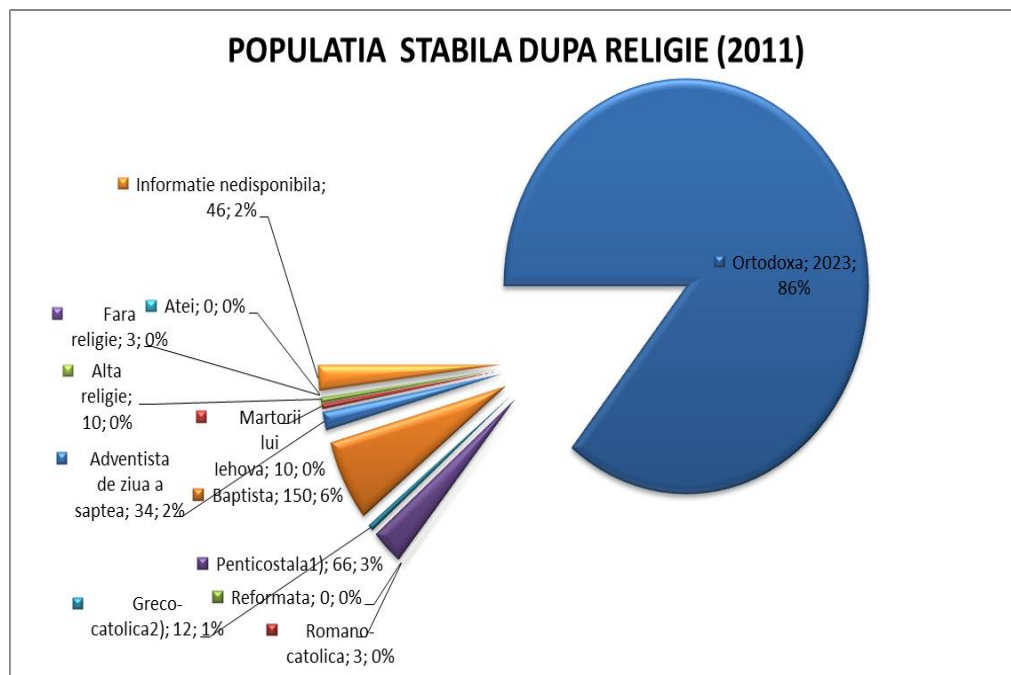
Observatie:

Ponderea cea mai mare din populatia Comunei Salasu de Sus este de etnie Romana cu un procent de 98%, in aceeasi comunitate se regasesc si persoane de etnie maghiara((4 per.) si rroma (10 pers. declarate) etc.

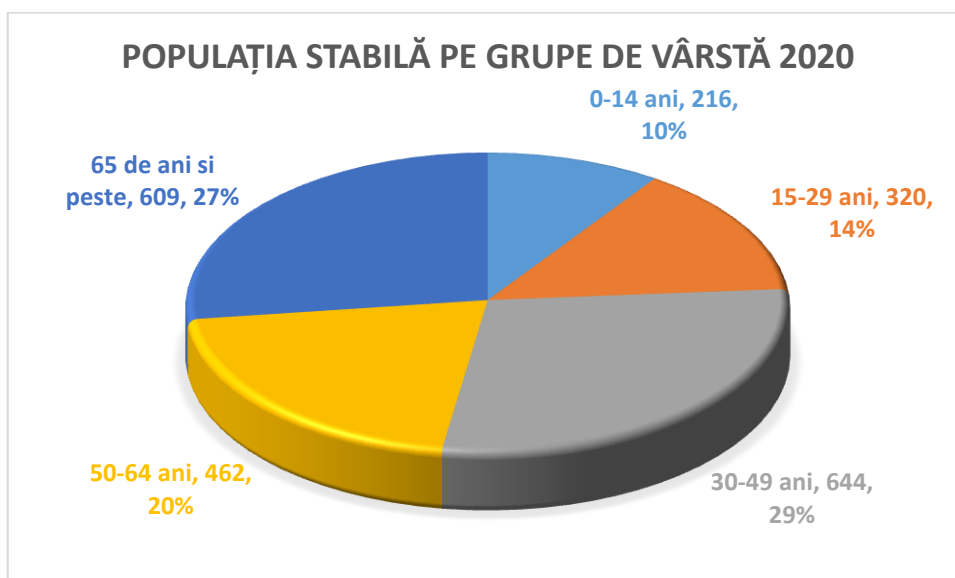
Populatia stabila dupa religie (2011)

Observatie:

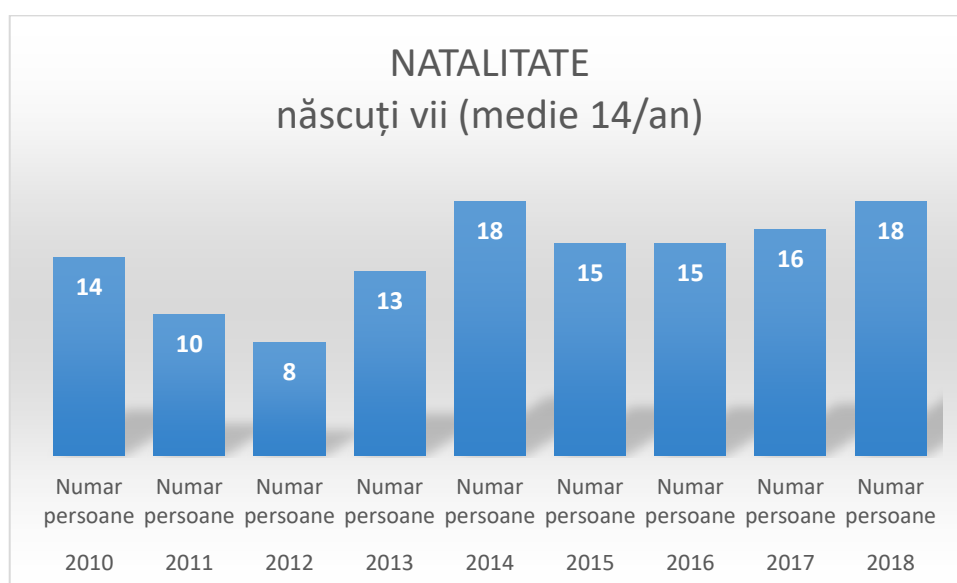
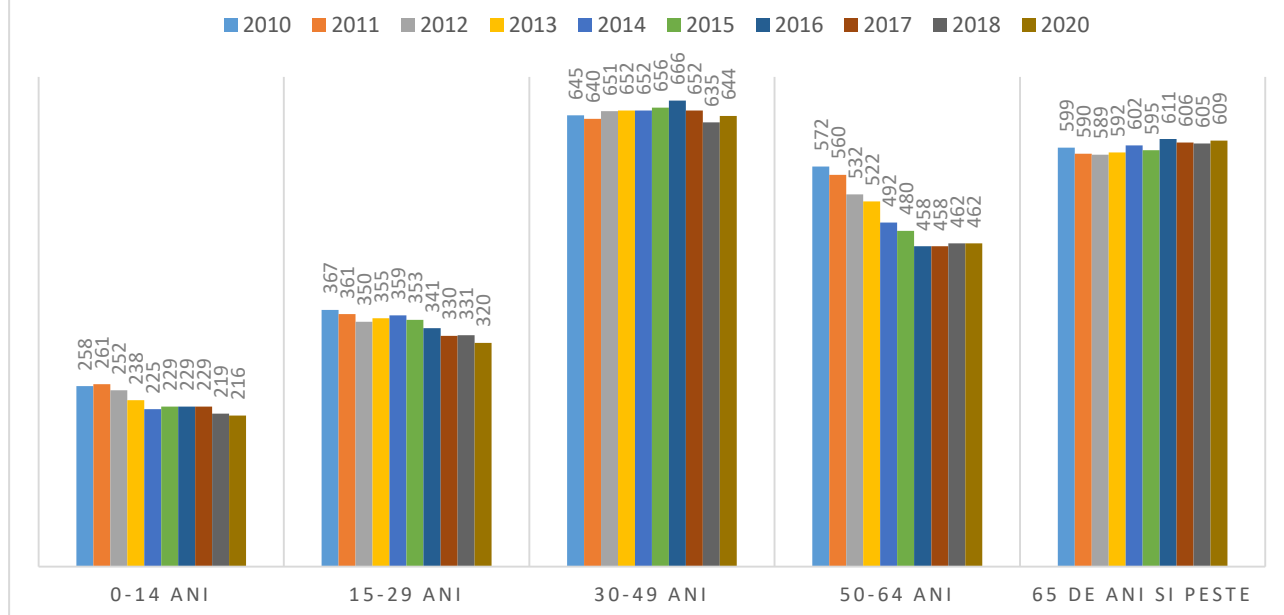
Din punct de vedere al religiei, cea mai mare pondere in totalul populatiei stabile a Comunei o reprezinta persoanele de religie ortodoxa(86 %), urmata de baptisti (6%) si penticostali (3%).

Populatia stabila doar pe grupe de varsta (2010-2019)

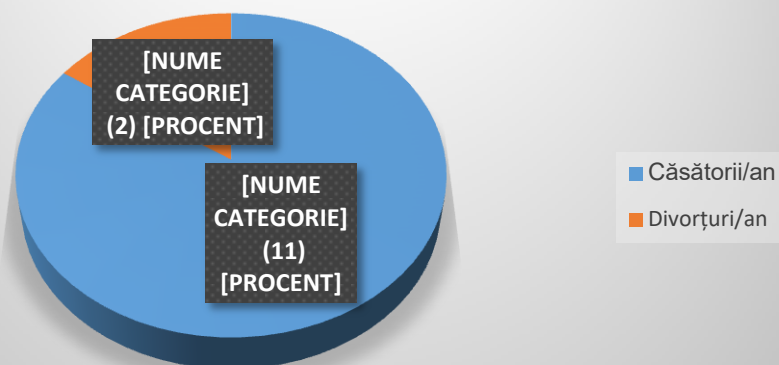
POPULAȚIA STABILĂ PE GRUPE DE VÂRSTĂ 2010-2020

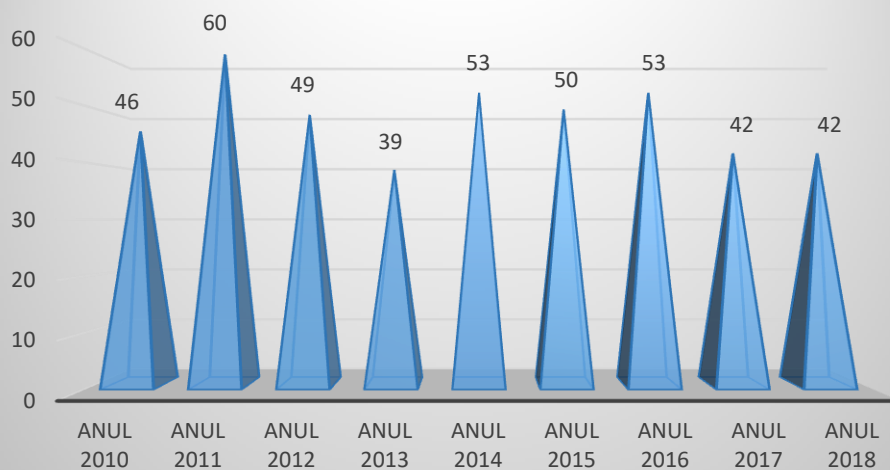
Observatie:

Din totalul populației stabile din Comuna Salasu de Sus, luând în considerare grupele de vârste cea mai mare pondere o au persoanele care au vârsta cuprinsă între 30-49 de ani (28,61%), urmată de grupa peste 65 de ani (27,05%) și 50-64 de ani (20,52%). Grupa de vârstă care 0-14 ani cuprinde este reprezentată de cele mai puține persoane (9,59%). În concluzie este necesară promovarea unei politici locale pentru creșterea și susținerea natalității.

Situație căsătorii și divorțuri/an (2018)

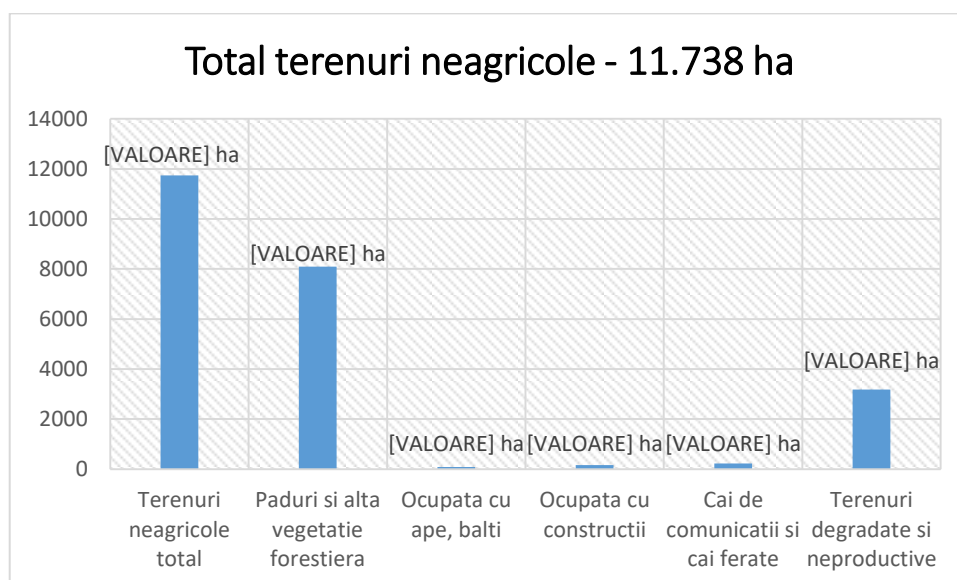
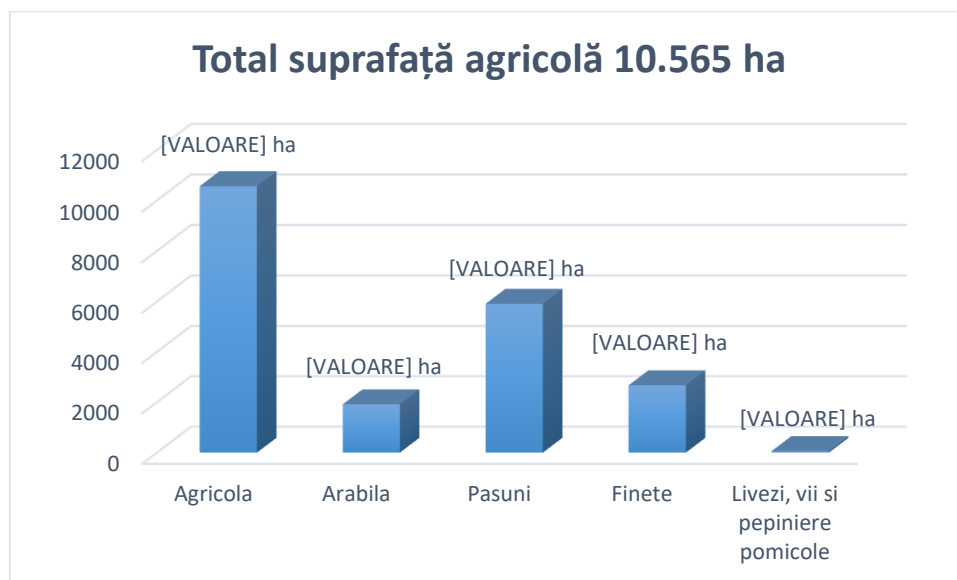

Evoluția deceselor (medie 48/an)

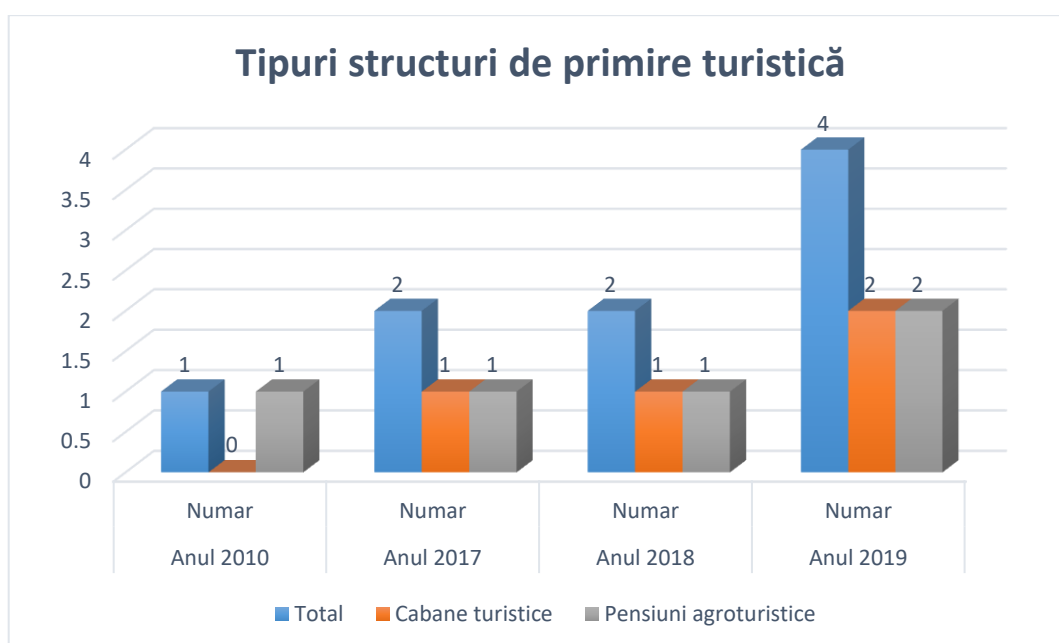
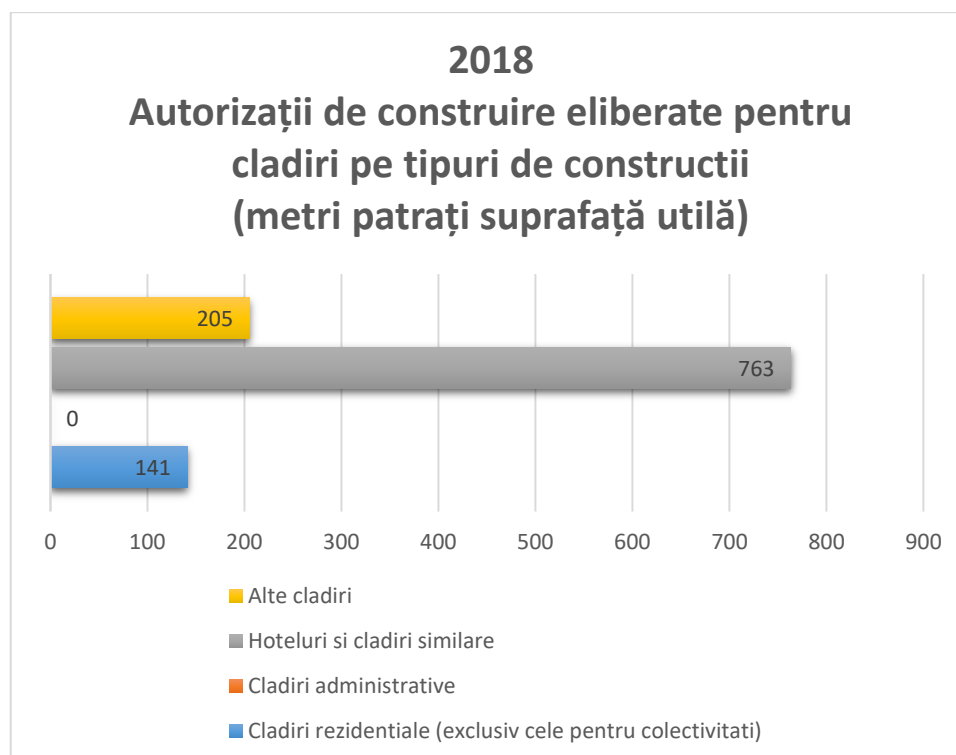
TERITORIU, LOCUINTE, UTILITĂȚI PUBLICE:

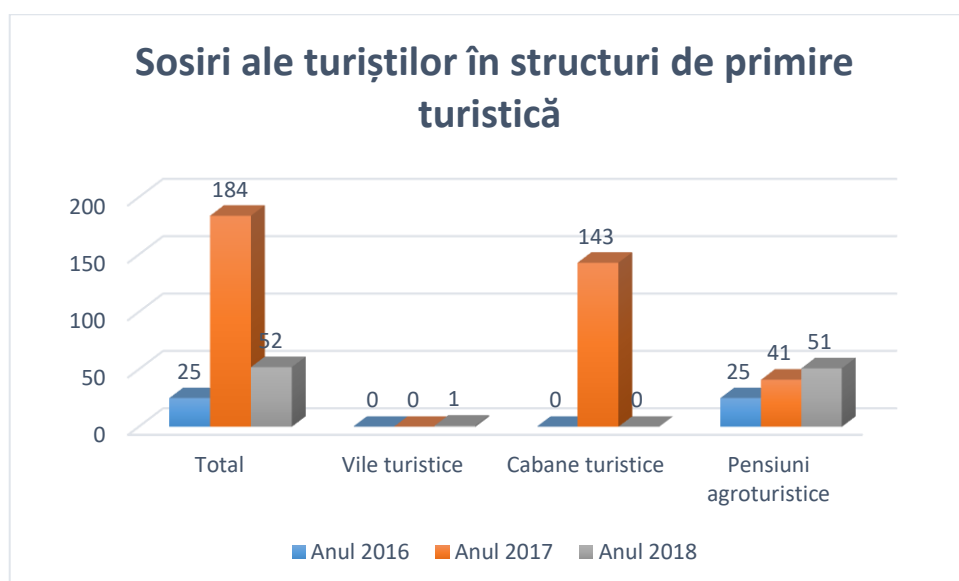
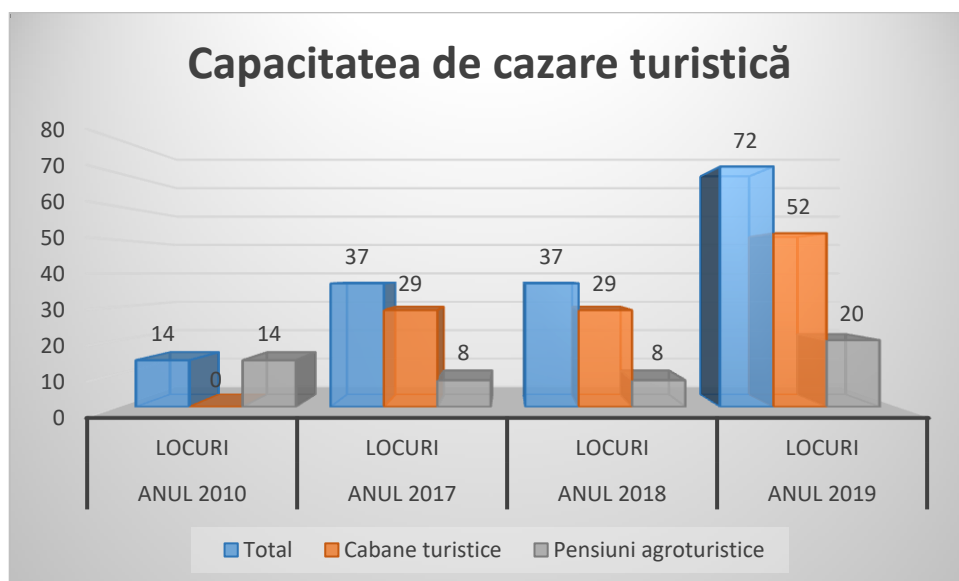
Suprafata totala a comunei 2020 – 22.303,00 ha

Observatie:

Din suprafata totala a comunei, 47% reprezinta suprafata agricola si 53% terenuri neagricole.

1.3 SITUAȚIA SOCIO-ECONOMICĂ

Dezvoltarea economico-socială este influențată de o serie de factori-amplasarea în rețeaua de localități a județului, relief, existența, exploatarea resurselor naturale, potențial industrial și agricol.

1. Numărul și structura agenților economici în Sălașu de Sus (situație ONRC):

Legendă:

A - AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT

B - INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

C - INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE

D - PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT

E - DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE

F - CONSTRUCȚII

G - COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR

H - TRANSPORT ȘI DEPOZITARE

I - HOTELURI ȘI RESTAURANTE

K - INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI

L - TRANZACȚII IMOBILIARE

M - ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

N - ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT

O - ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC

P - ÎNVĂȚĂMÂNT

R - ACTIVITAȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE

S - ALTE ACTIVITATI DE SERVICII

T - ACTIVITĂȚI ALE GOSPODĂRIILOR PRIVATE ÎN CALITATE DE ANGAJATOR DE PERSONAL CASNIC; ACTIVITĂȚI ALE GOSPODĂRIILOR PRIVATE DE PRODUCERE DE BUNURI ȘI SERVICII DESTINATE CONSUMULUI PROPRIU

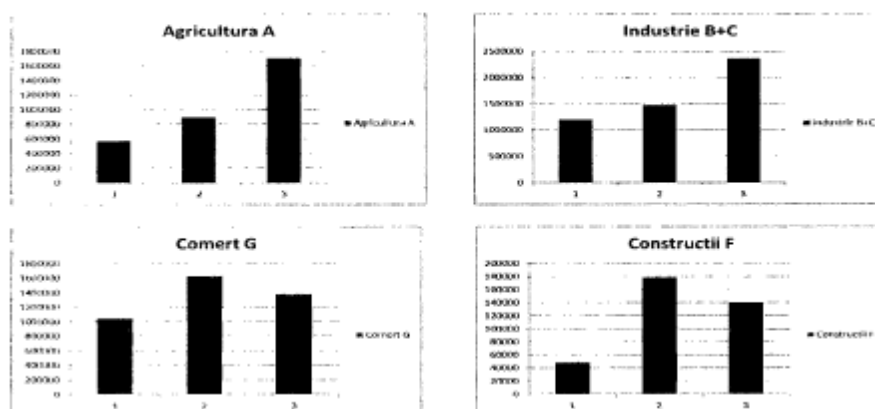
2010											
Sectorul economic	Total	PF	SNC	SCS	AF	RA	SRL	OC	SA	II	IF
A,B,C	18	7	0	0	0	1	3	0	0	4	3
D,E,G	9	1	0	0	0	0	7	0	0	1	0
F	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
H	3	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0
I,J,K,L,M,O,P,R,S,T	4	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1
N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	37	8	0	0	0	1	18	0	0	6	4

2015											
Sectorul economic	Total	PF	SNC	SCS	AF	RA	SRL	OC	SA	II	IF
A,B,C	18	12	0	0	0	1	2	0	0	3	0
D,E,G	3	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0
F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I,J,K,L,M,O,P,R,S,T	6	1	0	0	0	0	4	0	0	1	0
N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	27	13	0	0	0	1	8	0	0	5	0

2020 (FEBRUARIE)											
Sectorul economic	Total	PF	SNC	SCS	AF	RA	SRL	OC	SA	II	IF
A,B,C	6	0	0	0	0	0	4	0	0	2	0
D,E,G	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
F	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
H	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
I,J,K,L,M,O,P,R,S,T	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	14	0	0	0	0	0	12	0	0	2	0

2. Dinamica economiei Sălașu de Sus (2010, 2015, 2020) - situatie ONRC:

2. Dinamica economiei:

DOMENIU		2010	2015	2018
Agricultura	A	576021	900425	1706043
Industria	B+C	1199609	1478137	2356611
Constructii	F	48528	178502	140560
Comert	G	1052260	1631031	1381288
Servicii	S	0	0	0
Turism	N	0	0	0

Structura principalilor **agenți economici** (inclusiv unități agrozootehice și industriale dacă este cazul) de pe raza comunei:

Nr. crt.	Denumire societate	Localitate/sat (sediul sau punct de lucru)	Profil domeniile/ariile de activitate economică și de activitate economică	Număr aproximativ de angajați (indiferent de forma de angajare)
1.	SC MA&GC DEPOCON	Rau Barbat, com. Pui, nr. 70, jud. Hunedoara	Ohaba de Sub Piatra	8
2	SC POIANA PREST	Hateg, strada Riul Mare, nr. 51, jud. Hunedoara	Salasu de Jos, nr. 87	2
3	SC ALIM RETEZATUL	Salasu de Sus, nr. 137	Salasu de Sus, nr. 137	3
4	SC MARCEDON COOP	Nucsoara, nr. 109	Nucsoara, nr. 109	3
5	SC RALU EMA MODERN	Calan, Piata Libertatii, bl.5A, ap. 27, jud. Hunedoara	Paros, nr. 20	2
6	SC PETY MARIL	Petrosani, str.	Riul Mic, nr. 45	3

	COMSERV	Constructorul, bl. D, sc. 1, ap. 3		
7	II ONEASA ACHIM	Coroiesti, nr. 11	Coroiesti, nr. 11	2
8	SC FIRST HAND SRL	Orastie, str. Luncii, nr. 4A, jud. Hunedoara	Salasu de Sus, nr. 21	6
9	IF HAITAU VIRGIL	Rau Alb, comuna Salasu de Sus	Rau Alb, nr. 110	4
10	II COMAN VASILE	Coroiesti, nr. 21, com. Salasu de Sus, judetul Hunedoara	Coroiesti, nr. 92	2
11	ADEMARIO DIVERS SRL	Nucsoara, nr. 136, comuna Salasu de Sus	Nucsoara, nr. 149	3
12	SC CIPRI COMSTAR	Hateg, judetul Hunedoara	Salasu de Sus	2
13	II ONEASA DORINA	Paros, nr. 15, com. Salasu de Sus	Paros, nr. 15	2
14	II IONUT MARIA MIHAELA	Rau Mic, nr. 10, com Salasu de Sus, jud. Hunedoara	Rau mic, nr.10	2
15	PFA FANIC DORIN RADU	Malaiesti, nr. 56	Malaiesti, nr. 56	2

Situația prezentă a **investițiilor locale PRIVATE relevante**, dezvoltate de agenți economici pe raza comunei:

SC EXPLONEL SRL cu sediul in comuna Pui, bl. 22, etaj 2, ap 15, judet Hunedoara, Punct de lucru in Nucsoara, nr. 276 – are ca activitate exploatarea si prelucrarea lemnului

SC LASCONI SERVEXIM cu sediul in Salasu de Sus, bl 1, sc A, etaj 1, ap. 11, Punct de lucru in Carnic, nr. 173 – are ca activitate turismul

SC OLAH LEMN SRL cu sediul in satul Riu Alb, nr. 112, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara, Punct de lucru Rau Alb, nr. 112 – are ca activitate prelucrarea lemnului

SC VICTORIA PRODCOM 2006 SRL, cu sediul in Salasu de Jos, Punct de lucru Salasu de Jos, nr. 56 – are ca activitatea procesarea carni – virsli de Salas

NELY & DAN SRL cu sediul in Petrila, Str. Soimilor, nr. 10, judet Hunedoara, Punct de lucru Salasu de Sus, nr. 115 A – are ca activitate turismul

IANCU MIHAI cu sediul in Maliesti, Nr. 62, judet Hunedoara, Punct de lucru in Malaiesti nr. 62 – are ca activitate turismul

PFA BADEA PUIU ADRIAN cu sediul in Rau Alb, nr. 101, jud Hunedoara, Punct de lucru Rau Alb, nr. 101 – are ca activitate turismul

Costa Traila – cu sediul in Timis, comuna Ghiroda, nr. 54, punct de lucru in Carnic, comuna Salasu de Sus, are ca activitate turismul

Oportunități de investiții pe domenii: zootehnie, pomicultură, legumicultură, piscicultură, apicultură, dezvoltare infrastructură, comerț, agroturism

Posibilități economice neexploatate:

- agroturism

Facilități pentru investitori:

- turism - zona certificata ca destinatie ecoturistica promovata la Targurile de specialitate, cuprinde obiective turistice si Parcul National Retezat

Industria

Practic pe teritoriul comunei nu se desfășoară activități de tip industrial, singura activitate prezentă este în satul Ohaba de Sub Piatră prin balastierele de pe malul râului Strei.

Activitățile industriale au o pondere neînsemnată, deși comuna dispune de importante resurse locale.

O direcție de dezvoltare a ramurii industriale pe teritoriul administrativ al comunei Sălașu de Sus ar putea fi exploatarea și prelucrarea lemnului prin înființarea și dezvoltarea unor IMM-uri.

De asemenea o posibilitate de dezvoltare a comunei ar fi înființarea și formarea unor micro-ferme bazate pe creșterea animalelor, pe cultivarea plantelor industriale și pe livezi.

Agricultura

După desființarea C.A.P.- urilor din localitățile comunei Sălașu de Sus, practic activitatea agricolă se desfășoară în mod individual pe gospodării.

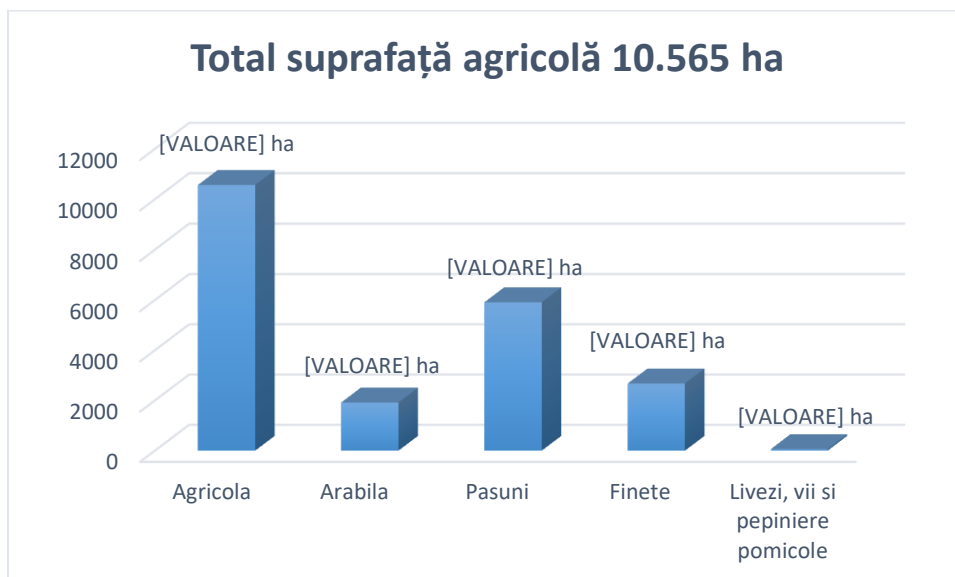
Singurele unități agricole nedesființate sunt:

- Terenurile arabile din lunca Sălașului sunt cultivate în principal cu porumb și cartofi;
- Pășunile sunt utilizate de crescătorii de animale, foarte numeroși în zonă;
- Fânețele sunt folosite tot în domeniul zootehniei ca sursă de furaje.
- Viile ocupă o suprafață mică de teren

Forma de proprietate asupra terenurilor este cea privată a persoanelor fizice ca o consecință a aplicării Legii 18/1991.

Se estimează ca pe terenurile proprietate individuală lucrează aproximativ 950 de persoane.

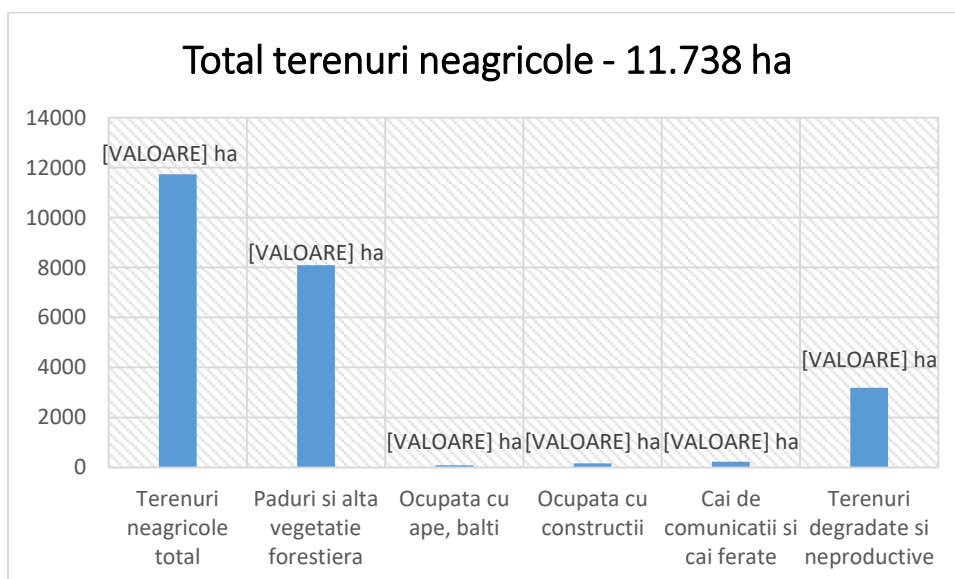
Suprafața agricolă după modul de folosință

Observatie:

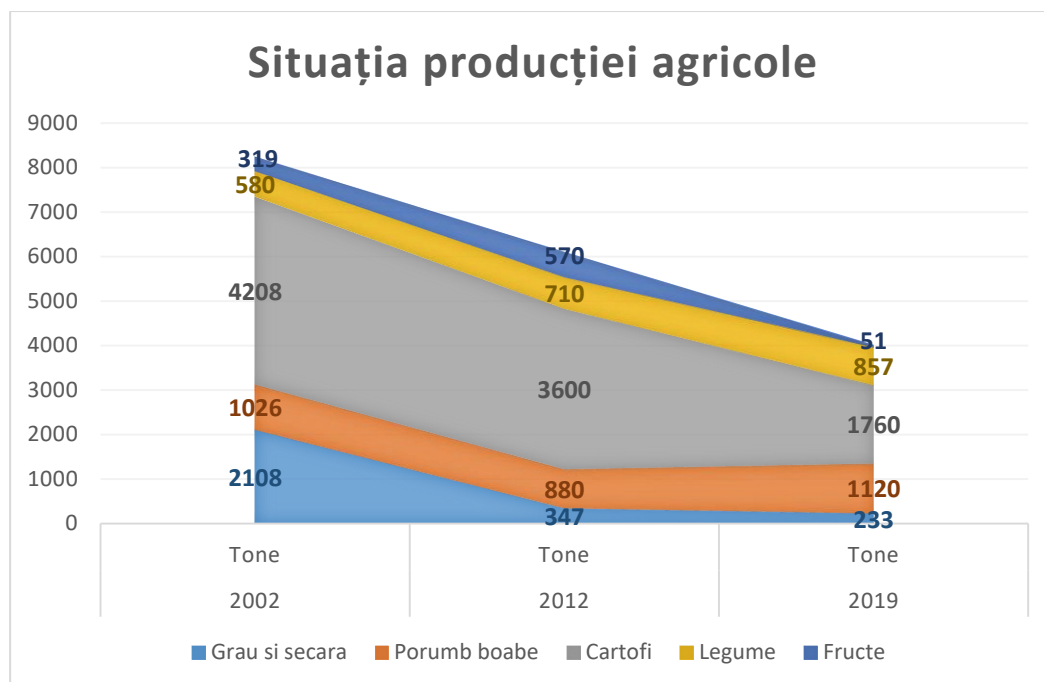
Suprafetei agricole este impartita in Suprafete arabile, pasuni si fanate. Ponderea cea mai mare a suprafetei agricole o reprezinta in mod constant in perioada analizata suprafata pasunilor(55,94%), urmata de fanete (25,30%) si mai apoi cu un procent de doar 18,15% suprafata arabila.

Suprafata neagricola după modul de folosință

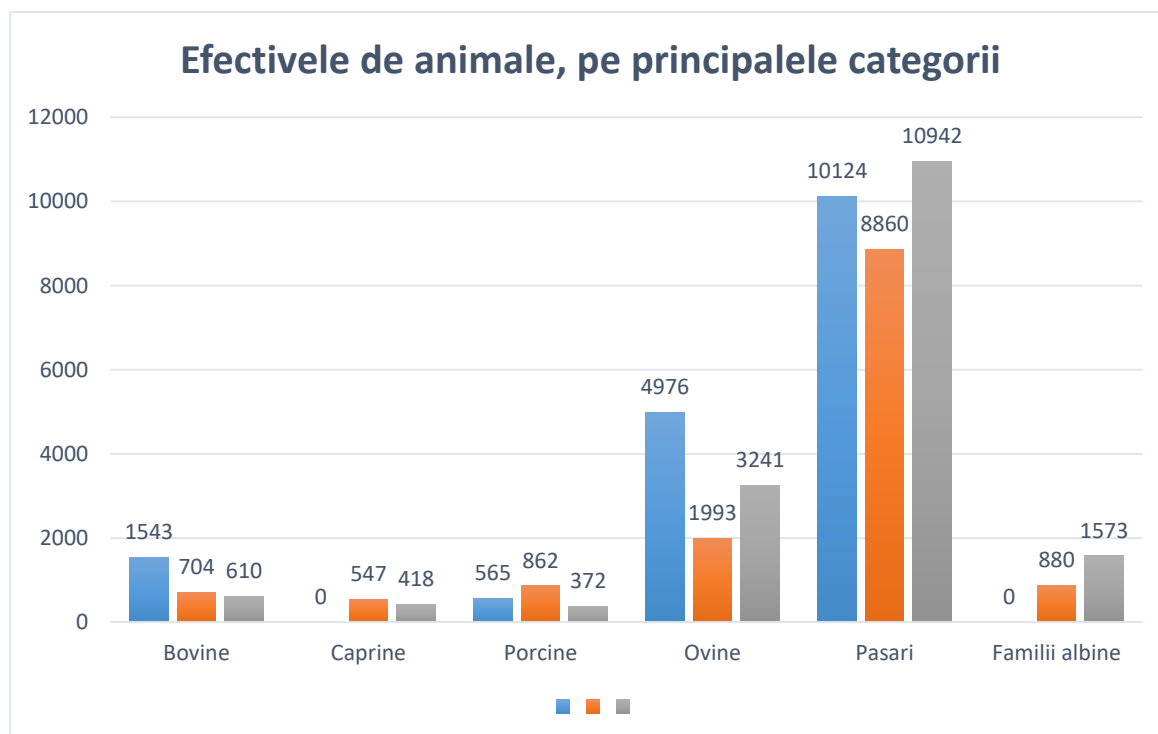
Suprafata fondului funciar după modul de folosință

Grafic 2

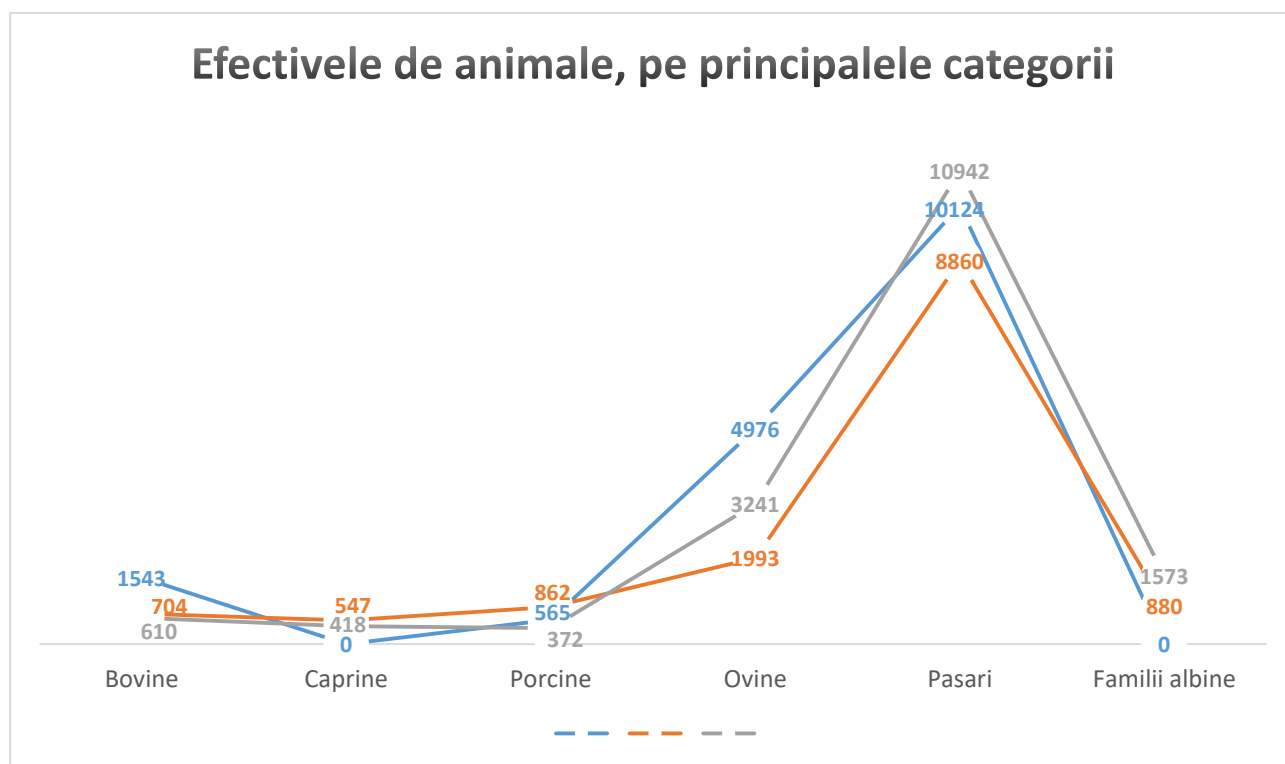

Productivitatea animalieră comparativă pentru anii 2002 – 2012 - 2019

Grafic 1

Grafic 2

Silvicultura

Cele 7000 ha de teren forestier, reprezentând 31,38% din suprafața comunei, sunt atât proprietate privată cât și proprietatea statului. Administratorul acestor păduri este Ocolul Silvic Pui. În comună existând și o societate comercială cu activitate în acest domeniu SC EXPLONEL SRL.

Serviciile și comerțul

Activitatea ce a luat amploare în sectorul privat este comerțul atât alimentar cât și nealimentar, alimentație publică. Sectorul de servicii și cel de comerț sunt cele mai reprezentative în dinamica economiei comunei Sălașu de Sus.

Reședința de comună Sălașu de Sus este singura care deține unități comerciale și de alimentație publică și o brutărie.

Pentru comerțul alimentar și nealimentar există magazine mixte în satele comunei Sălașu de Sus, și o serie de unități particulare a micilor întreprinzători, care de altfel au prestații și în alimentația publică.

O oportunitate de dezvoltare în sectorul serviciilor sunt înființarea unor ateliere mecanice și baze pentru utilaje agricole.

Facilități pentru investitori:

- **turism - zona certificată ca destinație ecoturistică promovată la Targurile de specialitate, cuprinde obiective turistice și Parcul National Retezat**
- clădiri și terenuri ce pot fi puse la dispoziție pentru investitori
- taxe și impozite scutite/reduce
- alte facilități

Oportunități de investiții pe domenii

- zootehnie
- pomicultură
- legumicultură
- piscicultură
- apicultură
- dezvoltare infrastructură
- comerț
- agroturism

Posibilități economice neexploatate la capacitate: agricultura, turism, agroturism, energie regenerabilă

Facilități pentru investitori:

- **turism - zona certificată ca destinație ecoturistică promovată la Târgurile de specialitate, cuprinde obiective turistice și Parcul National Retezat**

Terenuri libere de sarcini, în proprietatea **publică și/sau privată** a Comunei:

Nr. crt.	Localizare teren	Categorie teren (intravilan/extravilan)	Proprietate publică sau privată?	Suprafața (mp)	Utilități în apropierea terenului (curent, apă, canalizare, gaz, drum de acces, etc.) sau posibilitatea de racordare la utilități.
1.	RAU-ALB	I	PRIVATA	1319	Drum, apă, curent
2..	SALASU DE SUS	I	PRIVATA	2443	Drum, apă, curent
3	OHABA DE SUB PIATRA	E	PRIVATA	1489900	
4	OHABA DE SUB PIATRA	E	PRIVATA	57587	drum
5	RAU ALB	E	PRIVATA	38743	Drum, apă, curent
6	RAU-MIC	E	PRIVATA	790	drum
7	COROIESTI	E	PRIVATA	198548	
8	COROIESTI	I	PRIVATA	8944	Drum, apă, curent

9	OHABA DE SUB PIATRA	I	PRIVATA	18386	drum
10	SALASU DE SUS	I	PRIVATA	551500	drum
11	PESTERA	E	PRIVATA	4959	Drum,apa
12	MALAIESTI	E	PRIVATA	7180	
13	NUCSOARA	I	PRIVATA	7087	Drum,apa,curent
14	SALASU DE SUS	I	PRIVATA	11599	Drum,apa,curent
15	COROIESTI	I	PUBLICA	614	Drum,apa,curent
16	MALAIESTI	I	PUBLICA	1512	Drum,apa,curent
17	NUCSOARA	I	PUBLICA	1346	Drum,apa,curent
18	OHABA DE SUB PIATRA	I	PUBLICA	670	Drum,apa,curent
19	PAROS	I	PUBLICA	1664	Drum,apa,curent
20	RAU-ALB	I	PUBLICA	14480	Drum,apa,curent
21	RAU-MIC	I	PUBLICA	1141	Drum,apa,curent
22	SALASU DE JOS	I	PUBLICA	2870	Drum,apa,curent
23	SALASU DE SUS	I	PUBLICA	6028	Drum,apa,curent
24	ZAVOI	I	PUBLICA	2510	Drum,apa,curent

Transporturile și rețeaua de acces

Circulație rutieră

Transportul carosabil se efectuează pe DN 66 Deva – Petroșani, din care se ramifică în localitățile Ohaba de Sub Piatră – DC 77, care străbate localitățile Ohaba de Sub Piatră, Sălașu de Sus, Sălașu de Jos, Mălăiești și Nucșoara.

Din localitatea Sălașu de Sus pe drumul comunal DC 75 Sălașu de Sus – Zăvoi – Râu Alb se asigură accesul în partea de sud-est spre localitățile componente ale comunei, iar legătura între localitățile Râu Alb, Râu Mic, Coroiești se face pe DC 73.

Situația actuală a DRUMURILOR FORESTIERE/ COMUNALE/JUDEȚENE ȘI A STRAZILOR, inclusiv poduri și podețe pe raza Comunei

Comuna Sălașu de Sus este străbătută de **drumul Județean DJ 667, Ohaba de Sub Piatră – Cabana Pietrele**, care este și principala poartă de intrare în Parcul Național Retezat. Drumul respectiv a fost reabilitat în anul 2019, între localitățile Ohaba de Sub Piatră – Nucșoara, fiind turnat covor asfaltic pe întreaga suprafață, între Nucșoara – Cârnic pe o distanță de 3 km drumul este asfaltat, iar restul distanței de 3 km drumul este pietruit, în cursul acestui an (2020) se va asfalta.

Toate drumurile comunale ce fac legătura între localitățile comunei Sălașu de Sus, sunt asfaltate și se află într-o stare foarte bună.

Drumurile de exploatare forestieră (Mălăiești - Cîrtog, Coroiești – La cheie și Peștera – Punct Forestier), starea lor este bună, sunt de pământ la momentul actual.

Drumurile comunale (Nucșoara – Ohaba Sibișel, Sălașu de Sus – Barăștii Hațegului, Zăvoi - Ohaba de Sub Piatră, Coroiești – Paroș, Zăvoi – Sălașu de Jos) au fost reabilitate în totalitate pe fonduri europene.

Străzile aferente satelor (Sălașu de Sus, Sălașu de Jos, Ohaba de Sub Piatră, Mălăiești, Nucșoara, Paroș, Zăvoi) au fost asfaltate în totalitate pe proiecte europene și/sau proiecte finanțate de la bugetul de stat. Pentru satele Coroiești, Râu Mic, Râu Alb, Peștera este depus un proiect pentru finanțare în cadrul Programului Național de dezvoltare locală privind asfaltarea străzilor.

Necesități investiționale:

Drumuri județene:

Nr. crt.	Denumire DJ (drumuri județene pe raza comunei)	Lungime (m)	Infrastructură Stare drum	Necesități investiționale:
1	Nucșoara – Cabana Pietrele	12800	Pietruit	Asfaltare

Drumuri comunale:

Nr. crt.	Denumire DC (drumuri comunale pe raza comunei)	Lungime (m)	Infrastructură Stare drum	Necesități investiționale:
1	Paroș – Râu Mic	2000	Pământ	Asfaltare
2.	Sălașu de Sus – Sibișel	4100	Pământ	Asfaltare
3	Zăvoi – Ohaba de Sub Piatră	2800	Pietruit	Asfaltare
4	Sălașu de Sus – Barăștii Hațegului	6500	Pietruit	Asfaltare

Străzi/ulițe:

Nr. crt.	Denumire străzi/ulițe (pe raza comunei)	Lungime (m)	Infrastructură Stare drum	Necesități investiționale:
1	Străzi principale și secundare localitățile Coroiești, Râu Alb, Râu Mic, Peștera	9500	Pietruit	Asfaltare

Drumuri forestiere:

Nr. crt.	Denumire drumuri forestiere (pe raza comunei)	Lungime (m)	Infrastructură Stare drum	Necesități investiționale: modernizare/reebilitare (m)
1	Mălăiești - Cîrtog	4500	Pământ	Asfaltare
2.	Coroiești – La cheie	2800	Pământ	Asfaltare
3	Peștera – Punct forestier	2500	Pământ	Asfaltare

Circulație Feroviară

Calea ferată dublă electrificată Deva – Petroșani străbate localitatea Ohaba de Sub Piatră, fiind dotată cu canton CF și stație de călători.

Turismul

70% din suprafața comunei aparține parcului Național Retezat. Aici se găsește celebra *Poiană cu narcise*, care prilejuiește organizarea în fiecare an a unui festival care are în centrul atenției aceste flori.

La nivelul comunei există câteva pensiuni turistice (Pensiunea Iancu și Pensiunea Codrin) care oferă servicii de agroturism, dar nevoia de astfel de servicii este mult mai mare, datorită potențialului turistic al zonei.

Lista monumentelor istorice - situri arheologice, comunicată de Direcția Județeană pentru Culte Hunedoara nr. 451/10.03.2020, conform Ordinului cu nr. 2828/2015 pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată și a Listei monumentelor istorice dispărute, cu modificările ulterioare,

MONUMENTE ISTORICE - poziții în LMI:

Nr.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Datare
319	HD-II-a-A-03363	Cetatea Mălăiești	Sat MĂLĂIEȘTI; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIV
320	HD-II-m-A-03363.01	Donjon	Sat MĂLĂIEȘTI; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIV
321	HD-II-m-A-03363.02	Zid incintă	Sat MĂLĂIEȘTI; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIV
332	HD-II-m-B-03370	Biserica „Înălțarea Domnului”	Sat NUCȘOARA; comuna SĂLAȘU DE SUS	1766
333	HD-II-m-B-03371	Casa parohială ortodoxă	Sat NUCȘOARA; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIX
416	HD-II-m-A-03427	Biserică parohială reformată	Sat RÂU ALB; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVI
436	HD-II-m-A-03440	Biserica „Nemeșilor”	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XVIII
437	HD-II-a-A-03441	Curtea cnezilor Cândreș	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVII
438	HD-II-m-A-03441.01	Casa cnezială (ruine)	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVII

439	HD-II-m-A-03441.02	Paraclis	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVII
440	HD-II-m-A-03441.03	Fortificație (zid incintă, cu patru turnuri la colțuri)	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVII
441	HD-II-m-A-03442	Biserica „Sf. Atanasie și Chiril”	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVI, cu transf. sec. XIX

SITURI ARHEOLOGICE:

1. Biserica medievală de la Coroiște, cod RAN 91134.01
2. Așezarea romană de la Mălăiești - Dealul Cetății, cod RAN 91143.03
3. Necropola medievală de la Mălăiești - Progădea cea Veche, cod RAN 91143.02
4. Cetatea medievală de la Mălăiești - Sub Brazi, cod RAN 91143.01
5. Podul roman de la Ohaba de sub Piatră, cod RAN 91161.02
6. Situl arheologic de la Ohaba de sub Piatră - Dealul Viilor, cod RAN 91151.01
7. Așezarea medievală de la Nucșoara - Gura Plaiului, cod RAN 91152.02
8. Situl bisericii românești Pogorârea Sf. Duh din Paroș, cod RAN 91170.01
9. Așezarea de la Peștera - Grota Capela, cod RAN 91189.05
10. Biserica Ortodoxă de la Peștera, cod RAN 91189.04
11. Așezarea neolitică de la Râu Alb - Cetate, cod RAN 91189.01
12. Biserica medievală de la Sălașu de Jos - Cimitir, cod RAN 91214.01
13. Biserica ortodoxă medievală de la Zăvoi, cod RAN 91223.01
14. Drumul de epocă romană de la Sălașu de Sus - Drumul Jiului, cod RAN 91125.07
15. Așezarea de epocă romană de la Sălașu de Sus - Consiliul Popular, cod 91125.06
16. Situl bisericii românești Sf. Nicolae de la Sălașu de Sus, cod RAN 91125.04
17. Drumul roman de la Ohaba de sub Piatră, cod RAN 91161.03
18. Situl arheologic de la Sălașu de Sus - Șasa, cod RAN 91125.05
19. Așezarea de epocă romană de la Râu Alb - Latura Cetății, cod RAN 91198.03
20. Așezarea de epocă medievală de la Peștera - Cetatea Haiducilor, cod RAN 91189.03
21. Situl bisericii românești Înălțarea Domnului de la Nucșoara, cod RAN 91152.01
22. Situl arheologic de la Peștera - Cetate, cod RAN 91189.02
23. Ciocan neolitic la Peștera, cod RAN 91189.01

**Notă:*

Pentru obiectivul de la pozitia 333 -Casa parohială Nucșoara, s-a înaintat solicitare Institutului Național al Patrimoniului de radiere din Lista Monumentelor Istorice, la solicitatea Parohiei Orodexe Nucșoara.

PUNCTE DE INTERES PE TERITORIUL COMUNEI OBIECTIVE ȘI FACILITĂȚI TURISTICE LOCALE (ATRAȚII TURISTICE)

- Centrul de Informare Turistică înființat de Primaria comunei Sălașu de Sus, cu sprijinul Consiliului local, printr-un proiect finanțat prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, având ca obiectiv promovarea destinației turistice Sălașu de Sus și Parcul Național Retezat.
Centrul de Informare Turistică Sălașu de Sus se adresează vizitatorilor comunei Sălașu de Sus, dar și localnicilor care vor sa-și cunoască mai bine comuna și posibilitățile de petrecere a timpului liber.
Servicii oferite: Distribuirea gratuită de pliante, hărți și ghiduri turistice. Acces gratuit la internet pentru informații de interes turistic.
- Acces facil în Masivul Retezat (cu sediul administrativ la Nucșoara – Sălașu de Sus) și Rezervația științifică "Gemenele".
Parcul Național Retezat (PNR), primul parc național înființat în România, încă din 1935, se găsește în cea mai mare parte, pe teritoriul comunei Sălașu de Sus. PNR este singurul parc românesc care a fost primit în organizația PAN Parks. Obiectivele PAN Parks pentru PNR sunt: promovarea la nivel internațional a PNR și a zonelor adiacente, pentru atragerea unui număr crescut de turiști în zonă; atragerea de investitori care să îmbunătățească infrastructura turistică din zona (ex. locuri de campare moderne)
PNR este una din cele trei rezervații ale biosferei din România, fiind totodată primul parc românesc membru al Federației Europarc. Superlativele Retezatului: peste 80 de lacuri și tăuri, 20 de vârfuri de peste 2000m, cel mai întins lac glaciatic din țară (Bucura 8,9ha), cel mai adânc lac glaciatic din țară (Zănoaga 29m), păduri naturale întinse, 1/3 din speciile de plante ale României, plante și animale rare sau vulnerabile, 22 de specii de plante endemice (există doar în Retezat).
- **Centrul de vizitare Nucșoara**, situat pe principală cale de acces în **Parcul Național Retezat** (PNR), este primul centru de vizitare din România, construit pentru un parc național sau natural. În aceeași locație se găsește și sediul Administrației Parcului Național Retezat (APNR). În Centrul de vizitare, turiștii pot găsi informații diverse despre PNR și zonele înconjurătoare (informații despre trasee, starea drumurilor, floră, faună, obiceiuri și tradiții ale locului chiar de la intrarea în parc) . A fost construit un spațiu dedicat comunității locale pentru a fi folosit ca muzeu și la reînvierea tradițiilor zonei.

Centrul este dotat cu o sala de conferințe și cu spații special dedicate educației copiilor, organizării de concursuri și expoziții tematice.

- Peștera de calcar din satul Peștera - obiectiv speologic deosebit din satul Peștera, a Parcului Național Retezat. Peștera din satul Peștera este ușor accesibilă tuturor categoriilor de turiști.
- Lacurile și tăurile glaciale din Parcul Național Retezat
- Rezervația naturală "Fânațele cu narcise Nucșoara" (20 ha) - Sălașu de Sus - Festivalul Narciselor
- Rezervația naturală "Vârful Poieni" de la Ohaba de Sub Piatră, obiectiv cu elemente floristice remarcabile și rare (0,8 ha)
- Curtea nobiliară fortificată de la Sălașu de Sus (Curtea cnezilor Cândreș)
Curtea cnezilor Cândreș din Sălașu de Sus, județul Hunedoara, datează din secolul XV. Figurează pe noua listă a monumentelor istorice sub codul LMI: HD-II-m-A-03441.

Cetatea a fost simbolul cnezatului Sălașului între secolele XIV-XVII. Incinta este dreptunghiulară, cu laturile de aproximativ 99/35 m, fiind înconjurată de un zid gros de 1-1,10 m. La colțurile incintei, ca și pe laturile ei, au existat odinioară turnuri. Interiorul incintei adăpostea casa de zid a cneazului și o capelă de curte, cu turn-clopotniță, întemeiată cel mai devreme în jurul secolului XVII și transformată ulterior în capelă calvină.

Cetatea feudală a fost ridicată în Evul Mediu târziu. Se spune că nobilul din ținutul Sălașului, după ce a construit în apropiere o cetate, și-a amenajat aici o reședință mai confortabilă, ridicând în jurul unei curți interioare camere mai spațioase și mai luminoase decât cele ale fortificațiilor. Se pare că locul nu a fost ales la întâmplare. Aici era deja un turn mai vechi, care a fost integrat în noua construcție. Vechiul turn fusese construit ca să apere intrarea în sat. De aceea avea ziduri groase și ferestre înguste, de fortificație. Arcașii puteau supraveghea de aici zona, fără a fi țințiți la rândul lor. Poarta era joasă. Asta înseamnă că nu se intra călare în curtea interioară. Intrarea în turn era mai jos de nivelul solului, iar la ușă nu se putea ajunge decât cu ajutorul unei scări de lemn, care noaptea sau în caz de pericol era trasă sus. Se mai văd încă spărturile din zid unde era prinsă mica platformă de lemn din fața ușii. Camerele de locuit aveau ferestre cu ochiuri de sticlă, făcute manual. Deasupra ferestrelor au fost construite bolți de cărămidă, din care s-au păstrat doar câteva bucăți.

- Cetatea cnezială de la Mălăiești
Cetatea Mălăiești este un ansamblu de monumente istorice aflat pe teritoriul satului Mălăiești, comuna Sălașu de Sus. În Repertoriul Arheologic Național, monumentul apare cu codul 91143.01.
Cetate cu turn donjon și incintă inelară din piatră, la care adugate ulterior 4 turnuri poligonale. Faza I – primele două decenii ale sec. XIV – donjon, înconjurat de incintă din piatră. Faza a doua – donjonul supraînălțat și incinta supraînălțate. Faza a treia – în jur de 1588 – adăugate cele 4 turnuri poligonale. Este abandonată în sec. XVII.

Cetatea Mălăiești, așezată chiar la ieșirea din sat, este situată pe o culme mică și abruptă în vest, culme ce se află între Valea Mălăiești și Valea Domnească, în localitatea Mălăiești, comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara.

Micuțul sat Mălăiești are numai 144 de locuitori, dar și-a câștigat cu prisosință un loc aparte în cadrul unui tur de vizitare al Țării Hațegului.

Cetatea Mălăiești a fost ridicată către sfârșitul secolului al XIV-lea de neamul Sărăcin, cnezi din satul Sălașu de Sus. La început Cetatea avea doar un donjon apoi, când au ajuns oamenii de încredere ai lui Ioan de Hunedoara și ai fiului său, Matia Corvin, Sărăcineștii au ridicat și un brâu circular de ziduri care înconjura donjonul.

Donjonul este turnul cel mai înalt al unei cetăți și are rolul de a servi ca punct de observație, loc de tragere și de ultim refugiu, dacă restul cetății a fost ocupat de inamic. El este turnul principal, bine întărit, al unei fortificații medievale, al cărui rost de ultim punct de refugiu în cazul unui asediu îndelungat, era obligatoriu dublat de funcția sa locativă, servind în general și ca reședință a stăpânului castelului.

Ansamblul este format din următoarele monumente:

Donjon (cod LMI HD-II-m-A-03363.01)

Zid incintă (cod LMI HD-II-m-A-03363.02)

Începând cu mijlocul secolului al XIV-lea apar constant, în documentele vremii, numele cnezilor români din zona Sălașului în strânsă legătură cu campaniile militare duse de regalitatea maghiară și, mai ales, cu cele duse de Iancu de Hunedoara împotriva otomanilor (cu precădere).

Aceste documente confirmă sau atribuie privilegii conducătorilor români pentru merite militare aduse Regatului Maghiar, ceea ce ne îndreptățește să afirmăm importanța comunității.

Aceste drepturi politice obținute și bunăstarea comunității s-au concretizat urbanistic, în secolul al XIV-lea, prin ridicarea unei construcții militare (un turn-donjon) la Mălăiești, pe domeniul Sălașului, completată un secol mai târziu de o construcție de cult.

Lucrările de reabilitare ale Cetății cneziale Mălăiești, au fost finalizate, aceasta fiind astfel integrată în circuitul turistic.

Proiectul “Restaurarea și reabilitarea funcțională a Cetății Mălăiești din Sălașu de Sus, în vederea introducerii în circuitul turistic”, a fost un proiect finanțat prin Programul Operațional Regional 2007-2013, în cadrul Axei prioritare 5 „Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului”, Domeniul de intervenție 5.1. „Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe”, cod SMIS 16023, contract de finanțare nr. 3395/06.09.2012.

Proiectul de restaurare este unic în mediul rural din județul Hunedoara, prin anvergura lucrărilor care au fost realizate și a inclus consolidarea și refacerea zidurilor cetății, astfel încât obiectivul turistic reabilitat să

permite turiștilor un circuit interior de vizitare. Au fost executate lucrări de branșare la energie electrică, iluminat arhitectural, amenajare căi de acces și construirea unei parări pentru autoturismele vizitatorilor.

Pentru ca artefactele și vestigiile arheologice să nu fie compromise, în prealabil la Mălăiești s-au făcut lucrări de descărcare arheologică. Monumentul de la Mălăiești a fost cercetat, prin săpături arheologice, vreme de aproape trei ani. Săpătura și cercetările arheologilor au inclus aproape 90 la sută din suprafața sitului. Turnul vechi (donjonul) secolul al XIV a fost refăcut și înălțat. Construcția medievală este iluminată, iar în interior au fost construite din lemn plafoane și trepte de pe care vizitatorii să poată privi peisajul Țării Hațegului. Zidul de apărare a fost tencuit, iar în curtea monumentului a fost amenajată o alee de marmură.

- **Complexul tehnicii din Peștera**

În cadrul proiectului de voluntariat “Salvăm trecutul pentru viitor” a fost reabilitat complexul tehnicii tradiționale din satul Peștera. Complexul din comuna Sălașu de Sus cuprinde două mori, un cuptor de var, dar și o vâltoare (sistem din lemn pentru spălat rufe, acționat de apă) sau “văioagă”, cum îi spun sătenii, strămoșa mașinii de spălat automate din zilele noastre, însă 100% ecologică. **Aceste obiective amplasate de peste 100 de ani la marginea satului Peștera din Comuna Sălașu de Sus, sunt parte din moștenirea culturală a sătenilor.**

Proiectul a fost derulat de Asociația Centrul de Resurse pentru Acțiune Locală realizat cu sprijinul administrației locale a comunei Sălașu de Sus, în parteneriat cu Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului și finanțat de Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Hunedoara. În urma lucrărilor de restaurare, ansamblul tehnic a fost redat comunității locale devenind un punct de interes turistic în măsură să contribuie la dezvoltarea zonei.

Mălai, de la moara de 100 de ani! Această moară, care a fost construită în urmă cu mai bine de 100 de ani, acum, după finalizarea lucrărilor putea fi folosită din nou.

Meșterul șindrilor bistrițean Dumitru Cira a ajutat, în regim de voluntariat, la reabilitarea vechii mori de apă din micul sat al comunei Sălașu de Sus.

De altfel, moara va fi folosită de reprezentanții Geoparcului Dinozaurilor “Țara Hațegului” în scop educativ și turistic, dar ea poate fi pusă în funcțiune și de săteni, în măsura în care aceștia vor avea nevoie de mălai și vor dori să și-l macine singuri. Tanti Elisaveta Filip, o localnică din Peștera, a măcinat zeci de ani la rând la vechea moară și îi e drag să povestească despre vremurile bune de odinioară: *“Moara de jos era mai bună decât cea de sus, iar în cea din sus, oamenii măcinau mai mult grâu, că era piatra mai mare și frământa mai bine boabele, făcea făină mai bună. Pe urmă, după ce am adus piatra mare de moară de la Râu Alb, de la Vaidei, au tocmi-o și ne-am apucat să măcinăm la moara de sus. Oamenii din sat făceau cu rândul, în fiecare zi, iar morile au fost făcute amândouă odată, acum cel puțin 100 de ani. Socru-meu măcina*

mult la moară, că avea oi multe și oamenii se mai ciondrăneau. În fiecare zi erau câteva familii și, tot peste două săptămâni, ne revenea rândul. Niciodată nu măcinam duminica sau în zile de sărbători”, își amintește tanti Elisaveta.

Mori și cuptoare “fermecate” pe Drumul Apei și al Pietrelor

Meșterul șindrilar bistrițean Dumitru Cira spune că tehnica folosită la înlocuirea acoperișului morii este unică în toată Transilvania, iar leăturile sunt realizate “la ochi”, fără a respecta întocmai o dimensiune standard. Bucățile de scândură au fost fierte și lăsate în apă fierbinte vreme de o oră, astfel încât acestea să absoarbă umezeală și să nu crape. În cuptorul de calcar, inclus și el în complexul tehnicii tradiționale din Peștera, localnicii din satul cu mai puțin de 30 de case își preparau singuri varul. Ultima oară a fost ars aici var cu numai 14 ani în urmă. Pietrele de calcar care erau arse vreme de două zile și jumătate erau aduse de la o carieră de calcar aflată la aproximativ un kilometru și jumătate distanță. *“Jos, în cuptorul de var, sunt niște umeri, iar pe umerii aceia se clădeau bolovanii de calcar, sub formă de cupolă. Iar tot complexul de aici: morile de porumb acționate de apă, cuptorul de var și văiaga, fac parte din traseul tematic Drumul Apei și al pietrelor”,* explică Adina Popa, specialistul în comunicare al Geoparcului Dinozaurilor “Țara Hațegului”.

Directorul Geoparcului, Alexandru Andrășanu, spune că alte cuptoare de calcar similare se mai găsesc, unul aproape de intrarea în Sălașu de Sus, iar alte două în Ohaba Sibișel. Potrivit acestuia, pietrele din care a fost construit cuptorul de var au fost “cărate” de ghețarii care erau în Retezat acum zece mii de ani. Ele au fost învârtite de apă până au căpătat formele lor rotunde, specifice, iar după aceea oamenii le-au luat și au construit din ele gardurile specifice zonei, dar și cuptoarele de var, care au devenit, noi atracții turistice ale sătucului Peștera din Comuna Sălașu de Sus.

▪ **Nouă potecă tematică în cadrul Geoparcului Țara Hațegului**

Noua poteca amenajată, are o lungime de opt kilometri pe traseul Sînpetru – Ohaba Sibișel – Nucșoara și putea fi parcursă pe jos, cu bicicleta și, parțial, cu mașina, iar de-a lungul ei vizitatorii vor putea străbate locurile în care, în urmă cu circa 120 de ani, Ilona Nopcsa, sora celui dintâi cercetător al dinozaurilor din Țara Hațegului, Franz Nopcsa, descoperea primele fosile de dinozaur. Dar, în drumul lor, turiștii vor mai putea zăbovi și la centrele de vizitare Casa Dinozaurilor Pitici, Casa Tradițiilor și Centrul de vizitare al Parcului Național Retezat de la Nucșoara, vor putea admira Biserica din satul Sînpetru, câmpurile cu granit, peisaje, habitate specifice, arhitectura locală și **vor afla cum se gospodăreau oamenii pe baza resurselor naturale vizitând Complexul tehnicii populare din satul Peștera – Comuna Sălașu de Sus.**

Poteca tematică pune în valoare importanța pietrei, a lemnului și a apei pentru natură și om, ca instrument de promovare și dezvoltare a comunității locale din

satul Peștera, comuna Sălașu de Sus. Totodată, ea va fi inclusă în traseul tematic „Drumul apei și al pietrelor” din Geoparcul Internațional UNESCO Țara Hațegului.

Proiectul de amenajare a potecii tematice „Muzica naturii interpretată de piatră, lemn și apă” este realizat de Asociația Social-Culturală „Sălășana” și Geoparcul Internațional UNESCO Țara Hațegului – Universitatea din București, Agenția de Dezvoltare Economico-Socială a județului Hunedoara, comuna Sălașu de Sus și Școala Primară Sălașu de Sus.

- Zona de agrement Cârnic (Cabana Cascada, Cabana Codrin, etc.)
- Complexul Turistic Pietrele ce reprezintă una dintrele cele mai importante porți de acces din Munții Retezat.

Complexul este situat la o altitudine de 1480m pe Valea Stanisoara (în apropiere de confluența cu Valea Pietrele).

Calea de acces (auto) DJ 667A: DN66/Ohaba de sub Piatra - Nucsoara – Carnic – Cabana Pietrele

DN66: Hateg – Petrosani

DN66/Ohaba de sub Piatra – Nucsoara - Carnic: cca 17km, din care 13km sunt asfaltati (2015). Restul de 4km (2015) sunt de drum nemodernizat, accesibil auto.

Carnic – Complex Pietrele: drum utilitar/forestier (restrictionat auto/moto, accesibil pentru masini de oras doar pana la Cascada Lolaia)

Cabana Pietrele, unul dintre cele mai vechi din țara noastră, este închisă datorită unor retrocedări ce este contestată.

Unul dintre cele mai vechi din țară, complexul turistic Cabana Pietrele a fost ridicat la sfârșitul anilor 1930 în Retezat, la altitudinea de 1.480 metri și reprezintă punctul de plecare pentru șase trasee turistice clasice, pe munte. Pietrele se află în zona centrală a Parcului Național Retezat, la confluența creștelor secundare ale masivului.

Construcția cabanei a urmat declarării Retezatului drept primul Parc Național din România.

Cabana Pietrele a fost punct de plecare către mai multe trasee montane.

Cabana Pietrele a fost legată prin văile Stânișoarei, Pietrele, Valea Rea, valea Vârfului Mare și culmea Lolăii, de Cabanele Gențiana, Buta, Cheile Buții, Baleia, zona părții Râuşor, Poiana Pelegii. Accesul până la aceasta se face pe drumul care leagă satul Nucșoara de zona Cârnic, ultima locație până la care se poate ajunge cu mașina. De la Cârnic, turiștii mai urcă două ore pe un drum forestier până la Pietrele.

Micro-cabanele din Complexul turistic Pietrele sunt organizate în camere cu două, trei, patru și opt paturi dispuse în mai multe unități distincte. Micro-cabanele dispun de grup sanitar comun aflat la distanță de circa 200 de metri. Nu există apă caldă, se folosește apă furnizată de izvorul amenajat, iar energia

electrică este furnizată în fiecare seară în intervalul orar 20.00 – 22.00. Cabanele dispun de șeminee și pot fi utilizate și în sezonul de iarnă.

- Cascada Lolaia

Situată în partea nordică a munților Retezat Cascada Lolaia este una dintre cele mai frumoase obiective din Retezat. Este accesibilă din traseul Ohaba-Pietrele - cu mașina până la Cârnic - marcat cu bandă albastră. Cascada Lolaia se află la altitudinea de 1050 m, în valea Nucșoara care a colectat apele pârâurilor: Pietrele, Valea Rea, Stânișoara și Galeșu.

Diferența mare de nivel creează o lume de vis foarte sălbatică, mai ales pe pârâul Pietrele, dând naștere la o sumedenie de cascade mici, culminând în Cascada Lolaia. Accesul la cascadă a fost amenajat cu trepte și balustrade din lemn. Înălțimea cascadei este în jur de 13-15 m

- Ruinele Podului roman de la Ohaba de Sub Piatră
- Cimitirul Eroilor – Râul Alb;
- Biserica „Iobagilor” cu hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel din satul Sălașu de Sus, construcție din secolul al XVIII-lea;
- Biserica de zid "Înălțarea Domnului" din satul Nucșoara, construcție din secolul al XVIII-lea, (monument istoric);
- Biserica de zid "Pogorârea Sfântului Duh" din satul Paroș, construcție din secolul al XV-lea, (monument istoric);
- Biserica Parohială Reformată din satul Râu Alb, construcție din secolul al XV-lea, (monument istoric);
- Biserica de zid (Biserica din ulița mare) "Sfinții Atanasie și Chiril" din satul Sălașu de Sus, construcție din sec.XV-XVI, de tip navă, cu un turn-clopotniță pe latura de vest. Biserica a fost transformată în secolul al XIX-lea; (monument istoric);
- Biserica “Nemeșilor” din Sălașu de Sus, construcție din secolul al XVIII-lea,(monument istoric);

- TRASEE PENTRU BICICLETĂ

Numeroasele drumuri județene și comunale, la care se adaugă și o generoasă rețea de drumuri forestiere, oferă pasionaților de cicloturism și mountain biking numeroase variante de trasee, de la plimbări ușoare, la unele cu grad de dificultate mărit.

1. Sălașu de Sus – Băraștii Hațegului – Săcel – Sâmpetru – Sibișel – Ohaba Sibișel – Nucșoara –Mălăiești – Sălașu de Sus.Traseu mediu, care se poate realiza în 3 ore. Distanța parcursă: 26,8 km.

2. Sălașu de Sus – Mălăiești – Cetatea Mălăiești – Piatra Mâței – Coroiști – Paroș – Zăvoi – Sălașu de Sus.Traseu greu, care se poate realiza în 4 – 5 ore. Distanța parcursă: 22 km.

3. Sălașu de Sus – Paroș – Coroiștei – Râu Alb – Zăvoi – Sălașu de Jos – Sălașu de Sus. Traseu ușor, care se poate realiza în 2 ore. Distanța parcursă: 16,7 km.

▪ **TRASEE TURISTICE - TURE**

Pentru iubitorii de drumeții, zona se dovedește a fi extrem de generoasă. Se pot face trasee urmând unul dintre următoarele marcaje:

 Bandă albastră:

- a) Ohaba de Sub Piatră – Cârnic. Traseu ușor, care se poate realiza în 6 ore.
- b) Cârnic – Cabana Pietrele. Traseu ușor, care se poate realiza în 1,30 – 2 ore.
- c) Cabana Pietrele – Cabana Gențiana. Traseu ușor, care se poate realiza în 1 – 1,30 ore.
- d) Cabana Pietrele – Cabana Gențiana – Șaua Bucurii – Lacul Bucura. Traseu ușor, care se poate realiza în 3 – 4 ore.
- e) Cabana Pietrele – Cabana Gențiana – Curmătura Bucurii – Lacul Bucura – Poiana Pelegii – Șaua Plaiu Mic – Cabana Buta – Câmpu' lui Neag. Traseu greu, care se poate realiza în 10 – 12 ore.

 Bandă albastră + **Bandă Roșie** (din Curmătura Bucurii până pe Vârful Peleaga): Cabana Pietrele – Cabana Gențiana – Curmătura Bucurii – Lacul Bucura - Vârful Peleaga. Traseu greu, care se poate realiza în 4 – 5 ore.

 Bandă galbenă: Cabana Pietrele – Creasta Lolaia – Vârful Retezat. Traseu mediu, care se poate realiza în 4 – 5 ore.

 Triunghi albastru: Cabana Pietrele – Lacul Stînișoara – Șaua de Vară – Vârful Retezat. Traseu mediu, care se poate realiza în 4 – 4,30 ore.

 Triunghi roșu:

- a) Cabana Pietrele – Lacul Galeșu – Șaua Vârfului Mare – Vârful Mare. Traseu mediu, care se poate realiza în 4 – 5 ore.
- b) Cabana Pietrele – Tău dintre Brazi. Traseu mediu, care se poate realiza în 2 – 3 ore (pe varianta de la indicator-marcaj cu punct roșu).

 Cruce Albastră: Cabana Pietrele – Șaua Lolaia – Complex Râușor. Traseu mediu, care se poate realiza în 2 – 3 ore.

Cetatea cnezială de la Mălăiești

Cetatea cnezială de la Mălăiești

Cetatea cnezială de la Mălăiești

Complexul tehnicii din Peștera – foto 1

Complexul tehnicii din Peștera – foto 2

Complexul tehnicii din Peștera – foto 3

Complexul tehnicii din Peștera – foto 4

Complexul tehnicii din Peștera – foto 5

Complexul tehnicii din Peștera – foto 6

Complexul tehnicii din Peștera – foto 8

Nouă potecă tematică în cadrul Geoparcului Țara Hațegului – foto 1

Nouă potecă tematică în cadrul Geoparcului Țara Hațegului – foto 2

Peștera de calcar din satul Peștera

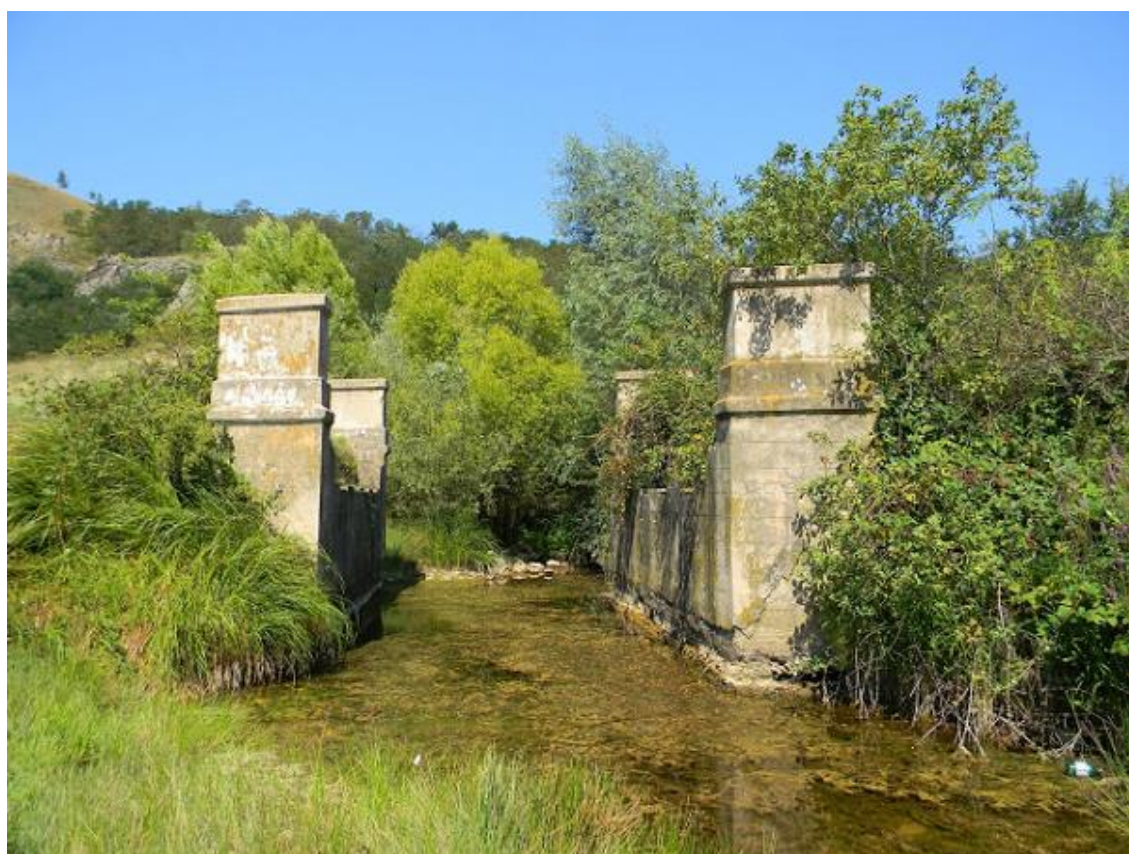
Curtea nobiliară fortificată de la Sălașu de Sus (Curtea cnezilor Cândreș)

Ruinele Podului roman de la Ohaba de Sub Piatră

Ruinele Podului roman de la Ohaba de Sub Piatră

Pod construit în anul 1703, avea o lungime de 10 metri. Acest pod a fost construit de o firmă germană care a acordat o garanție de 300 de ani. Acest pod a fost funcțional până în anul 1962 când s-a dat în folosință viaductul.

Cascada Lolaia

Centrul de vizitare Nucșoara

Centrul de vizitare Nucșoara

Obiective turistice de apropiere:

- FÂNAȚELE SĂLAȘU DE SUS(Hunedoara»Sălașu de Sus) (13.0 km)
- PEȘTERA ȘURA MARE(Hunedoara»Ohaba Ponor) (18.0 km)
- VÂRFUL POIENI(Hunedoara»Ohaba de sub Piatră) (4.0 km)
- FÂNEȚELE CU NARCISE (din NUCȘOARA)(Hunedoara»Nucșoara) (4.0 km)
- BISERICA REFORMATĂ (din SÂNTĂMĂRIA ORLEA)(Hunedoara»Silvașu de Sus)(20.0 km)
- CASTELUL KENDEFFY(Hunedoara»Silvașu de Sus) (20.0 km)
- MANASTIREA PRISLOP(Hunedoara»Silvașu de Sus) (20.0 km)
- BISERICA DIN STERI(Hunedoara»Hațeg) (14.0 km)
- CETATEA HAȚEG(Hunedoara»Hațeg) (14.0 km)
- PĂDUREA SLIVUȚ(Hunedoara»Hațeg) (14.0 km)

Facilități de cazare pentru vizitatori pe teritoriul comunei:

Nr. crt	Denumire	Adresa poștală (Localitate / Strada)	Număr locuri cazare
1.	Pensiunea Iancu	Loc. Sălașu de Sus, com. Salasu de Sus, jud. Hunedoara	12
2.	Pensiunea Casa Cînda	Loc. Sălașu de Sus, com. Salasu de Sus, jud. Hunedoara	5 spatii de cazare
3.	Complexul turistic Pietrele	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, Parcul Național Retezat, FN	<i>*Cabana Pietrele, este închisă datorită unor retrocedări ce este contestată. Micro-cabanele din Complexul turistic Pietrele sunt organizate în camere cu două, trei, patru și opt paturi dispuse în mai multe unități distincte</i>
4.	Cabana Gențiana	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, Parcul Național Retezat, FN	50
5.	Cabana Cascada	Com. Sălașu de Sus, zona Carnic, jud. Hunedoara	30
6.	Pensiunea Codrin	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, zona Carnic	10
7.	Centrul de vizitare Nucșoara	Loc. Nucșoara, com Sălașu de Sus, jud Hunedoara	16

8.	Tabăra Creștina Retezat	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, zona Carnic	50

Evenimente locale

FESTIVALUL NARCISELOR - în perioada 10 - 20 mai, în fiecare an
Tradiționala Nedee în luna mai.

Servicii publice

Gospodărirea apelor:

Alimentarea cu apă.

Toate gospodăriile/unitățile locative din Comuna Sălașu de Sus sunt racordate la sistemul de alimentare cu apă.

În cele 4 sate Malaiești, Salasu de Sus, Salasu de Jos, Ohaba de Sub Piatra sunt 4 stații de tratare în fiecare sat. Rețeaua este predată operatorului SC APA PROD SA. În restul satelor (Coroiești, Rau Mic, Rau Alb - unde sunt 3 stații de tratare, câte una în fiecare sat, Nucsoara, Paros, Pestera, Zavoi (o singură stație de tratare care deservește toate satele) urmează se derulează procedura de predare către operatorul SC APA PROD SA.

Situația actuală a REȚELEI/SISTEMULUI DE APĂ POTABILĂ pentru fiecare localitate a comunei		
Nr. crt	Localitate/sat	Număr de case/gospodării racordate
1	Salasu de Sus	263
2	Salasu de Jos	96
3	Ohaba de Sub Piatra	89
4	Rau Alb	84
5	Rau Mic	52
6	Coroiești	77

7	Paros	115
8	Pestera	24
9	Zavoi	57
10	Malaiesti	48
11	Nucsoara	121

Canalizare menajeră și pluvială

Toate gospodăriile/unitățile locative din Comuna Sălașu de Sus sunt racordate la sistemul de canalizare menajeră. Satele Mălăiești, Sălașu de Sus, Sălașu de Jos, Ohaba de Sub Piatră sunt predate la operatorul SC APA PROD SA - Deva, iar pentru celelalte sate urmează procedura de predare-primire a rețelei de apă și canalizare, această rețea fiind operațională (receptionată și pusă în funcțiune). **Există o stație de epurare la standarde europene în Ohaba de Sub Piatră, care preia întreaga rețea de canalizare din cele 11 sate ale comunei Sălașu de Sus.**

Situația actuală a REȚELEI/SISTEMULUI DE CANALIZARE MENAJERĂ pentru fiecare localitate a comunei Sălașu de Sus		
Nr. crt	Localitate/sat	Număr de case/gospodării racordate
1	Salasu de Sus	263
2	Salasu de Jos	96
3	Ohaba de Sub Piatra	89
4	Rau Alb	84
5	Rau Mic	52
6	Coroiesti	77
7	Paros	115
8	Pestera	24
9	Zavoi	57
10	Malaiesti	48
11	Nucsoara	121

În prezent, la nivelul Comunei Sălașu de Sus nu există un sistem de canalizare pentru preluarea **apelor pluviale**. Stația de epurare existentă este proiectată astfel încât să nu preia și apele pluviale, ci doar canalizarea menajeră.

Unul din obiectivele de investiții propuse în Strategia de Dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus 2021-2027 este eliminarea apelor pluviale de pe raza comunei în zonele cu potențial risc de inundații.

Inundarea locuințelor și a curților din gospodăriile din comună poate avea efecte grave asupra acestora, atât pe plan constructiv, cât și pe plan sanitar. În prezent, sistemul de colectare, transport și evacuare a apelor din precipitații și alte surse din amonte este deficitar, fapt ce poate cauza inundarea terenurilor din zonă.

Propuneri soluții de reducere a riscului de inundații:

- Execuția unui canal de ape pluviale de-a lungul drumurilor comunale.
- Execuția de canale de ape pluviale în lungul drumurilor comunale și evacuarea apelor pluviale de pe toate străzile în chesoane executate la capătul străzilor, în zonele cele mai joase sau în perimetrul anumitor străzi. Această variantă ar avea neajunsul că întreținerea chesoanelor s-ar putea face deficitar.
- Execuția unui canal de ape pluviale din punctul cel mai de sus al fiecărui sat al comunei până în punctul cel mai de jos de unde se vor colecta și apele pluviale. Construirea unui bazin de acumulare de apă pluvială și montarea unor pompe de evacuare a apelor pluviale spre cursurile de apă existente, cât și execuția unor conducte de refulare cu evacuare finală, fiind necesară intervenția asupra tuturor podețelor existente, precum și asupra execuției de noi canale de colectare și evacuare de apă pluvială amplasate în lungul drumurilor. Având în vedere pantele foarte mici de evacuare a apei, se poate propune ca toate șanțurile și rigolele să fie betonate de-a lungul căilor de comunicații care vor prelua și apele căzute pe proprietățile limitrofe drumurilor.

Se propune în prima fază, realizarea unui studiu de fezabilitate și studiu hidrologic pentru evaluarea eventualelor cauze ce pot determina inundații repetate datorate în special suprasaturării cu apă a solului, precum și evacuarea deficitară a apelor pluviale, iar apoi evaluarea unor soluții care să elimine riscul producerii inundațiilor.

Energie electrică – rețeaua de curent electric și iluminat public

Starea stâlpilor de electricitate din comuna Sălașu de Sus, este bună. Serviciul de furnizare al energiei electrice este asigurat de către operatorul de distribuție electrică SC E - DISTRIBUTIE BANAT SA.

Rețeaua de curent este extinsă și funcțională pe raza comunei Sălașu de Sus în toate localitățile. Toate gospodăriile din comuna Sălașu de Sus sunt racordate la sistemul de energie electrică.

Necesități investiționale: în prezent sunt 1024 de gospodării racordate la sistemul de energie electrică, unde este cazul, pentru construcții noi și alte investiții, se realizează extinderi a rețelei de energie electrică.

Consumatorii de energie din comună sunt consumatori casnici și neindustriali. Acești consumatori sunt alimentați prin rețele electrice aeriene de 20 kV, posturi de transformare aeriene de 20/0,4 kV și linii electrice aeriene de joasă tensiune.

Blocurile de locuințe sunt alimentate cu cabluri electrice subterane de joasă tensiune.

Ceilalți consumatori casnici cât și consumatorii neindustriali sunt alimentați direct din rețelele electrice de joasă tensiune existente în zona lor.

În general alimentarea cu energie electrică existentă este corespunzătoare. Iluminatul public este amplasat corespunzător, dar este descompletat, iar în unele zone chiar abandonat.

Rețeaua electrică aferentă este executată în cablu subteran sau aerian prezentând pe unele porțiuni discontinuități.

Se impune remedierea întregului iluminat public prin completarea cu stâlpi, corpuri de iluminat și accesoriile aferente.

Posturile de transformare din satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus sunt repartizate astfel :

- Ohaba de Sub Piatră – 1 buc.
- Coroiești – 1buc.
- Paroș – 1 buc.
- Peștera – 1 buc.
- Mălăiești – 1 buc.
- Zăvoi – 1 buc.
- Râu Mic – 1 buc.
- Râu Alb – 3 buc.
- Sălașu de Jos – 1 buc.
- Sălașu de Sus – 3 buc.

Alimentarea cu gaze naturale:

În comună nu există alimentare cu gaze naturale în sistem centralizat. Gospodăriile individuale sunt încălzite prin sistemul de sobe cu lemne.

Blocul din localitatea de reședință este încălzit cu sobe cu combustibil solid, neexistând centrale termice.

Necesități investiționale: Primăria Comunei Sălașu de Sus a dat în execuție și recepționat un studiu de fezabilitate pentru obiectivul ”Înființare rețea de distribuție și racorduri gaze naturale în comuna Sălașu de Sus, localitățile Ohaba de Sub Piatră, Sălașu de Jos, Sălașu de Sus, Mălăiești, Nucșoara, Zăvoi, Râu Alb, Râu Mic, Coroiești, Paroș, Peștera, județul Hunedoara”, obiectiv care este depus spre finanțare de la bugetul de stat, prin Programul Național de Dezvoltare Locală.

Telefonie

Rețeaua de telefonie mobilă este funcțională în toate localitățile Comunei Sălașu de Sus.

Necesități investiționale: este de dorit o amplificare mai bună a semnalului în unele zone ale localităților.

Comuna Sălașu de Sus are în dotare o centrală telefonică de 100 numere și cablu telefonic interurban, însă centrala telefonică nu este pusă în funcțiune din 1985, de când a fost achiziționată, și este depășită din punct de vedere tehnic.

Serviciile de telefonie fixă sunt prezente în cadrul comunei, unde există 180 de abonați. De asemenea, există antene ale operatorilor de telefonie mobilă, și este în curs introducerea televiziunii prin cablu. Accesul la internet este posibil în cadrul laboratorului de informatică din cadrul Școlii generale cu clasele I-IV Sălașu de Sus.

Sunt încă netelefonizate următoarele localități ce aparțin de comuna Sălașu de Sus: Coroiești, Mălăiești, Ohaba de sub Piatră, Paros, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Zăvoi.

Internet

Serviciul de internet este funcțional în toate localitățile Comunei Sălașu de Sus. Internetul este furnizat de către operatorii Romtelekom și Akta, iar un număr mai mic de abonați îl au operatorii Digi Mobil, Orange, Vodafone, Telekom, RCS, etc.

Necesități investiționale: schimbarea stâlpilor ce fac legătura între sate și transport fibră pentru operatorul de internet Akta.

Televiziune

Serviciul de televiziune în comuna Sălașu de Sus este oferit populației în proporție de 90% de către operatorul Akta, restul de 10% al populației având antene de la diferiți operatori, DIGI, DOLCE, ORANGE, etc.

Necesități investiționale: o digitalizare a operatorului Akta la sistemul oferit și o modernizare a liniilor de transport.

Gospodărie comunală și salubritate

În prezent, gunoarele menajere din teritoriul administrativ al comunei nu sunt depozitate în locuri special amenajate. Nu există gropi ecologice sau spații amenajate pentru depozitarea gunoierului, dar se fac igienizări ale cursurilor de apă și ale străzilor. Cimitirele umane sunt îngădite și întreținute corespunzător, mai puțin cele de animale, care sunt inexistente.

Colectarea deșeurilor menajere la nivelul Comunei Sălașu de Sus, este realizată de către operatorul economic SC BRAI CATA SRL, gunoiul se depozitează de către firma respectivă în locuri special amenajate, momentan nu se colectează selectiv deșeurile, există pubele în fiecare sat unde populația își lasă deșeurile voluminoase și/sau alt tip de deșeuri.

Învățământ și educație

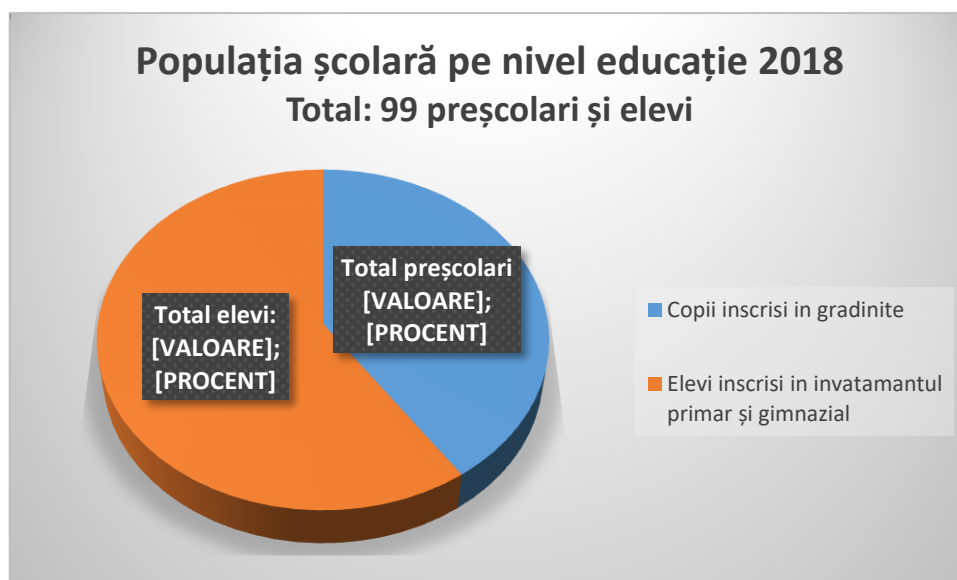
În prezent este funcțională doar Școala Gimnazială Sălașu de Sus.

Grădinițele funcționează în incinta școlii gimnaziale Sălașu de Sus unde sunt înscriși 27 copii și în satul Râu Mic unde sunt înscrise 11 copii.

Prezentare sector educație:

Nr. crt.	Numele instituției (școli/grădinițe)	Localitate/sat	Total elevi/copii
1	Scoala Gimnazială Salasu de Sus	Salasu de Sus	48 (înv. primar) 15 (înv. gimnazial)
2	Grădinița din Râu Mic	Râu Mic	37 (înv. preșcolar)

Situația școlară (copii înscrise în grădinițe, elevi înscrise în învățământ primar și gimnazial)

Cultură. Lăcașe de cult:

Comuna dispune de 10 cămine culturale aflate în fiecare sat aparținător, excepție făcând satul Peștera.

Există un teren de sport în localitatea de reședință Sălașu de Sus.

Distribuția lăcașelor de cult este următoarea :

- Sălașu de Sus – trei biserici ortodoxe, una baptistă
- Mălăiești – o biserică ortodoxă, una baptistă
- Nucșoara – o biserică ortodoxă, una baptistă, una penticostală
- Paroș – o biserică ortodoxă, una baptistă
- Sălașu de Jos – o biserică ortodoxă, una adventistă
- Ohaba – o biserică ortodoxă, una adventistă
- Zăvoi – o biserică ortodoxă, una baptistă
- Râu Alb – o biserică ortodoxă
- Râu Mic – o biserică ortodoxă
- Coroiști – o biserică ortodoxă, una baptistă

Sănătate

Comuna dispune de un cabinet medical, un cabinet stomatologic și o farmacie, deservite de un medic de familie, un doctor stomatolog și de un farmacist.

Mediul înconjurător

Conform adresei 2424/RP/05.03.2020 emise de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor - Agenția Națională pentru Protecția Mediului, pe raza Comunei Sălașu de Sus, nu există autorizate activități industriale cu impact semnificativ asupra mediului.

Întrucât nu funcționează nici un fel de unități industriale poluante pe raza comunei Sălașu de Sus, mediul natural nu este poluat.

Pentru mediul construit sunt identificate cu aproximație:

- Nr. construcțiilor afectate de condens, mușcări și infiltrații
- Nr. construcții ce necesită lucrări de consolidare, reparații și modernizări

Protecția aerului

În comuna Sălașu de Sus, calitatea aerului nu este urmărită prin puncte de recoltare pentru determinarea sistematică a indicatorilor practicați în plan regional, respectiv dioxid de sulf, dioxid de azot, amoniac, pulberi în suspensie și pulberi sedimentabile, deoarece în zonă nu există surse semnificative de poluare a aerului care să justifice o rețea de supraveghere a calității aerului.

Calitatea aerului în zonele protejate este reglementată prin STAS 12574-87 „Aer în zonele protejate”, care stabilește concentrațiile maxime admisibile ale unor substanțe în aerul zonelor protejate, modificat și completat de Ordinul MAPM nr. 592/2002 privind stabilirea valorii de prag pentru anumiți indicatori.

Protecția naturii

Conform adresei 2424/RP/05.03.2020 emise de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor - Agenția Națională pentru Protecția Mediului, pe teritoriul comunei Sălașu de Sus se găsesc următoarele **arii naturale protejate**:

- Parcul Natural Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului cu situl
- ROSC10236 Strei-Hațeg, aflat în administrarea Agenției Naționale pentru Aarii Naturale Protejate
- Parcul National Retezat cu siturile:
- ROSCI 0217 Retezat; ROSPA 0084 Muntii Retezat și ROMAB 0001 Rezervația Biosferei Retezat, aflate în administrarea RNP Romsilva prin Administrația Parcului Național Retezat.

De asemenea, pe teritoriul comunei Sălașu de Sus se află rezervațiile naturale - **Arii naturale protejate de interes național**: „Fânețele cu narcise Nucșoara” și „Vârful Poienii”, incluse rețelei naționale de arii protejate, ambele fiind rezervații de tip botanic pentru protecția unor specii relicve, rare, vulnerabile, endemice de floră sălbatică bine conservate în aceste areale.

VÂRFUL POIENI - arie naturală protejată de interes național, care corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală, tip botanic), inclusă Geoparcului Dinozaurilor Țara Hațegului.

VÂRFUL POIENII - arie naturală protejată de interes național

În suprafață de 0,8 ha, rezervația este situată în apropierea șoselei naționale DN 66 Deva - Petroșani, pe teritoriul comunei Sălașu de Sus. Pe stâncăriile dealului “Vârful Poieni” există o vegetație xerică, cu elemente floristice remarcabile: **specialiștii care au cercetat arealul (N. Boșcaiu et.al.) declarând că aici e singura stațiune certă din țară pentru specia *Plantago holosteum*.**

Aria protejată Vârful Poieni cuprinde, în fapt, un versant stâncos, situat la altitudinea de 350 de metri. Rezervația a fost inclusă în categoria a patra și face parte din Geoparcul Dinosaurilor “Țara Hațegului”. Aria naturală protejată se întinde pe o suprafață de 0,8 hectare, fiind situată în imediata apropiere a Drumului Național 66, ruta Simeria-Petroșani, în comuna Sălașu de Sus, a cărui suprafață aparține, majoritar, Parcului Național Retezat. Vegetația de aici este numită de biologi “xerică”, adică adaptată condițiilor de uscăciune. Biologii spun că Vârful Poieni este unul dintre cele două locuri din țară unde se găsește “*Plantago holosteum*” (pătlagina de stâncă), o specie de pătlagină care este un relict glaciatic (o rămășiță a unei flore dispărute). Articolul “Vegetația stâncăriilor de la Vârful Poienii, de lângă Ohaba de sub Piatră”, semnat de trei cercetători (Boșcaiu, Peterfi și Cernelea) și publicat în revista Sargeția, în 1974, menționa că această specie rară de pătlagină are aici singura stațiune certă din țară, în timp ce, pe glob, există peste 200 de tipuri diferite de pătlagină.

FÂNATELE CU NARCISE NUCȘOARA - arie naturală protejată de interes național, care corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervatie naturală, tip botanic), inclusă Geoparcului Dinozaurilor Țara Hațegului.

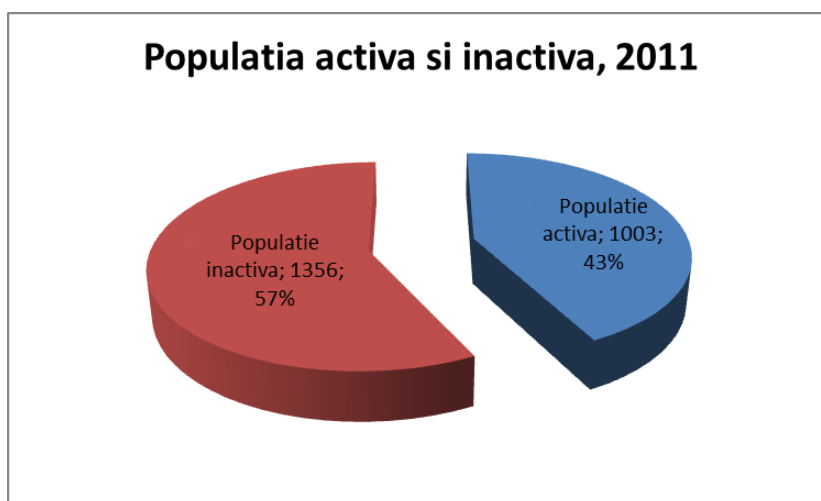
FÂNATELE CU NARCISE NUCȘOARA - arie naturală protejată de interes național

Cu o suprafață de 20 ha, rezervația se află pe raza localității Sălașu de Sus și reprezintă vestigiul unor străvechi asociații hidrofile în care apare planta endemică *Peucedanum rochelianum*. **Aspectul peisagistic deosebit îl conferă prezența populațiilor de narcise (*Narcissus stellaris*).**

Comuna Sălașu de Sus este cuprinsă parțial în Parcul Național Retezat (6465 ha), iar restul teritoriului (1583 ha) în Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului – care conține numeroase elemente de interes geologic deosebit, alături de elemente de interes ecologic, arheologic, istoric și cultural (OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice).

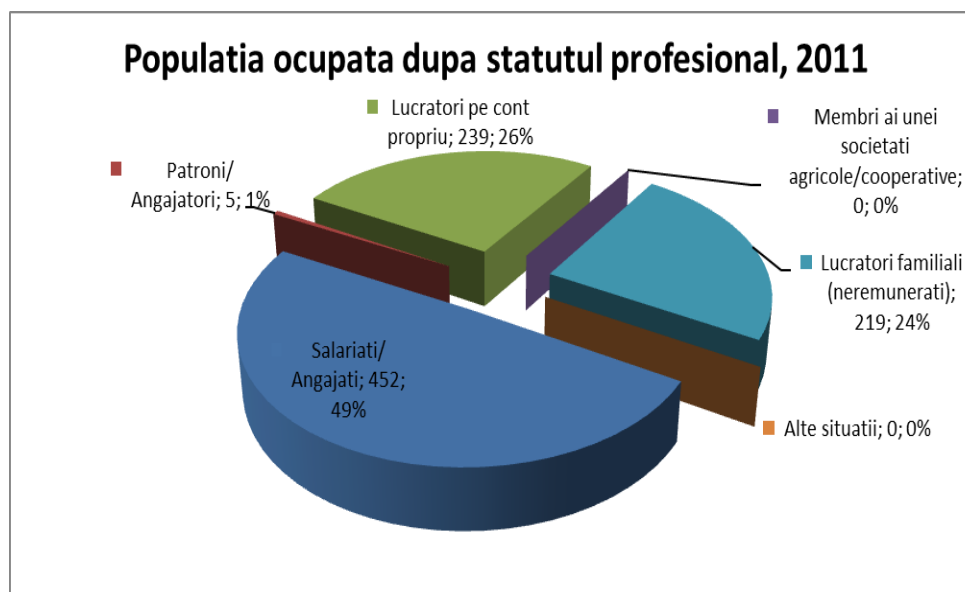
- 32% din suprafața comunei este inclusă în situl Strei – Hațeg, iar 40% în situl Retezat care se află conform Ordinului MMDD nr. 776/20, pe Lista propunerilor României pentru rețeaua ecologică europeană Natura 2000 (situri pentru protecția unor habitate și specii de floră și faună de interes comunitar).

Situația Socială - statut economic populație (populație activă și inactivă) , 2011

Observatie:

Din totalul populației Comunei Salasu de Sus, ponderea populației active este de 43% față de cea inactivă 57%.

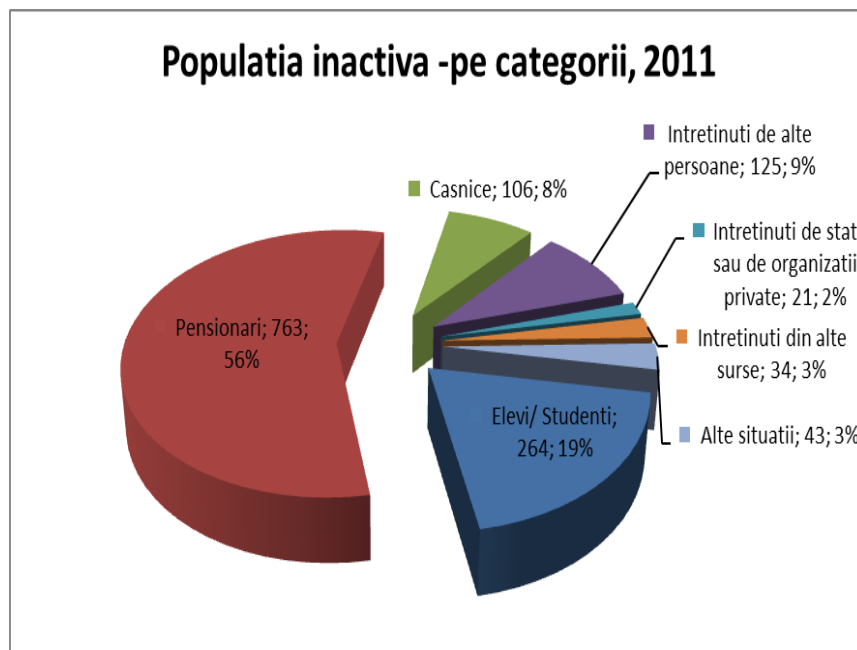

Observatie:

Din totalul populației Comunei Salasu de Sus, ponderea populației ocupate este reprezentată astfel:

- **49% - Salariați/angajați;**
- **26% - Lucratori pe cont propriu;**
- **24% - Lucratori familiari (neremunerați).**

Populație inactivă (pe categorii) (se poate face după ce primesc datele cu populația activă și inactivă).

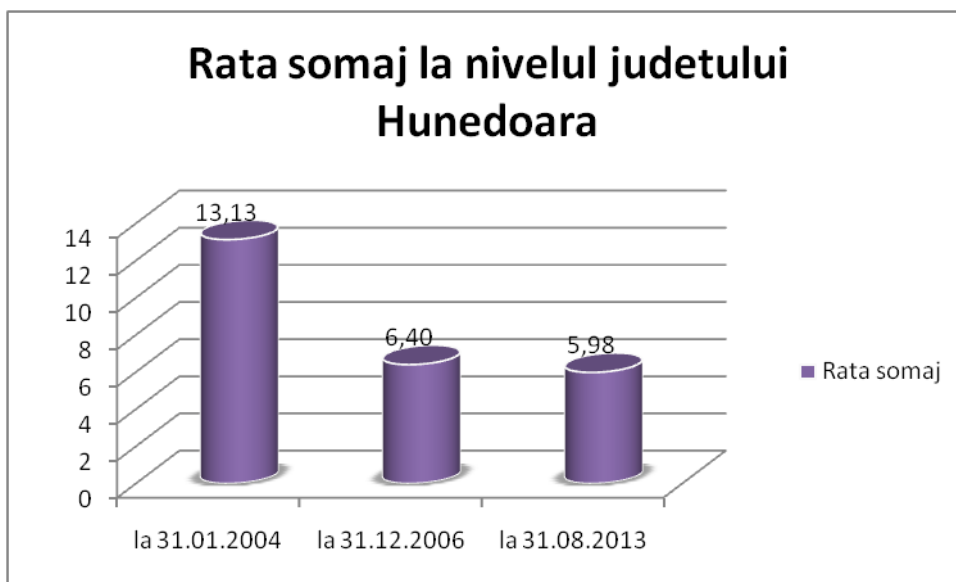

Observatie:

Analizand populatia inactiva pe categorii, deferentiem urmatoarele:

- 56% - pensionari;
- 19% - elevi/studenti;
- 9% - intretinuti de alte persoane;
- 8% -Casnice; etc.

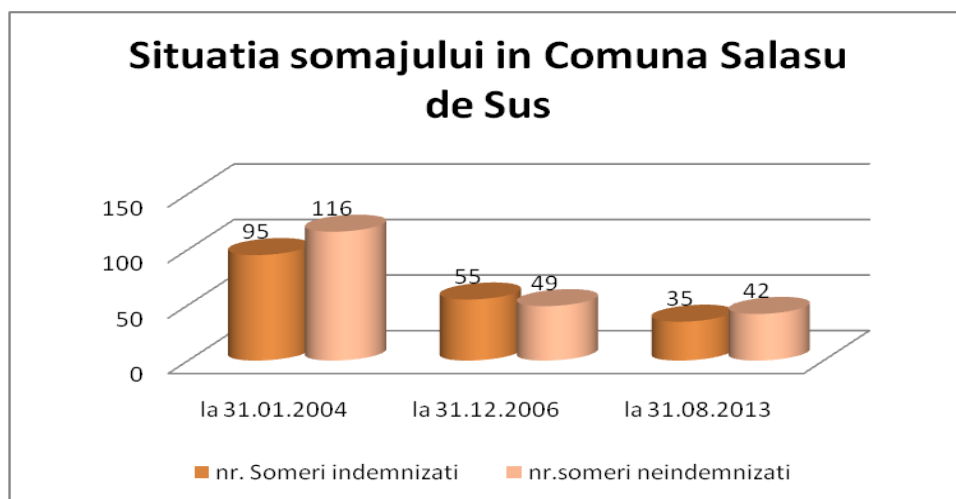
Rata șomajului, raportată la populația activă și numărul de șomeri indemnizați comparatie 2004, 2006, 2013

Observatie:

Dupa cum se poate observa din graficul de mai sus, rata somajului in Comuna Salasu de Sus este in scadere fata de anul 2004.(de la 13,13 in 2004 la 5,98 in 2013)

Situația șomajului (someri indemnizati si neindemnizati) – Situatie AJOFM, grafic comparativ (procent si numar) pentru 2004, 2006 si 2013

Observatie:

Situatia somajului din Comuna Salasu de Sus este in scadere, iar din totalul somerilor – doar 35 de persoane sunt indemnizate.

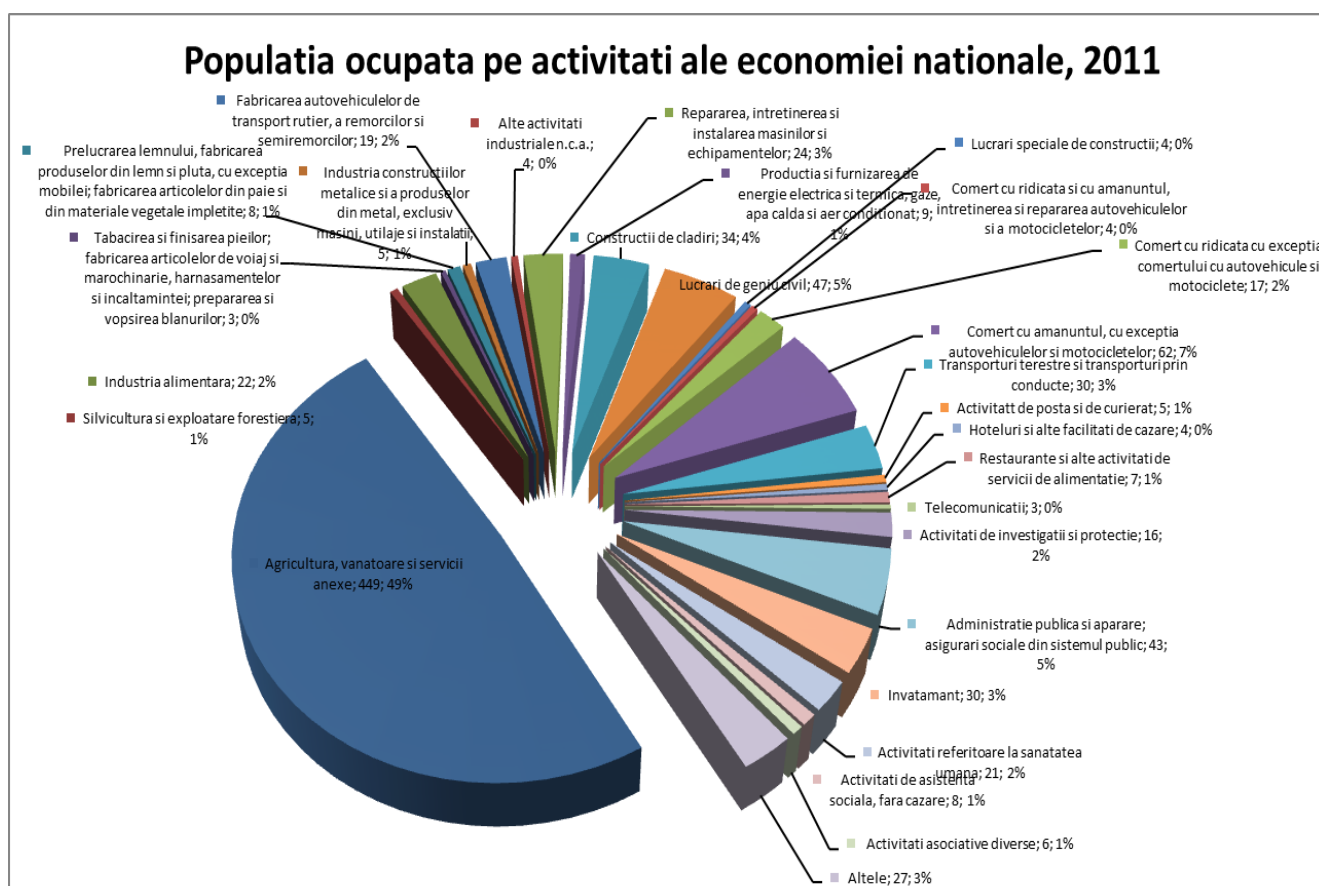
Situația șomerilor în Comuna Sălașu de Sus (AJOFM anul 2020)

	numar someri	din care femei
2012	96	31
2013	98	32
2014	115	38
2015	112	50
2016	85	34
2017	53	23
2018	52	21
2019	57	30
2020	58	27

Salariati - total - numar mediu

An	Salariati - total - numar mediu
2002	89
2003	115
2004	108
2005	107
2006	88
2007	85
2008	88
2009	89
2010	72
2011	100

Exista o fluctuatie in ceea ce priveste numarul mediu de salariatii in Comuna Salasu de Sus, insa fata de anul 2003 se afla in scadere.

Strategia de Dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus 2021 - 2027 Page 76

Asistență Socială și ONG (organizații neguvernamentale): Nu există centre sociale, furnizori privați de servicii sociale la nivelul UAT Sălașu de Sus.

Nu există ONG-uri la nivelul UAT Sălașu de Sus , județul Hunedoara .

Toți cetățenii să aibă oportunități egale. Tuturor persoanelor trebuie să li se ofere oportunitatea de a participa pe deplin la viața economică, socială, politică și culturală a societății în care trăiesc și de a se bucura de beneficiile acestei participări. Asigurarea de oportunități egale înseamnă eliminarea efectelor nedorite ale circumstanțelor aflate dincolo de controlul indivizilor asupra calității vieții lor.

Programul VMG vizează o componentă de activare puternică, care se bazează pe următoarele elemente: acoperire crescută a populației sărace astfel încât să fie menținută stimularea găsirii unui loc de muncă și să fie diminuată stigmatizarea asociată cu actualul sistem VMG.

Soluții propuse pentru gestionarea și rezolvarea problemelor din domeniul incluziunii sociale și reducerii sărăciei:

- politici de stimulare a formării profesionale, a ocupării forței de muncă în economia formală, de creștere a productivității muncii și a veniturilor persoanelor angajate;
- măsuri pentru îmbunătățirea performanței sistemului de transferuri sociale, creșterea gradului de acoperire cu servicii sociale furnizate în manieră integrată și a calității acestora, în funcție de nevoile identificate la nivel național;
- implementarea de măsuri suplimentare pentru creșterea ratei participării școlare și îmbunătățirea rezultatelor obținute în domeniul educației, precum și facilitarea accesului populației la programe de învățare și formare pe tot parcursul vieții;

Având în vedere prevederile art.40 alin.(2) din Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cele ale art.29 din H.G. nr.268/2007 de aprobare a Normelor metodologice de aplicare ale Legii nr.448/2006, compartimentul de asistență socială din cadrul primăriei efectuează controale periodice asupra activității asistenților personali și prezintă semestrial un raport consiliului local.

Raportul semestrial conține cel puțin următoarele date:

- a) dinamica angajării asistenților personali;
- b) informații privind modul în care se asigură înlocuirea asistentului personal pe perioada concediului de odihnă, în strânsă legătură cu lipsa sau posibilitatea de dezvoltare a centrelor de tip respiro;
- c) informații privind numărul de asistenți personali instruiți;
- d) numărul de controale efectuate și problemele sesizate

În înțelesul Legii nr.448/2006, persoanele cu handicap sunt acele persoane cărora, datorită unor afecțiuni fizice, mentale sau senzoriale, le lipsesc abilitățile de a

desfășura în mod normal activități cotidiene, necesitând măsuri de protecție în sprijinul recuperării, integrării și incluziunii sociale.

Conform art.35 din Legea nr.448/2006, copilul cu handicap grav și persoana adultă cu handicap grav are dreptul la un asistent personal, în baza evaluării sociopsihomedicale.

Asistentul personal al persoanei cu handicap grav este persoana care veghează, acordă asistență, îngrijire copilului sau adultului cu handicap grav, pe baza planului de abilitare-reabilitare pentru copilul cu handicap, respective a planului individual de servicii al persoanei adulte cu handicap.

Pe perioada îngrijirii și protecției persoanei cu handicap grav, pe baza contractului individual de muncă încheiat cu primăria de la domiciliul sau reședința persoanei cu handicap grav, asistentul personal are următoarele drepturi:

- salariu stabilit potrivit prevederilor legale în vigoare;
- program de lucru care să nu depășească în medie 8 ore pe zi și 40 de ore pe săptămână;
- concediu anual de odihnă, potrivit dispozițiilor legale aplicabile personalului încadrat în instituții publice;

Părinții, sau după caz, reprezentanții legali ai copilului cu handicap grav, persoana sau familia care a primit în plasament un copil cu handicap grav, adulții cu handicap grav ori reprezentanții legali ai acestora, cu excepția celor cu handicap grav ori reprezentanții legali ai acestora, **pot opta între asistent personal și primirea unei indemnizații lunare.**

Plata indemnizației lunare se asigură de primăriile în a căror rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap grav și se face pe perioada valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap.

Dinamica angajării asistenților personali în semestrul II al anului 2019 se prezintă după cum urmează:

Luna-an 2019	Număr asistenți personali în ultima zi a lunii	Motivele scăderii numărului de asistenți personali
Iulie 2019	18	-
August 2019	18	-
Septembrie 2019	19	-
Octombrie 2019	19	-
Noiembrie 2019	18	Modificare grad handicap din grad grav cu asistent personal in grad accentuat
Decembrie 2019	18	-

La finele semestrului II al anului 2019, la nivelul Primăriei comunei Salasu de Sus , erau angajați cu contract individual de muncă un număr de 18 asistenți personali, din care 18 asistenti personali pentru adulți.

De asemenea, la sfârșitul semestrului II al anului 2019 erau în plată 25 indemnizații pentru persoane cu handicap grav, din care 1 pentru copii și 24 pentru adulți/reprezentantul legal.

Suma totală plătită pentru salariile asistenților personali și indemnizații în perioada 01 Iulie 2019- 31 decembrie 2019 a fost de lei, din care 255379 lei pentru plata asistenților personali și 183035 lei pentru plata indemnizațiilor lunare de handicap.

Referitor la **instruirea asistenților personali SSM** : potrivit prevederilor art.38 alin.(1) lit.a din Legea 448/2006 republicată, cu modificările și completările ulterioare, asistentul personal are obligația de a participa, o dată la 2 ani, la instruirea organizată de angajator; în semestrul II al anului 2019. Instruirea s-a realizat în luna octombrie 2019.

Verificările privind activitatea asistenților personali, efectuate de către angajații din cadrul compartimentului de asistență socială al Primăriei comunei Salasu de Sus , au vizat următoarele aspecte:

- modul în care sunt îndeplinite obligațiile contractuale de către asistentul personal
- evaluarea socială atât a asistentului personal cât și a persoanei cu handicap grav, în vederea identificării nevoilor principale ale persoanei cu handicap legate de starea sa psiho-socială
- problemele cu care se confruntă asistenții personali în desfășurarea concretă a activității lor
- satisfacția bolnavilor în raport cu serviciile oferite de asistenții personali privind îngrijirea și supravegherea acordată
- cunoașterea indicațiilor menționate în planul de recuperare pentru copilul cu handicap grav, respectiv în planul individual de servicii al persoanei adulte cu handicap grav.

Controalele se efectuează periodic, de regulă semestrial, sau ori de câte ori se impune . Toate controalele se efectuează inopinant.

În urma acestor verificări s-au constatat următoarele:

- sunt îndeplinite corespunzător obligațiile din contractual individual de muncă și cele prevăzute

de dispozițiile legale privind protecția și promovarea drepturilor persoanei cu handicap;

- este asigurată îngrijirea primară, alimentația și hrănirea bolnavului, supravegherea stării de

sănătate, respectarea drepturilor persoanei cu handicap.

Angajații compartimentului de asistență socială au acordat informarea și consilierea persoanelor cu handicap și a asistenților personali, fie la momentul prezentării acestora la sediul instituției, fie cu ocazia deplasărilor în teren, la domiciliul acestora, astfel încât să cunoască atât obligațiile ce le revin cât și drepturile de care pot beneficia, potrivit legii.

În urma controalelor efectuate nu s-au constatat probleme deosebite în activitatea asistenților personali, care să conducă la înlocuirea lor. Menționăm că 99 % dintre angajați sunt rude de gradul I sau soț/soție cu persoana bolnavă și îi îngrijesc corespunzător nevoilor acestora.

În concluzie, apreciem că activitatea asistenților personali angajați ai Primăriei comunei Salasu de Sus , din semestrul II al anului 2019, s-a desfășurat în bune condiții cu respectarea drepturilor și obligațiilor asistentului personal și a drepturilor persoanei cu handicap, prevăzute de legislația în vigoare.

II. ANALIZA SWOT

SWOT	FACTORI POZITIVI	FACTORI NEGATIVI
Factori interni	Puncte tari:	Puncte slabe:
	INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • infrastructură dezvoltată: educație, cultură și sport. • rețea hidrologică bogată • existența tradițiilor și bio - diversității bine conservate • există iluminat public în toate satele comunei • nu funcționează nici un fel de unități industriale poluante pe raza comunei Sălașu de Sus • există infrastructură stradală în centrul comunei Sălașu de Sus • majoritatea drumurilor comunale sunt incluse în programe de modernizare • Comuna Sălașu de Sus este electrificată • spații verzi/locuitor mari	INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • servicii publice deficitare sau inexistente datorită lipsei infrastructurii necesare (puncte de lucru ale băncilor, poștei etc.) ; • Sunt încă netelefonizate localități ce aparțin de comuna Sălașu de Sus • clădirile administrative necesită reparații; • sistemul de alimentare cu apă curentă și canalizarea sunt reduse ca lungime; • nu există alimentare cu gaz metan • număr redus de gospodării care au bazine vidanjabile sau fose septice ; • deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate (cursuri de apă afectate, infiltrații în sol); • stare tehnică necorespunzătoare a drumurilor comunale; • fonduri locale insuficiente pentru construirea și întreținerea drumurilor, • dependența financiară de fondurile alocate de la bugetul Consiliului Județean; • transport public puțin dezvoltat • degradarea solului, • poluarea apei datorate lipsei unui sistem de epurare a apelor uzate; • sistem de gestionare a deșeurilor inefficient; • necunoașterea normelor de mediu și a legislației în vigoare; • educație ecologică redusă; • scăderea suprafețelor împădurite; • management deficitar al ariilor protejate;

DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ, AGRICULTURĂ, TURISM ȘI AGROTURISM

- Suprafață agricolă semnificativă cu pondere crescută a terenurilor arabile
- Condiții agro-pedoclimatice deosebit de favorabile unor culturi de nișă în special în fermele mici
- Grad ușor îmbunătățit de modernizare și dotare cu tractoare și mașini agricole
- Suprafețe agricole semnificative cu înaltă valoare naturală (HNV) cu angajamente de agro-mediu și climă, gestionate în mod tradițional, cu potențial pentru producerea unor produse sănătoase solicitate de consumatori
- Utilizarea redusă a inputurilor agro-chimice (fertilizanți și produse de protecție a plantelor)
- Gamă variată de surse de energie regenerabilă
- Disponibilitati semnificative de biomasă din agricultură pentru obținerea de energie electrică, termică, biocombustibili
- Interesul tinerilor pentru înființarea afacerilor neagricole în mediul rural, este din ce în ce mai mare
- Interesul generațiilor tinere atrase în mediul rural în a practica activități agricole orientate către piață
- - Trendul pozitiv al populației active din mediul rural (din toate categoriile de vârstă) pentru înființarea și/sau dezvoltarea afacerilor non-agricole, atât independent cât și în paralel cu cele agricole
- Patrimoniu cultural și natural bogat și divers care, pus în valoare, va genera dezvoltare locală și va revigora economia rurală
- Suprafață agricolă relativ mare
- forma de relief corespunzătoare dezvoltării agriculturii, creșterii animalelor și agroturismului

DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ, AGRICULTURĂ, TURISM ȘI AGROTURISM

- Venituri mici în special în cazul exploatațiilor mixte de tip vegetal și animal
- Venituri mici ale fermierilor/lucrătorilor în agricultură comparativ cu celelalte sectoare, ceea ce conduce la abandonarea activităților agricole în favoarea altor tipuri de activități
- Gradul de dotare tehnică scade proporțional cu scăderea dimensiunii exploatației
- Reticența fermierilor de a se organiza în structuri asociative cu rol economic
- Vulnerabilitatea crescută a fermierilor în gestionarea riscurilor
- Nivel scăzut de pregătire profesională de bază și de competențe profesionale în rândul fermierilor și servicii de consiliere și consultanță precare.
- Nivel scăzut de informare asupra posibilităților de dezvoltare
- Sisteme de irigare, în mare parte, degradate și inefficiente
- Scăderea semnificativă a efectivelor de porcine și o ușoară scădere a celor de bovine și de păsări
- Lipsa unor ferme de reproducție în segmentul avicol și suin
- Randamente reduse la ha în raport cu cele înregistrate la nivelul UE
- Sisteme de colectare și depozitare slab dezvoltate, în special pentru fructe, legume și cartofi
- Slabe capacități de procesare a producției primare locale (lapte, carne, fructe, fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale/aromatice) din unele zone, în special din zone montane
- Slaba integrare a producției

	• potențial agricol • zonă atractivă din punct de vedere turistic și peisagistic • situri arheologice • există puncte de atracție turistică și monumente istorice destul de multe. • teren productiv în comună • potențial turistic mare • zonă turistică cu posibilități de dezvoltare • teren fertil peste media județului; • calitatea superioară a terenurilor agricole; • potențial agricol. • zonă atractivă din punct de vedere turistic și peisagistic. • puncte de atracție și monumente istorice, etc. • Condiții favorabile pentru producția agricolă; • Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității zootehnice în comună; • Existența condițiilor dezvoltării pomiculturii; • Prezența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsiei afacerilor în agricultură; • Cadru natural deosebit; • Existența obiceiurilor și tradițiilor legate de principalele sărbători creștine și de arta populară; • Potențial de dezvoltare a agroturismului;	• Productivitate în declin a plantațiilor pomicole • Populație îmbătrânită la nivelul managerilor exploatațiilor agricole, cu un nivel scăzut al specializării superioare în domeniul agricol • Sistemele de creditare și garantare trebuie adaptate permanent în raport cu nevoile sectorului agricol și de procesare, existând în continuare dificultăți în obținerea creditelor necesare realizării investițiilor • Număr scăzut de forme asociative viabile și competitive pe piața (grupuri de producători, organizații de producători, cooperative agricole etc.) • Slabă cooperare între fermieri și alți actori, reflectată într-un grad scăzut de asociere cu implicații în viabilitatea exploatațiilor • Lipsa unei cooperării de consum pentru piața/ cererea din spațiul rural prin care micii fermieri și fermierii de subzistență să-și desfacă excedentul de produse pe lanțul scurt • Comercializare redusă a produselor, în special a legumelor și fructelor, prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare • Lipsa unui cadru legislativ cuprinzător și unitar pentru reglementarea lanțului scurt de distribuție • Producția de energie regenerabilă din sectoarele agricol și forestier /Ha este slab dezvoltată • Utilizarea practicilor agricole convenționale, intensive pe suprafețe extinse și suprafață redusă cultivată ecologic • Numărul de animale din rase locale în pericol de abandon, adaptate la condițiile locale și care contribuie la diversitatea genetică este în scădere datorită, în general, productivității scăzute a acestora • Număr mare de ferme de mici dimensiuni care gestionează inadecvat deșeurile rezultate din activitățile agricole • Scăderea cantității de carbon organic în solurile aferente terenurilor
--	---	---

		agricole • Cunoștințe insuficiente ale fermierilor în ceea ce privește obținerea și utilizarea energiei regenerabile și utilizarea de metode și tehnologii care să contribuie la adaptarea la schimbările climatice și reducerea emisiilor de GES • Nivelul de disponibilitate și capacitățile aferente serviciilor de consultanță și de instruire sunt inadecvate pentru a putea sprijini numărul potențial de solicitanți pentru măsurile de agromediu și climă • Slaba utilizare a soiurilor și raselor autohtone, adaptate la condițiile pedoclimatice locale • Dificultăți în adaptarea la tehnologii noi pentru micii fermieri • Nivel scăzut de pregătire al tinerilor fermieri • Cultură antreprenorială slab dezvoltată, caracterizată de lipsa cunoștințelor manageriale de bază • Noile tehnologii din agricultura nu pot fi introduse în practică de către mulți dintre tinerii care s-au instalat sau doresc să se instaleze în mediul rural ci în general, de aceia care au absolvit facultăți cu profil agricol • Interesul scăzut al elevilor absolvenți de liceu agricol de a profesa în ferme mici sau mijlocii care ar putea contribui la securitatea alimentară și sustenabilitatea satelor • Pondere scăzută a IMM-urilor în sectorul non-agricol în mediul rural • Calitatea slabă, în mediul rural, a infrastructurii turistice, de agrement și servicii • resurse financiare insuficiente, investiții puține; • lipsa consilierii în obținerea fondurilor europene pentru agricultură și dezvoltare rurală • utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante; • lipsa de fonduri private pentru dotarea cu mașini și utilaje agricole • media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole;
--	--	---

	ECONOMIE, INDUSTRIE, SERVICII, MEDIUL DE AFACERI ȘI COMPETITIVITATE • Acces la DN 66 Deva – Petroșani • Forță de muncă calificată și disponibilă • Vecinătatea cu un oraș destul de dezvoltat, cum este Hațegul • Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (industrie extractivă – piatră, exploatarea și prelucrarea lemnului); • Deschiderea autorităților locale pentru dezvoltarea comunității de afaceri. • Tradiții locale în creșterea animalelor, în special a bovinelor; • Modernizarea sectorului zootehnic, prin crearea Asociațiilor Crescătorilor, organisme de inspirație europeană; • Resurse naturale locale diverse și bine reprezentate, permițând crearea de întreprinderi locale bazate pe creșterea valorii adăugate a acestora; • Existența unei comunități de afaceri locale, în fază incipientă, reprezentată prin câteva societăți comerciale și persoane fizice autorizate cu activitate în zonă; • Populația comunei are resurse financiare suficiente pentru a putea susține activități economice locale (practic aceasta poate conta ca și piață locală, în comparație cu situația din	• existența unui număr mare de ferme de subzistență și semi subzistență • parcelarea terenului (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat) și • probleme legate de posesiune; • degenerarea raselor animalelor și servicii medicale veterinare sporadice; • scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile; • piață de desfacere redusă; • lipsa strategiilor locale de dezvoltare turistică ECONOMIE, INDUSTRIE, SERVICII, MEDIUL DE AFACERI ȘI COMPETITIVITATE • Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru sprijinirea/promovarea unor investiții; • accesul dificil al IMM-urilor și producătorilor agricoli la sursele de finanțare • Infrastructura necorespunzătoare, absența alimentării cu apă, și a canalizării în multe sate, stare improprie a unora din drumurile comunale. • Echipamente și tehnologii învechite; • nivel redus de investiții în IMM • Degradarea spațiilor disponibile ce pot fi utilizate pentru a demara activități antreprenoriale în zonă; • posibilitate redusă de cofinanțare de la bugetul local a proiectelor • număr redus de IMM-uri / microîntreprinderi de interes local • politici manageriale slab dezvoltate la nivelul IMM-urilor • Parcelarea terenului – productivitate scăzută (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat). • locuri de muncă insuficiente • inițiative antreprenoriale slab dezvoltate
--	---	---

	alte comune, și chiar orașul Hațeg); CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ, CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE - Datorită conexiunilor în bandă largă existente într-un procent semnificativ la nivelul spațiului rural se poate asigura accesul la tehnologie/informație / e-learning etc. - Încheierea unor parteneriate în domeniul digitalizării sectorului agricol/huburi de inovare digitală, la nivel regional, care sa reunească furnizori IT, reprezentanți ai sectorului agricol, experți în tehnologie, investitori și alți factori interesați, pentru crearea/dezvoltarea de produse, servicii, tehnologii capabile să aduca plus valoarea outputurilor agricole - Asigurarea accesului la tehnologie/informație / e-learning etc. datorită conexiunilor în bandă largă existente într-un procent semnificativ la nivelul spațiului rural - Crearea/elaborarea unor biblioteci de bune practici cu instrumente specifice de analiză a datelor din domeniul investițiilor cu finanțare europeană, cu un accent deosebit pe costuri-beneficii cu scopul îmbunătățirii productivității - Programe de dezvoltare competențe digitale pentru fermieri și angajații acestora - Orientarea investițiilor spre soluții și tehnologii inovative - Creșterea gradului de accesare a programelor de finanțare naționale/europene dedicate sectorului de cercetare inovare - Existența cadrului legal privind autonomia financiară și administrativă la nivelul autorităților administrației publice locale. - Continuarea tendinței de descentralizare a serviciilor publice, în virtutea principiului subsidiarității și pentru a asigura o adaptare mai bună și mai rapidă la nevoile locale; - Existența unui program operațional	• slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural. • acces dificil la sistemele de creditare CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ, CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE - Nivel de digitizare încă scăzut în sectorul agricol, la nivelul fermelor și fermierilor. - Posturi din organigrama Primăriei nu sunt ocupate în prezent, din cauza constrângerilor legale și bugetare, ceea ce îngreunează furnizarea unor servicii publice de calitate. - Scăderea salariilor din sistemul public a condus la scăderea capacității administrative la nivel local. - Capacitate administrativă redusă de a genera venituri proprii și de a absorbi fonduri nerambursabile; - Cheltuieli reduse cu investițiile; - Climatul general de suspiciune față de alocarea de fonduri către autoritățile locale; - Dotări tehnice și tehnologice insuficiente și/sau depășite moral, aplicații informatice insuficiente sau realizate într-o manieră care nu permite centralizarea, interconectarea și interpretarea integrată a datelor; - Definiere incompletă a prerogativei de putere publică; - Influența și presiunile factorului politic; - Cooperare interinstituțională inadecvată; - Insuficiența informațiilor cu privire la utilizarea instrumentelor de management al calității în administrația publică; - Lipsa unor sisteme și proceduri de monitorizare și evaluare, inclusiv participativă, a performanței furnizării serviciilor publice; - Lipsa standardelor de calitate orientate spre rezultatele serviciilor publice; - Utilizarea redusă a parteneriatelor public-privat în vederea eficientizării procesului de furnizare a serviciilor publice; - Legislație secundară privind funcția
--	---	--

	dedicat capacității administrative; - Existența unui mecanism de determinare a autorităților administrației publice locale de a crește gradul de colectare a impozitelor și taxelor locale; - Cadrul legal favorabil încheierii unor parteneriate în vederea aplicării și implementării de proiecte finanțate din fonduri structurale și/sau în vederea dezvoltării și prestării de servicii în comun; - Experiența dobândită în cadrul proiectelor cu diferite surse de finanțare externă; - Existența cadrului legal care permite autorităților administrației publice locale să utilizeze instrumente pentru eficientizarea furnizării serviciilor publice; - Creșterea transparenței privind organizarea concursurilor de recrutare și promovare; - Existența unui cadru legal care favorizează/permite accesul cetățenilor la informații de interes public, garantează transparența decizională, asigură respectarea integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice; - Existența unor angajamente prin care România își asumă priorități majore precum: sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice deschise puse la dispoziție de autoritățile publice, creșterea integrității publice, gestionarea eficientă a fondurilor publice, consolidarea responsabilității corporative; - Asigurarea transparenței și deschiderii către mass-media și societatea civilă; - Implicarea directă sau indirectă în proiecte și activități importante cu impact în planul modernizării și eficientizării instituționale și asupra societății civile; - Existența unui cadru legislativ privind managementul situațiilor de urgență; - Capacitatea de intervenție operativă în situații de urgență, la un nivel acceptabil; - Cultivarea inițiativei personale în cadrul domeniului situațiilor de urgență; - Posibilități de pregătire profesională a personalului; - Disponibilitatea pentru colaborarea cu	publică și funcționarii publici care nu mai corespunde cu realitatea; - Restricționarea ocupării prin concurs a posturilor vacante; - Recrutare bazată pe evaluarea strictă a cunoștințelor în dauna potențialului și abilităților; - Lipsa de atractivitate din punct de vedere financiar pentru ocuparea unei funcții publice; - Sistem de carieră bazat pe vechime în detrimentul performanțelor, cu consecințe în ceea ce privește demotivarea personalului; - Reglementare insuficientă în ceea ce privește oportunitatea reorganizărilor instituționale și eliberările din funcția publică; - Grad ridicat de subiectivism în evaluarea performanțelor profesionale individuale; - Formalism în evaluarea gradului de atingere a obiectivelor individuale, însoțită, în multe situații, de stabilirea defectuoasă și nerealistă a acestora; - Lipsa unei reglementări cu privire la perioada minimă obligatorie anuală de perfecționare profesională; - Lipsa resurselor financiare sau insuficientă alocare a resurselor bugetare pentru perfecționarea funcționarilor publici și a personalului contractual; - Nivel scăzut de informatizare. Lipsa informatizării circuitului documentelor în cadrul primăriei; - Calitatea redusă a acțiunilor de informare și consultare realizate; - Subdimensionarea structurilor din domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului, pe fondul restructurărilor realizate, raportat la dinamica elementelor situației operative; - Resurse financiare și logistice insuficiente, spații insuficiente, destinate desfășurării activităților structurilor cu atribuții în domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului; - Dificultăți în corelarea nivelului de expertiză al specialiștilor TIC cu evoluția tehnologiilor și a standardelor în domeniu, în condițiile lipsei alocărilor financiare în acest scop;
--	--	---

	parteneri interni și externi; - Parteneriate cu instituții publice, ONG-uri și organizații internaționale; - Capacitatea de a atrage, de a coordona, implementa și monitoriza resurse financiare externe; CAPITAL UMAN, SĂNĂTATE, CULTURĂ ȘI SPORT • Existența în mediul rural a unui bogat patrimoniu cultural care, pus în valoare, va genera dezvoltare locală – economia rurală s-a dezvoltat în jurul obiectivelor de patrimoniu cultural și poate fi revigorată prin ele • Dezvoltarea AKIS (Sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură) care să vină în sprijinul informării/formării și consilierii eficiente a fermierilor • existența de cabinete medicale, școli, grădinițe , biserici • distribuția echilibrată a populației după	- Acțiunile de vizibilitate și sensibilizare și parteneriatele cu instituții și ONG-uri sunt puțin valorificate; - Infrastructura de comunicații și tehnologia informației nemodernizată; - Nefinalizarea operaționalizării serviciilor voluntare pentru situații de urgență, ca urmare a insuficienței resurselor financiare alocate în acest scop; - Dotare deficitară cu autospeciale de intervenție, precum și insuficiența resurselor financiare și logistice alocate pentru asigurarea disponibilității autospeciilor de intervenție; - Slaba pregătire a personalului în cunoașterea limbilor străine; - Formarea profesională continuă nu răspunde unor nevoi riguros determinate; - Organizare deficitară în domeniul arhivării documentelor (lipsa spațiilor de depozitate și a unui sistem electronic de arhivare); - Încărcarea mare a personalului existent, atribuirea dezechilibrată a sarcinilor, responsabilități neclare; - Existența unui număr semnificativ de sarcini administrative; - Lipsa de motivare a personalului, în condițiile unor salarii foarte mici; - Proces dificil de derulare a achizițiilor publice, care îngreunează întregul sistem de implementare a fondurilor . CAPITAL UMAN, SĂNĂTATE, CULTURĂ ȘI SPORT • Sistemul de învățământ avansează diferențiat urban/rural în ceea ce privește adaptarea lui la cerințele pieței, iar măsurile de îmbunătățire a ratelor de participare și a calității învățământului nu au fost corelate în mod corespunzător • Participarea la procesul de învățare în rândul adulților este foarte scăzută, în special în rândul persoanelor slab și inadecvat calificate • Slaba finanțare a sectorului serviciilor
--	---	--

	sexe • existenta forței de munca, în special tineri și femei disponibili să dezvolte activități economice neagricole • Nivel relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii, ce țin de tradițiile locale (exploatarea pietrei, exploatarea și prelucrarea lemnului, etc.); • Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor; • Număr relativ redus al inadaptațiilor sociale; • Rata infraționalității extrem de redusă; • Încadrarea comunei în prevederile legale privind facilități acordate locuitorilor Munților Retezat; • rețea de învățământ școlar adaptată condițiilor zonei • administrația publică locală asigură fonduri pentru protecție socială • colaborare eficientă cu structurile județene pentru problemele sociale • Existența a 5 școli primare în satele: Școala Primara Sălașu de Jos, Școala Primara Nucșoara, Școala Primara Ohaba, Școala Primara Râu Mic, Școala Primara Râu Alb • Existența școlii generale din Sălașu de Sus • Existența a trei grădinițe în localitățile Sălașu de Sus, Râu Mic și Râu Alb. • existenta unui număr corespunzător de unități de învățământ, raportat la populația comunei • existența de cămine culturale • cadre didactice deschise perfecționării și interesate în desfășurarea unui învățământ de calitate • infrastructură de educație, cultură și sport relativ bună.	publice de consultanță coroborat cu lipsa serviciilor integrate de consultanță în rândul fermierilor mici și medii • Parteneriatul public - privat este slab dezvoltat în ceea ce privește identificarea/dezvoltarea de dotări, pregătirea de cadre didactice auxiliare, care să faciliteze învățarea prin practică • Îmbătrânirea populației (spor natural negativ și migrarea tinerilor spre centre urbane); • Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; • Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă; • Închiderea/restrângerea activității școlilor generale din satele aparținătoare, cu impact asupra scăderii gradului instrucției școlare în comună; • Nivelul relativ redus al pregătirii școlare și respectiv profesionale a majorității locuitorilor comunei; • Capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei; • buget local cu resurse reduse • lipsa cunoștințelor specifice pentru dezvoltarea afacerilor și crearea de noi locuri de munca • investiții scăzute în resursele umane • implicarea insuficientă a societății civile și a bisericii în rezolvarea problemelor sociale comunitare • procent ridicat de persoane vârstnice cu venituri reduse • ponderea crescută a populației inactive (58%) • infrastructură și bază materială în declin, • resurse financiare insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradiționale;
--	--	--

		• acces dificil sau restrictiv la surse de informare (mass-media, cărți, internet etc.), • abandonul practicilor tradiționale în favoarea “modernității”. • baza materială insuficientă sau uzată fizic și depășită tehnic în unitățile de învățământ • nivel scăzut de instruire a populației rurale • lipsa unor programe/activități de angrenare a comunității locale în rezolvarea unor probleme ale comunității și luarea deciziilor. • implicare redusă a cetățenilor la viața asociativă
Factori externi	Oportunități:	Amenințări (Riscuri/Pericole):
	INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • dotări edilitare funcționale și capabile să deservească cetățenii localității în condiții civilizate ; • dotări edilitare extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spațiului rural ; • informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate, asupra utilizării durabile a resurselor de apă și a prevenirii poluărilor; • conștientizarea populației privind necesitatea protejării mediului - Ecologizarea zonei • crearea unui sistem de furnizare a apei curente și de canalizare capabile să deservească locuitorii comunei • accesarea fondurilor structurale pentru rețele de apă și canalizare în satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus • o rețea de drumuri funcțională care să deservească nevoile curente ale locuitorilor și activităților economice fără să afecteze starea mediului înconjurător ;	INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • investiții scăzute în domeniul mediului • educație ecologică insuficientă și superficială • poluarea râului Strei prin intermediul pâraielor: Râul Alb, Paroșului, Sălașului, Nucșoarei. • Datorită infrastructurii destul de slab dezvoltate există pericolul îndepărtării posibilibilor investitori.

	• sistem de transport modal care să coreleze transportul feroviar și cel rutier (de persoane sau de mărfuri); • promovarea practicilor de agricultură ecologică; • realizarea unui sistem de epurare a apelor uzate; • realizarea unor cursuri de educație ecologică; • curățarea cursurilor de apă și a domeniului public; • montarea de coșuri de gunoi pe domeniul public; • crearea unor mecanisme de colectare selectivă a deșeurilor; • realizarea unei stații de depozitare a deșeurilor (zonală); • împădurirea suprafețelor degradate; • gestionarea eficientă a ariilor protejate; DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ, AGRICULTURĂ, TURISM ȘI AGROTURISM • Creșterea performanței economice și a veniturilor la nivelul exploatațiilor prin optimizarea producției exploatațiilor și prin introducerea elementelor de economie circulară specifică, prin utilizarea agriculturii de precizie și a secvențelor tehnologice moderne, prietenoase cu mediul • Dezvoltarea segmentului de mijloc al agriculturii prin susținerea veniturilor și investițiilor la nivelul exploatațiilor agricole • Creșterea valorii nete adăugate la nivelul fermei pentru fermele zootehnice și mixte • Cererea crescută pentru produse de nișă, cu valoare adăugată mare • Interes crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase și cu un impact redus asupra mediului • Înființarea de forme asociative cu rol economic și cooperarea între fermieri și actorii din cadrul lanțului valoric, în special în cazul exploatațiilor de mici	DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ, AGRICULTURĂ, TURISM ȘI AGROTURISM • Abandonarea activității agricole din cauza veniturilor mici și variațiilor mari ale acestora • Fluctuația prețurilor pentru produse agricole și expunerea fermierilor la riscuri de piață • Creșterea prețurilor la energie și inputuri; • Reticența fermierilor în utilizarea tehnologiilor noi, datorată incapacității susținerii financiare, precum și interesul scăzut asupra formării și școlarizării în vederea folosirii tehnologiilor avansate. • Încetinirea fenomenului de schimbare a generațiilor în managementul fermelor ca urmare a menținerii fenomenului de migrare a populației tinere • Neadaptarea capacității serviciilor de consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor • Menținerea unui grad redus de
--	---	--

	dimensiuni • Implicarea formelor asociative în formarea profesională/consilierea fermierilor • Investiții în capital uman pentru creșterea nivelului de profesionalizare • Sprijin semnificativ pentru investiții din partea UE care să contribuie la modernizarea și restructurarea sectorului agricol, în vederea îmbunătățirii productivității, competitivității și sustenabilității, inclusiv pentru economie circulară și inovare în agricultură și industria alimentară • Sprijin UE pentru formele asociative cu rol economic în sectoarele apicol și legume fructe • Sprijin UE pentru înființarea/dezvoltarea sistemelor de colectare/depozitare/ și distribuție, inclusiv a piețelor alimentare pentru producătorii români • Sprijin pentru servicii de formare și consultanță care să conducă la îmbunătățirea competențelor și a profesionalismului la nivelul unei părți cât mai importante din sectorul agro-alimentar • Implicarea formelor asociative în formarea profesională/consilierea fermierilor • Utilizarea agriculturii de precizie și altor tehnologii noi • Disponibilitatea unei piețe aflată în plină dezvoltare, atât pe plan intern cât și extern, care ar putea fi exploatată • Existența unor rase/specii/soiuri adaptate la condițiile locale ce permit obținerea de rezultate profitabile în creșterea lor • Dezvoltarea capacităților de procesare care să conducă la echilibrarea balanței comerciale • Oportunități UE de finanțare a proiectelor privind depozitarea privată pentru anumite produse agroalimentare în perioada afectată de pandemia COVID-19 • Tendință în creștere de dezvoltare a formelor asociative cu rol economic, în special grupuri și organizațiile de	dezvoltare a infrastructurii de bază, cu efecte negative asupra investițiilor în sectorul agroalimentar • Impactul economic asupra producătorilor și a industriei alimentare generate de pandemia COVID 19 • Trend scăzut de capitalizare a formelor asociative cu rol economic • Menținerea trendului de reticiența a producătorilor agricoli cu privire la asociere și cooperare, în special în cazul fermelor ce nu acces direct către piață • Ritmul crescut de depopulare și abandon a activităților agricole de către fermieri • Menținerea unui grad ridicat de disociere a activităților de cercetare de latură aplicativă și cererea din piață • Neadaptarea capacității serviciilor de formare și consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor • Menținerea unui grad ridicat de disociere a activităților de cercetare de latură aplicativă și cererea din piață • Neadaptarea capacității serviciilor de formare și consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor • Venituri mai reduse în sectorul agricol comparativ cu alte sectoare ale economiei • Ofertă mică pentru terenuri agricole disponibile și prețuri ridicate ale acestora cu tendința de creștere • Număr scăzut de programe de pregătire profesională (cursuri ad-hoc și pregătire pe tot parcursul vieții) pentru fermieri • Acces mai dificil la sursele de finanțare pentru sectorul agricol, micii antreprenori și noile inițiative de afaceri în mediul rural. Acest lucru este determinat de riscul ridicat asociat de creditori sectorului agricol (impredictibilitate datorată factorilor climatici), reticenta fermierilor de a solicita credite de la bănci, slaba
--	---	--

	producători având în vedere și sprijinul financiar din partea UE • Dezvoltarea și menținerea unor branduri puternice și cote de piață autohtone prin intermediul cooperativelor agricole • Dezvoltarea parteneriatelor administrative dintre centrele urbane și cele rurale de proximitate în vederea desfacerii producțiilor/ produselor agricole/ a produselor alimentare de primă transformare • Trend crescător în ceea ce privește cererea de produse bazată pe lanțurile scurte de aprovizionare și a comercializării pe piața locală, • Interesul în creștere al consumatorilor pentru marketingul direct pe plan local, inclusiv prin utilizarea platformelor on –line de comercializare a produselor agro-alimentare • Creșterea cererii pentru produsele locale, organice • Existența unui număr de intervenții în cadrul PAC care pot avea un impact pozitiv asupra atenuării și adaptării schimbărilor climatice (energii durabile, inclusiv investiții ce vizează economie circulară) • Acordarea de fonduri europene pentru aplicarea de practici prietenoase cu mediul care să conducă la reducerea emisiilor de GES și adaptarea la efectele schimbărilor climatice • Dezvoltare sistemului de consiliere și consultanță și asigurarea serviciilor adecvate de formare • Creșterea interesului consumatorilor față de produsele obținute în agricultura ecologică și prin intermediul altor practici agricole prietenoase cu mediul • Potențial crescut de obținere a energiei regenerabile datorită gamei variate de surse de energie regenerabilă • Accesul la scară largă la tehnologii de producere și stocare a energiei din surse regenerabile • Dezvoltarea parteneriatelor pentru inovare, creare de baze de cunoștințe și de noi metode în agricultură	capitalizare a fermelor mici nu ofera suficiente garanții creditorilor, lipsa istoricului bancar, mai ales în cazul tinerilor fermieri • Costuri mari ale produselor de creditare • Acces dificil la terenurile agricole provocat de factori multipli • Procesul lent și de lungă durată al comasării terenurilor împiedică practicarea agriculturii eficiente și performante pe loturi mari de teren • Structuri și sisteme slab dezvoltate pentru transferul de cunoștințe, consiliere, consultanță și inovare cât și a nivelului educațional în agricultură • Nivel scăzut de dotare didactică a liceelor agricole, curricula didactică neadaptată la realitățile din practică • Migrarea absolvenților de studii superioare de profil agricol spre alte domenii de activitate • Emigrația crescută a tinerilor din mediul rural către mediul urban și în străinătate ceea ce induce un trend demografic negativ al populației rurale active și un proces acut de îmbătrânire • Disparitățile dintre zonele rurale și urbane, din perspectiva calității vieții fac neatractiv spațiul rural pentru instalarea tinerilor • Scăderea procentului de animale crescute sub agricultura ecologică (în special ovine și caprine) • Fără sprijin financiar fermieri nu pot susține costurile suplimentare și pierderile de venit pentru asigurarea unor standarde de bunăstare a animalelor cât mai apropiate de nevoile etologice și fiziologice ale acestor specii, care depășesc nivelul stabilit de standardele obligatorii • nesiguranța valorificării produselor agroalimentare • scăderea numărului de animale și a interesului creșterii acestora datorită modului de valorificare defectuos și a prețului scăzut • lipsa informațiilor privind obținerea de fonduri europene în domeniul
--	---	--

	• Numărul mare de gospodării individuale care cresc animale, având posibilitatea reorientării spre creșterea raselor și soiurilor autohtone • Utilizarea unor practici durabile cum ar fi: agroecologia, agrosilvicultura și mijloace aferente agriculturii de precizie • Dezvoltarea investițiilor privind utilizarea resurselor regenerabile în vederea diminuării utilizării resurselor conventionale • Posibilitatea dezvoltării economiei circulare prin utilizarea resurselor silvice, inclusiv utilizarea unor materiale reciclabile/biodegradabile • Posibilitatea finanțării IMM – urilor de tip start-up neagricol în spațiul rural, care să furnizeze bunuri și servicii conexe agriculturii, de mică industrie, servicii de agrement și diverse tipuri de turism • Un potențial mare de forță de muncă pentru zona rurală îl constituie un segment important de populație tânără în căutare de loc de muncă sau dornică să dezvolte afaceri, ca urmare a ratei ridicate a șomajului în rândul tinerilor • Strategii locale/ regionale prin integrarea agriculturii cu turismul rural • Investițiile în infrastructura de bază și servicii conduc la creșterea atractivității zonelor rurale • Instrumente financiare care pot facilita accesul tinerilor antreprenori la surse de finanțare • Sprijinul acordat prin PAC pentru îmbunătățirea calității vieții în mediul rural și a serviciilor de bază, crearea de locuri de muncă, utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor pentru atenuarea riscurilor economice în agricultură ș.a, sporesc atractivitatea spațiului rural pentru tinerii fermieri • Premise legislative pentru accesul tinerilor la terenuri și locuințe în mediul rural • Dezvoltarea educației non-formale prin ferme-școală agro-ecologice și susținerea dezvoltării acestei axe de educație	agriculturii, dezvoltării rurale și turismului • competitivitate pe piața de desfacere a produselor din partea altor producători din alte localități și zone ale țării. • competitivitate cu alte localități care dețin potențial turistic.
--	---	---

	• Revenirea persoanelor care au activat pe piețe de muncă externe și au dobândit cunoștințe și capital necesare dezvoltării de activități economice, situație generată și de declanșarea pandemiei COVID-1 • Potențial pentru producerea de bioenergie / biogaz prin optimizarea biomasei a reziduurilor sau a deșeurilor indisponibile etc • Potențial de producere a energiei regenerabile prin panouri foto-voltaice, pentru asigurarea consumului de energie în localitățile izolate • posibilitatea realizării unor ferme zootehnice prin accesarea de fonduri europene • practicarea turismului sportiv • dezvoltarea parteneriatului școală, mediu de afaceri turistic • existența agriculturii ecologice și a produselor tradiționale ce pot fi valorificate prin activitățile de turism rural ca de exemplu agro-turismul • crearea, dezvoltarea unităților agricole de producție și prelucrare. • introducerea apei curente în localitatea - Sălașu de Sus și satele aparținătoare • zone cu potențial turistic neexploatat pentru dezvoltarea agroturismului • atragerea de investitori • amenajarea pensiunilor rurale familiale; ECONOMIE, INDUSTRIE, SERVICII, MEDIUL DE AFACERI ȘI COMPETITIVITATE • Dezvoltarea și diversificarea capacităților, tehnicilor și strategiilor de marketing direct și comunicare specializată în rândul fermierilor pentru identificarea de noi piețe, produse sau servicii • Integrarea de actori precum: GAL-uri, Cooperative, ONG-uri, în procesul de intermediere a inovației	ECONOMIE, INDUSTRIE, SERVICII, MEDIUL DE AFACERI ȘI COMPETITIVITATE • Lipsa de receptivitate și flexibilitate a populației locale la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; • Reducerea ponderii populației active; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă • capacitate redusă a agenților economici de a se adapta la condițiile de calitate impuse de UE
--	--	--

	• infrastructura de afaceri finanțată prin fonduri structurale poate impulsiona dezvoltarea economică a comunei • Reconversia unor capacități economice aflate în conservare în capacități cu profil nou de fabricație • existența unor posibilități viitoare de sprijin financiar prin subvenții • dezvoltare sector privat • posibilitatea inițierii unor facilități fiscale pe perioada investițiilor de lungă durată a întreprinzătorilor • creșterea numărului de investitori • crearea de noi locuri de muncă • creșterea productivității economice a localității. • existența unor materii prime și resurse naturale ce pot fi valorificate prin crearea valorii adăugate • dezvoltarea sectoarelor de servicii, industrie și construcții. • Reconversia unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate • condițiilor locale; • Existența unor spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; • Existența resurselor locale, puțin sau necorespunzător valorificate în prezent, reprezentate prin suprafețe importante de pădure, precum și produse accesorii pădurii; • Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene; • Disponibilitatea de a încheia relații de parteneriat a autorităților locale, cu investitori locali sau străini; • Prezența în zonă, activitatea și deschiderea la încheierea de parteneriate a unor organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare ;	• emigrarea forței de muncă în statele UE • adaptabilitatea greoaie a agenților economici la normele impuse de U.E. • resurse insuficiente puse la dispoziția autorităților locale pentru finanțarea unor proiecte majore • neadaptarea infrastructurii mediului de afaceri la cererea existentă • tendințe de mono-industrializare
--	--	---

	CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ, CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE • Dezvoltarea sectorului tehnologiei; • informațiilor și comunicațiilor; • Progresul tehnologic continuu și transferul de tehnologie și know-how; • Inițiative legislative privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale; • Preocuparea Guvernului pentru consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare; • Preocuparea Guvernului pentru creșterea gradului de colectare a taxelor și impozitelor; • Preocuparea Guvernului pentru creșterea gradului de absorbție a fondurilor nerambursabile și stimularea investițiilor; • Posibilitatea includerii în programarea viitoare a fondurilor structurale a unor măsuri dedicate dezvoltării capacității administrative a instituțiilor din administrația publică; • Implementarea sistemului de semnătură electronică în relația cu autoritățile și instituțiile publice; • Dezvoltarea unor instrumente de management al calității; • Posibilitatea finanțării proiectelor din fonduri structurale sau granturi puse la dispoziție de organizațiile internaționale • Existența unor angajamente asumate la nivel politic național cu privire la reforma procesului politicilor publice la nivelul administrației publice; • Preocuparea guvernului pentru eficientizarea planificării strategice și sistematizarea reglementărilor (adoptarea Codului administrativ, elaborarea și adoptarea Codului	CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ, CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE - Alocări insuficiente de la bugetul de stat pentru realizarea obiectivelor privind capacitatea administrativă. - Capacitate administrativă redusă - Persistența luării deciziilor de către autoritățile administrației publice centrale, fără o fundamentare reală și bazată pe informații relevante cu privire la administrația publică locală și fără o preocupare de a învăța din experiențele anterioare; - Accentuarea crizei financiare și impunerea de către organismele internaționale de noi constrângeri; - Instabilitatea zonei euro: accentuarea presiunilor economice asupra tuturor statelor membre UE, inclusiv asupra sistemelor administrative ale acestora, care trebuie să reducă drastic costurile privind administrația publică, dar, în același timp să crească eficiența activităților administrației și a intervențiilor statului; - Întârzieri majore care intervin între momentul depunerii cererilor de finanțare și momentul contractării proiectelor cu finanțare externă, datorate cu precădere proceselor de evaluare și contractare și al celor privind achizițiile publice; - Educație civică redusă; - Părăsirea sistemului administrației publice de către personalul cu experiență relevantă pentru sectoare de activitate mai atractive din țară sau străinătate; - Criza economică actuală cu restrângerile și limitările bugetare; - Complexitatea decizională, birocrăția sau limitarea resurselor de toate tipurile, pe fondul crizei economice, pot genera un blocaj strategic și structural; - Complexitatea procedurilor de achiziții poate determina prelungirea de la un an la altul a acestei activități și pierderea bugetului alocat achizițiilor; - Repeziciunea cu care se succed
--	---	--

	finanțelor publice locale și a Codului de procedură administrativă); • Încurajarea de parteneriate public-private și subcontractarea de servicii publice mediului privat; • Creșterea rolului societății civile reprezentate prin patronat, sindicate, organizații neguvernamentale, asociații profesionale și a consumatorilor, alături de autoritatea publică locală; • Evoluția continuă a tehnologiei comunicațiilor mobile care creează premisele dezvoltării unei platforme de comunicații mobile de bandă largă ce ar permite utilizatorilor acces în timp real, de oriunde, la informațiile de care au nevoie. • Adoptarea legii cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice; • Colaborarea, în domeniul funcției publice, dintre instituțiile publice, societatea civilă, instituții din cadrul academic și instituții/organizații din afara țării; • Existența unui cadru strategic la nivel european care include măsuri ce vizează depășirea obstacolelor și a fragmentării existente la nivelul Uniunii Europene – adaptarea cadrului juridic pentru reutilizarea datelor, mobilizarea instrumentelor financiare în sprijinul deschiderii datelor prin acțiuni precum crearea de portaluri europene de date; • Îmbunătățirea participării populației alături de reprezentanții structurilor din domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului, pentru realizarea scopului comun de siguranță; • Necesitatea creșterii capacității de reacție și intervenție a structurilor din cadrul Sistemului Situațiilor de Urgență; • Posibilitatea accesării altor surse de finanțare în afara celor bugetare în vederea derulării ritmice a planurilor logistice multianuale; • Posibilitatea accesării fondurilor externe nerambursabile; • Fructificarea interesului mass-media	schimbările nu oferă timpul necesar reacției și există riscul apariției unei incompetențe cauzate de faptul că ”ne propunem mai mult decât putem face”; - Deciziile la nivel politic și modificările instituționale frecvente/ potențial nefavorabile ; - Existența unor structuri/proceduri de control etc. care îngreunează mecanismul de implementare, printr-un control/ birocratie excesivă; - Gradul ridicat de neîncredere al populației și actorilor economici în fondurile europene – în contextul dificultăților și birocratiei asociate acestora, cumulat cu o cunoaștere insuficientă a oportunităților și beneficiilor utilizării acestor fonduri.
--	--	--

	pentru domeniul de activitate pentru transmiterea de mesaje către populație. • Simplificarea și revizuirea legislației naționale în vederea facilitării implementării fondurilor (în domeniul fiscal, achiziții publice, control și aprobări etc) • Eficientizarea utilizării fondurilor și creșterea relevanței prin dezvoltarea unor portofolii de proiecte bine puse la punct, la nivelul tuturor Programelor Operaționale; • Crearea unui mecanism complex de sprijin pentru beneficiari și potențiali beneficiari, în scopul îmbunătățirii întregului ciclu al proiectelor finanțate din fonduri europene, inclusiv prin facilitarea accesului la finanțare. CAPITAL UMAN, SĂNĂTATE, CULTURĂ ȘI SPORT • Posibilitatea accesării Fondului Social European de către GAL-uri pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile din mediul rural • Accesul populației rurale la programele de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale • Existența unor exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă; • Posibilitatea accesării unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională, și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri; • Grad redus de ocupare profesională, deci potențial important al forței de muncă locale, la salarii competitive la nivel regional (față de polii de creștere); • Existența unor spații și clădiri în conservare, posibil a fi utilizate de către întreprinzători pentru demararea unor afaceri locale; • Grad relativ redus de inadaptare socială a locuitorilor comunei.; • Implicarea autorităților locale în problemele comunității, deschiderea la	CAPITAL UMAN, SĂNĂTATE, CULTURĂ ȘI SPORT • Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale • Lipsa sau cunostinte profesionale insuficiente de marketing, comunicare, business care să contribuie la valorificarea patrimoniului local-meșteșuguri, obiceiuri etc. • Scăderea gradului de instrucție școlară a populației tinere; • Scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă; • Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului; • Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă. • scăderea natalității, îmbătrânirea populației • depopularea comunei prin migrarea populației spre alte zone din țară sau în străinătate pentru căutarea unui loc de muncă • lipsa de preocupare pentru recalificări • fluctuație mică a personalului spre alte domenii de activitate;
--	--	---

	realizarea de parteneriate. • realizarea de mici întreprinderi, ferme și micro - ferme pentru atragerea forței de muncă • grad relativ ridicat de șomeri neindemnizați în căutarea unui loc de muncă; • noi surse de investiții, inclusiv fondurile structurale; • practici tradiționale revitalizate și capabile de a fi transmise nealterate generațiilor viitoare; • practici tradiționale puse în valoare; • acces facil la surse de informație tradiționale sau moderne; • infrastructură corespunzătoare cerințelor unei societăți în perpetuă mișcare; • îmbunătățirea standardelor educaționale ale populației • elaborarea unui cadru organizat prin care cetățenii să se implice în activitățile și rezolvarea problemelor de interes comunitar • atragerea cetățenilor la viața asociativă prin participarea în luarea deciziilor la nivelul comunității, participarea la elaborarea unor politici de interes public; • organizarea de concursuri cultural-educative pentru elevi și tineri • posibilitatea accesării de fonduri pentru dezvoltarea educației, culturii și sportului în comună. • creșterea continuă a numărului populației din grupa de vârstă aptă de muncă(18-20 ani) cu pregătire profesională superioară • dotarea corespunzătoare a școlilor din comună • amenajare de parcuri de joacă pentru copii de la sate	• migrarea populației tinere spre alte zone • populație îmbătrânită • posibilitatea degradării clădirilor școlare dacă nu se iau măsurile cuvenite
--	---	--

III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

III.1 Parteneriatul

În vederea elaborării strategiei, a fost constituit Comitetul de Dezvoltare Strategică al Comunei SĂLAȘU DE SUS, având la bază principiul democrației, al liberei asocieri, al inițiativei și al dreptului de exprimare a opiniei. Acest grup de lucru este format din reprezentanți ai Primăriei Comunei SĂLAȘU DE SUS, instituțiilor de învățământ, IMM-uri și alți reprezentanți ai patronatelor și cultelor care au dorit să-și aducă contribuția la elaborarea acestei lucrări și care au în vedere un spectru larg de interese ale comunității locale.

III.1.1 Primăria Comunei Sălașu de Sus

Administrația publică are ca obiect realizarea valorilor care exprimă interesele statului sau ale unei comunități distincte, recunoscută ca atare de către stat, valori care sunt exprimate în actele elaborate de puterea legiuitoare. Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se organizează și funcționează în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale, deconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

În sensul Codului administrativ al României, Primăria Comunei Sălașu de Sus este o structură funcțională cu activitate permanentă care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului local, dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale, în această structură intrând: primarul, viceprimarii, administratorul public, secretarul municipiului și aparatul de specialitate al primarului Comunei Sălașu de Sus.

Locațiile Primăria Comunei Sălașu de Sus sunt: Sălașu de Sus, Coroiștei, Mălăiești, Nucșoara, Ohaba de sub Piatră, Paroș, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Sălașu de Jos, Zăvoi

Primăria comunei Sălașu de Sus este o instituție bugetară și este reprezentată prin Primarul comunei.

Obiectivul activității sale îl constituie soluționarea problemelor curente ale colectivității locale și ducerea la îndeplinire a hotărârilor Consiliului Local al comunei Sălașu de Sus, județul Hunedoara și a dispozițiilor Primarului comunei.

Primarul comunei Sălașu de Sus este șeful administrației publice locale și răspunde de buna funcționare a aparatului de specialitate și reprezintă comuna în relațiile cu persoanele fizice sau juridice din țară și străinătate, precum și în justiție, în conformitate cu prevederile Codului administrativ al României.

Primarul, viceprimarul și secretarul comunei coordonează activitățile de la nivelul aparatului de specialitate, conform hotărârii consiliului local de aprobare a organigramei.

Conducere Primăriei comunei Sălașu de Sus:

PRIMAR

Vlad Ioan

VICEPRIMAR

Popesc Petrișor Alin

SECRETAR GENERAL

Medrea Liliana Anisoara

Aparatul de specialitate al primarului este format din funcționari publici și personal contractual:

Funcționarii din aparatul propriu de specialitate se bucură de stabilitate în funcție, conform legii. În funcție de specificitatea atribuțiilor, Primăria comunei Sălașu de Sus își organizează aparatul propriu în compartimente de specialitate. Acestea sunt structuri organizatorice ale primăriei, care asigură realizarea atribuțiilor administrației publice locale stabilite prin lege și alte acte normative, precum și cele reieșite din propriile hotărâri.

Compartimentele de specialitate ale primăriei au fiecare o componentă proprie, stabilită prin lege sau prin regulamentul intern. Ele nu au capacitate decizională și nici dreptul de a iniția proiecte de hotărâri, ci doar abilitatea legală de a fundamenta, prin rapoarte de specialitate, studii, referate, etc. sub aspect legal, formal, de eficiență și/sau eficacitate, procesul decizional.

COMPARTIMENT, BUGET, FINANȚE, CONTABILITATE

Coman Ionela Cosmina

Armie Cristian Viorel

Antal Mirabela Ramona

COMPARTIMENT AGRICOL

Coman Ardelean Stefan Romulus

Vreja Aurica

COMPARTIMENT SITUAȚII DE URGENȚĂ

Coroiescu Simion

COMPARTIMENT ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Vlad Calaruta Rozica

COMPARTIMENT URBANISM - ACHIZITII PUBLICE

Moș Paul-Mircea

Balușă Daniel

COMPARTIMENT, INFORMARE, TURISM, CULTURĂ

Socaci Ramona Laura

Lupulescu Veronica

Oacheș Maria

Andraș Nicolae

COMPARTIMENT UTILITAR

Stancioni Daniel

Oaches Ioan

Pastila Trandafir Adinel

COMPARTIMENT PROIECTE FINANȚATE PRIN FONDURI EUROPENE

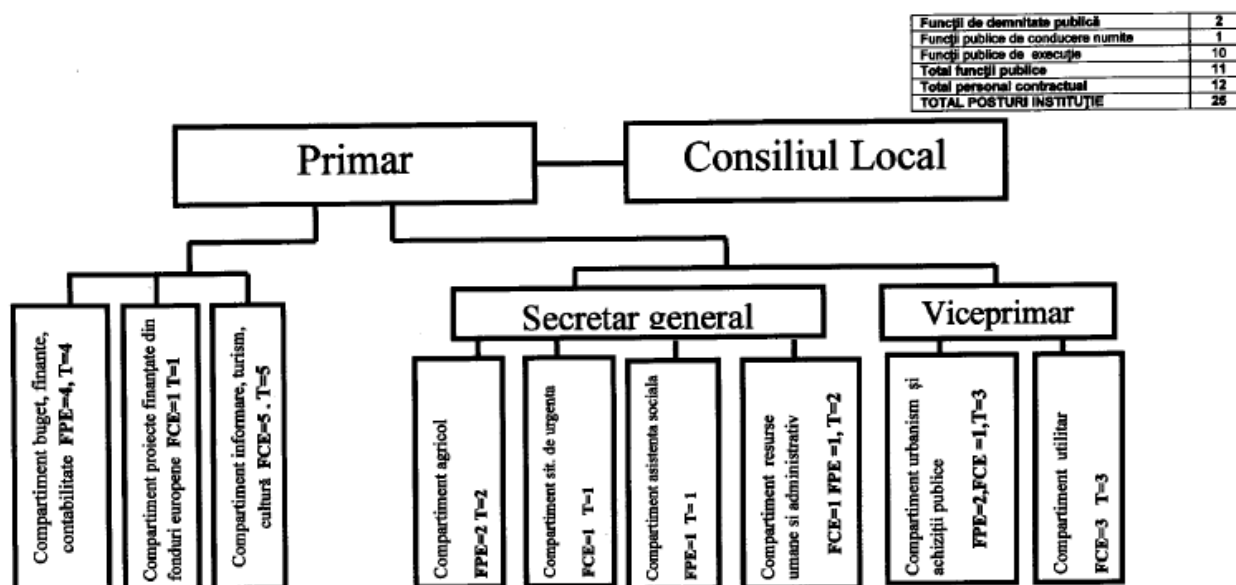
Hamz Gelu Daniel Stefan

Organigrama, statul de funcții, numărul de personal și regulamentul de organizare și funcționare a aparatului propriu de specialitate se aprobă, conform legii, la propunerea primarului, prin hotărâre a consiliul local.

Structura organizatorică a Primăriei comunei Sălașu de Sus, județul Hunedoara, conform organigramei, se prezintă după cum urmează:

Numărul total de funcții:

	Angajați
Nr. total funcții in institutie	26
din care:	
Nr. demnitari:	2
Nr. total funcții publice de conducere:	1
Nr. total funcții publice de execuție:	11
Nr. total funcții contractuale de conducere:	12

Progresul impetuos științific, tehnic, va impune neconținute îmbunătățiri în activitatea și structura administrației publice a Comunei Sălașu de Sus prin utilizarea unor tehnici și metode moderne.

A administra înseamnă a prevedea, a organiza, a conduce, a coordona și a controla. În consecință, Primăria comunei Sălașu de Sus va căuta să-și îmbunătățească în permanență activitatea și structura pentru a corespunde printr-o organizare rațională variatelor probleme ce reclamă o rezolvare promptă și eficientă, asigurând astfel simplificarea propriului sistem de funcționare.

Drept urmare, administrația publică locală trebuie să fie în continuare dinamică, creatoare și să realizeze operativ obiectivele de dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus.

Servicii operaționale pe raza comunei Sălașu de Sus:

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență. SVSU a fost înființat în anul 2007 și este în subordinea Primăriei și a Consiliului Local al comunei Sălașu de Sus.

Unități pentru public deschise pe raza comunei:

Localitate/sat	Nr. Farmacii	Nr. dispensare/ spitale si/sau centre sociale/recuperare, etc. (a se preciza și denumirea acestora)	Nr. punct de acces public la informații (PAPI), sau echivalent	Nr. biblioteci	Nr. unități poștale	Nr. unități bancare	Nr. benzinării
Salasu de Sus	1	1 – Cabinet medicat individual	-	-	1	-	-

III.1.2 Asocieri cu alte organisme/entități. Înfrățiri cu Unități Administrativ Teritoriale

Asocieri cu alte organisme/entități

Comuna Salasu de Sus este asociată (membră) cu alte organisme (GAL-uri, Asociații de Dezvoltare Intercomunitare, etc.), după cum urmează:

- Microregiunea Țara Hațegului Ținutul Pădurenilor – GAL
- Asociația Comunelor din Romania (AOR)
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor" Județul Hunedoara
- Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „AQUA PREST HUNEDOARA”
- Agenția de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Hunedoara (ADEH)

Proiecte/investiții derulate de Comuna Sălașu de sus prin GAL ”Microregiunea Țara Hațegului Ținutul Pădurenilor”:

- ✓ achiziționare Buldoexcavator,
- ✓ sistem supraveghere video în comuna Sălașu de Sus (toate satele aparținătoare)
- ✓ dotarea căminului cultural din satul Sălașu de Sus
- ✓ amenajare parc pentru recreere în satul Sălașu de Sus, comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara

Înfrățiri cu Unități Administrativ Teritoriale

În ceea ce privește înfrățirile cu alte localități, în prezent Comuna Sălașu de Sus nu este înfrățită cu alte Unități Administrativ Teritoriale.

Strategia dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus 2021 – 2027, propune intervenții și în acest domeniu de activitate al cooperării administrative la nivelul UAT .

Relațiile de înfrățire reprezintă o formă de cooperare foarte importantă, care ajută foarte mult comunitățile implicate. Conceptul de „orașe înfrățite”denotă un tip foarte important de cooperare pentru dezvoltarea comunităților din diferite țări. UAT care se implică în astfel de relații de cooperare nu trebuie să fie poziționate aproape de granițele geografice pentru a putea coopera, așa cum este necesar în cazul cooperării transfrontaliere. Ele au nevoie doar să își găsească un partener care să aibă nevoi asemănătoare pentru a putea dezvolta și implementa proiecte care să aducă beneficii în ambele comunități.

Twinning-ul este cea mai vizibilă formă de cooperare europeană, acest tip de relație de cooperare fiind realizat între sate, aglomerări urbane, municipalități, provincii și orașe.

Înfrățirea UAT presupune cooperarea într-o gamă variată de domenii:

- Lucrări și servicii publice,
- Comerț,
- Turism,
- Învățământ,
- Cultură,
- Servicii sociale,
- Siguranța publică,
- Sport, printre altele.

Obiectivul proiectelor de înfrățire a Comunei Sălașu de Sus cu alte UAT este de a crește resursele umane și materiale ale autorităților locale.

BENEFICII obținute prin înfrățirea UAT:

● **BENEFICIILE AUTORITĂȚILOR LOCALE:**

- Îmbunătățirea serviciilor furnizate și a modului de soluționare a problemelor
- Creșterea nivelului de conștientizare a apartenenței europene
- Accesul la finanțare UE
- Dezvoltarea și pregătirea personalului
- Dezvoltarea și pregătirea membrilor

● **BENEFICIILE CETĂȚENILOR:**

- Creșterea gradului de toleranță și înțelegere
- O promovare mai susținută a parteneriatului comunitar
- Mai multe activități pentru tineret

● **BENEFICII GENERALE:**

- Creșterea bunăstării la nivelul comunității
- Informarea și educarea publicului
- Învățământ
- Dezvoltare economică și comercială

INSTRUMENTE DE SUSȚINERE EUROPENE PENTRU ÎNFRĂȚIREA ORAȘELOR SUBVENȚIA PENTRU ÎNFRĂȚIRE A COMISIEI EUROPENE

Sursa principală de finanțare pentru înfrățirea orașelor este programul de înfrățire al Comisiei Europene, creat în 1989. Programul are ca obiectiv susținerea activităților care popularizează conceptul de Uniune Europeană și pun în legătură oameni din țări europene diferite. Evenimentele care au legătură cu democrația locală și funcționarea instituțiilor și serviciilor locale, inițiativele economice și de creare de locuri de muncă

la nivel local, condițiile de trai, mediul, limbile străine și identitatea culturală primesc, de obicei, sprijinul Comisiei.

Subvenția finanțează vizite de documentare și conferințe sau seminarii de pregătire. Sunt eligibile orașe din 25 de state ale Uniunii Europene, împreună cu cele din țările candidate, iar Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția pot participa dacă semnează un acord cu Comisia.

Programul Europa pentru Cetateni este structurat în două componente și o acțiune orizontală:

- Componenta 1 - Memorie istorică europeană
- Componenta 2 - Implicare democratică și participare civică, cu măsurile:
 - 2.1 Înfrățire între localități
 - 2.2 Rețele de orașe
 - 2.3 Proiecte ale societății civile

Pe lângă atingerea obiectivelor de dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus, este foarte important ca înfrățirile să aducă îmbunătățiri fizice, palpabile în comunitate. Aici facem referire la îmbunătățirile palpabile în comunitate deoarece beneficiile indirecte sau mai puțin tangibile sunt dificil de cuantificat.

Exemple de îmbunătățiri/proiecte/investiții în comunitățile înfrățite:

- ✓ organizarea unor excursii în orașul înfrățit pentru copiii elevi;
- ✓ înființarea de noi grădinițe/reabilitarea/modernizarea acestora ;
- ✓ schimb de experiență a elevilor și cadrelor didactice;
- ✓ promovarea produselor tradiționale în cadrul diverselor târguri organizate de UAT înfrățit;
- ✓ donații
- ✓ promovarea turistică a UAT
- ✓ crearea unei piste de biciclete;
- ✓ înființarea unui sistem de colectare și evacuare a apelor pluviale în zonă;
- ✓ dezvoltarea și pregătirea personalului de la primărie privind îmbunătățirea managementului instituțional și stimularea profesionalismului în amenajarea spațiilor verzi;
- ✓ deschiderea unor perspective de investiții economice;
- ✓ schimb de experiență în domeniul învățământului prin vizite anuale între școli;
- ✓ schimburi culturale.
- ✓ construirea unor relații formale și informale cu administrația publică.

Participarea activă a locuitorilor Comunei Sălașu de Sus la dezvoltarea unor proiecte în cadrul acordurilor de înfrățire este necesară deoarece nu putem vorbi despre înfrățiri fără participarea activă a locuitorilor. Locuitorii sunt cei care formează comunitatea în adevăratul sens al cuvântului iar în acest sens sunt implicate școli, cluburi sportive, agenți economici, asociații de petrecere a timpului liber, membri ai organizațiilor cetățenilor, ai comunității locale și ai altor asociații.

Beneficii sunt aduse și pentru comunitate în ansamblul ei. Toate acestea își pot pune amprenta asupra comunității care se dezvoltă din ce în ce mai mult. Acest lucru este esențial, deoarece în acest fel Comuna Sălașu de Sus poate să se dezvolte prin atragerea de investitori străini, spre exemplu.

Comuna Sălașu de Sus poate fi foarte activă în domeniul înfrățirilor creând parteneriate care aduc beneficii în comunitate.

Legislatia nationala in materie

a. Constitutia Romaniei, republicata

- art.121 Autoritati comunale si orasenesti

(1) Autoritatile administratiei publice, prin care se realizeaza autonomia locala in comune si in orase, sunt consiliile locale alese si primarii alesi, in conditiile legii;

(2) Consiliile locale si primarii functioneaza, in conditiile legii, ca autoritati administrative autonome si rezolva treburile publice din comune si din orase.

b. Carta europeana a autonomiei locale, adoptata la Strasbourg pe 15 octombrie 1985, ratificata prin Legea nr.199/1997

- art.10 Dreptul de asociere al autoritatilor administratiei publice locale

(1) Autoritatile administratiei publice locale au dreptul, in exercitarea competentelor lor, de a coopera si de a se asocia, in conditiile legii, cu alte autoritati ale administratiei publice locale, pentru realizarea de sarcini de interes comun.

(2) Dreptul autoritatilor administratiei publice locale de a adera la o asociatie pentru protectia si promovarea intereselor lor comune si acela de a adera la o asociatie internationala de autoritati administrative publice locale trebuie sa fie recunoscut in fiecare stat.

(3) Autoritatile administratiei publice locale pot sa coopereze, in conditiile prevazute de lege, cu autoritatile administratiei publice locale ale altor state.

c. Codul civil al Romaniei, adoptat prin Legea nr.287/2009, republicat, cu modificarile si completarile ulterioare

- art.7 (2) Actele normative adoptate, in conditiile legii, de autoritatile si institutiile administratiei publice locale se aplica numai in raza lor de competenta teritoriala.

d. Legea nr.273/2006 privind finantele publice locale, cu modificarile si completarile ulterioare

- art.35 Colaborare, cooperare, asociere, infratire, aderare

(6) Obligatiile financiare rezultate din acorduri de cooperare, de infratire sau de aderare a unitatilor administrativ-teritoriale la asociatii interne organizate la nivel national ori la organizatii internationale cu personalitate juridica, hotarate de autoritatile deliberative, in conditiile legii, se suporta din bugetele locale ale acestora.

e. Codul administrativ al României

ARTICOLUL 89

Formele de asociere a unităților administrativ-teritoriale

(1) Două sau mai multe unități administrativ-teritoriale au dreptul ca, în limitele competenței autorităților lor deliberative și executive, să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, formând asociații de dezvoltare intercomunitară, cu personalitate juridică, de drept privat. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară sunt persoane juridice de utilitate publică.

(2) Asociațiile de dezvoltare intercomunitară se constituie în condițiile legii, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori al furnizării în comun a unor servicii publice. Zonele metropolitane și aglomerările urbane constituite cu acordul expres al consiliilor locale ale unităților administrativ-teritoriale componente au ca scop dezvoltarea infrastructurilor și a obiectivelor de dezvoltare de interes comun. Autoritățile deliberative și executive de la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale componente își păstrează autonomia locală, în condițiile legii.

(3) Unitățile administrativ-teritoriale cooperează pentru organizarea și exercitarea unor activități în scopul realizării unor atribuții stabilite prin lege autorităților administrației publice locale, cu precădere în domeniile ce privesc activitățile de control, audit, inspecție, urbanism și amenajarea teritoriului, cadastru, precum și în orice alte domenii în care hotărăsc consiliile locale respective, pe principii de eficiență, eficacitate și economicitate, la nivelul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară ai căror membri sunt sau la nivelul structurilor județene cu personalitate juridică ale structurilor asociative ori la nivelul structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale recunoscute ca fiind de utilitate publică, potrivit legii.

.....

(6) Unitățile administrativ-teritoriale au dreptul ca, în limitele competenței autorităților lor deliberative și executive, să coopereze și să se asocieze și cu unități administrativ-teritoriale din străinătate, în condițiile legii, prin hotărâri ale autorităților deliberative de la nivelul acestora. De asemenea, pot adera la organizații internaționale ale autorităților administrației publice locale, în condițiile legii. Cheltuielile ocazionate de participarea la activitățile organizațiilor internaționale se suportă din bugetele locale respective.

(7) Pentru protecția și promovarea intereselor lor comune, unitățile administrativ-teritoriale au dreptul de a adera la asociații naționale și internaționale, în condițiile legii.

(8) Unitățile administrativ-teritoriale pot încheia între ele acorduri și pot participa, inclusiv prin alocare de fonduri, la inițierea și la realizarea unor programe de dezvoltare zonală sau regională, în baza hotărârilor adoptate de autoritățile deliberative de la nivelul acestora, în condițiile legii.

(9) Unitățile administrativ-teritoriale limitrofe zonelor de frontieră pot încheia între ele acorduri de cooperare transfrontalieră cu structuri similare din statele vecine, în condițiile legii.

(10) Inițiativa unităților administrativ-teritoriale de a coopera și de a se asocia cu unități administrativ-teritoriale din străinătate, precum și de a adera la o asociație internațională a unităților administrativ-teritoriale va fi comunicată, prin intermediul primarilor, respectiv al președinților consiliilor județene, ministerului cu atribuții în domeniul afacerilor externe și ministerului cu atribuții în domeniul administrației publice. Proiectele de acord de cooperare pe care unitățile administrativ-teritoriale intenționează să le încheie cu unitățile administrativ-teritoriale din alte țări trebuie transmise spre avizare conformă ministerului cu atribuții în domeniul afacerilor externe și ministerului cu atribuții în domeniul administrației publice înainte de supunerea lor spre adoptare de către autoritățile deliberative.

(11) Ministerul cu atribuții în domeniul afacerilor externe și ministerul cu atribuții în domeniul administrației publice emit avizele pentru proiectele de acorduri prevăzute la alin. (10) în termen de 30 de zile de la primirea solicitării. În caz contrar, autoritățile administrației publice locale consideră că nu sunt obiecții și proiectul respectiv poate fi supus spre aprobare autorității deliberative interesate.

(12) Prin acordurile de cooperare transfrontalieră pot fi create și pe teritoriul României organisme care să aibă, potrivit dreptului intern, personalitate juridică. Aceste organisme nu au, în sensul prezentului cod, competențe administrativ-teritoriale.

(13) Unitățile administrativ-teritoriale care au încheiat acord de cooperare transfrontalieră au dreptul să participe în alte state la organismele create prin respectivele înțelegeri, în limita competențelor ce le revin, potrivit legii.

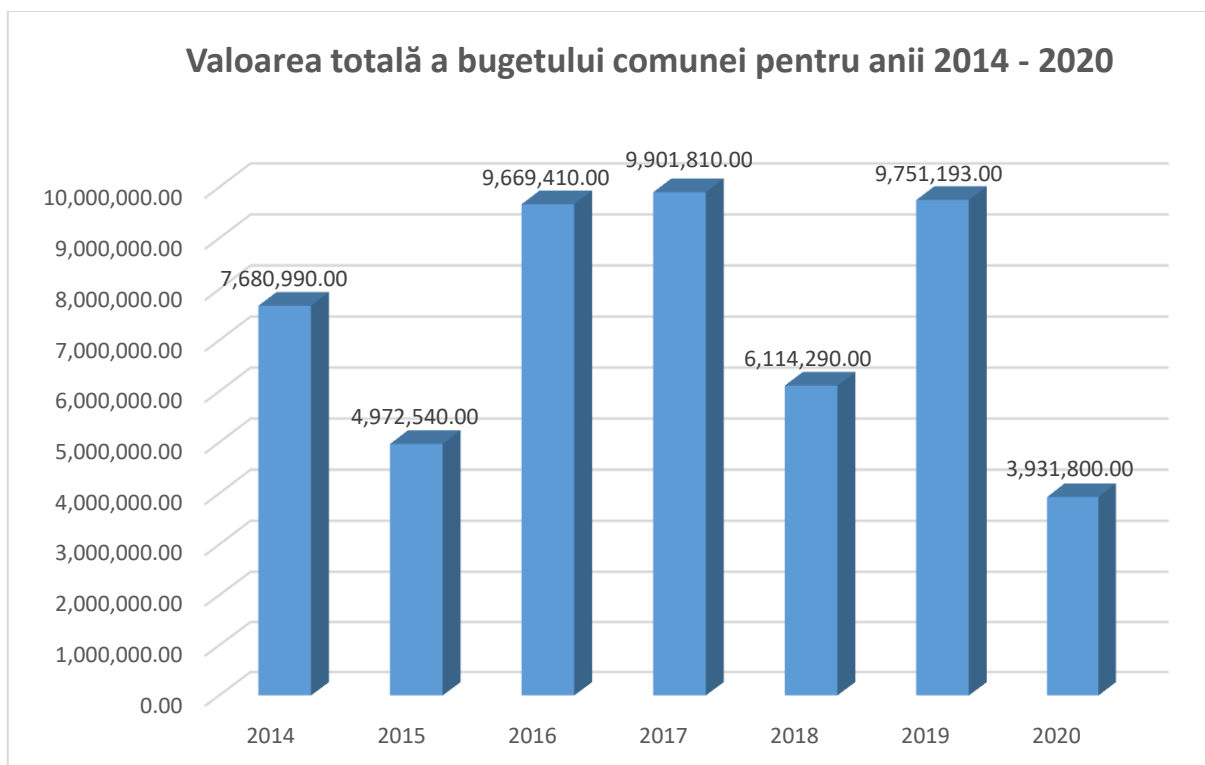
(14) Autoritățile administrației publice locale din România pot încheia acorduri de înfrățire/cooperare cu autoritățile administrației publice locale din alte state, prioritar cu autoritățile administrației publice locale din statele în care se află comunități de români, programe comune culturale, sportive, de tineret și educaționale, stagii de pregătire profesională și alte acțiuni care contribuie la dezvoltarea relațiilor de prietenie, inclusiv finanțarea acestora.

(15) Responsabilitatea privind acordurile de cooperare sau de asociere încheiate de unitățile administrativ-teritoriale revine în exclusivitate acestora.

(16) Guvernul poate aproba programe de finanțare pentru activitățile prevăzute la alin. (1) - (3), (6) - (9) și (12) - (14).

III.1.3 Analiza bugetului local pentru perioada 2014 - 2020

Bugetul comunei Sălașu de Sus

Observație:

Față de începutul perioadei analizate (2014), bugetul local este mai mare în anii 2017 și 2019

III.2 Viziunea și obiectivele strategiei 2014 - 2020

VIZIUNEA:

Dezvoltarea durabilă și echilibrată a comunei Sălașu de Sus prin crearea și susținerea unui mediu economic social, competitiv, stabil, sănătos și diversificat care să asigure creșterea economică continuă și creșterea calității vieții cetățenilor comunei.

OBIECTIV GENERAL:

Obiectivul general al strategiei este de a îmbunătăți atractivitatea Comunei Sălașu de Sus prin creșterea competitivității economice, calității serviciilor oferite și satisfacției cetățenilor privind calitatea vieții în mediul rural.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- dezvoltarea turismului și agroturismului rural și promovarea antreprenoriatului;
- creșterea ratei ocupării pe segmentul de vârstă 20 -64 ani în mediul rural;
- reducerea ratei șomajului pe termen lung în mediul rural;
- aducerea infrastructurii la standarde europene;
- dezvoltarea resurselor umane și a mediului de afaceri;
- crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii turistice, a facilităților și atracțiilor turistice;
- sprijinirea activităților economice non-agricole;
- creșterea veniturilor adiționale ale fermelor de subzistentă și semi-subzistentă din activități non-agricole;
- crearea de locuri de muncă în satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus;
- limitarea depopulării spațiului rural;
- creșterea cifrei de afaceri în sectoarele economice;
- dezvoltarea integrată a satelor în vederea dezvoltării durabile;
- crearea de servicii pentru populația rurală;

- dezvoltarea și modernizarea serviciilor publice, asigurarea cu servicii de gospodărie comunală în sistem centralizat (apă, canalizare, salubritatea localităților).

III.2.1 OPERAȚIUNI/AȚIUNI PROPUSE:

TURISM

- Creșterea capacității de cazare turistică și a calității acesteia, cu accent pe pensiunile agro-turistice
- Dezvoltarea agroturismului
- Promovare turistică

AGRICULTURĂ

- Agricultură ecologică
- Micro-ferme pentru creșterea animalelor, cultivarea plantelor și livezilor
- Atragerea tinerilor fermieri (100.000 euro/proiect)
- Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric (100.000 euro/proiect)
- Îmbunătățirea orientării spre piață și creșterea competitivității (100.000 euro/proiect) în domenii precum zootehnie, pomicultură, legumicultură, piscicultură, apicultură
- Diversificarea veniturilor gospodăriilor agricole (100.000 euro/proiect)

INDUSTRIE

- Înființare de întreprinderi neagricole, cum ar fi exploatarea și prelucrarea lemnului

SERVICII

- Ateliere mecanice și baze pentru utilaje agricole.

CAPITAL UMAN

- Calificarea/recalificarea forței de muncă în turism și agro-turism, prelucrarea lemnului, agricultură, tehnicieni.

INFRASTRUCTURA PUBLICĂ

Transporturi

- Asfaltarea DJ Nucsoara – Cabana Pietrele
- Asfaltarea DC Paroș – Râu Mic, Sălașu de Sus – Sibișel, Zăvoi – Ohaba de Sub Piatră, Sălașu de Sus – Barăștii Hațegului

- Asfaltare străzi principale și secundare localitățile Coroiște, Râu Alb, Râu Mic, Peștera
- Asfaltare drumuri forestiere Mălăiești – Cîrtog, Coroiște – La cheie, Peștera – Punct forestier

Mediu

- Sistem de canalizare pentru preluarea apelor pluviale. Realizarea unui studiu de fezabilitate și studiu hidrologic
- Extindere ale rețelei de energie electrică pentru racordare construcții noi.
- Reabilitarea iluminatului public prin completarea cu stâlpi, corpuri de iluminat și accesorii aferente
- Înființare rețea de distribuție și racorduri gaze naturale în comuna Sălașu de Sus, localitățile Ohaba de Sub Piatră, Sălașu de Jos, Sălașu de Sus, Mălăiești, Nucșoara, Zăvoi, Râu Alb, Râu Mic, Coroiște, Paros, Peștera, județul Hunedoara”.

Urbanism

- Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale
- Dezvoltarea taberelor de elevi și preșcolari

Digitalizare

- Creșterea calității rețelei de telefonie în localitățile Coroiște, Mălăiești, Ohaba de sub Piatră, Paros, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Zăvoi.
- Reabilitarea rețelei de fibră optică
- Modernizarea administrației și serviciilor publice prin mijloace digitale, inclusiv harta digitală turistică

Turism

- Lucrări de întreținere și reparații la monumentele istorice
- Amenajări de vizitare turistică a siturilor arheologice
- Marcare circuite turistice care să cuprindă obiectivele turistice din comună

Operațiuni Hard

- ❖ Modernizarea vetrei satului și a zonelor centrale;
- ❖ Restaurarea, conservarea și consolidarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural

- ❖ Conversia funcțională a clădirilor abandonate și punerea în valoare a arealelor rurale părăsite;
- ❖ Sprijinirea modernizării târgurilor și piețelor comunale;
- ❖ Înlocuirea/ modernizarea mobilierului public învechit;
- ❖ Modernizarea și extinderea rețelelor de drumuri din interiorul comunei;
- ❖ drumurilor comunale, vicinale, precum și a drumurilor agricole și forestiere; Amenajarea de parcuri și spații verzi;
- ❖ Modernizarea și extinderea rețelei de depozite speciale de colectare, distribuție și valorificare a produselor agricole;
- ❖ Modernizarea exploatațiilor agricole prin: dotare cu echipamente moderne, introducerea de noi tehnologii, construirea/ modernizarea clădirilor operaționale; Modernizarea și extinderea rețelei de conducte de irigații și adaptarea acestora la cerințele agriculturii regionale;
- ❖ Crearea unor laboratoare independente de testare și certificare a produselor agricole și agroalimentare;
- ❖ Sprijinirea dezvoltării mediului antreprenorial prin investiții în dezvoltarea IMM-urilor existente și prin sprijinirea creării de noi IMM-uri;
- ❖ Introducerea/ extinderea rețelei de utilități (apă, canalizare, gaz, electricitate) și telecomunicații (internet) în mediul rural;
- ❖ Îmbunătățirea valorificării pădurilor prin: refacerea/ extinderea pădurilor, achiziția de echipamente;
- ❖ Investiții pentru îmbunătățirea procesării produselor agricole și forestiere și realizarea de produse cu valoare adăugată ridicată;
- ❖ Modernizarea și/sau re tehnologizarea lucrărilor de desecare și drenaj și de corectare a terenurilor situate pe fondul agricol;
- ❖ Sprijinirea dezvoltării turismului în mediul rural, prin crearea/ modernizarea structurilor de cazare și de agrement;
- ❖ Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice;
- ❖ Crearea și amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populație;
- ❖ Modernizarea și extinderea infrastructurii existente pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare (piețe agroalimentare);
- ❖ Modernizarea parcului de utilaje agricole;
- ❖ Încurajarea efectuării unor lucrări de îmbunătățiri funciare;
- ❖ Modernizarea, extinderea și dotarea bibliotecii din comună;
- ❖ Modernizarea și extinderea rețelelor de cămine culturale din mediul rural;
- ❖ Amplasarea unor spații pentru a încuraja expresia liberă (districte creative);
- ❖ Modernizarea și construcția infrastructurii adecvate pentru practicarea sporturilor (terenuri sportive, inclusiv bazine de înot, amenajări pentru sporturile de iarnă, etc)
- ❖ Modernizarea și amenajarea de parcuri tematice (pentru copii, de distracții, etc.)
- ❖ Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
- ❖ Conservarea patrimoniului și a obiectivelor turistice naturale;

- ❖ Reabilitarea, modernizarea si dotarea aferentă a muzeelor și altor așezăminte culturale, în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial;
- ❖ Crearea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii de cazare și de agrement turistic de toate tipurile;
- ❖ Valorificarea potențialului turistic montan prin: marcaje, amănajare de trasee și refugii montane;
- ❖ Amănajarea infrastructurii pentru practicarea turismului de aventură;
- ❖ Construirea/ modernizarea căilor de acces la principalele obiective turistice.

Operațiuni Soft

- ❖ Îmbunătățirea serviciilor de bază în mediul rural: educație, sănătate, social;
- ❖ Programe de instruire și conversie profesională a locuitorilor din mediul rural;
- ❖ Sprijinirea constituirii formelor asociative în agricultură;
- ❖ Dezvoltarea și promovarea produselor tradiționale și/ sau ecologice și crearea unor branduri locale și regionale;
- ❖ Creșterea competitivității produselor agricole și agro-alimentare și implementarea
- ❖ standardelor europene de calitate;
- ❖ Sprijinirea accesului producătorilor locali în calitate de furnizori pentru marile lanțuri de magazine;
- ❖ Îmbunătățirea furnizării de informații, prin utilizarea acestor rețelele existente: administrația publică locală, asociații de producători, grupurile de acțiune locală;
- ❖ Dezvoltarea unor rețelele specifice de consiliere și consultanță în domeniul agricol și atragerea de fonduri europene nerambursabile;
- ❖ Crearea unui mecanism permanent de informare cu privire la prețurile produselor și mărfurilor, atât din piața județeană/regională cât și din piețele cu care există relații comerciale;
- ❖ Sprijin pentru activități de marketing și promovare pe plan național și internațional a produselor agricole/ agroalimentare locale;
- ❖ Încurajarea și promovarea meșteșugurilor tradiționale;
- ❖ Formare profesională pentru îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole;
- ❖ Sprijin pentru dezvoltarea tinerilor fermieri (training, consultanță, sprijin financiar, etc.);
- ❖ Sprijinirea elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală 2021 – 2027;
- ❖ Stimularea cercetării de bază și aplicate în domeniul agro-alimentar;
- ❖ Încurajarea utilizării sustenabile a terenurilor din comună;
- ❖ Încurajarea luării de măsuri împotriva secetei și fenomenelor de risc climatic.
- ❖ Sprijinirea centrelor de cultură;
- ❖ Sprijinirea ONG-urilor din domeniul cultural;
- ❖ Sprijinirea manifestațiilor culturale care promovează valorile autentice;
- ❖ Promovarea și sprijinirea evenimentelor culturale locale și județene;

- ❖ Crearea unor branduri culturale și turistice proprii;
- ❖ Elaborarea de studii și analize privind turismul și cultura în Comuna Sălașu de Sus;
- ❖ Înființarea unor asociații / clustere pentru promovarea și dezvoltarea turismului, a culturii și a artei;
- ❖ Exploatarea și dezvoltarea tipurilor de turism cu potențial: ecoturism și turism activ, etc. Dezvoltarea și promovarea ecoturismului și a turismului activ;
- ❖ Promovarea obiectivelor și valorilor locale la diverse târguri de turism;
- ❖ Crearea și promovarea unei agende a evenimentelor pentru fiecare sezon;
- ❖ Formarea profesională a personalului care activează în domeniul turismului, în vederea creșterii calității serviciilor;
- ❖ Crearea unor soluții TIC de management al destinațiilor turistice;
- ❖ Realizarea de acorduri și parteneriate cu operatorii de turism străini;
- ❖ Promovarea comunei la târgurile de turism naționale și internaționale;
- ❖ Crearea și valorificarea unor circuite turistice tematice și a unor produse turistice cu specific local.

III.2.2 INDICATORI DE REZULTAT:

- ✓ Creșterea satisfacției cetățenilor privind calitatea vieții în mediul rural - %
- ✓ Creșterea conectivității cu mediul urban (rutier, feroviar și transport în comun) - %
- ✓ Creșterea gradului de acces la servicii publice de bază
- ✓ Creșterea densității IMM-urilor în rural – nr. IMM-uri / 1000 locuitori
- ✓ Creșterea producției și productivității agricole (t/ha);
- ✓ Dezvoltarea sustenabilă a industriei mobilei, a silviculturii și a pisciculturii;
- ✓ Scăderea procentului de exporturi cu produse finite, fără valoare adăugată din sectorul agricol și forestier
- ✓ Multiplicarea servicii publice concentrate în mediul rural (nr., %)
- ✓ Creșterea ratei ocupării pe segmentul de vârstă 20 -64 ani în mediul rural (pp)
- ✓ Reducerea ratei șomajului pe termen lung în mediul rural (pp)
- ✓ Obiective de patrimoniu cultural și natural restaurate (nr.)
- ✓ Clădiri abandonate și areale părăsite reabilitate și puse în valoare (nr.)
- ✓ Târguri/ piețe comunale modernizate (nr.)
- ✓ Lungimea drumurilor reabilitate/ extinse (km)
- ✓ Suprafață parcuri/ spații verzi modernizate/ create (mp)
- ✓ Spații publice de recreere create/ modernizate (nr.)
- ✓ Depozite de colectare și distribuție create/ modernizate (nr.)
- ✓ Exploatații agricole modernizate (nr.)
- ✓ Suprafață agricolă care beneficiază de rețeaua de irigații modernizată/ extinsă (ha)

- ✓ Laboratoare de testare și certificare a produselor agricole și agroalimentare create (nr.)
- ✓ Rețea de utilități extinsă/ modernizată (% acoperire alimentare cu apă, canalizare și gaze naturale, internet)
- ✓ Structuri agroturistice (cazare/ agrement) create/ modernizate (nr.)
- ✓ Infrastructuri pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare modernizate/extinse (nr.)
- ✓ IMM-uri sprijinite prin investiții (nr.). Întreprinderi și locuri de muncă nou create în zona rurală (nr.)
- ✓ Persoane care participă la cursuri de formare profesională, care au beneficiat de consiliere și consultanță agricolă (nr.)
- ✓ Beneficiari ai serviciilor de informare/asistență privind atragerea de fonduri europene, nerambursabile și managementul proiectelor (nr.)
- ✓ Forme asociative create (nr.)
- ✓ Lucrări de îmbunătățiri funciare și de pregătire a terenurilor degradate pentru activități agricole (ha)
- ✓ Programe de sprijinire a tinerilor fermieri și a fermierilor (nr.)
- ✓ Utiliaje agricole achiziționate (nr.)
- ✓ Centre zonale de colectare și păstrare a produselor agricole.
- ✓ Creșterea numărului de manifestații și evenimente artistice și culturale (%)
- ✓ Creșterea și diversificarea ofertei de activități de agrement în spațiul rural rural (%)
- ✓ Creșterea numărului de activități districte și creative (%)
- ✓ Încurajarea expresiei artistice în spațiile publice
- ✓ Creșterea numărului de festivaluri (%)
- ✓ Creșterea numărului de turiști/ an (nr.)
- ✓ Modernizarea infrastructurii de cazare și adaptarea acesteia conform cererilor turistilor (%)
- ✓ Biblioteci dotate/ reabilite (nr.)
- ✓ Cămine culturale/ case de cultură modernizate/ extinse (nr.)
- ✓ Manifestări și activități culturale (nr.)
- ✓ Palate/ cluburi ale copiilor înființare/modernizate (nr.)
- ✓ Crearea unor facilități noi de petrecere a timpului liber (nr.)
- ✓ Parcuri tematice amenajate/ modernizate (nr.)
- ✓ Baze sportive create/ modernizate (nr.)
- ✓ Spații publice de recreere create în mediul rural (nr.)
- ✓ Cluburi tematice de petrecere a timpului liber create/ modernizate (nr.)
- ✓ Structuri de agrement create/ modernizate (nr.)
- ✓ Structuri de cazare create/ modernizate (nr.)
- ✓ Muze și așezăminte culturale reabilite/ modernizate (nr.)
- ✓ Branduri turistice create (nr.)

III.3 Domenii majore de intervenție:

Strategia de dezvoltare a comunei Sălașu de Sus 2021 – 2027, cuprinde următoarele domenii majore de intervenție:

- 1) Infrastructură și mediul înconjurător**
- 2) Dezvoltare rurală durabilă, agricultură, turism și agroturism**
- 3) Economie, industrie, servicii, mediul de afaceri și competitivitate**
- 4) Capacitate administrativă, creștere inteligentă și digitalizare**
- 5) Capital uman, sănătate, cultură și sport**

III.3.1 Infrastructură și mediul înconjurător

Scopul acestei intervenții este de a îmbunătăți calitatea infrastructurii și a calității mediului înconjurător prin modernizarea sau extinderea drumurilor, rețelelor de utilități apă, canalizare, gaz, amenajarea clădirilor existente, iluminatului public, investiții în colectarea deșeurilor menajere și industriale, protejarea comunității de riscurilor naturale, precum și activități de conștientizare a locuitorilor cu privire la importanța păstrării curate a mediului în care trăiesc.

III.3.1.1 Infrastructură și mediul înconjurător - proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Extinderea zonelor de intravilan ale Comunei Sălașu de Sus, satele Sălașu de Sus, Sălașu de Jos, Râu Alb, Peștera, Ohaba, Mălăiești (construire – zone noi de locuit și funcțiuni complementare)	Dezvoltarea comunei Sălașu de Sus Propuneri extinderi teren intravilan: Sat Mălăiești Nord: zonă de interes turistic (cetatea Mălăiești) -teren fără denivelări, există accese (DJ 667A Sălașu de Sus – Mălăiești - Nucșoara) -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie electrică) Sat Ohaba Nord vest: zonă propice extinderii intravilanului -existența acceselor facile (E 79 – DN 66 Hațeg – Petroșani) și drumuri locale existente -există rețele	- Inventarierea terenurilor disponibile pentru extinderea zonelor de locuit cu posibilitatea construirii de noi cartiere/rezidențiale/ sate de vacanță, zone de agrement, etc. - Actualizare/dezvoltare PUG - Întocmirea studiilor de fezabilitate, proiecte - atribuire contract de achiziție publică, demarare lucrări. - lucrări de infrastructură	- Studii de fezabilitate, proiecte tehnice, etc. - Construire locuințe - Dezvoltarea ofertei de locuit în zonă	Locuitorii comunei Sălașu de Sus și satele apartinătoare	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat Public - Privat	2021 - 2027	Total General estimativ: 2.500.000 Euro Buget local și finanțare externă – fonduri structurale Investiții private

		edilitare (apă, canalizare, energie electrică) -dezvoltarea zonei de agrement amplasată în această zonă -existența gării aferente liniei CF Simeria – Petroșani – Târgu Jiu Sud est: zonă de interes economic -există accese (DJ 667A Ohaba - Sălașu de Jos – Sălașu de Sus) -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie electrică) -pescărie particulară Sat Peștera Nord: zonă de interes turistic -existența unor construcții și instalații de interes turistic (moară, vâltoare) -există accese (DC 76) -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		electrică) Sat Râu Alb Nord vest; zonă de interes economic -existența complexului agricol -există accese locale -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie electrică) Sat Sălașu de Jos Sud: zonă de interes economic -existența unor culturi de afine -există accese (DJ 667 A Ohaba – Sălașu de Sus și drumuri locale) -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie electrică) Sat Sălașu de Sus Nord și est: zonă de interes economic și turistic -existența și extinderea complexului agricol -existența unor monumente istorice (ansamblul Curtea cnezilor							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		Cândreș, biserică sec. XV, biserică sec. XVI) -există accese (DJ 667 A Ohaba – Nucșoara, DC 76 și drumuri locale) -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie electrică) Sud: zonă de interes economic -existența zonei de industrie și depozitare -apropierea zonei de terenuri agricole aferente localității -există accese (DJ 667 A Ohaba – Nucșoara, DC 76 și drumuri locale) -există rețele edilitare (apă, canalizare, energie electrică) Notă: pentru toate extinderile de intravilan se vor realiza prelungiri ale rețelelor de utilități locale aferente localităților respective							
2.	Extinderea și reabilitarea și	Dezvoltarea infrastructurii de	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea	- mărirea gradului de confort din	Locuitorii comunei	Primăria Sălașu de	Lucrarea va fi	2021 - 2027	Total General

	modernizarea rețelei de iluminat public în comuna în Comuna Sălașu de Sus	alimentare la energia electrică în comuna Sălașu de Sus, în special iluminatul stradal mai ales în zonele de intersecții și cele intens circulate. Extindere ale rețelei de energie electrică pentru racordare construcții noi. Reabilitarea iluminatului public prin completarea cu stâlpi, corpuri de iluminat și accesorii aferente	proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Contractare lucrări • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	punct de vedere al iluminatului public • Economii în ceea ce privește consumul de energie - acces facilitat la sursa de energie electrică în comuna Sălașu de Sus - infrastructură de iluminat public, extinsă și modernizată pe întreg teritoriul comunei Sălașu de Sus	Sălașu de Sus Investitori	Sus	contractată		estimativ: 2.500.000 Euro Buget local Fonduri structurale
3.	Construcția rețelei publice locale de alimentare cu gaz în toate satele din comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara,	Infrastructura rurală dezvoltată și modernizată cu acces la gaz metan Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul "Infiintare retea de distributie si racorduri gaze naturale in comuna Salasu de Sus, localitatile Ohaba de Sub Piatra, Salasu de Sus, Salasu de Jos,	Realizare Studiu de Fezabilitate și Proiect Tehnic Licitație de achiziție lucrări publice Organizare șantier, demarare lucrări de branșament, etc.	Satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus branșate la rețele publice locale de alimentare cu gaz.	Locuitorii satelor comunei Sălașu de Sus Furnizorii lucrărilor	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2022 - 2025	Total General: 2.000.000 Euro Fondul Național, Guvernul României Fonduri Structurale - UE

		<i>Malaiesti, Nucsoara, Zavoi, Paros, Pestera, Rau Alb, Rau Mic, Coroiesti, judetul Hunedoara”, pentru finanțare de la bugetul de stat prin Programul National de dezvoltare locala II. Perioada de implementare propusă: 03/2019 – 03/2022. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare/a șteptare. Valoarea investiției este în sumă de 8.000.000 lei</i> <i>Achiziții: Lucrari constructii conducte alimentare cu gaz, CPV 45231221-0, valoare 22.000.000 lei (fără TVA)</i>							
4.	Creșterea eficienței	Sprijinirea eficienței energetice a	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea	• Îmbunătățirea izolației termice a	• Anagajații sectorului	Primăria Comunei	-	2021 - 2027	Total General

	energetice a clădirilor publice din Comuna Sălașu de Sus	clădirilor publice deținute de autoritatea locală	proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Contractarea lucrărilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	anvelopei clădirilor, șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a acestora; • Reabilitarea și modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare; • Utilizarea surselor regenerabile de energie etc.	public • Locuitorii comunei	Sălașu de Sus			estimativ: 500.000 Euro Fonduri Structurale – PNDR
5.	Eficientizarea consumurilor și reducerea emisiilor poluante pentru corpurile de clădire din domeniul uat-ului Sălașu de Sus	Modernizarea sistemului de incalzire: repararea/inlocuire a centralei termice de bloc/scara; achizitionarea si instalarea unor sisteme alternative de productie a energiei din surse regenerabile – panouri solare termice, panouri solare electrice, pompe de caldura si/sau centrale termice pe	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Contractare lucrări • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Imbunatatirea eficientei si rentabilitatii transportului de persoane si marfuri („eficienta economica”); • Reducerea necesitatilor de transport motorizat, a poluarii aerului si a poluarii fonice, a emisiilor de gaze cu efect de sera si a consumului de energie („impactul asupra mediului”);	• Anagajații sectorului public • Locuitorii comunei	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total General estimativ: 300.000 Euro Fonduri Structurale – PNDR

		biomasa etc.;		• Asigurarea unui nivel optim de accesibilitate in cadrul localitatii („accesibilitate”); • Imbunatatirea sigurantei si securitatii in circulatie („siguranta”); • Imbunatatirea atractivitatii si calitatii mediului urban („calitatea vietii”).					
6.	Realizarea de proiecte de mobilitate urbană durabilă în Comuna Sălașu de Sus	• Investiții destinate îmbunătățirii transportului public urban • Investiții destinate transportului electric și nemotorizat • Alte investiții destinate reducerii emisiilor de CO2	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Contractarea lucrărilor/serviciilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Modernizarea/ reabilitarea/ extinderea traseelor de transport electric public; • modernizarea/ reabilitarea depourilor aferente transportului public și infrastructura tehnică aferentă, inclusiv construire depouri noi pentru transportul electric; • realizarea de trasee separate exclusiv pentru vehiculele de transport public; • îmbunătățirea	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total General estimativ: 1.500.000 Euro Fonduri Structurale – PNDR

				stațiilor de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații și terminale intermodale pentru mijloacele de transport în comun; realizarea de sisteme de e - ticketing pentru călători; construirea/ modernizarea/ reabilitarea infrastructurii rutiere (pe coridoarele deservite de transport public) pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație și exploatare al rețelei de transport (cu asigurarea creării/modernizării traseelor pentru pietoni și bicicliști, acolo unde este posibil), etc.); • Construirea/ modernizarea/ reabilitarea pistelor/ traseelor pentru bicicliști și					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				a infrastructurii tehnice aferente (puncte de închiriere, sisteme de parcaj pentru biciclete etc); crearea de zone și trasee pietonale, inclusiv măsuri de reducere a traficului auto în anumite zone, etc.); • Realizarea de sisteme de monitorizare video bazat pe instrumente inovative și eficiente de management al traficului; modernizarea/ reabilitarea infrastructurii rutiere fundamentate de măsurile propuse de PMUD pentru reducerea emisiilor de CO2 , realizarea sistemelor de tip park and ride, reîmpădurire urbană pe traseele cu trafic intens reieșite din PMUD					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7.	Asfaltarea DJ Nucsoara – Cabana Pietrele	- Modernizarea/ asfaltarea DJ Nucsoara – Cabana Pietrele pe o lungime de aprox. 12,8 km. - Facilitarea accesului pietonal, al vehiculelor și autovehiculelor pe DJ Nucsoara – Cabana Pietrele - Dezvoltarea infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus	-- Elaborare, SF și documentații tehnice - Atribuire contract de achiziție publică, lucrări - demarare lucrări conform contractelor atribuite (asfaltarea străzilor pentru îmbunătățirea accesului) - Întreținere și reabilitare periodică străzi ce necesita renovare	- DJ Nucsoara – Cabana Pietrele, reabilitat și modernizat - acces facilitat la rețeaua de străzi din satul Sălașu de Sus - Îmbunătățirea imaginii comunei și calității străzilor	- Cetateni comunei Sălașu de Sus - Turiști - Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2023 - 2025	Total General: 1.000.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget județean
8.	Modernizare drumuri comunale - DC 75A Zăvoi – Ohaba de sub Piatră -2,2km -DC 75 Paroș – Râu Mic -2km -DC 79B Sălașu de Sus – Sibișel – 4km	- Modernizarea drumurilor din comuna Sălașu de Sus - Asfaltarea DC Paroș – Râu Mic, aprox. 2km - Sălașu de Sus – Sibișel, aprox. 4,1 km - Zăvoi – Ohaba de Sub Piatră, aprox. 2,8 km - Salașu de Sus – Barăștii Hațegului, aprox. 6,5 km - Facilitarea accesului pietonal,	-- Elaborare, SF și documentații tehnice - Atribuire contract de achiziție publică, lucrări - demarare lucrări conform contractelor atribuite (asfaltarea străzilor pentru îmbunătățirea accesului) - Întreținere și reabilitare periodică străzi ce necesita renovare	- străzi amenajate/ reabilitate în satul Sălașu de Sus - minim 8 km de asfalt pentru modernizarea drumuri comunale - acces facilitat la rețeaua de străzi din satul Sălașu de Sus - Îmbunătățirea imaginii comunei și calității străzilor	- Cetateni comunei Sălașu de Sus Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2021 - 2027	Total General: 1.600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

		al vehiculelor și autovehiculelor pe străzile din satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus - Dezvoltarea infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus							
9.	Modernizare drumuri străzi secundare/ulițe în satele comunei Sălașu de Sus. (Nucșoara – 4km, Râu Alb – 2,5 km, Râu Mic -3km, Coroiști - 3,2 km, Peștera - 1 km)	- Modernizarea strazilor secundare și ulițelor din comuna - Asfaltare străzi principale și secundare localitățile Coroiști, Râu Alb, Râu Mic, Peștera și alte sate din Comuna Sălașu de Sus, pe o lungime de aproximativ 9,5 km - Facilitarea accesului pietonal, al vehiculelor și autovehiculelor pe străzile din satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus - Dezvoltarea	-- Elaborare, SF și documentații tehnice - Atribuire contract de achiziție publică, lucrări - demarare lucrări conform contractelor atribuite (asfaltarea străzilor pentru îmbunătățirea accesului) - Întreținere și reabilitare periodică străzi ce necesita renovare	- străzi secundare/ulițe amenajate/reabilitate în satul Sălașu de Sus - străzilor/ulițelor - acces facilitat la rețeaua de străzi din satul Sălașu de Sus - Îmbunătățirea imaginii comunei si calității străzilor	- Cetateni comunei Sălașu de Sus Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2021 - 2027	Total General: 900.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

		infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus <i>În perioada 07/2018 – 09/2019, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de Modernizare infrastructura rutiera de interes local , prin astfaltarea străzilor principale în 4 sate: Nucșoara, Sălașu de Jos, Zăvoi, Ohaba. Finanțarea a fost asigurată prin PNDR Sm. 7.2 (valoare totală investiție 4.099.000 lei). La aceste obiective în perioada 2021 – 2020, acolo unde va fi cazul se vor executa doar lucrări de întreținere/reparații.</i> <i>În perioada 03/2019 – 10/2019, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de</i>							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		modernizare strazi (asfaltare) in localitatea Paros, L=3,971 km, comuna Salasu de Sus. Finanțarea a fost asigurată prin PNDL II (valoare totală investiție 5.065.607,50 lei). La aceste obiective în perioada 2021 – 2020, acolo unde va fi cazul se vor executa doar lucrări de întreținere/reparații Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul ” Modernizare drum vicinal Paros – Rau Mic si strazi in satele Rau Alb, Rau Mic, Coroiesti, Pestera, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara”, pentru finanțare de la bugetul de stat prin Programul National de dezvoltare locala II.							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		<i>Perioada de implementare propusă: 02/2020 – 03/2023. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare/a șteptare. Valoarea investiției este în sumă de 13.740.000 lei</i>							
10.	Reabilitare și modernizare drumuri forestiere în comuna Sălașu de Sus -Mălăiești – Cîrtog 5km -Coroiești – La Cheia 3km -Peștera – La Piatră 2,5km	- Îmbunătățirea managementului fondului forestier prin creșterea gradului de accesibilitate, printr-o mai bună gestionare a resurselor. Adaptarea silviculturii în acord cu măsurile de creștere a competitivității.	- Studiu de fezabilitate - Reabilitarea și modernizarea drumurilor forestiere care să asigure accesul nerestricționat la fondul forestier;	- nr./km drumuri forestiere reabilitate și modernizate (	- Primăria comunei Sălașu de Sus - Persoane fizice și juridice de drept privat și asociațiile acestora, proprietari / detinatori de terenuri forestiere constituite în conformitate cu legislația în vigoare;	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2021 - 2027	Total general Estimativ: 1.200.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR Buget local
11.	Amenajare centru civic și spațiilor de interes public	Îmbunătățirea aspectului comunei Sălașu de Sus	- Întocmirea documentațiilor tehnice: SF Proiectul propune	- spații verzi, parcuri, parcuri, renovare centru civic	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total General estimativ: 500.000

	ale comunei Sălașu de Sus, modernizarea vetrei satului și a zonelor centrale.		amenajarea si renovarea centrului civic al comunei: - amenajare peisagistică, - amenajare parcuri, parcări, piețe - amenajare fațade cladiri etc.);	- îmbunătățirea imaginii comunei					Euro Fonduri Structurale – PNDR Buget Local
12.	Amenajarea rigole, trotuare și alei pietonale în satele aparținătoare Comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea aspectului comunei Sălașu de Sus, Facilitarea accesului pietonal	- Întocmirea documentațiilor tehnice: SF Proiectul propune amenajarea de rigole, trotuare și alei pietonale în satele aparținătoare Comunei Sălașu de Sus	- alei pietonale, rigole și trotuare amenajate - îmbunătățirea imaginii comunei	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total General estimativ: 800.000 Euro Fonduri Structurale Buget Local
13.	Dalare si pavare șanțuri, comuna Sălașu de Sus	Îmbunătățirea mediului înconjurător Îmbunătățirea aspectului comunei Sălașu de Sus,	- Întocmirea documentațiilor tehnice: SF Proiectul propune dalarea și pavarea șanțurilor, comuna Sălașu de Sus	- șanțuri dalate si pavate, comuna Sălașu de Sus - îmbunătățirea imaginii comunei	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total General estimativ: 300.000 Euro Fonduri Structurale – PNDR Buget Local
14.	Amenajare parcuri/terenuri de joacă, locuri și spații verzi de recreere de pentru copii în satele comunei Sălașu de Sus	Scopul proiectului este de a dezvolta și moderniza spațiile verzi aferente comunei Sălașu de Sus, precum și înființarea de noi parcuri, scuaruri și aliniamente si/sau	- Elaborare documentatii tehnice - Demarare procedura de achizitie publica - Lucrari pentru amenajare si dotare parc și spații de joacă - Recepția lucrărilor și dotărilor.	Parc și spații de joacă amenajate în Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus	Primaria Sălașu de Sus	-	2021 – 2027	Total General estimativ: 1.500.000 Euro Fonduri Guvernamentale Buget Local

		reabilitarea celor existente. Proiectul propune amenajarea unor parcuri de recreere și agrement totodată, ce vor contribui la dezvoltarea pe teritoriul comunei Sălașu de Sus a zonelor de promenadă și spațiilor dedicate pentru petrecerea timpului în aer liber.							Programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități. Fonduri structurale
15.	Bloc de locuințe pentru tineri destinate închirierii – comuna Sălașu de Sus	Construcția de locuințe, destinate închirierii, pentru tineri cu vârste cuprinse între 18-35 de ani, care nu își permit să cumpere un apartament sau să închirieze o locuință de pe piața liberă. Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul ” Bloc de locuințe pentru tineri destinate închirierii – comuna Salasu de Sus, județul	- Elaborare documentații tehnice (Studiu de fezabilitate) - Intocmire caiet de sarcini și demarare procedura de achiziție publică la pachet (elaborare Proiect tehnic +DDE) și execuție lucrări) - Emitere certificat de urbanism și obținere avize și autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Execuție lucrări - Recepția lucrărilor	Construcție bloc ANL finalizată. Minim 20 de unități locative (apartamente) destinate închirierii, pentru tineri cu vârste cuprinse între 18-35 de ani, care nu își permit să cumpere un apartament sau să închirieze o locuință de pe piața liberă.	Comuna Sălașu de Sus	Agencia Națională pentru Locuințe (ANL)	Lucrarea va fi contractată	2022 - 2024	Total General estimativ: 1.200.000 Euro Fonduri Guvernamentale Buget Local

		Hunedoara”, pentru finanțare de la bugetul de stat prin Agentia Nationala Pentru Locuinte. Perioada de implementare propusă: 12/2018 – 12/2024. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare/așteptare. Achiziții: Lucrări de construcții locuinte, CPV 45210000-2, valoare 7.000.000 (fără TVA)							
16.	Construire poduri si podețe peste cursurile de apă din comuna Sălașu de Sus Reabilitare/ modernizare și construire poduri peste cursurile de apă din comuna Sălașu de Sus	- Facilitarea accesului pietonal și al autovehiculelor în satul Comuna Sălașu de Sus Dezvoltarea infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus	- Elaborare documentatii tehnice - Lucrările au demarat conform contractelor de achiziții publice încheiate. - Întreținere și reabilitare periodică	- acces facilitat la infrastructură de transport. - Îmbunătățirea imaginii comunei	Locuitorii comunei Sălașu de Sus Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea este contractată Proiect în derulare	2021 - 2027	Total General estimativ: 1.200.000 Euro Buget local Fonduri structurale

17.	Regularizare și îndiguiiri pe cursurile de apă din teritoriul administrativ al comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea calității mediului în comuna Sălașu de Sus prin amenajarea altor pârauri de pe raza unității administrativ teritoriale Dezvoltare și implementare plan de inundații	- Elaborare Studii de fezabilitate/proiecte tehnice - Identificare societăți si licitarea lucrărilor de amenajare - Achiziție contract lucrări - Lucrări de canalizare, decolmatare , ecologizare, indiguire - montarea unor sisteme de preluare deșeuri de pe pâraurilor (la intrarea și ieșirea din comună)	- coborârea pânzei freatice din zona - Curățarea pâraurilor de deșeuri si nămol - menținerea curățeniei pâraurilor la traversarea comunei Sălașu de Sus - risc scăzut la inundații - un mediu mai sănătos - redarea în circuitul agricol a terenurilor inundate, cu mlaștină - Îmbunătățirea calității apei	- populația comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	Public - privat	2021 - 2027	Total General Estimativ: 1.200.000 Euro Buget local Fonduri externe
18.	Construire zid de sprijin în zonele cu alunecări de teren	Îmbunătățirea calității mediului în comuna Sălașu de Sus prin construirea unor ziduri de sprijin în zonele cu alunecări de teren.	- Elaborare Studii de fezabilitate/proiecte tehnice - Identificare societăți si licitarea lucrărilor de amenajare - Achiziție contract lucrări - Demarare lucrări și recepția acestora.	- ziduri de sprijin construite în zonele cu alunecări de teren	- populația comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2023 - 2027	Total General Estimativ: 300.000 Euro Buget local Fonduri externe
19.	Extindere rețea de alimentare cu apă potabilă în comuna Sălașu de Sus.	Extindere rețea alimentare cu apă în comuna Sălașu de Sus.	Proiectul propune extinderea rețelei de alimentare cu apă în comuna Sălașu de	- gospodarii noi racordate la rețeaua de apă - Rețea extinsă și	- Comunitatea locală din	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2021 - 2027	Total General: 1.300.000 Euro

	de Sus, (zone în care se construiește) Scopul principal al acestui proiect este de a satisface cerințele de consum al apei și exigențelor de calitate impuse de normele interne și europene în vigoare, pentru locuitorii satelor componente a comunei Sălașu de Sus Obiective: - asigurarea cu apă potabilă pentru îmbunătățirea nivelului de trai social și economic al populației - extinderea activității de distribuire a apei potabile, activitate care aduce venituri la bugetul comunei Sălașu de Sus - asigurarea unui grad de contorizare de 100% a apei consumate prin montarea de apometre - dotarea rețelelor cu vane, hidranți de incendiu,	Sus, zone în care se construiește) - Elaborare SF și PT Licitație, atribuire contract de achiziție publică lucrări: Vor fi demarate următoarele lucrări principale de construcții și instalații: - cămin de vane de racord - conducte de aducțiune - modernizare stație de clorinare - rețea de distribuție - contorizarea consumului de apă	funcțională de apă potabilă în satele Sălașu de Sus, (zone în care se construiește) - cerințe satisfăcute ale locuitorilor privind accesul la rețeaua de apă potabilă	comuna Sălașu de Sus - Societatea /societățile contractate pentru realizarea lucrării					Fonduri Guvernamentale Fonduri structurale Buget Local
--	--	--	---	--	--	--	--	--	---

		manometre, etc. - executarea lucrărilor cu tehnologii și materiale care să asigure o durată de viață mai mare a sistemului de apă							
20.	Rețele secundare de canalizare, extindere de rețea (apă și canalizare), racorduri canalizare și apă comuna, inclusiv sistem de canalizare pentru preluarea apelor pluviale.	- Extindere și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată. Realizarea rețele secundare de canalizare, extindere de rețea (apă și canalizare), racorduri canalizare, comuna Sălașu de Sus 1. Rețele secundare de canalizare, pluvială și menajeră . 2. modernizare/reabilitare/înființare stații de pompare ape uzate. 3. modernizare/reabilitare/înființare stație de epurare 4. extindere de rețea (apă și	<u>1. Elaborarea documentației de proiectare</u> cu respectarea următoarelor cerințe de proiectare: Adoptarea unor soluții moderne, viabile în concordanță cu legile, normele și normativele în vigoare și normele europene Realizarea unui studiu de fezabilitate și studiu hidrologic Sălașu de Sus Faza PT Proiect Tehnic va cuprinde inclusiv: Descrierea lucrărilor Caiete de sarcini pentru execuția lucrărilor, Listele cu cantitățile de lucrări pentru ofertanți Listele cu cantitățile de lucrări și evaluarea valorică a lucrărilor,	- gospodării racordate la rețeaua de canalizare și apă potabilă - Rețea de apă potabilă, canalizare menajeră și pluvială extinsă și operațională în localitățile din comuna Sălașu de Sus - îmbunătățirea calității vieții comunității; - realizarea unei dezvoltări locale echilibrate; - crearea unui mediu favorabil pentru desfășurarea economico – socială în zonă.	- Cetateni comunei Sălașu de Sus, - Comunitatea locală din zona afectată de proiect - Societatea/societățile contractate pentru realizarea lucrării	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2021 - 2027	Total General: 1.500.000 Euro Fondul Național, Guvernul României Buget Local Fonduri Structurale

		canalizare), 5. racorduri. În perioada 02/2013-10/2018, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de alimentare cu apă și canalizare în satele Nucsoara, Paros, Pestera, Zavoi, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara. Valoarea totală a investiției a fost de 7.900.000 lei fiind asigurată de la bugetul de stat prin Agentia Fondului pentru Mediu. Aici se vor impune pentru perioada 2021 – 2027 lucrări de întreținere acolo unde va fi cazul. În perioada 10/2012-11/2017, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de reabilitare a rețelei de alimentare cu apă cu stații de tratare monobloc, în satele Coroiesti,	<u>numai pentru autoritatea contractantă</u> Graficele de eşalonare a lucrărilor Proiect pentru obținerea autorizației de construire; Detalii de execuție, piese scrise și desenate 3. Licitație achiziție lucrări, contractare ofertant/consorțiu 4. Demararea lucrărilor conform S.F. și a proiectelor tehnice 4. Recepția lucrărilor						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

		Riul Mic, Riul Alb, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara. Valoarea totală a investiției a fost de 1.506.045,70 lei fiind asigurată prin Program National de dezvoltare locala. Aici se vor impune pentru perioada 2021 – 2027 lucrări de întreținere acolo unde va fi cazul. În perioada 07/2014-04/2018, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de introducere a canalizării apelor uzate în sistem centralizat pentru satele Coroiești, Râu Mic, Râu Alb, comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara. Valoarea totală a investiției a fost de 5.269.000 lei fiind asigurată prin Program National de dezvoltare locala. Aici se vor impune pentru							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<i>perioada 2021 – 2027 lucrări de întreținere acolo unde va fi cazul.</i>							
21.	Împădurirea terenurilor agricole si neagricole.	a) Îmbunătățirea calitatii mediului; b) Creșterea suprafeței de pădure cu rol protectiv; c) Furnizarea de lemn în scopuri bioenergetice; Suprafața minimă va fi de 0.5 hectare, suprafața compactă, iar în cazul înființării de perdele forestiere de protecție lățimea acestora va fi de cel puțin 20 m. Pentru prima împădurire a terenurilor agricole se vor utiliza specii adaptate condițiilor locale de mediu, în conformitate cu normele tehnice în vigoare.	- Întocmirea documentațiilor tehnice: proiect, SF - Împrejmuirea cu gard a terenului pe care se înființează plantația forestieră; - Achiziția de Sălașu de Suseți forestieri; - Executarea drumurilor tehnologice de acces la santierele de împădurire ; - transport și punerea în șanț a Sălașu de Suseților - Pregătirea terenului și a solului în vederea împăduririi; - Executarea de lucrări de îmbunătățiri funciare (terase, lucrări de desecare, cleionaje, garnisaje, etc); - Executarea plantației (pichetare, transport Sălașu de Suseți prin purtare directă, executare gropi, plantare Sălașu de Suseți, recepare Sălașu de Suseți);	Numărul de beneficiari care primesc sprijin pentru împădurire - Suprafața de teren împădurit (ha) - Inversarea diminuării biodiversității - Creșterea producției de energie regenerabilă Definirea terenului agricol Teren agricol – suprafața de teren ce are următoarele categorii de folosință: arabil, pasuni și fânețe naturale, plantații pomicole, vii, alte culturi permanente, grădini familiale, și care a fost exploatată în ultimii 2 ani.	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus – pentru înființarea plantațiilor	Parteneriat public privat	2021 - 2027	Total General estimativ: 1.500.000 Euro Buget local Fonduri structurale

			- creare sistem individuale de protecție a Sălașu de Susetilor forestieri;	Definirea terenului neagricol Teren neagricol – suprafața de teren care are următoarele categorii de folosință: arabil, pasuni și fânețe naturale, plantații pomicole, vii, alte culturi permanente, grădini familiale, și care nu a fost exploatată în ultimii 2 ani. Teren abandonat – suprafața de teren care are următoarele categorii de folosință: arabil, pasuni și fânețe naturale, plantații pomicole, vii, alte culturi permanente, grădini familiale, și care nu a fost exploatată o perioadă mai mare de 2 ani					
22.	Amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, a pajiștilor și	Protecția și conservarea naturii, a diversității biologice.	extinderea spațiilor verzi selecție terenuri menținerea, întreținerea	Creșterea suprafeței de zonă verde	- populația comunei	Primăria Sălașu de Sus	Garda de Mediu Agenția de protecție	2021 - 2027	Total General estimativ: 250.000

	pașunilor din comuna Sălașu de Sus	Conservarea si reabilitarea sistemelor ecologice existente	și ameliorarea spațiilor verzi naturale existente în intravilanul Comunei Sălașu de Sus				mediului		Euro Buget local Fonduri structurale
23.	Realizarea unui plan local de gestiune a deșeurilor – colectare selectiva , reciclare si punere in aplicare „Gestionarea deșeurilor – colectare selectivă”	Gestionarea deșeurilor prin colectare selectiva Conformarea cu Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Identificare zonelor in care pot fi amplasate tomberoane (protejarea tomberoanelor impotriva intemperiilor si inscripționarea lor, etc.) Licitație achiziție bunuri și mijloace • mijloace de transport speciale pentru transportul deșeurilor biodegradabile si deșeurilor reciclabile; • containere și organizarea de sisteme de colectare selectivă a deșeurilor biodegradabile din gospodăriile private și din instituțiile publice (școli, spitale, administrații); • containere și organizarea de sisteme de colectare selectivă a fracțiilor reciclabile din deșeuri, în special a	Îmbunătățirea imaginii comunei, folosirea deșeurilor reciclabile, protejarea zonei verzi Creșterea nivelului de colectare selectivă a deșeurilor Diminuarea impactului depozitelor de deșeuri asupra mediului ; • Reducerea cantității deșeurilor depuse necontrolat în mediul înconjurător.	-populația comunei	Primăria Sălașu de Sus, serviciul de salubritate	Parteneriat – public - privat	2023 - 2027	Total General estimativ: 750.000 euro proiect plan local de gestiune a deșeurilor – colectare selectivă - 13.000 Euro Buget local Fonduri structurale

			ambalajelor și a deșeurilor din ambalaje provenite din gospodăriile private. • lucrări de construcții specifice activității propuse; Exemplele operațiuni: • colectarea deșeurilor reciclabile, cum ar fi deșeurile de hârtie de la birouri; • înființarea de centre unde este înlesnită depozitarea de către populație a deșeurilor voluminoase, reciclabilelor și a componentelor periculoase; • lucrări specifice de construcții;						
24.	Reabilitarea/ dezvoltarea sistemelor de salubritate, a spațiilor pentru depozitare temporară și a platformei de depozitare a deșeurilor solide – Groapă de gunoi ecologică.	Dezvoltarea sistemului de salubritate și protecția mediului înconjurător	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni: • lucrări de construcții; • echipament pentru colectarea, refolosirea,	Platforma de depozitare a deșeurilor solide, amenajată conform normativelor în vigoare. Diminuarea impactului depozitelor de deșeurii asupra mediului ; Grad crescut de	-populatia comunei	Primăria Sălașu de Sus, serviciul de salubritate	Lucrarea va fi contractată	2023 - 2027	Total General estimativ: 1.800.000 euro Buget local Fonduri structurale

			reciclarea și eliminarea deșeurilor provenite de la construcții sau demolări (mașină de gunoi, containere, pubele) • reabilitarea/remedierea platformei de gunoi din comuna Sălașu de Sus, (conform normelor UE);	protecție a mediului Îmbunătățirea imaginii comunei,					
25.	Implicarea comunității locale în amenajarea și întreținerea spațiilor verzi din zonele de locuit din comuna Sălașu de Sus	Creșterea calității parcurilor și spațiilor verzi din comuna Sălașu de Sus, în parteneriat cu comunitatea locală. Creșterea calității scuarurilor și spațiilor verzi de importanță locală.	Delimitarea exactă a spațiilor verzi din zonele de locuit în vederea atribuirii responsabilității. Monitorizarea stării spațiilor verzi din zonele de locuit și alcătuirea unor planuri anuale de intervenție Declararea unei zi a mediului, unde cetățenii și persoanele juridice sunt solicitați să contribuie la curățenia comunei	Minim 5 parteneriate constituite cu organizații ale comunității pentru amenajarea și întreținerea plantațiilor și amenajărilor în spațiile verzi din zonele de locuit Calitate crescută a spațiilor verzi din comuna Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus Locuitorii comunei	Primăria Sălașu de Sus	Agenții economici Școlile Persoane fizice	proiect anual 2021 - 2027	Total General estimativ: 2.000 Euro/anual Buget Local Primăria Sălașu de Sus Fonduri structurale și alte fonduri nerambursabile
26.	Investiții pentru producerea energiei electrice alternative/rege nerabile (parc eolian/fotovoltaic/	Valorificarea resurselor regenerabile de energie pentru producerea energiei (microhidrocentrale , parc eolian, panaouri	Se are în vedere demararea unor proiecte și investiții pentru producerea energiei electrice alternative/regenerabile - Elaborare studii și documentații tehnice	Parc eolian/fotovoltaic/microhidrocentral e/ centrale de cogenerare pe bază de biomasă , amenajate și funcționale	- Primăria comunei Sălașu de Sus - Persoane fizice si juridice	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2021 - 2027	Total general Estimativ: 6.500.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR

	microhidrocentrale/ centrale de cogenerare pe bază de biomasă)	fotovoltaice, centrale de cogenerare pe bază de biomasă) - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	(SF+PT+DDE+etc.) - Demarare proceduri de achiziție publică - Demarare lucrări investiții - Recepția lucrărilor și dotărilor investițiilor realizate	<u>Rezultate specifice pentru centrale de cogenerare pe bază de biomasă:</u> 1. Concesiunea unui teren de minim 10.000 mp către un partener privat 2. Construcția unei capacități de producere a energiei electrice și termice, cu o capacitate minimă de 3 MW 3. Colectarea și valorificarea a minim 50.000 tone de biomasă lemnoasă și agricolă/an 4. Crearea a minim 25 de locuri de muncă 5. Furnizarea energiei electrice și termice către Sistemul Energetic					Buget local
27.	Realizarea unei platforme ecologice	Dezvoltarea managementului deșeurilor pe raza	Studii de fezabilitate, proiect tehnic.	Rampă ecologică pentru deșeuri și resturi menajere	- populația comunei	Primăria Comunei Sălașu de	Lucrarea va fi contractată	2023 - 2027	Total General estimativ:

	pentru deșeuri și resturi menajere la Sălașu de Sus.	administrativă a comunei Sălașu de Sus. Dezvoltarea sistemelor de salubritate Îmbunătățirea mediului înconjurător prin realizarea unei platforme ecologice pentru depozitarea deșeurilor menajere.	Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni, conform contract de atribuire: • lucrări de construcții; • echipament pentru colectarea, re folosirea, reciclarea și eliminarea deșeurilor provenite de la construcții sau demolări, etc.	realizată și amenajată conform normativelor în vigoare. Diminuarea impactului depozitelor de deșeuri asupra mediului ; Grad crescut de protecție a mediului îmbunătățirea imaginii comunei.		Sus, serviciul de salubritate Agenți economici			1.500.000 euro Buget local Fonduri structurale
28.	Supraveghere video pentru satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea siguranței populației	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni, conform contract de atribuire: • lucrări de construcții; • echipamente pentru implementarea unui sistem de monitorizare/supraveghere video <i>În perioada 06/2019 –</i>	Sistem de monitorizare/supraveghere video implementat și funcțional pe raza comunei Sălașu de Sus	- populația comunei	Primăria Comunei Sălașu de Sus, serviciul de salubritate Agenți economici	Lucrarea va fi contractată	2021 – 2027	Total General estimativ: 30.000 euro Buget local Fonduri structurale

			06/2021, Primăria Comunei Sălașu de Sus, demarează proiectul pentru realizarea sistemului de supraveghere video în localitățile Salasu de Sus, Salasu de Jos, Malaiești, Nucsoara, Paros, Pestera, Rau Alb, Rau Mic, Coroiesti, Ohaba de Sub Piatra și Zavoi. Valoarea totală de investiție în sumă de 94.000 lei este asigurată din Fonduri Europene prin PNDR, GAL, Măsura 6.3. Achiziții: „INFINTARE SISTEM DE SUPRAVEGHERE VIDEO IN LOCALITATILE SALASU DE SUS, SALASU DE JOS, COROUESTI, MALAUESTI, NUCSOARA, OHABA DE SUB PIATRA ,PAROS,PESTERA ,RAU ALB,RAU MIC SI ZAVOI DIN COMUNA SALASU DE SUS, JUDETUL HUNEDOARA”, CPV 32323500-8, valoare 94.000 (fără TVA)						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<i>În perioada 2021-2027 se vor realiza lucrări pentru dezvoltarea sistemului și mentenanță.</i>						
29.	Modernizare/ construire case mortuare	Asigurarea unor conditii decente pentru servicii mortuare	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni, conform contract de atribuire: • lucrări de construcții;	Casă mortuară construită, modernizată, cu conditii decente pentru servicii mortuare Infrastructură culturală și spirituală creată: Capelă – Comuna Sălașu de Sus	Locuitorii comunei Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus, serviciul de salubritate Agenți economici	Lucrarea va fi contractată	2021 - 2027	Total General estimativ: 300.000 euro Buget local Fonduri structurale

III.3.2. Dezvoltare rurală durabilă, agricultură, turism și agroturism

Scopul acestei intervenții:

- contribuire la dezvoltarea unei agriculturi competitive bazată pe cunoaștere și inițiativă privată, precum și protejarea patrimoniului natural, cultural și istoric al zonelor rurale.
- contribuire la o mai bună valorificare a patrimoniului turistic prin restaurarea și valorificarea patrimoniului istoric și cultural, dezvoltarea serviciilor de cazare și agrement și activități de promovare a potențialului turistic al zonei.

III.3.2.1 Dezvoltare rurală durabilă, agricultură, turism și agroturism:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Reactulizare Plan Urbanistic General (PUG) al Comunei Sălașu de Sus	Dezvoltare unitate administrativ teritorială. Actualizarea regulamentului local de urbanism Actualizarea planselor Actualizarea regimului juridic al terenurilor aferente zonei vizate precum și condiții pentru folosire au aceste terenuri; Actualizarea zonelor din teritoriu după diferite criterii: -extravilan/ intravilan; -functionalitate: locuit, spații verzi, transporturi, servicii; -zone construibile/restricții de construire; -zone protejate; -zone de risc; -suprafete	Reactulizare PUG, în funcție de direcțiile de dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus	Actualizarea Planului Urbanistic General al comunei Sălașu de Sus Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor	Comuna Sălașu de Sus • Locuitorii comunei • Potențiali investitori	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2021 – 2027	Total General: 50.000 Euro Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri structurale

		rezervate obiectivelor de utilitate publica. -stabilirea directiilor, prioritatilor si reglementarilor de amenajare a teritoriului si dezvoltare urbanistica a localitatilor; -precizarea zonelor cu riscuri naturale (alunecari de teren, inundatii, neomogenitati geologice, reducerea vulnerabilitatii fondului construit existent); -cresterea calitatii vietii, cu precadere in domeniile locuirii si serviciilor; -fundamentarea realizarii unor investitii de utilitate publica; -asigurarea suportului reglementar pentru eliberarea certificatelor de urbanism si autorizatiilor de							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		construire ;							
2.	Construirea unui complex turistic și de agrement în comuna Sălașu de Sus	Realizarea și dotarea cu echipamente și aparatura necesară a unui complex turistic și de agrement. Prin amenajarea unui complex turistic se urmărește îmbunătățirea spațiului destinat pentru recreerea și relaxarea cetățenilor comunei și atragerea unui număr mai mare de turiști.	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Creșterea numărului de turiști în zonă și implicit a veniturilor populației • Îmbunătățirea condițiilor de viață a populației comunei • Reducerea poluării • Reducerea factorilor de risc pentru sănătatea populației • Atragerea de noi investitori în zonă • Atragerea de noi venituri pentru administrația locală • Dezvoltarea de locuri de muncă	• Locuitorii comunei Sălașu de Sus • Potențialii investitori • Turiștii comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2023-2027	Total general estimativ: 2.000.000 Euro Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri externe.
3.	Agricultură modernă în comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea agriculturii moderne, prin trecerea de la practicarea unei agriculturi de subzistență la o agricultură comercială Agricultură ecologică Micro-ferme	• Înființarea unei structuri asociative a producătorilor agricoli din comună, în scopul creșterii eficienței economice a exploatațiilor agricole, a puterii de negociere pe piețele de desfacere și a valorificării superioare a producției • Crearea	Sector agricol modernizat în comuna Sălașu de Sus	• Locuitorii comunei Sălașu de Sus • Producători agricoli, fermieri • Potențialii investitori • Turiștii comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2021-2027	Total general estimativ: 2.500.000 Euro Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri externe.

		pentru creșterea animalelor, cultivarea plantelor și livezilor Atragerea tinerilor fermieri (100.000 euro/proiect) Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric (100.000 euro/proiect) Îmbunătățirea orientării spre piața și creșterea competitivității (100.000 euro/proiect) în domenii precum zootehnie, pomicultură, legumicultură, piscicultură, apicultură Diversificarea veniturilor gospodăriilor agricole (100.000 euro/proiect) Consiliere și instruire în domeniul agricol	și dezvoltarea unor centre de colectare a legumelor și fructelor și conectarea acestora la rețele regionale de producție și distribuție • Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole; • Sprijinirea agriculturii ecologice • Îmbunătățirea parcului auto de mașini și utilaje • Realizarea unui sistem de irigații • Înființarea unor centre de prestări servicii pentru agricultură (reparații utilaje, furnizare semințe, îngrășăminte etc.) • Organizarea unui târg de animale • Înființarea unei hale agroalimentare • Diseminarea informațiilor privind standardele europene în domeniul agricol, zootehnic și ecologic și existența surselor de finanțare europene în cadrul politicii agricole comune • Susținerea sectorului agricol						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

			local prin acțiuni de conștientizare a populației cu privire la efectele benefice ale consumului produselor locale						
4.	Amenajament pastoral în comuna Sălașu de Sus	Întocmirea documentației care cuprinde măsurile tehnice, organizatorice și economice necesare ameliorării și exploatării pajiștilor în conformitate cu obiectivele de management al pajiștilor.	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Contractare lucrări • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	Finalizarea amenajamentului pastoral al comunei Sălașu de Sus.	Locuitorii comunei Sălașu de Sus	Primaria comunei Sălașu de Sus	-	2021-2027	Total general estimativ: 100.000 Euro Bugetul local Fonduri externe.
5.	Organizarea de evenimente și manifestări culturale-tradiționale, în comuna Sălașu de Sus	• Prin realizarea acestui proiect se dorește promovarea, tradițiilor și obiceiurilor locale și totodată menținerea identității culturale. • Prin implementarea acestui proiect, autoritatea publică locală se așteaptă să atragă mai mulți turiști, dar și să angreneze în organizarea	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Creșterea numărului de turiști • Stimularea implicării tinerilor în organizarea evenimentelor locale • Perpetuarea tradițiilor și a specificului cultural al comunei Sălașu de Sus	Locuitorii comunei Sălașu de Sus	Primaria comunei Sălașu de Sus	-	2021-2027	Total general estimativ: 100.000 Euro Bugetul local Fonduri externe.

		evenimentelor culturale mai mulți locuitori, în special tineri, astfel încât tradițiile și obiceiurile zonei să se perpetueze.							
6.	Înființare/ modernizare și dotare muzeul satului, comuna Sălașu de Sus	Înființarea muzeului satului, prin care să se promoveze și perpetueze tradiția și obiceiurile specifice zonei.	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor, contractarea lucrărilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Conservarea obiectelor și mobilierului tradițional, precum și a materialelor documentare cu însemnătate istorică și culturală pentru comuna Sălașu de Sus. • Stimularea activităților de turism, prin promovarea istoriei și a tradițiilor din comună.	• Locuitorii comunei Sălașu de Sus • Potențialii investitori • Turiștii comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2024-2027	Total general estimativ: 80.000 Euro Bugetul local Fonduri externe.
7.	Studiu privind potențialul de dezvoltare agricol și forestier al comunei Sălașu de Sus	Sprijinirea orientării activităților agricole și forestiere dezvoltate de persoane fizice și agenți economici	Contractare consultant pentru realizarea studiului, care să cuprindă: - evaluarea potențialului agricol și forestier al zonei - determinarea sub-sectoarelor agricole cu potențial de dezvoltare - recomandări privind modalitățile de	Orientări strategice privind dezvoltarea agriculturii și fondului forestier în zona	Comunitatea agricolă existentă și potențiala	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2021-2027	Total general estimativ: 14.000 Euro Bugetul local Fonduri externe.

			sprijinire a agriculturii de catre autoritatea locala - recomandari privind formule de organizare agricola - recomandari privind penetrarea pietei regionale						
8.	Înființarea /Modernizarea fermelor agricole	Dezvoltarea unui sector agricol competitiv	Achizitia de utilaje, utilitare, animale, material saditor	Numar ferme sprijinite	Producatori agricoli, persoane fizice si juridice	Producatori agricoli, persoane fizice si juridice	Primaria comunei Sălașu de Sus	2021-2027	Total general estimativ: 2.600.000 Euro Fonduri UE PNDR
9.	Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere	Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole si forestiere	Constructii, achizitie de instalatii, masini si echipamente	Numar proiecte finantate	Persoane juridice autorizate din domeniul prelucrării primare a produselor agricole	Persoane juridice autorizate din domeniul prelucrării primare a produselor agricole	Primaria comunei Sălașu de Sus	2021-2027	Total general estimativ: 150.000 Euro/an Fonduri UE Planul National pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala
10.	Sprijinirea exploatatilor agricole (fermelor) de semisubzistenta	Asigurarea de venituri suplimentare gospodariilor din mediul rural	Inventarierea exploatatilor agricole de semisubzistenta Informarea potentialilor	1500 euro/an pentru fiecare proprietate agricola sprijinita, pentru max. 5 ani	Proprietari de exploatatii agricole de subzistenta	Primaria comunei Sălașu de Sus	Exploatatii agricole de subzistenta	2021-2027	Total general Estimativ: 150.000 euro Fonduri UE

			beneficiari asupra oportunitatii de finantare Sprijinirea potentialilor beneficiari pentru intocmirea planurilor de afaceri						PNDR
11.	Susținerea formelor asociative	Comercializare imbunatatita a produselor Competitivitate crescuta a produselor agricole, piscicole si forestiere Absorbția imbunatatita a fondurilor UE	Activitati de informare si consiliere a producatorilor Atragerea de fonduri UE pentru infiintarea asociatiilor de producatori	Nr. forme asociative Cifra de afaceri crescuta	Comunitatea de producatori	Primaria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2021-2027	Total General estimativ: 300.000 Euro Fonduri UE Bugetul local
12.	Modernizare infrastructură, obiective turistice din comuna Sălașu de Sus	Amenajarea obiectivelor turistice naturale pentru activități turistice	Studii de fezabilitate, proiecte tehnice, avize și evaluare mediu Licitație și atribuire contract de lucrări și servicii Demarare lucrări Instalații de iluminat, încălzire, ventilație; Asigurarea accesului în condiții de securitate pentru turiști; Amenajare grupuri sanitare;etc.	Infrastructură turistică modernizată	Turiști din județ, din țară și din afară	Primăria Sălașu de Sus	Parteneriat Public - privat	2021-2027	Total General estimativ: 1.400.000 Euro Buget local Fonduri structurale Investiții private Parteneriat Public – privat Amenajarea / marcarea de

			- Amenajarea / marcarea de trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele reabilitate. - Construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat, în limita a 1000 metri						trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele reabilitate. Construcția / reabilitarea /amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat, în limita a1000 metri. Beneficiari: Autorități ale administrației publice locale și centrale care fac dovada proprietății asupra obiectivului de patrimoniu sau au acordul proprietarilor de drept; Contribuție FEDR 85 % Buget de stat 13 % Buget local 2 %
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

13.	Exploatații Piscicole/iazuri piscicole și zone de agrement comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea pisciculturii în comuna Sălașu de Sus	Studii de fezabilitate, mediu, proiect tehnic, etc. Atribuire și demarare lucrări Amenajare exploatații piscicole în zona râului Strei pe teritoriul comunei Sălașu de Sus.	Exploatație Piscicolă comuna Sălașu de Sus dezvoltată	Comunitatea locală Persoane pasionate de pescuit ca sport de agrement Agenți economici	Primăria comunei Sălașu de Sus Composesorale	Parteneriat Public Privat	2021-2027	Total general estimativ: 600.000 Euro Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE Parteneriat Public Privat
14.	Reabilitarea/modernizarea/extinderea structurilor de cazare și a utilităților conexe, precum și a infrastructurii turistice de agrement din comuna Sălașu de Sus	Creșterea capacității de cazare turistică și a calității acesteia, cu accent pe pensiunile agroturistice Dezvoltarea agroturismului Promovare turistică Îmbunătățirea calității serviciilor de cazare; Crearea / extinderea structurilor de agrement turistic, în vederea creșterii numărului de turiști și a	Studii de fezabilitate, mediu, proiect tehnic, etc. Atribuire și demarare lucrări Reabilitarea / modernizarea / extinderea structurilor de cazare cu utilitățile aferente, inclusiv training pentru utilizarea echipamentului (dacă nu este inclus în pachetul oferit de furnizor): Structurile de cazare eligibile pentru finanțare sunt: hoteluri, moteluri, pensiuni turistice, campinguri, cabane,	- dezvoltarea potențialului turistic și economic în comuna Sălașu de Sus - dezvoltare infrastructură turistică și de agrement	Comunitatea locală Turiști Agenți economici	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat Public Privat	2021 - 2027	Total general estimativ: 4.000.000 Euro Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE Parteneriat Public Privat Investiții private

		duratei sejurului; Diversificarea serviciilor turistice din comuna Sălașu de Sus	hoteluri pentru tineret, structuri de cazare pe vapoare / pontoane; - Modernizare structuri de cazare: renovare, reabilitare, extindere, amenajare (interior și fațadă, grupuri sanitare, camere / spații pentru persoane cu handicap locomotor), izolare fonică, extindere spații de cazare, modernizare sistem de utilități, amenajare parcare / garaje, iluminat exterior ; - Dotare structuri de cazare cu echipamente specifice (inclusiv echipamente ecologice pentru alimentare cu energie electrică, spălătorie), ascensor. - Construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat, în limita a 1000 metri. Crearea / extinderea						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			/ reabilitarea structurilor de agrement turistic cu utilitățile aferente, inclusiv training pentru utilizarea echipamentului (dacă nu este inclus în pachetul oferit de furnizor), cum sunt : - amenajare piscine, ștranduri, bazine de kinetoterapie; - terenuri de mini-golf, tenis, paint-ball, echitație; - amenajarea de piste pentru cicloturism; - amenajarea de noi pârtii de schi (inclusiv construirea de instalații de transport pe cablu pentru persoane, instalarea de echipamente pentru producerea zăpezii artificiale, instalarea echipamentelor pentru iluminatul nocturn al pârtiilor de schi, dotarea cu echipamente pentru întreținerea pârtiilor de schi); - amenajarea, dezvoltarea sau reabilitarea pârtiilor						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

			destinate practicării celorlalte sporturi de iarnă: echiparea cu instalațiile și echipamentele corespunzătoare; - amenajări specifice sporturilor nautice; - amenajări pentru practicarea pescuitului sportiv. - construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat / creat, în limita a 1000 metri.						
15.	Sprijinirea fermierilor si detinatorilor de paduri sa utilizeze serviciile de consiliere si consultanta în vederea îmbunatatirii performantelor generale ale activitatii acestora.	Obiectivul general al masurii consta în îmbunatatirea cunostintelor fermierilor si proprietarilor de padure, precum si facilitarea accesului la finantare din fonduri comunitare.	- Elaborarea planurilor de dezvoltare pentru fermele de semi-subzistenta. - Asistenta în întocmirea aplicatiilor de sprijin pentru masurile de dezvoltare rurala care pot fi accesate de beneficiarii sprijinului pentru fermele de semi-subzistenta. -Consultanta privind respectarea bunelor practici agricole si de mediu si a conditiilor de	- Nr. de agricultori care beneficiază de sprijin - Creșterea productivității muncii - Cresterea valorii adăugate brute în exploatarele agricole și forestiere	- Fermieri si alte persoane care lucreaza în agricultura si silvicultura de pe raza comunei Sălașu de Sus - Institutii publice si organisme private selectate care furnizeaza servicii de consiliere si consultanta agricola si silvica, inclusiv detinatorii de padure.	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public privat	2021-2027	Total General estimativ: 300.000 Euro Buget local Fonduri externe Parteneriat Public – privat

			ecoconditionalitate. -Consiliere privind managementul exploatarei si aplicarea bunelor practici agricole si de mediu						
16.	Reabilitare fond forestier	a) gospodarirea rationala a padurii si asigurarea continuitatii si biodiversitatii ecosistemelor forestiere; b) sustinerea aplicarii programelor de refacere a padurilor slab productive si degradate prin optimizarea compozitiilor si promovarea speciilor valoroase indigene; c) sprijinul înlocuirii arboretelor de rasinoase din afara arealului cu speciile corespunzatoare statiunilor forestiere; d) aplicarea lucrarilor de	- Elaborare studiu de fezabilitate - Achiziție material de plantat, instalarea culturilor si îngrijirea acestora pentru îmbunatatirea compozitiei arboretelor în concordanta cu tipul fundamental de padure - lucrari de îngrijire si administrare a arboretelor ; - lucrari de îmbunatatire a calitatii solului din padure ; - achizitia de echipamente pentru recoltarea semintelor forestiere; - achizitia de masini, utilaje, echipamente si instalatii pentru activitatea de productie a Sălașu de Sus - gospodarirea padurilor, inclusiv	Numarul de exploatare care introduc noi produse si /sau tehnologii (defalcare dupa tipul de redistribuire a productiei) Cresterea valorii adaugate brute în exploatarele sprijinite	Proprietari/detinat ori de padure sau asociatiile acestora	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2021-2027	Total general Estimativ: 1.500.000 Euro Fonduri Structurale UE - PNDR

		transformare a pasunilor împadurite si lucrarilor de îngrijire a padurilor tinere în acord cu planurile de management.	pentru activitatea de recoltare a produselor forestiere (lemnnoase si nelemnnoase); - constructia si/sau modernizarea cladirilor administrative si operationale;						
17.	Amenajare drumuri agricole de acces spre exploatarele agricole (aprox. 25km)	Îmbunatatirea managementului terenurilor agricol si forestier prin cresterea gradului de accesibilitate, printr-o mai buna gestionare a resurselor de apa si asigurarea utilitatilor în exploatarele agricole. Adaptarea agriculturii si silviculturii în acord cu masurile de crestere a competitivității.	- Studiu de fezabilitate - construirea si modernizarea drumurilor de exploatare care sa asigure accesul nerestricționat la exploatarele agricole rezultate în urma actiunii de comasare a parcelor de teren agricol; - facilitarea accesului la surse de energie si marirea sistemelor de irigatii si drenaj în vederea îmbunatatirii conditiilor de productie;	- nr. drumuri de exploatare modernizate - nr. de parcele comasate - acces facil la surse de energie - sistem de irigații - condiții de producție îmbunătățite.	- Primăria comunei Sălașu de Sus - Persoane fizice si juridice de drept privat si asociatiile acestora, proprietari / detinatori de terenuri agricole si forestiere constituite în conformitate cu legislatia în vigoare;	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2021-2027	Total general Estimativ: 2.500.000 Euro Fonduri Structurale UE - PNDR
18.	Dezvoltarea pomiculturii și valorificarea florei spontane în comuna Sălașu de Sus	Dezvoltare sector pomicultură și a florei spontane de pădure	Elaborare studiu de fezabilitate Demarare lucrări amenajare livezi – pomicultură	Cultura pomilor fructiferi dezvoltată, cu livezi întinse de suprafață	Agenți economici Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public – privat Ocol silvic Sălașu de	2021-2027	Total general Estimativ: 1.800.000 Euro

			Organizare puncte de recoltare, cu prelucrare parțială sau totală a fructelor și a florei spontane				Sus		Fonduri Structurale UE Buget local Investiții private
19.	Înființarea grupurilor de producători – campanii de informare	Conștientizarea lucrătorilor agricoli privind oportunitățile și avantajele asocierii acestora în grupuri de producători agricoli.	Campanii de informare privind: a) Adaptarea producției la cerințele și exigentele pieței; b) Asigurarea comercializării în comun a produselor, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzării și distribuția produselor cu ridicata; c) Creșterea valorii adăugate a producției obținute în comun și o mai bună gestionare economică a resurselor și rezultatelor obținute; d) Stabilirea unor reguli comune în ceea ce privește informațiile asupra producției	- Număr total de grupuri de producători înființați și sprijiniți - nr. de ferme intrate pe piață	Grupuri de producători recunoscute oficial până la 31 decembrie 2027, conform prevederilor legislației în vigoare.	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2021-2027	Total general Estimativ: 25.000 Euro Fonduri Structurale UE - PNDR

20.	Valorificarea potențialului turistic din zonă - studiu și analiză cu privire la necesitățile și potențialul turistic comuna Sălașu de Sus	Cresterea atractivității comunei Sălașu de Sus prin crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii turistice, a facilităților și atracțiilor turistice.	- elaborarea de studii și analize cu privire la necesitățile și potențialul turistic în zonă, în vederea valorificării lor pentru dezvoltarea arealelor analizate. - recomandări privind modalitățile de sprijinire a turismului de către autoritatea locală - recomandări privind formule de organizare turistică în zonă - elaborarea și editarea cartii de identitate locală Sălașu de Sus, a studiilor cu privire la identificarea activităților tradiționale, acțiunilor și produselor ce urmează a fi valorificate printr-un proiect investițional de dezvoltare.	- elaborare studiu și analiză - dezvoltarea/marketing-ul serviciilor de turism rural - Orientări strategice privind dezvoltarea turismului în zona	Comunitatea locală Consiliul Local Sălașu de Sus	Consiliul Local Sălașu de Sus Organizații neguvernamentale	Parteneriat public privat	2021-2027	Total general Estimativ: 14.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR, POR
21.	Punerea în valoare a obiectivelor naturale de interes turistic din comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea infrastructurii turistice – valorificarea resurselor locale	- Elaborare studiu de fezabilitate și proiect - construcția, amenajarea infrastructurii legate de asigurarea de cai de acces, iluminat,	- dezvoltarea infrastructurii recreative; - dezvoltarea/marketing-ul serviciilor de turism rural - creșterea	Comunitatea locală Consiliul Local Sălașu de Sus	Consiliul Local Sălașu de Sus Organizații neguvernamentale	Parteneriat public privat	2021-2027	Total general Estimativ: 4.800.000 Euro Fonduri Structurale UE –

	Punerea în valoare a monumentelor istorice, naturale de interes turistic de pe raza comunei Sălașu în vederea introducerii în circuitul turistic		locuri de campare necesare vizitarii si promovarii obiectivelor turistice (ex: monumente ale naturii,etc.).	numărului de turiștii - creșterea economică, crearea de noi locuri de muncă					PNDR,POR Buget local
22.	Promovarea inițiativelor de dezvoltare rurală	Mediatizarea programului „LEADER” Apariția de Grupuri de Acțiune Locală (GAL)	- activități de informare despre oportunitățile programului „LEADER” constituire de Grupuri de Acțiune Locală (GAL) cu participare atât a instituțiilor publice locale cât și a Organizațiilor nonprofit (ONG)-urilor. -în cadrul GAL-urilor inițierea și implementarea de strategii de dezvoltare locală. -stimularea Grupurilor de Acțiune Locală de a dobândi cunoștințe și de a se implica în acțiunile din teritoriu. -găsirea de parteneri regionali sau din celelalte state membre pentru	- constituirea și funcționarea GAL, pentru monitorizarea și implementarea planurilor și acțiunilor de dezvoltare rurală a comunei Sălașu de Sus	- Grupul de acțiune locală (GAL) - agenți economici - Comunitatea locală	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat - Agenți economici - ONG-uri - persoane fizice și juridice, fermieri și agricultori	2021-2027	Total general Estimativ: 5.000 euro Buget local Fonduri structurale Program LEADER

			realizarea de proiecte transfrontaliere.						
23.	Sistem de irigații pentru terenuri agricole – Comuna Sălașu de Sus	Realizarea, modernizarea și extinderea rețelei de conducte de irigații si adaptarea acestora la cerințele agriculturii în comuna Sălașu de Sus	- Elaborare documentatii tehnice (Studiu de fezabilitate, PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism si obtinere avize si autorizatii - Emitere Autorizatie de Constructie - Intocmire caiet de sarcini si demarare proceduri de achizitie publică - Demarare lucrări de executie lucrari+montaj și dotări - Recepția lucrărilor și dotărilor.	- Sistem de irigații realizat și funcțional în comuna Sălașu de Sus - Suprafață agricolă care beneficiază de rețeaua de irigații modernizată/ extinsă (ha)	- Exploatațiile agricole beneficiare de investiție din comuna Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2021-2027	Total General: 3.800.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
24.	Amplasare semne de circulație și indicatoare de orientare în toate satele comunei Sălașu de Sus	Creșterea siguranței populației Dezvoltarea sistemelor de orientare și informare pe raza comunei Sălașu de Sus	- Elaborare documentatii tehnice (Studiu de fezabilitate) - Emitere certificat de urbanism si obtinere autorizatii - Emitere Autorizatie de Constructie - Demarare proceduri de achiziție publică	Semne de circulație și indicatoare de orientare amplasate în toate satele comunei Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus Turiști	ONG-uri	Lucrarea va fi contractată	2021-2027	Total General: 120.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

		Promovarea elementelor/obiectivelor turistice a comunei Sălașu de Sus	- Executie lucrari/servicii și furnizare și montaj produse conform contractelor atribuite. - Receptia lucrarilor						
25.	Înființare centre de colectare, depozit - achiziție și desfacere – producție agricolă (legume, fructe și cereale)– comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea și comercializarea produselor agricole	- Elaborare documentatii tehnice (SF+PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism si obtinere autorizatii - Emitere Autorizatie de Constructie - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrari conform contractelor atribuite. - Furnizare instalații, echipamente și montarea acestora - Receptia lucrarilor	Centre operaționale de colectare, depozit - achiziție și desfacere pentru producție agricolă	Comuna Sălașu de Sus Operatori economici	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată Se are în vedere și încheierea unui parteneriat public - privat	2023-2027	Total General: 2.600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
26.	Înființare centru de colectare a laptelui– comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea și comercializarea laptelui	- Elaborare documentatii tehnice (SF+PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism si obtinere autorizatii - Emitere Autorizatie de Constructie - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrari conform contractelor atribuite. - Furnizare instalații, echipamente și	Centru de colectare a laptelui operațional în Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus Operatori economici	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată Se are în vedere și încheierea unui parteneriat public - privat	2022-2027	Total General: 1.200.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

			montarea acestora - Recepția lucrărilor						
27.	Edificare, amenajare spațiu pentru depozitare și incinerare cadavre animale – comuna Sălașu de Sus	Îmbunătățirea mediului înconjurător	- Elaborare documentații tehnice (SF+PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism și obținere autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrări conform contractelor atribuite. - Furnizare instalații, echipamente și montarea acestora - Recepția lucrărilor	Spațiu pentru depozitare și incinerare cadavre animale	Comuna Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată Se are în vedere și încheierea unui parteneriat public - privat	2023-2027	Total General: 600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

III.3.3 Economie, industrie, servicii, mediul de afaceri și competitivitate

Scopul intervenției este de a contribui la dezvoltarea economică a comunei Sălașu de Sus, prin crearea condițiilor apariției unui mediu de afaceri prosper și sănătos, bazat pe competiție și pe satisfacerea cerințelor reale ale pieței. Un accent deosebit se va pune pe atragerea resurselor financiare necesare susținerii și implementării unor proiecte de importanță majoră pentru dezvoltarea economică a comunei și creării unui cadru instituțional de stimulare a investițiilor, în care să activeze resurse umane cu un înalt grad de pregătire și informare.

III.3.3.1 Economie, industrie, servicii, mediul de afaceri și competitivitate, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari / Grup țintă	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/ Surse de finanțare
1.	Stimularea inițiativelor antreprenoriale	Crearea unui birou unic pentru sprijinirea antreprenorilor din comună • Promovarea programelor guvernamentale pentru stimularea înființării microîntreprinderilor • Promovarea culturii antreprenoriale în rândul populației comunei	Înființare birou unic pentru sprijinirea antreprenorilor	dezvoltarea sectorului economic în comuna Sălașu de Sus	Agenți economici, IMM-uri	Primăria comunei Sălașu de Sus	Universități și ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 25.000/an Euro Buget local Fonduri structurale
2.	Elaborarea analizei și studiului privind oportunitățile de dezvoltare a afacerilor de către agenții economici din comuna Sălașu de Sus	Crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei Sălașu de Sus	- Contractare consultant/consorțiu - Elaborare studiu - Orientarea agenților economici pentru dezvoltarea afacerilor prin următoarele componente ale studiului: - depistarea sectoarelor și subsectoarelor economice cu potențial de dezvoltare - surse de finanțare posibile - calificări profesionale necesare - depistare modalități de sprijinire a agenților economici de către Primăria comunei Sălașu de Sus - studierea posibilității penetrării pe piața națională și internațională	- determinarea priorităților de investiții - dezvoltarea sectorului economic în comuna Sălașu de Sus	Agenți economici, IMM-uri	Primăria comunei Sălașu de Sus	Universități și ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 12.000 Euro Buget local Fonduri structurale

3.	Identificarea terenurilor disponibile și a informațiilor de interes pentru investitori	Valorificarea optimă a terenurilor și spațiilor, proprietatea comunei Sălașu de Sus	Realizarea unui inventar complet și la zi al terenurilor și spațiilor disponibile. - Inventarierea terenurilor și a spațiilor, proprietatea comunei Sălașu de Sus - Analiza și determinarea destinațiilor în funcție de PUG - Realizarea unui catalog privind oferta de terenuri și spații din comuna Sălașu de Sus	- Realizarea unui inventar complet și la zi al terenurilor și spațiilor disponibile - Promovarea comunei Sălașu de Sus și a posibilităților de dezvoltare a investițiilor - Realizare catalog privind oferta de terenuri și spații disponibile - Creșterea investițiilor în zonă, crearea de noi locuri de muncă	Comuna Sălașu de Sus Societăți comerciale care vor avea oportunitatea de dezvoltare și investiții pe teritoriul comunei Sălașu de Sus	Primăria Sălașu de Sus	Oficiul județean de Cadastru - Hunedoara	2021 - 2027	Total general estimativ: 1.000 Euro, fără cheltuieli personal Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
4.	Amenajare zona industrială, Parc industrial în comuna Sălașu de Sus (Structură de afaceri/parc logistic/industrial)	Dezvoltarea mediului de afaceri local • Atragerea investitorilor locali și străini prin crearea unui parc industrial în comuna Sălașu de Sus Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în comuna Sălașu de Sus • Crearea unui parc	- Se are în vedere construirea și dotarea unei structuri de afaceri și/sau a altor obiective din sectorul economic la nivelul Comunei Sălașu de Sus (hale industrială/parc logistic, etc.). - Elaborare studii de fezabilitate, proiect tehnic, avize mediu, etc. Obiectivele, vor fi construite în zone adecvate conform Planului Urbanistic General al Comunei Sălașu de Sus.	• Atragerea investitorilor străini și amplificarea relațiilor economice dintre firmele locale și cele străine • Încurajarea agenților economici locali de dezvoltare afaceri în comună • Creșterea	- Mediul de afaceri din zona - Investitorii locali și străini existenți	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public privat Investiții private ONG-uri	2023 - 2027	- Total General estimativ: 2.600.000 Euro Fonduri structurale Buget local. Investiții private

		industrial în comună • Acordarea de facilități pentru investitori, în funcție de natura activității și beneficiile pe care aceștia le-ar putea aduce bugetului local • Sprijinirea dezvoltării de IMM-uri care să valorifice resursele locale ale comunei și care să răspundă nevoilor comunității • Stimularea dezvoltării sistemului privat pentru creșterea numărului de locuri de muncă și pentru creșterea nivelului veniturilor salariale; • Facilitarea accesului la utilități pentru întreprinderi • Stimularea introducerii și utilizării tehnologiei informațiilor și comunicării Facilitarea accesului la utilități pentru întreprinderi • Stimularea introducerii și utilizării tehnologiei		numărului de locuri de muncă în comună și reducerea șomajului - Structură de afaceri și alte obiective din sectorul economic, amenajate și realizate, având toate utilitățile asigurate, - minim 24 noi locuri de muncă create pe durata realizării investiției - minim 60 noi locuri de muncă create de societățile comerciale. - Minim 50 noi locuri de muncă induse, indirecte - rețele de utilități asigurate conform cerințelor de funcționare: rețea de alimentare cu						
--	--	---	--	---	--	--	--	--	--	--

		informațiilor și comunicării • Crearea unor baze de date la nivel local cu activele disponibile (imobile libere, terenuri care pot fi concesionate, etc.)		energie electrica, gaz, apa, canalizare, comunicații.					
5.	Dezvoltarea și modernizare piață agroalimentară și târg de animale - comuna Sălașu de Sus	- facilitarea întâlnirii „cererii” cu „oferta” și obținerea unui comerț dinamic	- elaborarea documentațiilor tehnice (SF, Proiect tehnic, etc.) pentru investiția „modernizare târg și piață agroalimentară, comuna Sălașu de Sus, amplasare stației autobuz și parcare - amenajarea infrastructură piață : platformă betonată, construcție metalică, grupuri sociale, utilități tehnico – edilitare - contractarea spațiilor de desfacere, cu societăți comerciale și producătorii independenți; - selectare și angajare personal	- dezvoltare economico – locală prin amenajarea unui complex modern a pieței agroalimentare și târgului din comuna Sălașu de Sus	- comunitate a locală - producătorii independenți - societățile comerciale	Primăria comunei Sălașu de Sus Composesorat	Parteneriat Public - Privat	2021 - 2027	Total general estimativ: 230.000 Euro Fonduri Guvernamentale Fonduri structurale Bugetul local Contribuție societate/societăți partenere
6.	Diversificarea către activități non-agricole, crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi:	Dezvoltarea activităților non - agricole	1. Construirea, modernizarea, extinderea și dotarea cu echipamente specifice a structurilor agroturistice și a infrastructurii de agrement. 2. Construcția, modernizarea, extinderea și dotarea unităților de procesare a produselor, ca de	Numarul brut de locuri de munca create, Crearea de locuri de munca Cresterea valorii adăugate	- membrii gospodăriilor agricole - persoane juridice - Microîntreprinderile din	Primăria Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 3.500.000 Euro Investiții

	- Construirea, modernizarea, extinderea si dotarea cu echipamente specifice a structurilor agroturistice si a infrastructurii de agrement - Constructia, modernizarea, extinderea si dotarea unitatilor de procesare a produselor - Constructia, modernizarea extinderea si dotarea atelierelor mestesugaresti si de artizanat - Constructia, modernizarea si dotarea spatiilor de desfacere si comercializare a propriilor produse si a altor produse locale		exemplu uleiuri din flori, odorizante din flori uscate, etc precum si a unitatilor de procesare industrială a produselor lemnoase. 3. Constructia, modernizarea extinderea si dotarea atelierelor mestesugaresti si de artizanat (de prelucrarea lemnului, fierului, lânii, pielarie, olarit, broderie, croitorie, instrumente muzicale traditionale, etc.) 4. Constructia, modernizarea si dotarea spatiilor de desfacere si comercializare a propriilor produse si a altor produse locale (ca de exemplu materiale de constructii locale, mobilier rustic etc.) 5.Înființare de întreprinderi neagricole, cum ar fi exploatarea și prelucrarea lemnului, ateliere mecanice și baze pentru utilaje agricole.	pentru investitiile sprijinite in domeniul non-agricol impartita pe tipul exploatarei agricole/microin treprinderi Cresterea economica	comună - investitori externi				private Fonduri Guvernamentale Fonduri structurale Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local PNDR-POR
7.	Sprijinirea agenților economici în	- informare și asistență privind sursele de finanțare	- crearea unei baze de date privind agenții economici din comună - identificarea agenților economici	-cresterea performantei agenților	IMM-urile, agenți economici	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ :

	vederea dezvoltării afacerilor	ale Uniunii Europene	interesati de finanțări - realizarea intalniri intre potentialii solicitanti de finanțare si reprezentanti ai diferiților donorilor. - prezentarea ofertei de finanțare a donorilor - furnizarea de consultanta in domeniul afacerilor si construirea de planuri de afaceri și proiecte de finanțare -prezentarea de catre donori a principalilor indicatori economico-financiari urmariti pentru acordarea finanțărilor, etc Organizarea de cursuri de informare, sesiuni, seminarii si cursuri susținute pentru producătorii agricoli, fermieri, agenti economici privind finantarea proiectelor de investitii din fondurile structurale Informari publice privind subventiile de stat, plăți de agromediu, etc. Informări privind finantari pentru modernizarea exploatațiilor agricole	economici -accesul facil al agenților economici la informatii din domeniul financiar -informatii pentru agenții economici asupra tipurilor de afaceri care ar trebui dezvoltate; -atragerea de resurse financiare suplimentare de catre agenții economici in vederea dezvoltarii acestora	interesați de dezvoltarea afacerilor, producători agricoli, fermieri		Societăți de consultanță		10.000 Euro/ anual fonduri europene Buget Local, Parteneriat Public Privat
8.	Ghidul întreprinzătorului - Comuna Sălașu de Sus	Promovarea oportunităților de investiții în zonă	Realizarea de broșuri, plaine și actualizare website privind oportunitățile de investiții în zonă, facilități fiscale pentru întreprinzători Realizarea de evenimente și acțiuni în vederea consolidării sectorului economic pe raza	Investitori atrași Promovarea zonei din punct de vedere economic.	Potențiali investitori Comunitate a locală	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2023 - 2027	Total general estimativ : 150.000 euro Fonduri Europene

			Comunei Sălașu de Sus							Buget Local, Parteneriat Public Privat
			Promovarea parteneriatului public - privat							
9.	Crearea și dezvoltarea unor centre de colectare a legumelor și fructelor în comuna Sălașu de Sus, conectarea acestora la rețele regionale de producție și distribuție/Înființarea Centrului de Marketing pentru Produse Tradiționale – Comuna Sălașu de Sus	Îmbunătățirea posibilităților de comercializare a legumelor și fructelor din producție proprie Asigurarea unei dezvoltări economice durabile a Comunei Sălașu de Sus, prin înființarea Centrului de Marketing pentru Produse Tradiționale Obiective specifice: 1. Sprijinirea mediului de afaceri local 2. Dezvoltarea antreprenoriatului în rândul locuitorilor din zonă 3. Creșterea numărului de locuri de muncă 2. Diversificarea ofertei culturale pentru locuitori,	Construcția unui centru multifuncțional de marketing a produselor tradiționale (centre de colectare, depozitare, ambalare a produselor biologice - ciuperci, fructe de pădure, fructe și legume, inclusiv căpșuni, lactate, brânzeturi, etc; spațiu expozițional cu puncte de desfacere; piață volantă; birouri de informare și consultanță; spații administrative; etc.)	• Centrele înființate vor asigura colectarea legumelor și fructelor din producție proprie • Dezvoltarea unei rețele de comercializare a produselor • Îmbunătățirea posibilităților de conectare la rețelele regionale de producție și distribuție • Îmbunătățirea promovării produselor din producție proprie - Structură de afaceri amenajată și realizate, având toate utilitățile asigurate, - minim 20 noi	- Mediul de afaceri din zona - Investitorii locali și străini existenți - Cetățeni ai comunei Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public privat	2021 - 2027	-	Total General estimativ: 1.900.000 Euro Fonduri structurale Buget local. Investiții private

		turiști și vizitatori 3. Creșterea numărului de turiști		locuri de munca create pe durata realizării investiției - minim 40 noi locuri de munca create de societățile comerciale. - Minim 80 noi locuri de munca induse, indirecte - rețele de utilități asigurate conform cerințelor de funcționare: rețea de alimentare cu energie electrică, gaz, apă, canalizare, comunicații.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

III.3.4 Capacitate administrativă, creștere inteligentă și digitalizare

Scopul intervenției este de a contribui la consolidarea capacității instituționale și eficientizarea administrației publice a Comunei Sălașu de Sus.

Arii prioritare în care intervențiile strategice sunt necesare și pot avea cea mai mare valoare adăugată:

- consolidarea proceselor de luare a unor decizii eficiente și consolidarea proceselor de responsabilizare care îmbunătățesc eficacitatea organizațională în cadrul administrației publice din Comuna Sălașu de Sus;
- îmbunătățirea calității și eficienței standardelor în furnizarea de servicii publice;
- creșterea absorbției Fondurilor Structurale și de Coeziune la nivelul Comunei Sălașu de Sus

Intervenții propuse:

- ✓ îmbunătățirea proceselor de luare a deciziilor, inclusiv îmbunătățirea calității investițiilor importante (acumularea de cunoștințe și resurse umane) și a selecției de proiecte (informații, reglementări și mecanisme de feed-back);
- ✓ asigurarea unei implementări și aplicări mai bune a legislației; îmbunătățirea mecanismelor de reglementare, în special prin crearea unui model standardizat pentru măsurarea costurilor asociate prevăzute de legislația existentă;
- ✓ asigurarea unei infrastructuri adecvate pentru activitățile economice (resurse umane, baze de date, aspecte legislative);
- ✓ îmbunătățirea procesului decizional în administrația publică;
- ✓ asigurarea calității și eficienței furnizării serviciilor publice;
- ✓ creșterea numărului de funcționari publici și personal contractual cu calificare profesională în managementul resurselor umane, finanțe, economie și drept;
- ✓ îmbunătățirea capacității de măsurare a sarcinilor administrative;
- ✓ asigurarea unui management performant al funcției publice;
- ✓ elaborarea și aplicarea standardelor de calitate orientate spre rezultate;
- ✓ creșterea transparenței cu privire la serviciile publice furnizate;
- ✓ creșterea accesibilității beneficiarilor la serviciile publice;
- ✓ întărirea rolului și creșterea calității acțiunilor unității administrativ-teritoriale a Comunei Sălașu de Sus, în vederea dezvoltării teritoriale;
- ✓ îmbunătățirea funcției de coordonare a managementului și implementării fondurilor UE și Guvernamentale la nivelul Comunei Sălașu de Sus, pentru a asigura eficiența și eficacitatea intervențiilor propuse în strategia de dezvoltare 2021 - 2027;
- ✓ asigurarea unor sisteme informatice compatibile la nivelul administrației publice din Comuna Sălașu de Sus care să permită atât raportarea pe anumite sectoare cât și informarea publicului cu privire la activitatea administrației;

- ✓ dezvoltarea sistemelor de prezentare documente, raportare, comunicare online cu alte autorități și instituții publice;
- ✓ îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii IT;
- ✓ elaborarea și implementarea de instrumente TIC specifice;
- ✓ formarea profesională a personalului în vederea unei utilizări eficiente a instrumentelor TIC.

III.3.4.1 Capacitate administrativă, creștere inteligentă și digitalizare, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari / Grup țintă	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/ Surse de finanțare
1.	Eficientizarea administrației publice în Comuna Sălașu de Sus	Îmbunătățirea capacității administrative a administrației publice locale	Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene în perioada 2021-2027, axată pe: - Continuarea implementării proiectelor aflate în derulare - Urmărirea în permanență a surselor de finanțare active pentru care comuna Sălașu de Sus este aplicant eligibil - Creșterea permanentă a portofoliului de proiecte, prin întocmirea de proiecte noi, în conformitate cu prioritățile de dezvoltare locală ale comunei • Desfășurarea unor programe de training pentru funcționarii publici • Realizarea de parteneriate, schimburi de experiență, activități de înfrățire cu alte comunități rurale din județ, țară sau străinătate • Elaborarea unor studii și statistici privind evoluția populației în comună, disponibilitatea resurselor umane, potențialul economic al comunei etc, ca instrument de asistare decizională în cadrul procesului de identificare a unor noi oportunități de investiții	Portofoliu de proiecte crescut la nivelul UAT Comuna Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus Comunitate a locală	Primăria Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total General: 20.000 Euro/an Buget local Fonduri structurale
2.	Digitalizare în Comuna Sălașu	- Creșterea calității rețelei de telefonie,	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea	- rețea de dezvoltată de	Locuitorii comunei	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi	2021 - 2027	Total General

	deSus	internet și televiziune prin cablu digital în localitățile Coroești, Mălăiești, Ohaba de sub Piatră, Paros, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Zăvoi. - Reabilitarea rețelei de fibră optică - Modernizarea administrației și serviciilor publice prin mijloace digitale, inclusiv harta digitală turistică	proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Contractare lucrări • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	telefonie, televiziune prin cablu digital și internet prin fibră optică comunei Sălașu de Sus	Sălașu de Sus Turiști Investitori		contractat ă.		estimativ: 500.000 Euro Buget local Fonduri structurale
3.	Dezvoltarea servicii gospodărie comunală UAT Sălașu de Sus	Dotarea serviciului utilitar prin achiziționare utilaje multifuncționale pentru întreținere drumuri și zone verzi în comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara	Achiziționarea de utilaje pentru întreținerea drumurilor comunei, spațiilor verzi, terenuri aferente domeniului public, deszapezire, precum și alte lucrări necesare, etc.	servicii dezvoltate de gospodărie comunală UAT Sălașu de Sus	Locuitorii comunei Sălașu de Sus Turiști Investitori	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractat ă.	2021 - 2027	Total General estimativ: 1.500.000 Euro Buget local Fonduri structurale
4.	Informatizarea Primăriei Comunei Sălașu de Sus – Sistem informatic integrat de management documente, arhivare electronică,	Dezvoltarea capacității Primăriei comunei Sălașu de Sus, prin lucrări de infrastructură și dotare logistică, mobilier și sisteme informatice. Întărirea capacității	- Elaborare Studii de fezabilitate - atribuire contract de achiziții bunuri și servicii demarare proiect. - dotarea cu mobilier, echipamente IT, sisteme informatice, alte componente și echipamente, instrumente pentru asigurarea unei activități eficiente la nivel local – în	- Spațiu modern, amenajat și dotat logistic la standarde europene - capacitate dezvoltată a sediului Primăriei	Primăria comunei Sălașu de Sus Comunitate a locală Furnizorii de lucrări , bunuri și servicii	Primăria Sălașu de Sus	ONG-uri	2023 - 2027	Total General: 350.000 Euro Buget local Fonduri structurale

	Înregistrare ședințe consiliu și vot electronic	instituționale și eficientizarea administrației publice	general, în particular la nivelul serviciilor publice. - sesiuni de instruire în sistemele informatice. - introducerea unei conexiuni la internet de mare viteză prin fibră optică. - amenajarea rețelei locale de calculatoare (LAN) , conectată la serverul principal.	comunei Sălașu de Sus - acces facilitat al aparatului propriu și al cetățenilor la serviciile din cadrul Primăriei - acces la resurse prin intermediul internetului					
5.	"E-Comuna Sălașu de Sus", Servicii Administrative On-Line furnizate cetățenilor, instituțiilor și mediului de afaceri	<u>Obiectiv general :</u> Creșterea accesului, a utilizării și calității tehnologiei comunicării și informațiilor (e- guvernare, e- servicii) - Crearea unui sistem informatic integrat care să pună la dispoziția cetățenilor/mediului de afaceri/instituțiilor subordonate servicii publice on- line si care să conducă la eficientizarea activitatilor interne și serviciilor oferite de Primărie.	A1. Informare si publicitate – asigurarea vizibilității proiectului (promovarea proiectului) A2. Managementul de proiect A3. Selectarea furnizorilor A4. Recepția echipamentelor hardware și a software-ului - Server Portal - Server Subsistem Gestiune Economica si Subsistem Informatic pentru Management (1 bucata): - Server Subsistem management de documente - Server Subsistem gestiune GIS - Server baze de date - Server de test/backup - Rack - Smart UPS - Sistem de stocare a datelor - Backup tape - Firewall/VPN - Switch/Router - Echipamente wireless - Accesorii (Cabluri UTP, conectori, etc.)	A1: Informare si publicitate Rezultat 1.1: Comunicatului de presă privind începerea proiectului publicat Rezultat 1.2: Broșuri, pliante si afise editate Rezultat 1.3: Anunț de presă referitor la rezultatele proiectului publicat.. - Minim 1000 de mape de prezentare a proiectului realizare și distribuite - Minim 3000 de pliante, 1500 broșuri, 300 afise, 100	☐ funcționari publici și personal contractual din Primărie; ☐ personalul de conducere din Primărie - primar, viceprimar și secretarul primăriei; ☐ consilieri locali; ☐ cetățeni ai comunei ; ☐ aproximativ 100 de alte categorii	Primăria Sălașu de Sus	ONG-uri	2023 - 2027	Total General: 650.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		<u>Obiectivele specifice:</u> ☐ Furnizarea de servicii publice prin mijloace electronice; ☐ Facilitarea accesului cetatenilor, exponentilor mediului de afaceri si a institutiilor administratiei publice la serviciile publice furnizate de catre institutie; ☐ Cresterea gradului de informare a publicului; ☐ Cresterea transparentei activitatilor desfasurate de catre institutie; ☐ Cresterea eficientei activitatilor interne ale institutiei; ☐ Cresterea eficientei furnizarii de servicii publice si a calitatii serviciilor publice furnizate. Indeplinirea	- Aparate aer conditionat pentru camera serverelor - Calculator desktop - Notebook - Scanner - Imprimante laser A4 - Multifunctionala de retea - Terminale Infochiosc Intern - Terminale Infochiosc Extern A5. Implementarea sistemului A6. Instruirea SA 6.1 Realizarea materialelor si programa de curs; SA 6.2 Cursuri de administrare: SA 6.3 Cursuri de utilizare: A7. Auditul proiectului - Audit financiar - Audit de securitate - Audit de sistem	etichete personalizate, 3 bannere de promovare si informare privind proiectul, elaborati si distribuiti; - doua panouri de promovare stradale montate elaborate si montate; - Minim 7 comunicate de presa elaborate si distribuite; - Minim 7 articole in ziarurile locale (Informatia Simeriei, etc.); - Organizare a doua conferinte de presa si masa rotunda; - Organizarea unei Campanii de conștientizare, sensibilizare, educare si informare în comunitate; - Portal realizat; - Minim 50 persoane	interesate (reprezentanți ai mediului privat, ai organizațiilor or non-guvernamentale, potențiali investitori, etc.) Aceste grupuri au fost evidențiate din următoarele considerente: ☐ funcționarii publici și personalul contractual din Primărie – își vor desfășura activitățile specifice din cadrul Primăriei utilizând efectiv sistemul					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

		obiectivelor specifice enunțate se va face prin implementarea proiectului propus, proiect care va conduce la realizarea unui sistem informatic care va îndeplini următoarele funcționalități: • Transmiterea de notificări privind hotărârile de consiliu local; • Cerere online certificat de producător agricol • Emitere certificate de urbanism și autorizații de construcție • Înregistrare online petițiilor/reclamații • Gestionarea online activității de raportare de la instituțiile subordonate și informarea online a cetățenilor • Programarea online a audiențelor • Identificarea oportunităților de angajare în administrația		(reprezentanți ai autorităților centrale, județene, locale și mass-media) vor participa la conferințele de presă și masa rotundă ce vor fi organizate în cadrul proiectului; - Activitățile proiectului vor fi promovate și susținute. A2: Managementul de proiect Rezultat 2.1: Un plan de lucru întocmit Rezultat 2.2: Întâlniri interne ale echipei de proiect, rapoarte de activitate ale echipei; Rezultat 2.3: Rapoarte tehnice intermediare / final, dosare de rambursare întocmite; Rezultat 2.4: Contabilitatea	informatic, ei vor lucra direct cu sistemul, în conformitate cu fișele lor de post, eficiența activității lor fiind îmbunătățită prin simplificarea procedurilor, eliminarea activităților redundante și utilizând informații actualizate, corecte și corelate; □ primar, viceprimar și secretarul primăriei – constituie nivelul decizional, având competențe stabilite prin lege și hotărâri ale consiliului local; ei vor				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

		publica locala • Urmărirea Execuției Bugetare • Serviciu online de sondare a opiniei publice si forum de discutii in administratia publica • Dezbateri online privind propunerile de hotărâri de consiliu • Descărcare formulare online • Informarea publica asupra contractelor incheiate de primarie si fiecare institutie subordonata primariei • Informarea publica asupra achizițiilor efectuate de primarie si fiecare institutie subordonata primariei • Publicarea informațiilor de interes pentru cetățeni • Informare interactivă a cetățeanului utilizând terminale Infochiosc.		distincta, separata pe proiect, rapoarte financiare si contabile ale proiectului. A3: Selecția furnizorilor Rezultat 3.1: Caiete de sarcini elaborate, documente componente ale dosarului de achizitie. Rezultat 3.2: Accesului potențialilor furnizori la documentația de achiziție Rezultat 3.3: Raport privind evaluarea ofertelor depuse și a selectării câștigătorului. Rezultat 3.4: Informatii transmise privind desfășurarea procesului de achiziție și deciziilor privind	obține rapoarte direct din sistem, în minim de timp și cu maxim de exactitate, eliminând timpii de așteptare și incertitudin ea informațiilor ☐ consilieri locali – participă la procesul decizional având competențe stabilite prin lege și hotărâri ale consiliului local; ei vor obține rapoarte direct din sistem, în minim de timp și cu maxim de exactitate, eliminând timpii de așteptare și incertitudin ea				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

		Prin acest proiect se va asigura accesul la internet - wireless, gratuit pentru toți locuitorii de pe raza Comunei <i>În perioada 03/2019 – 08/2020, Primăria Comunei a demarat proiectul "WI FI gratis in satele comunei Salasu de Sus, judetul Hunedoara". Proiectul presupune realizarea : Retea de internet gratis in satele comunei Salasu de Sus, in parcuri si locuri publice pentru toti cetatenii comunei si vizitatori. Valoarea proiectului în sumă de 70.500 lei este asigurată din Fonduri Europene</i> <i>Achiziții: Servicii de instalare retea furnizare WIFI pentru conectarea la internet a comunitatii, CPV 32422110-8,</i>		ofertele către ofertanți, conform legii. Rezultat 3.5: Contracte de achiziție bunuri și servicii semnate A4: Recepția echipamentelor hardware, software Rezultat 4.1: Echipamente hardware receptionate Rezultat 4.2: Licențe software receptionate A5: Implementarea sistemului Rezultat 5.1: Documente de analiza de bussines Rezultat 5.2: Infrastructura hardware si legatura la internet functionala Rezultat 5.3: Sistemul Informatic Integrat dezvoltat si functional	informațiilor □ cetățenii localității și celelalte categorii interesate – se ofera posibilitate a de a fi informati în mod transparent și în timp real asupra activităților și deciziilor Primăriei, vor obține orice informație mai rapid iar solicitările lor vor putea fi rezolvate fără întârzieri.				
--	--	---	--	--	---	--	--	--	--

		valoare 71.000 (fără TVA)		Rezultat 5.4: Raportul de testare fara nici un element ramas nerezolvat; Proces verbal de acceptanta Rezultat 5.5: Sistemul Informatic Integrat la nivelul finalizat . A6: Instruire Rezultat 6 Instruirea personalului primăriei Activitatea de instruire va avea urmatoarele rezultate: SA 6.1 Realizare materiale si programa de curs Rezultat 6.1: Materialele de curs livrabile, o programa de curs SA 6.2 Cursuri de administrare Rezultat 6.2 In urma cursurilor de admnistrare						
--	--	------------------------------	--	---	--	--	--	--	--	--

				vor fi instruiti 2 adminstratori care vor gestionat aplicatiile care vor fi implementate si utilizate in cadrul Primariei prin prezentul proiect. SA 6.3 Cursuri de utilizare Rezultat 6.3 In urma cursurilor de utilizare vor fi instruiti utilizatorii pe aplicatiile implementate si utilizate in departamentele in care acestia isi desfasoara activitatea Dupa finalizarea acestei activități angajații primăriei din fața stațiilor de lucru trebuie să știe să folosească aplicațiile specifice ale proiectului pentru compartimentul					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				respectiv. A7: Auditul proiectului Rezultat 7: Raportul final de audit al proiectului – disponibil la finantator, beneficiar si auditor extern dupa finalizarea implementarii proiectului.					
6.	Eficientizarea procesului administrativ din Comuna Sălașu de Sus (Se are în vedere depunerea unui proiect sau a mai multor proiecte pentru eficientizarea procesului administrativ și capacitate administrativă.)	Eficientizarea administrației publice locale a Comunei Sălașu de Sus în beneficiul socio-economic al cetățenilor. Creșterea capacității instituționale și administrative a Comunei Sălașu de Sus prin dezvoltarea și îmbunătățirea competențelor resurselor umane din administrația publică locală a Comunei Sălașu de Sus prin participarea la module de pregătire a	Managementul proiectului Organizarea si desfasurarea achizitiei publice prin proceduri de achizitie publica conform legislatiei in vigoare, pentru echipa de proiect Achizitia resurselor materialelor aferente echipei de proiect Achizitia materialelor de informare si materiale vizuale Conferința de presă pentru lansarea proiectului - analiză pentru determinarea nevoilor de training al aparatului propriu - evaluarea nevoilor de resurse umane, a lipsurilor de competențe si a soluțiilor inovatoare pentru echilibrarea raportului între viața profesională si cea personală a funcționarilor publici care lucrează în administrația locală Sălașu de Sus	1. Personal din APL, participanți la modulele de training. Plan de Perfecționare finalizat la nivelul administrației 2. Creștere în proporție de 25% a eficienței la locul de muncă. Ulterior implementării activităților de perfecționare, se va monitoriza indicele de succes al acestora prin evaluarea	Aparatul propriu al Primarului, alte structuri, servicii, din subordinea Consiliului Local. Furnizorii de servicii de trening și consultanță	Comuna Sălașu de Sus	- APL –uri - ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 200.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		personalului. Obiective specifice: 1. Dezvoltarea capacității strategice de formulare și implementare de politici publice locale la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus. 2. Creșterea încrederii cetățeanului prin îmbunătățirea serviciilor de liniște și ordine publică. 3. Îmbunătățirea abilităților de comunicare la nivelul tuturor compartimentelor din cadrul administrației. 4. Îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor cu privire la legislației orizontale, a acquis-ului comunitar și a legislației europene 5. Îmbunătățirea managementului calității, al resurselor umane, Managementul instituțiilor publice	- dezvoltarea de programe/participare la programe de formare profesională specifice (managementul și resursele umane, achiziții publice, serviciile sociale, management și elaborare proiecte, etc.) Achiziția cursurilor de formare Adaptarea nevoilor de perfectionare Adaptare curriculum Implementarea sesiunilor de perfectionare Rapoarte intermediare si finale de evaluare a cursurilor si a formatorilor Rapoarte tehnice de progres trimestriale Intocmirea de cereri de rambursare a cheltuielilor Achiziția serviciilor de audit Auditul proiectului Conferința de finalizare a proiectului Activități de informare și comunicare Cursuri si intruiri propuse: - Dezvoltare rurală și management - Dezvoltare durabilă - Managementul instituțiilor publice, - Parteneriatul public – privat - Administrație publică locală - Planificare multianuală a investițiilor publice	eficienței la locul de muncă. 3. Îmbunătățirea cu 50% a cunoștințelor și a deprinderilor practice. Cursurile vor viza exact aspectele în care personalul este deficitar sau în care necesită aprofundare, astfel încât prin această abordare să crească nivelul de îmbunătățire a cunoștințelor și a deprinderilor practice. 4. Peste 20 de module pentru însușirea si dezvoltarea de noi abilități si aptitudini profesionale. Prin cursurile derulate, participanții își vor însuși noi abilități în domeniile de						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		și al legalității actelor administrative. 6. Creșterea eficienței utilizării calculatorului prin organizarea de cursuri ECDL. 7. Omogenizarea echipei prin schimbul liber de idei și punerea în valoare a competențelor și abilităților personale a grupului țintă. Scopul proiectului: Creșterea eficienței organizaționale prin dezvoltarea abilităților și competențelor funcționarilor publici și personalului contractual din administrația publică locală a Comunei Sălașu de Sus în domeniile: managementului de proiect și al accesului la fondurile europene, elaborarea, implementarea și	- Achiziții publice - Management de proiect, - Elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor finanțate din instrumentele structurale, fonduri guvernamentale sau alte surse de finanțare nerambursabile - Transparența decizională și liberul acces la informații de interes public - Imaginea și relațiile publice ale organizației - Contabilitate financiară și de gestiune pentru instituțiile publice, - Controlul financiar și fiscal în entitățile publice - Managementul resurselor umane din administrația publică - Managementul situațiilor de urgență - Eficiența și eficacitatea auditului intern pentru entitățile publice - Controlul legalității actelor administrative prin contenciosul administrativ - Sisteme de management al calității în administrația publică - Comunicare - Planificare strategică pentru instituțiile publice - Limba engleză - aplicații pentru administrația publică - E.C.D.L. (modulul III MS Word) - E.C.D.L. (modulul IV MS Excel)	activitate în care sunt angrenați în activitatea zilnică. 5. Organizare internă îmbunătățită și însușirea de capacități manageriale moderne, de coordonare mai eficientă a echipei și posibilitatea de dezvoltare a unei culturi a muncii în continuă perfecționare. Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe și eficientizarea procesului administrativ va permite și atingerea unui nivel îmbunătățit de organizare internă. Promovarea practicii utilizării indicatorilor de performanță în						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		monitorizarea proiectelor cu finantare nerambursabila (guvernamentale, UE sau alte fonduri) achiziții publice, licitare și contractare proiecte, relații publice și comunicare, ECDL, limbi străine, în baza unui plan coerent de instruire prin participarea la module de pregătire la domeniile mai sus menționate , astfel sprijinind imbunatatirile de structura si proces ale administrației publice locale din Comuna Sălașu de Sus.	- E.C.D.L. (modulul V MS Acces) - E.C.D.L. (modulul VI MS PowerPoint) - Norme de conduita profesionala a politistului comunitar - Acquisul comunitar si legislatia comunitara orizontala - Managementul spatiilor verzi din punct de vedere al protecției mediului - Alte cursuri, intruiri și module de formare identificate ca fiind prioritare la nivelu administrației locale	procesul formulării și implementării politicilor publice în administrația publică locală, cu scopul de a sprijini evaluarea constantă a activității propriei instituții sau în raport cu alte autorități publice locale. Prin procesul de evaluare propus este vizată nevoia de conștientizare la nivelul administrației de a utiliza indicatori de performanță în activitatea pe care o desfășoară. De asemenea, va rezulta și o metodologie generală de monitorizare și evaluare a performanței care să poată fi ulterior						
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

				adaptată nevoilor fiecărei direcții, serviciu, compartiment sau birou. Resurse umane competente Aparat propriu dezvoltat Capacitate ridicată de absorbție a fondurilor europene Instruirea resurselor umane, va asigura nivelul de absorbție corespunzător și implementarea eficientă a proiectelor finanțate din instrumentele structurale					
7.	Structuri de informare, asistență, sprijin și suport la nivelul administrației publice pentru dezvoltare rurală (informare și asistență pentru	- îmbunătățirea managementului instrumentelor structurale la nivelul Comunei Sălașu de Sus (simplificarea și îmbunătățirea accesului la fonduri europene)	A1. Organizarea echipei de management a proiectului A2. Achiziții publice A3. Lansarea proiectului A4. Înființarea unui Centru de Informare Zonală (CIZ) și a minim 3 Centre de informare Locală (CIL) A4.1 Încheierea contractelor de achiziție de bunuri și servicii	Proiectul va produce schimbări în capacitatea administrațiilor publice locale partenere implicate în proiect în calitate de	Grupul țintă al prezentului proiect îl reprezintă personal, angajați ai administrațiilor publice locale	Comuna Sălașu de Sus	- APL –uri - ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 800.000 Euro Buget local Fonduri structurale

	elaborarea și implementarea proiectelor cu fonduri europene la nivelul comunei Sălașu de Sus și a altor comune partenere)	- Crearea de noi structuri la nivelul administrațiilor publice locale implicate în proiect (Centre de Informare), care să susțină optimizarea strategiilor de informare a comunității locale și transparența actului administrativ; - Creșterea capacității autorității publice de a atrage și gestiona finanțări externe, - Crearea unei structuri partenere zonale în care să fie incluse autorități publice locale, prin implicarea acestora în acțiuni comune (activități de formare, seminarii, conferințe) și prin crearea și valorificarea unui sistem informatic de comunicare interinstituțională (portal și forum electronic). Scopul proiectului:	A4.2 Amenajarea spațiilor și dotarea acestora cu mobilier, aparatură, software legislativ, materiale tipărite, consumabile, conectare la internet A5. Crearea site-urilor de prezentare A6. Selectarea grupului țintă A6.1 Identificarea personalului administrației publice inclus în grupul țintă A6.2 Organizarea grupelor mixte pentru formare A7. Formarea beneficiarilor A8. Lansarea și asigurarea accesului public la CIZ și CIL A9. Conferință de presă A10 Desfășurarea în spațiile amenajate a programului de audiențe și a altor activități de consultare a comunității locale A11. Seminar de informare și schimb de experiență A12. Monitorizarea și evaluarea internă a proiectului A13. Audit extern	aplicant și respectiv parteneri, de a crește randamentul serviciilor publice și eficacitatea organizațională, prin dezvoltarea resurselor umane proprii și prin punerea la dispoziția propriilor angajați și a comunității locale a unor resurse de informare și formare.	implicate în proiect în calitate de aplicant și respectiv administrații publice partenere. Ca și beneficiari indirecti sunt identificați reprezentanții comunității locale, care vor beneficia prin proiect de accesul la resursele de informare fizice și electronice din cadrul centrelor de informare create, precum și de serviciile, optimizate pe care le oferă angajații				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

		- Dezvoltarea capacității autorităților administrației publice locale incluse în proiect de a oferi servicii de calitate cetățenilor, prin creșterea competitivității resurselor umane proprii implicate în programe de formare și prin crearea și dezvoltarea unor centre de resurse ca structuri de dezvoltare instituțională și comunitară.			administrației publice, în urma abilitării în domeniul utilizării noilor tehnologii informaționale și a implementării proiectelor de finanțare.				
8.	Dezvoltare locală și performanță în administrație - instruire dedicată și certificarea specialiștilor în domenii-cheie pentru atragerea de finanțări, implementarea de proiecte, stagii de pregătire externă.	Creșterea capacității administrative și instituționale a Comunei Sălașu de Sus și altor comune din județul Hunedoara în activitatea de elaborare și implementare de proiecte și atragerea de finanțări cu fonduri europene. Stagii de	Management de proiect și monitorizare Achiziții publice: servicii formare; servicii consultanță în management; servicii organizare evenimente; servicii publicitate și PR; achiziții echipamente periferice, consumabile, etc. Conferințe de lansare a proiectului Cercetarea zonei-țintă: nevoi punctuale de formare, interes	R1. Asigurarea relevanței acțiunilor de formare din proiect în raport cu cerințele punctuale ale grupului-țintă R2. Program de instruire dedicată și de certificare a specialiștilor în domenii-cheie pentru	Grupul-țintă al proiectului este alcătuit din personalul de specialitate din cadrul instituțiilor administrației publice locale (APL) parteneri	Comuna Sălașu de Sus	- APL-uri - ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 160.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		pregătire și schimb de experiență externă în spațiul european.	participare la instruire și oportunitate includere în Programul de evaluare în vederea validării competențelor Stagii de experiență externă privind dezvoltarea rurală, în cadrul altor unități administrative din spațiul european. Raport de evaluare a situației din zona-țintă și recomandări privind conținutul și organizarea procesului de formare, interes pentru participarea la acțiunile de formare și evaluare, identificare potențiali membri Rețea județeană Adaptarea suporturilor de curs la cerințele beneficiarilor Creare și funcționare Rețea județeană a specialiștilor din administrația publică în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor investiționale cu finanțare europeană și alte fonduri nerambursabile; Elaborare și diseminare Newsletter Rețea județeană Program de formare a personalului din administrația publică locală din zona-țintă Program de evaluare în vederea validării competențelor obținute pe alte căi decât cele formale pentru specialiștilor Conferință județeană “Excelența în formare - factor-cheie pentru o administrație	atragera de finanțări și implementarea de proiecte: management de proiect și achiziții publice - pentru personalul administrației publice din zona-țintă R3.Asigurarea coeziunii la nivelul grupului-țintă și a proprietății beneficiarilor asupra rezultatelor proiectului - Rețea județeană a specialiștilor din administrația publică în dezvoltare rurală durabilă - Newsletter Rețea - Manual de bune practici în administrația publică: elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare elaborat,	din mediul rural (comune), județul Hunedoara				
--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

			publică performantă pentru dezvoltarea rurală. Elaborare, tipărire și diseminare "Manual de bune practici în administrația publică: elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală" Conferință de închidere și evaluare finală Audit	publicat și diseminat. R4. Conștientizare crescută la nivelul grupului-țintă cu privire la importanța formării în domenii-cheie pentru atragerea de finanțări și promovarea proiectului în zona-țintă R5. Asigurarea implementării corespunzătoare a inițiativei, în deplin acord cu cerințele programului și în condiții de maximă vizibilitate - Management de proiect și monitorizare performante; - Prezența publicului și presei la evenimentele publice ale proiectului. R6. Stagii de expertiză și schimb de						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

				experiență în dezvoltare rurală, la nivelul altor administrații publice locale din spațiul european					
9.	Consolidarea capacității administrative a Comunei Sălașu de Sus și elaborarea strategiei de dezvoltare locală a pentru perioada 2028-2034.	Creșterea calității deciziilor în administrația publică locală, prin dezvoltarea competențelor în formularea de politici publice, de planificare strategică și de dezvoltare de parteneriate interinstituționale	- Management de proiect și monitorizare - Achiziții publice: servicii formare; servicii de consultanță pentru elaborarea strategiei de dezvoltare 2021 – 2027; servicii consultanță în management; servicii organizare evenimente; servicii publicitate și PR; etc. - Conferințe de lansare a proiectului - Instruirea personalului administrației locale în domeniul planificării strategice, formulării de politici publice, dezvoltării de parteneriate - Stagii privind schimbul de experiență în elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală (intern și extern) - Elaborarea strategiei de dezvoltare a pentru perioada 2021-2027 - Dezvoltarea unui portofoliu de proiecte prioritare“Manual de bune practici în administrația publică: elaborarea și	Personal instruit în domeniul planificării strategice, formulării de politici publice, dezvoltării de parteneriate Stagii de experiență efectuate (intern și extern) Strategia de dezvoltare locală a Comunei Sălașu de Sus pentru perioada 2021-2027, elaborată și aprobată de Consiliul Local	Grupul-țintă al proiectului este alcătuit din personalul de specialitate din cadrul aparatului propriu și serviciile din subordinea Consiliului Local, cetățeni, operatori economici și alte organisme din cadrul Comunei.	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 60.000 Euro Buget local Fonduri structurale

			implementarea și monitorizarea strategieilor de dezvoltare rurală” Conferință de închidere și evaluare finală Audit						
10.	Îmbunătățirea sistemului de management al calității la nivelul primăriei comunei Sălașu de Sus (ISO 9001:2008)	Continuarea implementării reformei administrației publice în domeniul descentralizării și deconcentrării în general și a serviciilor publice în particular, prin crearea unor abilități la nivelul de decizie cel mai apropiat de cetățeni. Acest obiectiv contribuie la îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice la nivelul administrației publice locale din România, prin furnizarea unor servicii de calitate la nivelul primăriei și consiliului local al Comunei Sălașu de Sus. Scopul proiectului: Îmbunătățirea furnizării de servicii	Managementul proiectului; Promovarea proiectului; Evaluarea inițială a sistemului actual de furnizare a serviciilor publice; Implementarea Sistemului de Management al Calității în administrația publică locală – Certificare ISO 9001:2008; Reorganizarea instituțională a Primăriei Comune Sălașu de Sus, conform standardului ISO 9001:2008 ; Evaluare, audit și raportare.	1. Proiectul are ca rezultat principal un sistem de management al calității elaborat, adoptat, implementat și certificat la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus. Acest sistem vizează pe termen lung, îmbunătățirea continuă a rezultatelor prin concentrarea asupra cetățenilor și cerințelor a tuturor celorlalte grupuri interesate . 2. În termeni de îmbunătățire a situației grupului țintă, proiectul are următoarele	Angajați ai Primăriei – aparatură de specialitate al primarului și personal din cadrul serviciilor din subordinea consiliului local. Demnitarii publici și personalul cu funcții de conducere.	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2023 - 2027	Total general estimativ: 80.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		publice la nivelul Comunei Sălașu de Sus, prin implementarea acestuia și menținerea permanentă a sistemului de management al calității ISO 9001:2008 pentru serviciile publice oferite de primărie și prin formarea corespunzătoare a angajaților instituției.		rezultate: - 100% din grupul țintă – și-au îmbunătățit cu minim 50% cunoștințele și abilitățile în domenii majore legate de eficientizarea serviciilor publice și buna guvernare (politici publice, planificare strategică, managementul resurselor umane, management financiar, achiziții publice, dezvoltare de parteneriate) – acest rezultat va fi determinat în urma unor chestionare de evaluare a cunoștințelor înainte și după fiecare modul de formare; - 100% din grupul țintă – ca urmare a instituirii, prin Sistemul de Management al						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				Calității, a unui cadru clar de desfășurare a atribuțiilor- vor fi mai responsabili și mai implicați la locul de muncă, mai motivați pentru calitate în activitatea desfășurată;					
11.	Revizuirea și dezvoltarea sistemul de control intern și managerial la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus	Întărirea responsabilității manageriale în sectorul public și a capacității administrative de a implementa sisteme de management/control, în concordanță cu principiile de bună practică, acceptate pe plan internațional. Dezvoltare sistem de monitorizare și evaluare a modului de furnizare a serviciilor publice. Eficientizarea transparenței și integrității la nivelul Comunei Sălașu de Sus	Revizuire și dezvoltare sistem control intern/managerial care vizează ansamblul de elemente implementate de către responsabilii de la toate nivelurile Primăriei Sălașu de Sus, pentru a deține controlul asupra funcționării activităților instituției, în raport cu obiectivele fixate.	Implementarea standardelor de control intern/managerial urmărește să aducă o serie de beneficii Primăriei Comunei Sălașu de Sus, printre care: o mai bună folosire a resurselor și corelarea cu obiectivele instituției; un grad crescut de transparență față de cetățeni, prin publicarea pe site-ul instituției a modului de utilizare a banilor publici; flux	Angajați ai Primăriei – aparatul de specialitate al primarului și personal din cadrul serviciilor din subordinea consiliului local. Demnitarii publici și personalul cu funcții de conducere.	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 40.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		Identificarea posibilităților privind creșterea gradului de conștientizare și a responsabilității ordonatorului principal de credite în implementarea standardelor de control intern. Proiectul va fi elaborat conform OMFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial, cuprinzând standardele de control intern/managerial la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control intern/managerial, republicat cât și a legislației care va fi în vigoare la momentul elaborării și implementării proiectului.		informațional îmbunătățit (cu accent pe circuitul documentelor); monitorizarea continuă a performanțelor instituției publice; identificarea și gestionarea riscurilor privind funcționarea instituției; standardizarea și o mai mare predictibilitate a acțiunilor; responsabilizarea managementului și a personalului de execuție.					
12.	Dezvoltare sistem integrat de cadastru și carte funciară la nivelul Comunei Sălașu de Sus	Dezvoltarea activităților de planificare strategică și operațională prin politici publice,	- Managementul proiectului - Achiziții publice servicii - Dezvoltare sistem informatic și managerial privind sistemul cadastral la nivelul comunei - Activități de intabulare a	Sistem integrat de cadastru li carte funciară implementat la nivelul Primăriei Comunei	UAT Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 360.000 Euro

		reglementare și dezvoltarea unui sistem informatic și managerial privind sistemul cadastral la nivelul comunei.	proprietăților publice de către Primăria comune Sălașu de Sus. - Auditare finală proiect	Sălașu de Sus Informații corecte și complete privind proprietatea unității administrativ-teritoriale – Comuna Sălașu de Sus, suprafața, harta infrastructurii de utilități publice (ex: stâlpi de înaltă tensiune, rețele de apă, rețele electrice, conducte subterane de gaz, apă, canal etc.) situația proprietăților în litigiu etc. Intabularea proprietăților publice de către autoritatea publice locale. Susținerea procesului de înregistrare masivă a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară.					Buget local Fonduri structurale
--	--	---	---	--	--	--	--	--	--

				Evidența corectă și completă a tuturor proprietăților imobiliare va avea consecințe pozitive multiple, dintre care putem enumera: facilitarea exproprierii rapide a terenurilor vizate de lucrări de investiții, reducerea birocrației și impozitarea corectă a terenurilor, evidențierea domeniului public/privat a unității administrativ- teritoriale și al statului român, rezolvarea problemelor legate de actele de identitate, punerea în aplicare a politicilor de comasare a terenurilor în					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				vederea unei mai bune administrări prin programe de dezvoltare, reducerea semnificativă a numărului de litigii având ca obiect regimul juridic al terenurilor. Odată cu realizarea unei evidențe corecte și complete a tuturor proprietăților imobiliare, se vor crea premisele pentru accesul rapid și eficientizat al Comunei Sălașu de Sus la informații actualizate referitor la imobile, deținători, regimul juridic, oportunitățile de impozitare. Prin aceasta, se va obține un grad superior de					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				înțelegere, monitorizare și gestionare a informațiilor și parametrilor relevanți pentru sprijinirea procesului de stabilire a taxelor datorate de către contribuabili în aria de competență a administrației publice locale, Comuna Sălașu de Sus. De asemenea, înregistrarea tuturor imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară va permite trasarea de corelări între parametrii geo-spațiali locali, de natură să sprijine înțelegerea și simularea de scenarii tehnico-economice capabile să					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				producă o creștere a valorii prezente și viitoare a taxelor încasate pe diverse tranșe valorice și zonale, precum și asupra necesităților de adaptare a serviciilor publice oferite în multiple domenii (transport, canalizare, alimentare cu apă etc.).					
13.	Dezvoltare serviciu și sistem de management integrat al situațiilor de urgență	Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și managementul riscurilor Consolidarea capacității de management a Primăriei Comunei Sălașu de Sus în gestionarea situațiilor de risc și urgențe de pe raza comunei Promovarea integrării măsurilor	- Management proiect - Achiziții publice - Dotări echipamente, utilaje, autoutilitare, sisteme informatice, etc. - Dezvoltare serviciu și sistem de management integrat al situațiilor de urgență la nivelul Comunei Sălașu de Sus - Elaborarea hărților de risc de pe raza comunei - Dezvoltare centru reacție rapidă pentru managementul inundațiilor și incendiilor - Activitatea de cercetare-dezvoltare - Gestionarea Situațiilor de Urgență:	- Implementare serviciu și sistem de management integrat al situațiilor de urgență la nivelul Comunei Sălașu de Sus - Hărți de risc finalizate - Înființare centru reacție rapidă pentru managementul inundațiilor și incendiilor.	UAT Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus	- APL-uri - ISU Hunedoara - ONG-uri (Se are în vedere depunere a unui proiect în parteneriat cu alte unități administrative teritoriale)	2021 - 2027	Total general estimativ: 1.800.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		necesare adaptării și prevenirea riscurilor în politicile locale sectoriale, inclusiv modificarea normelor tehnice; Creșterea rezilienței infrastructurii și serviciilor în ceea ce privește riscurile naturale și adaptarea la schimbările climatice (reabilitarea infrastructurii vechi, eroziunea costală, investiții preventive, protecția împotriva inundațiilor pe râuri sau alte structuri specifice ingineriei civile sau măsuri de genul spațiilor verzi în zonele urbane; Investițiile în prevenirea riscurilor și măsuri de management al riscurilor - Consolidarea capacității administrației, cu accent pe evaluarea economică și aptitudini tehnice (dezvoltarea de	prevenirea dezastrelor , prevenirea incendiilor și inundațiilor, Informarea preventivă, prevenirea epidemiilor, pregătirea profesioniștilor și protecția populației, alarmarea populației, adăpostire , pregătire servicii voluntare și private , asigurări la dezastre - Activități de promovare - Auditare finala proiect						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

		infrastructură de pregătire și programe, unelte și metodologii), pentru proiectarea și implementarea planurilor de prevenire a riscurilor, inclusiv cartografierea și evaluarea riscurilor, planuri de management a riscului; <u>elaborarea hărților de risc</u> - Eficientizarea activităților de prevenire a riscului la inundații și incendii cu concentrarea pe măsurile soft și de ecosistem; - Înființare centru de reacție rapidă pentru managementul inundațiilor și incendiilor; - Implementarea de măsuri de mediu în agricultură cu înclinație spre prevenirea și managementul riscului și prevenirea riscului de incendiu la păduri și							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		restaurarea acestora.							
--	--	-----------------------	--	--	--	--	--	--	--

III.3.5 Capital uman, sănătate, cultură și sport.

Scopul acestei intervenții este de a contribui la:

- 1) dezvoltarea resurselor umane ale comunei Sălașu de Sus prin încurajarea formării profesionale în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii; creșterea calității vieții persoanelor marginalizate social sau aflate în stare de vulnerabilitate prin implementarea unor proiecte într-un cadru partenerial eficient administrație publică – societate civilă.
- 2) creșterea atractivității comunei Sălașu de Sus pentru locuitorii acesteia, în special pentru tineri, prin organizarea de activități educaționale, culturale și sportive adaptate grupurilor țintă. Un aspect deosebit de important este necesitatea valorificării bazei materiale existente în comună și stimularea implicării părinților în procesul educativ. Un efect indirect ar fi acela al diminuării riscului de abandon școlar și ratei infracționalității în rândul tinerilor, precum și stabilizarea tinerilor în comuna Sălașu de Sus.

III.3.5.1 Capital uman, sănătate, cultură și sport, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Îmbunătățirea serviciilor publice de asistență socială din comuna Sălașu de Sus	• Prin acest proiect se urmărește dezvoltarea serviciilor publice de asistență socială din comuna Sălașu de Sus; • Crearea de parteneriate cu ONG-uri pentru acordarea de asistență socială persoanelor defavorizate	• Realizarea proiectului • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Oferirea de servicii de calitate de asistență socială pentru persoanele vârstnice din comună • Oferirea de servicii de calitate cu privire la asistență socială pentru persoanele cu dizabilități sau care fac parte din grupuri vulnerabile, din comună • Creșterea implicării societății civile prin acțiuni de voluntariat	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 300.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
2.	Înființarea/reabilitarea serviciului social de tipul centru de zi pentru copii în sistem after-school	Asigurarea unei educații individualizate care să susțină nevoile și potențialul fiecărui copil	• Realizarea studiului de fezabilitate • Elaborarea proiectului tehnic • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului •	• Asigurarea calității procesului de învățământ • Accesul gratuit la educație a tuturor copiilor comunei • Asigurarea numărului de locuri necesare preșcolarilor și	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2023 - 2027	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 500.000 Euro

			Organizarea licitațiilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	școlarilor • • Crearea de noi locuri de muncă adaptarea la nevoile determinate de dorința de a îmbunătăți gradul și calitatea ocupării forței de muncă					Fonduri nerambursabile UE Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
3.	Programe de formare și instruire a locuitorilor comunei Sălașu de Sus în managementul producției și valorificării în domeniul agricol	Prin acest proiect se urmărește oferirea de programe specializate în managementul producției și valorificării în domeniul agricol, pentru locuitorii comunei Sălașu de Sus Calificarea/recalificarea forței de muncă în turism și agro-turism, prelucrarea lemnului, agricultură, tehnicieni.	• Realizarea proiectului • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare • Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului	• Locuitorii comunei vor avea cunoștințele necesare pentru valorificarea produselor pe care le dețin • Eficientizarea producției agricole • Eficientizarea valorificării produselor agricole	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: 5.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
4.	Educarea locuitorilor comunei privind starea de sănătate în scopul creșterii	• Organizarea unor evenimente publice pentru promovarea sănătății populației • Promovarea unor politici pro-nataliste	• Realizarea proiectului • Aprobarea proiectului • Pregătirea și depunerea cererii de finanțare •	Îmbunătățirea stării de sănătate în comuna Sălașu de Sus	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: 5.000 Euro

	stării de sănătate a acestora	la nivel național prin implementarea unor programe sociale țintite către familie și copil; • Derularea unor acțiuni de conștientizare a populației referitor la importanța efectuării analizelor medicale periodice • Derularea unor campanii de informare- comunicare- educare în rândul elevilor comunei privind igiena, educația sexuală, practicarea unui stil de viață sănătos, precum și efectele unor deprinderi nocive pentru sănătate - fumatul, consumul de alcool, consumul de droguri • Inițierea unor parteneriate ale autorității publice locale cu ONG-uri specializate pe probleme de sănătate	Contractarea proiectului • Organizarea licitațiilor • Monitorizare, evaluare, control • Auditul proiectului						Fonduri nerambursa bile UE Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

5.	Promovarea culturii antreprenoriale, formare si sprijin pentru intreprinderi si angajati pentru promovarea adaptabilitatii, dezvoltarea parteneriatului si incurajarea initiativelor pentru partenerii sociali	Promovarea culturii antreprenoriale, flexibilitatii si adaptabilitatii prin sprijinirea competentei, pregatirii profesionale si adaptabilitatii fortei de munca si intreprinderilor	- activitati de instruire si consultanta	- abilitati manageriale dezvoltate - servicii de sprijin pentru demararea unei afaceri furnizate - sprijinirea instrurii in noi tehnologii - planuri de actiune pentru dezvoltarea parteneriatelor	Forta de munca activa sau someri	Primaria comunei Sălașu de Sus Agenti economici ONG-uri	Parteneriat public privat	2021 - 2027	Total general estimativ: 2.000.000 Euro Fonduri Structurale – POS Dezvoltarea resurselor umane Buget local
6.	Masuri active de ocupare a forței de muncă	Crearea de noi locuri de munca	- crearea de noi locuri de munca in domeniul gospodariei comunale	30 locuri de munca temporare, anual	Someri	Primaria comunei Sălașu de Sus	AJOFM	2021 - 2027	Total general estimativ: 50.000 euro/anual Fonduri Structurale – POS Dezvoltarea resurselor umane Bugetul local, aprox. 6.000 euro anual
7.	Program de instruire și formare profesională continuă a personalului	Creșterea randamentului școlar Îmbunătățirea calității demersului didactic	Organizarea de cursuri de formare ptr. cadrele didactice.	Cuprinderea în sistemul de formare continuă a min.80% din resursele umane din învățământ	Profesori	Primăria comunei Sălașu de Sus	Inspectoratul Școlar Județean Casa Corpului Didactic ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 40.000 Euro

	din învățământ								Fonduri nerambursabile UE Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
8.	Îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de padure) și industriei agro-alimentare.	- facilitarea accesului la serviciile de formare, informare și difuzare de cunoștințe a persoanelor adulte care activează în sectoarele agro-alimentar și forestier. - dobândirea de informații și cunoștințe care să permită gospodărirea durabilă a pădurilor, transformărilor sociale cum ar fi îmbunătățirea condițiilor de viață și reducerea somajului în zonele rurale.	Acțiunile de informare și difuzare de cunoștințe și de formare profesională – inițiere, specializare și perfecționare	Peste 60% din numărul fermierilor și proprietari de pădure care au terminat activitatea de pregătire profesională cu succes Creșterea economică prin productivitatea muncii	I. - fermieri și alte persoane ocupate în sectoarele agricol și forestier ; - personalul din unitățile de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere; - fermieri pentru acțiuni menite să-și restructureze și să-și modernizeze exploatarea II Furnizorii	Parteneriat public - privat	Primăria Comunei Sălașu de Sus	2021 - 2027	Total general estimativ: 80.000 Euro Fonduri Structurale UE Ajutorul public (80% contribuție comunitară și 20% contribuție națională)

					actiunilor de formare profesionala: Primăria Comunei Sălașu de Sus, instituții private				
9.	Prevenirea creșterii numărului de persoane implicate în agricultura de subzistență	Diminuarea agriculturii de subzistență	– derularea de programe, campanii, activități de informare și conștientizare în școlile din mediul rural, în vederea familiarizării tinerilor din mediul rural cu oportunitățile oferite de piața muncii, în domenii de activitate neagricole; - furnizarea de servicii de evaluare și dezvoltare de abilități, consiliere și orientare profesională etc., în vederea motivării și creșterii șanselor tinerilor din mediul rural de a participa la cursuri de formare profesională în domenii de activitate neagricole; –dezvoltarea de parteneriate durabile între școli, agenți economici din regiune, artizani	- nr. scăzut de exploatații de subzistență - sector economic dezvoltat	• tineri din mediul rural care au abandonat sau au părăsit de timpuriu școala, fără a obține o calificare; • tineri din mediul rural cuprinși într-o formă de învățământ; • angajatori, lucrători pe cont propriu și angajați din sectoare neagricole, din mediul rural	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Inspectoratul Scolar al județului Hunedoara	2021 - 2027	Total general estimativ: 5.000 Euro/anual Fonduri Structurale UE Buget local

			locali, etc. pentru organizarea de stagii de practică, tabere de creație destinate revitalizării meseriilor și artelor tradiționale etc.)						
10.	Dezvoltarea resurselor umane din comuna Sălașu de Sus, cursuri de perfecționare, calificare și recalificare în funcție de piața forței de muncă muncii	Acțiuni de sensibilizare și îndrumare care să asigure dezvoltarea resurselor umane în mediul rural Cursuri și instruiți, perfecționare, calificare și recalificare	– derularea de campanii, activități de informare, conștientizare, motivare și consiliere a persoanelor ocupate în agricultura de subzistență privind oportunitățile de angajare în alte domenii de activitate neagricole ; – derularea de campanii de conștientizare, promovare și sprijinire a angajării în activități neagricole a femeilor din mediul rural ocupate în agricultura de subzistență; – derularea de programe, campanii, activități de conștientizare, motivare, consiliere adresate persoanelor din mediul rural implicate în activități	- minim o campanie organizată anual - minim 3 seminarii/sesiuni de instruire organizate anual - minim 200 de persoane participante la evenimente. - resurse umane dezvoltate	- persoane ocupate în agricultura de subzistență - angajatori, lucrători pe cont propriu și angajați din sectorul agricol. - șomeri - persoane defavorizate, etc.	Primăria Comunei Sălașu de Sus	- societăți consultanță resurse emane	2021 - 2027	Total general estimativ: 1.800.000 euro Fonduri Structurale UE POSDRU Buget local

			economice neagricole pentru asigurarea participării lor la activități de dezvoltare profesională, pentru creșterea competitivității, productivității, a calității serviciilor furnizate, adaptarea la nevoile și evoluția pieței locale etc.; – derularea de campanii de conștientizare la nivelul angajaților și angajatorilor din mediul rural, pentru transformarea muncii „la negru” în forme legale de angajare în scopul creșterii șanselor dezvoltării resurselor umane;						
11.	Calificarea/recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în agricultura de subzistență	Acțiuni de formare destinate reducerii numărului de persoane ocupate în agricultura de subzistență și implicare în alte domenii neagricole	– calificarea sau recalificarea populației din mediul rural ocupate în agricultura de subzistență, inclusiv ca rezultat al procesului de restructurare industrială, în domenii cerute pe piața locală sau regională: construcții, turism și	- minim 5 cursuri organizate anual - minim 75 de beneficiari anual - persoane calificate, recalificate și instruite în alte domenii decât cel agricol	- persoane necalificate sau care au o calificare ce nu mai corespunde necesităților actuale	Primăria Comunei Sălașu de Sus	- furnizori de servicii de calificare/recalificare, instruire și perfecționare acreditați. - societăți consultanță resurse emane	2021 - 2027	Total general estimativ: 20.000 Euro/anual Fonduri Structurale UE Buget local

			servicii adiacente, meșteșuguri specifice, servicii sociale sau de sănătate, protecția mediului, tehnologia informației/ telecomunicații etc.; – instruirea/perfecționarea resurselor umane din mediul rural implicate în activități economice neagricole, pentru asigurarea sustenabilității pe termen lung a locurilor de muncă existente deja în mediul rural.						
12.	Dezvoltarea capacității serviciului de asistență socială - Primăria comunei Sălașu de Sus	Facilitarea și dezvoltarea serviciului de teren și a anchetelor sociale la domiciliul solicitanților de ajutor social	- elaborare plan de dezvoltare a serviciului de asistență socială - dezvoltarea compartimentului de asistență socială prin angajare personal de specialitate/asistenți sociali. - formare/dezvoltare personal prim participarea la cursuri de specialitate - achiziționarea vehicul pentru anchete și serviciile sociale de teren	- serviciu de asistență socială dezvoltat	- persoane beneficiari de ajutor social sau a altor servicii sociale.	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total general estimativ: 20.000 euro Fonduri Structurale UE Buget local

			- identificare și elaborare proiecte de finanțare pentru dezvoltarea capacității serviciului de asistență socială.						
13.	Centru social - Cămin pentru persoane vârstnice - Comuna Sălașu de Sus	Dezvoltare serviciu social pentru persoane vârstnice Ingrijirea persoanelor varstnice	- elaborare documentatii tehnice - atribuire contract de lucrări și dotări camin pentru persoane vârstnice, inclusiv aparatură specifică. - demarare lucrări si dotari - receptie lucrari si dotari	- camin pentru persoane vârstnice modernizat și dotat care corespunde standardelor în domeniu - servicii de calitate	- persoane vârstnice beneficiari ai serviciilor din cadrul caminului pentru persoane vârstnice al Comunei Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2023 - 2027	Total General: 600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
14.	Centru de zi pentru persoane vârstnice al Comunei Sălașu de Sus	Proiectul urmărește să dezvolte capacitatea serviciilor de asistență socială din Comuna Sălașu de Sus de a acorda servicii sociale de calitate pentru grupurile vulnerabile, incapabile de a-și îmbunătăți situația prin eforturi proprii. Scopul proiectului este de a înființa în comuna Sălașu de Sus un <i>Centru de zi pentru persoane</i>	- Amenajarea și dotarea Centrului de zi pentru persoane vârstnice Sălașu de Sus, în vederea asigurării unei funcționări optime - Mobilizarea echipei de specialiști și recrutarea voluntarilor Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Sesiuni de formare și dezvoltare a personalului Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Crearea sistemului informațional și întreținerea bazei de	- Infrastructură creată și dotarea cu echipament a acesteia - Minimum 350 de persoane, vor fi beneficiari ai serviciilor acordate direct la sediul Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Sălașu de Sus - Minim 30 de persoane vor fi beneficiari permanenți și direcți ai Centrului - Vor fi organizate cel puțin 30 de	Grupul țintă al proiectului este format din cetățeni persoane vârstnice, aflate în situație de vulnerabilitate, cu risc sau marginalizat social și cu nevoi de informare, consiliere, asistență socială și alte servicii comunitare, pentru	Primăria Comunei Sălașu de Sus	ONG-uri acreditate în furnizare de servicii sociale	2023 - 2027	Total General: 350.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

		vârstnice, aflate în situație de vulnerabilitate, care să asigure accesul rapid al acestui grup la servicii sociale cu caracter primar informare în domeniul drepturilor de protecție socială dar și în alte domenii esențiale pentru satisfacerea nevoilor de informare ale grupului țintă, consiliere psihologică, socializare și petrecere a timpului liber.	date - Asigurarea vizibilității proiectului - Preîntâmpinarea nevoilor de informare ale persoanelor vârstnice - Furnizarea serviciilor gratuite beneficiarilor în cadrul Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Implicare în politicile sociale - Activități de Fund – raising	momente festive, activități sociale și de petrecere a timpului liber, concursuri. - Peste 90% din clienții Centrului de zi, vor fi satisfăcuți de serviciile primite - Va fi încheiat minimum un parteneriat și va fi elaborat minimum un proiect în vederea continuării activității, diversificării și dezvoltării Centrului de zi - Vor fi întocmite cel puțin patru rapoarte și recomandări către Consiliul Local al Comunei Sălașu de Sus privind problemele generale ale persoanelor vârstnice. - Vor fi realizate minim trei schimburi de experiență cu alte - Centre de Zi pentru persoane vârstnice.	ameliorarea situației sociale a acestora, creșterea gradului de independență în eforturile și acțiunile proprii de rezolvare a problemelor cu care se confruntă. Aici distingem următoarele categorii/grupuri țintă: - persoane care nu au familie sau nu se află în întreținerea unei sau unor persoane obligate la aceasta, potrivit dispozițiilor legale în vigoare - nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				- Minim doi membri ai echipei de proiect vor fi instruiți la nivel avansat pe tematici de consiliere - Va fi încheiat minimum un parteneriat și va fi elaborat minimum un proiect în vederea continuării activității, diversificării și dezvoltării Centrului de zi	suficiente pentru asigurarea îngrijirii necesare; Grupul țintă este format cu preponderență din locuitori ai Comunei Sălașu de Sus, fără studii sau cu studii medii sau gimnaziale, care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege, marginalizat e social sau cu risc de marginalizare, aflate în situație de vulnerabilitate				
15.	Dezvoltarea pieței muncii în comuna Sălașu	Acțiuni de asistență a populației din mediul rural aflate	• acordarea de burse tinerilor din mediul rural care au părăsit școala de timpuriu	• tineri din mediul rural care au abandonat sau au părăsit de timpuriu	- burse acordate tinerilor pentru	Primăria Comunei Sălașu de Sus	- furnizori de servicii de calificare/recalificare,	2021 - 2027	Total general estimativ: 20.000

	de Sus	în căutarea unui loc de muncă în sectoare neagricole - consiliere, și sprijin în găsirea unui loc de muncă, servicii de plasament, job-club în mediul rural, târguri de job orientate etc.	pentru continuarea școlii și obținerea unei calificări; • crearea unor ateliere de practică în cadrul școlilor din comuna Sălașu de Sus; • organizarea unor module de practică a elevilor din mediul rural în cadrul agenților economici din regiune, stagii de practică, tabere de creație; • activități de informare, conștientizare, orientare, consiliere, motivare, activare, asistență pentru găsirea unui loc de muncă, promovare în mediul rural; • elaborarea de analize și prognoze privind piața muncii în comuna Sălașu de Sus; • dezvoltarea de curricule adresate formării profesionale a populației ocupate în agricultura de subzistență, respectiv instruirii/perfecționării resurselor umane din	școala, fără a obține o calificare; • tineri din mediul rural cuprinși într-o formă de învățământ; • adulți ocupați în agricultura de subzistență; • angajatori, lucrători pe cont propriu și angajați din sectoare neagricole, din mediul rural.	continuarea școlii și obținerea unei calificări - minim un atelier de practică înființat - minim 5 stagii de practică organizate anual - organizare a minim 5 burse de locuri de muncă anual - studiu elaborat privind piața muncii în comuna Sălașu de Sus		instruire și perfecționare acreditați. - societăți consultantță resurse emane		Euro/anual Fonduri Structurale UE Buget local
--	--------	--	---	--	---	--	--	--	---

			mediul rural ocupate in sectoare neagricole;						
16.	Reducerea șomajului în Comuna Sălașu de Sus – „Fii activ pe piața muncii”	Reducerea șomajului în Comuna Sălașu de Sus prin dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare a locurilor de muncă prin acțiuni preventive și corective” Proiectul "va investi în capitalul uman, îl va face mai competitiv pe piața muncii, dar va facilita și accesul unui număr de persoane, sprijinind dezvoltarea competențelor individuale către un loc de muncă".	Managementul proiectului Proceduri de achiziție publică Activități de promovare proiect Programe de formare Implementarea de programe integrate în rândul șomerilor, evaluarea și certificarea acestora, monitorizarea grupului țintă pe o perioadă de șase luni în vederea angajării, formarea profesională a șomerilor din municipiu, stimularea participării acestora la programe integrate prin depășirea dificultăților în adaptarea la cerințele pieței muncii ori căutarea și menținerea unui loc de muncă	Sprijinirea un număr de minim 400 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă	Minim 400 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă	Primăria comunei Sălașu de Sus	ONG-uri Instituții de învățământ	2021 - 2027	Total general estimativ: 400.000 Euro Fonduri Structurale – POS Dezvoltarea resurselor umane Buget local
17.	Înființare centru medical/ dispensar - sat Sălașu de Sus cu punct farmaceutic și	- îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor publice de sănătate în Comuna Sălașu de Sus.	Proiectul propune înființarea unui centru medical/ dispensar - sat Sălașu de Sus cu punct farmaceutic și	Centru medical/ dispensar - sat Sălașu de Sus cu punct farmaceutic și sanitar Sălașu de Sus, înființat,	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrările vor fi contractate	2023 - 2027	Total general estimativ: 250.000 Euro

	sanitar Sălașu de Sus		sanitar Sălașu de Sus Elaborare Studii de Fezabilitate, Proiecte Tehnice. Licitație și atribuire lucrări și dotări Recepție lucrări și furnizare produse.	funcțional/operațional					Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE
18.	Dezvoltarea activităților sportive	- amenajare bază și terenuri sportive pentru antrenament și competiții fotbalistice <i>În perioada 2018 – 2020, Primăria Comunei Sălașu de Sus demarează proiectul Construirea unei sali de educație fizică școlare pentru copii și sau cetățenii comunei Salasu de Sus. Valoarea investiției în sumă de 3.500.000 lei este asigurată de la bugetul de stat prin Compania Națională de Investiții</i> Primăria Comunei Sălașu de Sus a	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție și dotări - realizare lucrări bază/club sportiv: amenajare terenuri sportive și dotare echipa de fotbal - înființarea unei asociații sportive sau societăți pentru conducerea și administrarea clubului - amenajare parcuri	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - terenuri sportive amenajate - bază/club sportiv amenajat și dotat corespunzător	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 2.000.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de

		<i>depus proiectul ” Construire Baza Sportiva Tip 1 in satul Salasu de Sus, comuna Salasu de Sus”, pentru finanțare de la bugetul de stat prin Compania Nationala de investitii. Perioada de implementare propusă: 10/2019 – 10/2023. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare/a șteptare. Valoarea investiției este în sumă de 8.100.000 lei</i> <i>Achiziții:</i> <i>Construcție baza sportive Tip 1, CPV 45212220-4, valoare 8.100.000 (fără TVA)</i>							Sus – bugetul local Parteneriat public – privat
19.	Construire bazin de inot in comuna Sălașu de Sus	- amenajare bazin de înot pentru activități sportive și de agrement (construirea unui bazin de inot pe raza comunei	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție si dotari - realizare lucrări și dotări bazin de înot - înființarea unei	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - bazin de înot	Comunitatea locală - elevii Scolii Generale Petros	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: Lucrări infrastructur ă:

		Sălașu de Sus) Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul " Construire bazin de inot in comuna Salasu de Sus, satul Salasu de Sus, judetul Hunedoara", pentru finanțare de la bugetul de stat prin Compania Nationala de investitii. Perioada de implementare propusă: 08/2019 – 08/2024. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare/a șteptare. Valoarea investiției este în sumă de 8.000.000 lei	asociatii sportive sau societati pentru administrarea bazinului de înot - amenajare parcări	amenajat și dotat corespunzător					2.000.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvername ntale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public - privat
20.	Construire teren tenis in comuna Sălașu de Sus	- amenajare teren de tenis pentru diversificarea activităților sportive în comuna Sălașu de Sus	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic constructie si dotari - realizare lucrări și dotări teren de tenis - inființarea unei asociatii sportive sau societati pentru	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - teren de tenis amenajat și dotat corespunzător	- Comunitatea locală - Elevi	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: Lucrări infrastructur ă: 30.000 Euro

			administrarea terenului de tenis - amenajare parcări						Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public – privat
21.	Amenajare terenuri și săli de sport în satele comunei Sălașu de Sus	Suținerea și diversificarea activităților sportive în comuna Sălașu de Sus	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție și dotări - realizare lucrări și dotări teren de fotbal - amenajare parcări	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - terenuri și săli de sport amenajate și dotate corespunzător	- Comunitatea locală - Elevi	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 3.200.000 Euro

									Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public – privat
22.	Reabilitarea și modernizarea bazei materiale și a infrastructurii unităților de învățământ și a grădinițelor din comuna Sălașu de Sus	Creșterea nivelului de confort al elevilor în timpul procesului de învățământ Îmbunătățirea performanțelor școlare Scăderea ratei de abandon școlar <i>În perioada</i>	Proiectul propune reabilitarea și modernizarea bazei materiale și a infrastructurii unităților de învățământ din satele componente a comunei Sălașu de Sus Elaborare Studii de Fezabilitate, Proiecte Tehnice.	Creșterea nivelului de confort al elevilor și preșcolarilor în timpul procesului de învățământ Îmbunătățirea performanțelor școlare Scăderea ratei de abandon școlar	Preșcolari Elevii Cadre didactice Unități de învățământ	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneri privați Inspectoratul Școlar Județean Lucrările vor fi contractate	2021 - 2027	Total general estimativ: 2.400.000 Euro Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local

		07/2018 – 06/2018, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de reparații capitale la clădirea școlii din localitatea Paroș (inclusiv întreținere) În perioada 06/2019-09/2019, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de reparații capitale – Școala primară Salasu de Sus. Valoarea totală a investiției în sumă de 110.000 lei a fost asigurată de la bugetul local. Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul "Reabilitare, modernizare, extindere și dotare școala Salasu de Sus, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara" pentru finanțare prin Program Operational Regional, Masura	Licitație și atribuire lucrări. Achiziționare mobilier Renovarea/modernizarea spațiilor existente Achiziție microbuz (minim 24 de locuri) Dotarea unităților de învățământ cu tehnică de calcul, birotică, mobilier, material didactic Pentru perioada 06/2018 – 06/2021, Primăria Comunei Sălașu de Sus a demarat proiectul "Construire grădiniță 2 sală grupă, program normal în comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara". Valoarea proiectului în sumă de 1.700.000 lei este asigurată de la bugetul de stat prin Ministerul Educației Naționale și Programul Operational Regional						Fonduri nerambursabile UE
--	--	--	---	--	--	--	--	--	---------------------------

		10.1 • Obiective: Reabilitarea, modernizarea, extinderea si doatrea scolii gimnaziale din localitatea Salasu de Sus, comuna Salasu de Sus, astfel incat invatamantul sa se desfasoare intr-un proces cat mai avansat iar elevii scolii sa se bucure de toate dotarile necesare Perioada de implementare propusă: 06/2018 – 06/2021. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare/a șteptare. Valoarea investiției este în sumă de 8.000.000 lei Achiziții: - Consultanta depunere cerere, CPV 71322000-1, valoare 45.000	Achiziții: Lucrari de constructii cladiri, CPV 45210000-2, valoare 1.700.000 lei (fără TVA)						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

		<i>lei (fără TVA)</i> - Consultanta management, CPV 79411000-8, valoare 90.000 lei (fără TVA) - Proiectare, CPV 79415200-8, valoare 160.000 lei (fără TVA) - Dirigenție santier, CPV 71520000-9, valoare 21.000 lei (fără TVA) - Executie lucrari, CPV 45214200-2, valoare 8.000.000 lei (fără TVA)							
23.	Evenimente culturale artistice și sportive	Angrenarea și participarea cetățenilor la activități culturale artistice și sportive	Organizare și dezvoltare periodică de programe și acțiuni culturale - artistice în comuna Sălașu de Sus, serbări tradiționale: (nedei și manifestări socio-culturale, sărbători de iarnă, sărbătorile comunei, etc.)	Activități culturale artistice, educative și sportive organizate pe raza comunei Sălașu de Sus	Comunitatea locală	Primăria comuna Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2021 - 2027	Total general estimativ: 120.000 Euro/an Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local

									Fonduri nerambursabile UE Parteneriat public privat Donații, sponsorizări, etc.
24.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea căminelor culturale din satele comunei Sălașu de Sus	Scopul proiectului este creșterea calității vieții culturale în mediul rural – comuna Sălașu de Sus, prin reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și dotarea așezămintelor culturale. Obiectivele specifice: - întărirea rolului așezămintelor culturale și posibilitatea ca acestea să devină centre comunitare de acces la informație și cultură în comuna Sălașu de Sus - întărirea coeziunii sociale, diversificarea ofertei culturale și	Elaborare studii de fezabilitate, proiecte tehnice. Contractare și execuție lucrări, dotări: a) reabilitarea și modernizarea așezămintelor culturale b) dotarea așezămintelor culturale <i>În perioada 06/2018 – 06/2021, Primăria Comunei Sălașu de Sus demarează proiectul "Reabilitarea, modernizarea și dotarea așezămintelor culturale din satele Nucsoara și Râu</i>	Cămine culturale reabilitate și modernizate în satele componente a comunei Sălașu de Sus	Locuitorii întregii unități administrative teritoriale a comunei Sălașu de Sus	Primăria Sălașu de Sus	ONG-uri	2021-2027	Total general estimativ: 500.000 Euro Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Programul național de reabilitare, modernizare și dotare a așezămintelor culturale Fonduri Structurale Buget Local

		creșterea gradului de acces si de participare a comunităților rurale la viața culturală. În perioada 07/2018 – 06/2018, Primăria Comunei Sălașu de Sus a efectuat lucrări de reparații capitale la clădirea căminului cultural din localitatea Paroș Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul "Reabilitare, modernizare si dotare asezamant cultural in comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara" pentru finanțare la Compania Nationala de Investitii. Perioada de implementare propusă: 06/2018 – 06/2022. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în analiză/evaluare.	Mic, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara". Prin acest proiect se vor reabilita asezamintele culturale din Nucsoara si Râu Mic, precum si dotarea lor spre a facilita organizari de evenimente si tot ce este necesar pentru cetatenii comunei Salasu de Sus. Valoarea investiției în sumă de 1.667.000 lei, este asigurată prin PNDR, AFIR, Sm. 7.6 Achiziții: - Servicii de proiectare si executie lucrari, CPV 45231300-8, valoare 650.000 lei (fără TVA) - Asistenta tehnica si dirigenție de santier, CPV 71520000-9, valoare 30.500 lei (fără TVA) - Utilaje fara montaj, CPV 32322000-6,						
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		Valoarea investiției este în sumă de 1.974.000 lei Achiziții: Reabilitare si dotare asezamant cultural, CPV 45210000-2, valoare 1.974.000 lei (fără TVA)	valoare 60.000 lei (fără TVA) - Dotari, CPV 32000000-3, valoare 220.000 lei (fără TVA) - Active necorporale, CPV 48500000-3, valoare 6.000 lei						
		Primăria Comunei Sălașu de Sus a depus proiectul " Reabilitare, modernizare, extindere si dotare asezaminte culturale din satele Coroiesti, Malaiesti, Ohaba de Sub Piatra, Zavoi, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara" pentru finanțare la Compania Nationala de Investitii. Perioada de implementare propusă: 11/2019 – 12/2024. În prezent, proiectul nu este finanțat, se află în							

		<i>analiză/evaluare.</i>							
25.	Protejarea patrimoniului cultural de interes local al Comunei Sălașu de Sus - Reabilitare lăcaș de cult.	Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu	Elaborare studii de fezabilitate, proiect tehnic Contractare și execuție lucrări de amenajare, Amenajări peisagistice pentru evidențierea obiectivului reabilitat Construcția utilităților anexe (parcaj, grup sanitar, reclame și indicatoare);	Reabilitare/modernizare biserici/lăcașe de cult	Locuitorii comunei Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Directia Judeteana de Cultura si Culte ONG-uri	2021 - 2027	Total general estimativ: 600.000 Euro Fonduri Structurale Buget Local Donații/sponsorizări
26.	Înfrățiri/colabări/consolidări parteneriate între comuna Sălașu de Sus și alte unități administrative teritoriale din spațiul UE	Dezvoltarea parteneriatelor culturale și de dezvoltare locală între comuna Sălașu de Sus și alte unități administrative teritoriale din spațiul UE. Identificarea posibilităților de înfrățire și/sau colaborări Dezvoltarea de	- Studiu privind oportunitățile de înfrățire a Comunei Sălașu de Sus - organizarea de vizite, schimburi de experiență, culturale, participarea la diferite evenimente și acțiuni în comun - elaborarea documentelor oficiale de înfrățire, încheierea și aprobarea acestora de către consiliile	- realizarea a cel puțin a unei înfrățiri între comuna Sălașu de Sus și o altă localitate din spațiul UE - realizarea a cel puțin 5 acțiuni în comun - schimburi de experiență - dezvoltare locală	Comunitatea Locală	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2021 - 2027	Total general estimativ: 100.000 Euro Fonduri Structurale Buget Local

		acțiuni și proiecte comune	locale. - elaborarea de proiecte și acțiuni comune cu localitățile înfrățite						
--	--	----------------------------	---	--	--	--	--	--	--

V. BUGETUL STRATEGIEI

Nr. crt.	Domeniile de intervenție:	Buget General estimativ (Euro) 2021 – 2027	Număr de proiecte propuse
1.	Infrastructură și mediul înconjurător	36.444.000,00	29
2.	Dezvoltare rurală durabilă, agricultură, turism și agroturism	34.208.000,00	27
3.	Economie, industrie, servicii, mediul de afaceri și competitivitate	8.638.000,00	9
4.	Capacitate administrativă, creștere inteligentă și digitalizare	9.640.000,00	13
5.	Capital uman, sănătate, cultură și sport	18.685.000,00	26
TOTAL GENERAL		107.615.000,00	104

VI. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Un comitet de monitorizare va fi creat pentru supravegherea implementării, monitorizării și evaluării strategiei. Comitetul de monitorizare va fi prezidat de Primarul comunei Sălașu de Sus și asistat de un secretariat permanent, responsabil de pregătirea documentelor pentru discuții în cadrul comitetului și pentru redactarea agendei și minuterelor reuniunilor acestuia.

Comitetul de monitorizare va reflecta principiul parteneriatului, incluzând reprezentanți ai primăriei comunei Sălașu de Sus și al serviciilor publice, parteneri sociali, agenți economici și organizații neguvernamentale care pot avea o contribuție eficientă la implementarea strategiei.

Comitetul de monitorizare va fi creat nu mai târziu de 3 luni de la aprobarea strategiei de către Consiliul local al comunei Sălașu de Sus. Comitetul de monitorizare se va întruni de cel puțin două ori pe an.

Două evaluări intermediare vor fi realizate de evaluatori independenți, contractați de Primăria Comunei Sălașu de Sus, în anii 2023 și 2027 pentru a verifica relevanța, eficiența, eficacitatea, utilitatea și sustenabilitatea strategiei și a oferi recomandări pentru îmbunătățirea acestora și lecții pentru viitoarele intervenții de acest gen.

ANEXĂ
PROIECTE ȘI INVESTIȚII DERULATE ÎN PERIOADA 2014-2020

1. Proiecte și investiții ce au fost finalizate sau sunt în curs de implementare, derulate de Primărie/Consiliul Local cu finanțare de la bugetul local, credite, consiliul județean, fonduri guvernamentale, fonduri europene și/sau alte surse de finanțare nerambursabilă, **exclusiv pentru perioada 2014 – 2020:**

FINALIZATE PÂNĂ ÎN ANUL 2020:

- Titlul proiectului/investiției: **Reabilitare rețele de alimentare cu apă cu stații de tratare monobloc, în satele Coroiești, Riul Mic, Riul Alb, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara**
- Obiective: Refacerea captărilor de apă existentă prin modernizare cu stații noi de tratare și filtrare a apei
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -
- Stadiul proiectului/investiției: finalizat
- Beneficiari/ Grup țintă: populația comunei Salasu de Sus
- Parteneri (dacă este cazul): -
- Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 10/2012-11/2017
- Sursele de finanțare: Program Național de dezvoltare locală
- Valoarea totală (fără TVA) 1.506.045,70 lei

- Titlul proiectului/investiției: **Canalizarea apelor uzate în sistem centralizat pentru satele Coroiești, Râu Mic, Râu Alb, comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara**
- Obiective: Înființarea sistemului de canalizare în satele Coroiești, Râu Mic, Râu Alb, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -
- Stadiul proiectului/investiției: finalizat
- Beneficiari/ Grup țintă: populația comunei Salasu de Sus
- Parteneri (dacă este cazul): -
- Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 07/2014-04/2018
- Sursele de finanțare: Program Național de dezvoltare locală
- Valoarea totală (fără TVA) 5.269.000 lei

- Titlul proiectului/investiției: **Alimentare cu apă și canalizare în satele Nucsoara, Paros, Pestera, Zavoi, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara**
- Obiective: Înființare sistem de alimentare cu apă și canalizare în satele Nucsoara Paros, Pestera, Zavoi, comuna Salasu de Sus, județul Hunedoara
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -

- Stadiul proiectului/investiției: finalizat
 - Beneficiari/ Grup țintă: populația comunei Salasu de Sus
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 02/2013-10/2018
 - Sursele de finanțare: Agenția fondului pentru mediu
 - Valoarea totală (fără TVA) 7.900.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Reparatie capitala DJ 667 A, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Afaltarea drumului judetean din comuna Salasu de Sus, pe ruta Ohaba de Sub Piatra – Salasu de Jos – Salasu de Sus – Malaieș – Nucsoara, spre a facilita accesul în comuna Salasu de Sus, și a crește numărul turistilor în comuna noastră
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: finalizat
 - Beneficiari/ Grup țintă: populația comunei Salasu de Sus
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 04/2019 – 06/2019
 - Sursele de finanțare: Consiliul Județean Hunedoara
 - Valoarea totală (fără TVA) 1.600.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Reparații capitale clădire cămin cultural, clădire școală și gard împrejmuitoare în localitatea Paros, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Reparația capitală a căminului cultural din satul Paros, spre a fi organizate diferite manifestări în incinta clădirii
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: finalizat
 - Beneficiari/ Grup țintă: populația
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 07/2018 – 06/2018
 - Sursele de finanțare: Buget local
 - Valoarea totală (fără TVA) 250.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Dotarea serviciului utilitar prin achiziționare utilaj multifuncțional pentru întreținere drumuri și zone verzi în comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Achiziționarea unui buldoexcavator spre a facilita și întreține drumurile comunei, terenuri aferente domeniului public, deszăpezire, precum și alte lucrări necesare
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: finalizat
 - Beneficiari/ Grup țintă: populația
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 02/2017 – 05/2019
 - Sursele de finanțare: GAL – Masura 6.3

- Valoarea totală (fără TVA) 479.000 lei
- Titlul proiectului/investiției: **Modernizare infrastructura rutiera de interes local in comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
- Obiective: Asfaltarea a 4 sate (Nucsoara, Paros, Pestera, Zavoi), comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -
- Stadiul proiectului/investiției: finalizat
- Beneficiari/ Grup țintă: populatia comunei Salasu de Sus, si alte persoane
- Parteneri (dacă este cazul)-
- Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 07/2018 – 09/2019
- Sursele de finanțare: PNDR Sm. 7.2
- Valoarea totală (fără TVA) 4.099.000 lei
- Titlul proiectului/investiției: **Reparatii capitale – Scoala primara Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
- Obiective: Reparatia interioara a intregii scoli, spre a facilita un proces cat mai confortabil de desfasurarea a invatamantului
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -
- Stadiul proiectului/investiției: finalizat
- Beneficiari/ Grup țintă: populatia comunei Salasu de Sus, si alte persoane
- Parteneri (dacă este cazul)-
- Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 06/2019-09/2019
- Sursele de finanțare: Buget local
- Valoarea totală (fără TVA) 110.000 lei
- Titlul proiectului/investiției: **Modernizare strazi in localitatea Paros, L=3,971 km, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
- Obiective: Asfaltarea strazilor din localitatea Paros, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara.
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -
- Stadiul proiectului/investiției: finalizat
- Beneficiari/ Grup țintă: populatia comunei Salasu de Sus, si alte persoane
- Parteneri (dacă este cazul)-
- Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 03/2019 – 10/2019
- Sursele de finanțare: PNDL II
- Valoarea totală (fără TVA) 5.065.607,50 lei
- Titlul proiectului/investiției: **Construire sala de educatie fizica scolara in comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
- Obiective: Construirea unei sali de educatie fizica scolare pentru copii si sau cetatenii comunei Salasu de Sus
- Activități principale: -
- Rezultate obținute (cuantificabile): -

- Stadiul proiectului/investiției: în executie
 - Beneficiari/ Grup țintă: elevii școlii generale ai comunei Salasu de Sus, și alte persoane
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 07/2018 – 07/2020
 - Sursele de finanțare: Compania Nationala de Investitii
 - Valoarea totală (fără TVA) 3.500.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **WI FI gratis in satele comunei Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Retea de internet gratis in satele comunei Salasu de Sus, in parcuri si locuri publice pentru toti cetatenii comunei si vizitatori
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: în executie
 - Beneficiari/ Grup țintă: cetatenii comunei si vizitatorii ei
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 03/2019 – 08/2020
 - Sursele de finanțare: Fonduri europene
 - Valoarea totală (fără TVA) 70.500 lei

PROIECTE AFLATE ÎN IMPLEMENTARE CE URMEAZĂ A FI FINALIZATE:

- Titlul proiectului/investiției: **Reabilitarea, modernizarea si dotarea asezamintelor culturale din satele Nucsoara si Rau Mic, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Reabilitare asezamintelor culturale din Nucsoara si Rau Mic, precum si dotarea lor spre a facilita organizari de evenimente si tot ce este necesar pentru cetatenii comunei Salasu de Sus
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: în executie
 - Beneficiari/ Grup țintă: cetatenii comunei si vizitatorii ei
 - Parteneri (dacă este cazul)-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 06/2018 – 06/2021
 - Sursele de finanțare: AFIR, Sm. 7.6
 - Valoarea totală (fără TVA) 1.667.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Construire gradinita 2 sali grupa, program normal in comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Construirea unei gradinite in comuna Salasu de Sus, necesar pentru copii din comuna precum si alte persoane care se vor stabili in comuna noastra
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: licitatie

- Beneficiari/ Grup țintă: copiii comunei Salasu de Sus
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 06/2018 – 06/2021
 - Sursele de finanțare: Ministerul Educației Naționale în parteneriat cu Programul Operațional Regional
 - Valoarea totală (fără TVA) 1.700.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Infiintare sistem de supraveghere video in localitatile Salasu de Sus, Salasu de Jos, Malaiesti, Nucsoara, Paros, Pestera, Rau Alb, Rau Mic, Coroiesti, Ohaba de Sub Piatra si Zavoi din comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Infiintarea unui sistem de supraveghere video in satele apartinatoare comunei Salasu de Sus, spre a surprinde in mare masura persoanele care arunca deseuri in zone interzise, furtul unui obiect sau orice alt lucru sa fie surprins, precum si alte aspecte.
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: semnare contract finantare
 - Beneficiari/ Grup țintă: cetatenii comunei Salasu de Sus si vizitatorii ei
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 06/2019 – 06/2021
 - Sursele de finanțare: GAL, Masura 6.3
 - Valoarea totală (fără TVA) - 94.000

PROIECTE NOI, ÎNȚIATE DE COMUNA SĂLAȘU DE SUS ȘI PROMOVATE PENTRU FINANȚARE:

- Titlul proiectului/investiției: **Reabilitare, modernizare si dotare asezamant cultural in comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Reabilitare modernizarea si dotarea caminului cultural din satul Salasu de Sus (resedinta de comuna), spre a facilita organizari de diverse evenimente pentru cetatenii comunei Salasu de Sus
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: cetatenii comunei Salasu de Sus si alti cetateni din afara comunei
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 06/2018 – 06/2022
 - Sursele de finanțare: Compania Naționala de Investiții
 - Valoarea totală (fără TVA) – 1.974.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Reabilitare, modernizare, extindere si dotare scoala Salasu de Sus, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Reabilitarea, modernizarea, extinderea si doatrea scolii gimnaziale din localitatea Salasu de Sus, comuna Salasu de Sus, astfel incat invatamantul sa se desfasoare intr-un proces cat mai avansat iar elevii scolii sa se bucure de toate dotarile necesare
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -

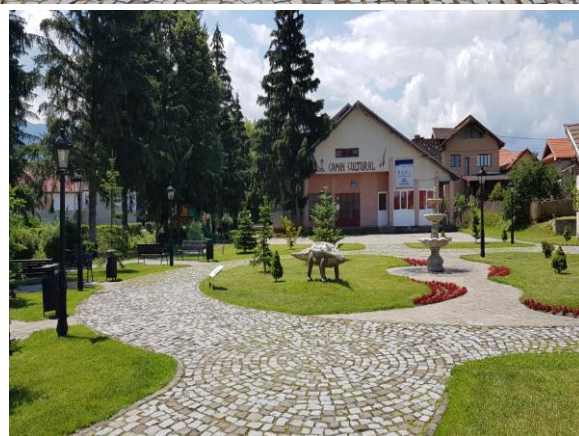
- Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: copiii comunei Salasu de Sus
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 06/2018 – 06/2021
 - Sursele de finanțare: Program Operational Regional, Masura 10.1
 - Valoarea totală (fără TVA) – 8.000.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Infiintare retea de distributie si racorduri gaze naturale in comuna Salasu de Sus, localitatile Ohaba de Sub Piatra, Salasu de Sus, Salasu de Jos, Malaiesti, Nucsoara, Zavoi, Paros, Pestera, Rau Alb, Rau Mic, Coroiesti, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Cetatenii comunei Salasu de Sus, precum si alte persoane care se vor stabili in comuna noastra
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: copiii comunei Salasu de Sus
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 03/2019 – 03/2022
 - Sursele de finanțare: Program National de dezvoltare locala II
 - Valoarea totală (fără TVA) – 22.000.000 lei

Titlul proiectului/investiției: **Construire Baza Sportiva Tip 1 in satul Salasu de Sus, comuna Salasu de Sus**

- Obiective: Populatia comunei Salasu de Sus, si alte persoane din tara
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: populatia comunei Salasu de Sus
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 10/2019 – 10/2023
 - Sursele de finanțare: Compania Nationala de investitii
 - Valoarea totală (fără TVA) – 8.100.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Modernizare drum vicinal Paros – Rau Mic si strazi in satele Rau Alb, Rau Mic, Coroiesti, Pestera, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Cetatenii comunei Salasu de Sus, precum si alte persoane care se vor stabili in comuna noastra
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: populatia
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 02/2020 – 03/2023
 - Sursele de finanțare: Program National de dezvoltare locala II
 - Valoarea totală (fără TVA) – 13.740.000 lei

- Titlul proiectului/investiției: **Construire bazin de inot in comuna Salasu de Sus, satul Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Cetatenii comunei Salasu de Sus, precum si alte persoane care se vor stabili in comuna noastra
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: depunere
 - Beneficiari/ Grup țintă: populatia
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 08/2019 – 08/2024
 - Sursele de finanțare: Compania Nationala de investitii
 - Valoarea totală (fără TVA) – 8.000.000 lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Bloc de locuinte pentru tineri destinate inchirierii – comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: Tinerii comunei Salasu de Sus, precum si alte persoane Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: populatia
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 12/2018 – 12/2024
 - Sursele de finanțare: Agentia Nationala Pentru locuinte
 - Valoarea totală (fără TVA) – lei
-
- Titlul proiectului/investiției: **Reabilitare, modernizare, extindere si dotare asezaminte culturale din satele Coroiesti, Malaiesti, Ohaba de Sub Piatra, Zavoi, comuna Salasu de Sus, judetul Hunedoara**
 - Obiective: populatia comunei Salasu de Sus, precum si alte persoane
 - Activități principale: -
 - Rezultate obținute (cuantificabile): -
 - Stadiul proiectului/investiției: in analiza
 - Beneficiari/ Grup țintă: populatia
 - Parteneri (dacă este cazul-
 - Perioada de implementare (luna/an – luna/an): 11/2019 – 12/2024
 - Sursele de finanțare: Compania Nationala de Investitii
 - Valoarea totală (fără TVA) – lei

POZE PROIECTE ȘI INVESTIȚII DERULATE

Cămin cultural Paros

Cămin cultural Paros

Statie pompare sat Rau Alb - canalizare

Statie tratare apa sat Rau Alb

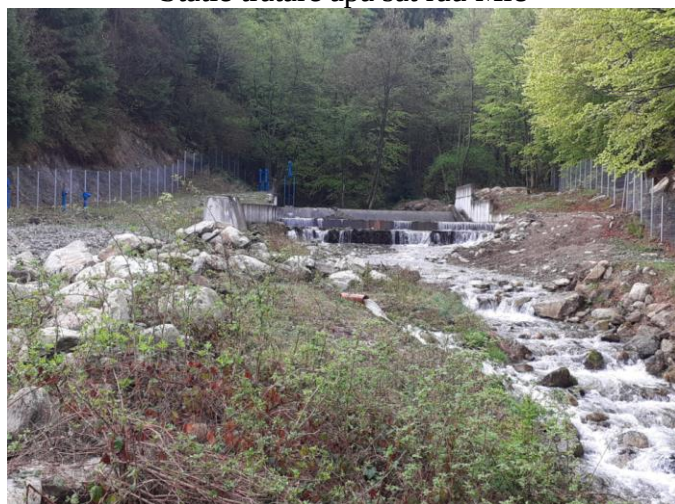
Statie tratare apa din satul Pestera

Statie tratare apa sat rau Mic

Statie tratre apa sat Rau Mic

Captare apa sat Pestera

Teren sintetic sat Salasu de Sus

Teren sintetic sat Paros

Nucsoara

Nucsoara

Nucsoara

Nucsoara

Ohaba

Ohaba

Ohaba

Ohaba

Paros

Paros

Paros

Paros

Zavoi

Zavoi

” În puterea noastră, stă doar virtutea și aceasta poate fi obținută prin voință...împreună vom reuși! ”